

Nærmiljø og lokalsamfunn for folkehelse

Kartlegging og utviklingsarbeid om nærmiljø og lokalsamfunn
(2015–2019)

Forord

Nærmiljøet består av fysisk miljø og av sosiale og psykososiale forhold. Grøntområder, aktivitetsplasser, bostedsområder, offentlige institusjoner, vegnett og andre ferdselsårer er blant faktorer som utgjør fysisk miljø, mens sosiale møteplasser, opplevelse av trygghet, tillit, tilgjengelighet, trivsel og identitet knyttet til stedet, er sentrale faktorer når det gjelder sosiale og psykososiale forhold.

Folkehelsemeldingene «Mestring og muligheter» (Helse- og omsorgsdepartementet, 2014–2015) og «Gode liv i et trygt samfunn» (Helse- og omsorgsdepartementet, 2018–2019) slår fast at nærmiljøet er en viktig arena for folkehelsearbeidet, og at nærmiljø- og lokalsamfunnsutvikling er et utviklingsområde i folkehelsepolitikken. I meldingen fra 2014–2015 heter det: *«Hensynet til befolkningens helse skal få større plass i steds-, nærmiljø- og lokalsamfunnsutviklingen. Gode lokalsamfunn har stor betydning for livskvalitet og utvikling av sosiale nettverk som bidrar til trivsel, tilhørighet og god helse»* (s. 18). I meldingen fra 2018–2019 heter det blant annet *«Nærmiljøet vårt er viktig for helse og livskvalitet i oppveksten og gjennom hele livsløpet»* (kap. 5.1 s.65).

I prosjektet «Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse» 2015–2019, samarbeidet 8 fylkeskommuner, 7 høgskoler/universiteter og 41 kommuner fra fylkene Nordland, Finnmark, Møre og Romsdal, Hordaland, Rogaland, Buskerud, Vestfold og Østfold. Fylkeskommunene var prosjekteiere og inngikk avtaler om kompetansebygging, følge-med-funksjon og fylkesvise evalueringer med regionale høgskoler og universiteter. Det viktigste utviklingsarbeidet skjedde i kommunene der nærmiljøkvaliteter ble kartlagt og identifisert gjennom deltakelse og medvirkning fra lokalbefolkningen som grunnlag for gode nærmiljøer og lokalsamfunn som fremmer folkehelse. Helsedirektoratet bidro med tilskudd, tilrettelegging og kompetanse sammen med andre aktører, blant annet andre statlige samarbeidspartnere. Arbeidet har hatt en «nedenfra og opp» tilnærming.

Hovedmål for prosjektet: Gode nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse

- Å forbedre de kvalitative oversiktene over folkehelseutfordringer som grunnlag for kommunale planprosesser og avgjørelser
- Å forbedre kunnskapen om hvordan folk har det i nærmiljø og lokalsamfunn, og skaffe kunnskap om hva som bidrar til livskvalitet og trivsel
- Å utvikle og prøve ut medvirkningsmetoder
- Legge grunnlag for å utvikle tiltak som tar utgangspunkt i utfordringer lokalt og regionalt
- Kompetansebygging i samarbeid med utdanningsinstitusjoner

Utviklingsarbeidet har vært knyttet opp mot folkehelseloven §5c om faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn som kan ha innvirkning på befolkningens helse. Prosjektet har bidratt i utvikling av en arbeidsmetodikk for nærmiljøutvikling i et folkehelseperspektiv i kommuner, fylkeskommuner og på statlig nivå, og kunnskap og erfaringer fra prosjektet er tatt i bruk i relevante studieløp.

Innholdet i denne rapporten bygger på rapporteringer fra deltagende kommuner, fylkeskommuner, universiteter og høgskolemiljøer. Eksempler på samarbeidsparter, prosjekter, kommunikasjon og forskning inngår i rapporten.

Linda Granlund
Divisjonsdirektør

Erlend Bø
Fungerende avdelingsdirektør

Innledning

Folkehelseloven legger vekt på at kommuners og fylkeskommuners arbeid med folkehelse skal løftes inn i de oppgaver og virkemidler kommuner og fylkeskommuner allerede har. Som folkevalgte politiske organ rår kommunen og fylkeskommunen over politiske virkemidler i form av å kunne foreta lokale og regionale prioriteringer.

Kommuner og fylkeskommuner er tillagt oppgaver innen samfunnsutvikling, planlegging, forvaltning og tjenesteyting. Kommunens og fylkeskommunens egen virksomhet som barnehage, skole, kultur, samferdsel, næringsutvikling, helsetjenester, regional utvikling og velfungerende nærmiljø og lokalsamfunn er grunnleggende for god folkehelse, livskvalitet og utjevning av sosiale ulikheter. Kommuner og fylkeskommuner rår dermed over sentrale virkemidler i form av å kunne utvikle egen virksomhet i samsvar med folkehelsemål, ikke minst gjelder dette innen samfunnsutvikling og på tjenesteområdet.

Et effektivt folkehelsearbeid må utøves i alle samfunnssektorer, og ofte som felles innsats på tvers av sektorene. Dette gjelder på alle forvaltningsnivåer, og mellom forvaltningsnivåene. Det er viktig å forstå betydningen av ulike kompetanseområder og hvordan disse kan brukes inn mot felles mål. Medvirkning, samhandlings- og nettverkskompetanse er viktig. Det er samtidig avgjørende at det tilrettelegges for samarbeidsarenaer i og mellom sektorer og forvaltningsnivåer, og at samarbeid prioriteres og verdsettes.

Folkehelse skapes der folk bor, lever og arbeider. Men hva kjennetegner et helsefremmende og sosialt bærekraftig lokalsamfunn? Hva bidrar til trivsel og livskvalitet, og hva kan være gode metoder for å finne ut hva folk mener om dette? Hvem bør involveres? Hvordan frembringe kunnskap, og ikke bare informasjon? Hvordan kan medvirkning bli en naturlig arbeidsform i lokalt plan- og utviklingsarbeid? Hvordan kan fylkeskommuner, kommuner og utdanningsinstitusjoner samarbeide bedre om kunnskapsutvikling? Hvordan få politikere på banen?

Utprøving og utvikling av metoder for medvirkning har vært sentralt i prosjektet, samt å innhente kvalitativ lokalkunnskap som skal supplere kommunenes folkehelseoversikter som grunnlag i planprosesser og konkrete folkehelseiltak, jf. folkehelseloven. Fylkeskommunene har vært prosjekteiere og har inngått avtale om kompetansebygging, følge med-funksjon og fylkesvise evalueringer med regionale høgskoler og universiteter. Kombinasjonen av kvantitative og kvalitative data har gitt bedre kunnskapsgrunnlag for plan- og beslutningsprosesser. Det har vært viktig å integrere kunnskapen i kommunenes plan- og styringssystemer.

Helsefremmende nærmiljø- og lokalsamfunn er viktig for å styrke sosial bærekraft, og for å oppfylle den sosiale dimensjonen av FNs bærekraftsmål. I perioden 2015–2019 har 41 kommuner i åtte fylker satt nærmiljø på dagsordenen for å lære om dette. Dette har de ikke gjort bare for seg selv, men også for å få frem erfaringer og gode eksempler som kan deles med andre. Høgskulen i Volda har hatt ansvaret for nasjonal evaluering av prosjektet, i tillegg til at det har vært gjennomført fylkesvise evalueringer. Det vises til sluttevalueringen [Kartlegging og utviklingsarbeid om nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse](#) og [Medvirkning i lokalt folkehelsearbeid](#).

Sammendrag

Sammendraget trekker frem eksempler på prosjekter fra deltakerkommunene og hovedfunn fra evalueringen. Basert på hovedfunn gis det råd, som Helsedirektoratet håper vil være nyttige for systematisk og langsiktig arbeid med folkehelse, både regionalt og lokalt.

Denne delen vil først og fremst løfte frem hovedfunn knyttet til de fem delmålene i Nærmiljøprosjektet. Men det blir også pekt på erfaringer fra andre sider ved prosjektet. Helsedirektoratet vil kommentere tidsperspektivet i denne typen prosjekt, organisering, forankring og nedenfra-og-opp-perspektivet, som ligger til grunn for Nærmiljøprosjektet. Fylkeskommunen sin rolle i prosjektet har vært viktig, og vil også bli kommentert her i sammendraget.

Kommunal folkehelseoversikt må bli tydeligere som verktøy i lokalt folkehelsearbeid
Nærmiljøprosjektet har medvirket til at kommunene har fått bedre oversikt over utfordringer og påvirkningsfaktorer i nærmiljøene. Det er arbeidet godt med å koble denne kunnskapen til planlegging i kommunene. Men kunnskapen om påvirkningsfaktorer og utfordringer må bli enda mer målrettet for å styrke det systematiske og langsiktige folkehelsearbeidet. Særlig må det vises igjen i de kommunale folkehelseoversiktene.

I svært mange kommuner er folkehelseoversikten og arbeidet med denne, i for stor grad knyttet til folkehelsekoordinatoren alene. Flere i kommunen må involveres i arbeidet med oversikten. Det vil trolig gi en bedre folkehelseoversikt, og øke sjansene for at den blir brukt i planarbeid og daglige avgjørelser. Kommunal folkehelseoversikt må bli et dokument som politikere, planleggere og ledere i kommunale tjenester kjenner godt til. Rådmann og politikere må «eie» oversikten.

Kommunal folkehelseoversikt må være grunnlagsdokument for kommunal planstrategi, og ligge til grunn i alt planarbeid. Flere i kommunen – inkludert folkehelse koordinatorene – må kjenne godt til plansystemet. Kunnskap om plansystemet er viktig når folkehelseoversikten skal utformes og ha et innhold som danner grunnlag for planstrategi og planarbeid.

Gode råd

Kommunal folkehelseoversikt

- Rådmann har ansvaret for folkehelsearbeidet, inkludert folkehelseoversikten.
- Ordfører og andre politikere må ha eieforhold til oversikten.
- Arbeidet med den kommunale folkehelseoversikten må legges opp slik at flere i kommunen bidrar, og kjenner oversikten. Dette gir et bedre utgangspunkt for at oversikten blir brukt.
- Folkehelsekoordinatorene, og andre som er involverte i arbeidet med den kommunale folkehelseoversikten, må gjøres kjent med det kommunale plansystemet.

Gode råd

- Evalueringen av Nærmiljøprosjektet viser at fylkeskommunene har være svært viktige for å engasjere og motivere kommunene, og for å bidra til retning og framdrift i prosjektet.
- Fylkeskommunene har også hatt en viktig rolle for å legge til rette for kompetanseheving og erfaringsdeling i prosjektet.

Trygghet, trivsel, tillit og tilgjengelighet er sentrale påvirkningsfaktorer for helse Nærmiljøprosjektet har hatt som delmål å forbedre kunnskapen om hvordan folk har det i nærmiljø og lokalsamfunn, og skaffe kunnskap om hva som bidrar til livskvalitet og trivsel.

Å skaffe kunnskap om hva folk mener bidrar til livskvalitet og trivsel har vært omfattende, og det har blitt arbeidet mye med dette. Kunnskapen er i stor grad innhentet gjennom medvirkningsprosesser. Sentrale påvirkningsfaktorer er møteplasser, variert kulturtilbud, friområder, grøntområder, parker, gang- og sykkelveier, nærhet til tjenester og funksjoner i kommunen, arealbruk, fysisk utforming, estetiske kvaliteter i natur og i fysisk utforming. Påvirkningsfaktorer i nærmiljø og lokalsamfunn kan samles i stikkordene *trygghet, trivsel, tillit og tilgjengelighet*.

Det har vært lagt mindre vekt på å få bedre kunnskap om hvordan folk har det i nærmiljø og lokalsamfunn. Å spørre folk hvordan de har det, må selvsagt settes inn i en ramme og ses i sammenheng med nærmiljøutvikling, og ikke gi forventninger om individuell oppfølging. Men ved å stille spørsmål om hvordan folk har det, kan kommuner og planleggere få viktig kunnskap, som igjen kan si noe om sentrale påvirkningsfaktorer i nærmiljøet. Det kan være andre faktorer som blir avdekket ved å stille det spørsmålet, enn de faktorene folk fremhever når de blir spurt om hvilke faktorer i nærmiljøet de mener bidrar til livskvalitet og trivsel. Det er to ulike tilnæringer for å skaffe kunnskap om påvirkningsfaktorer.

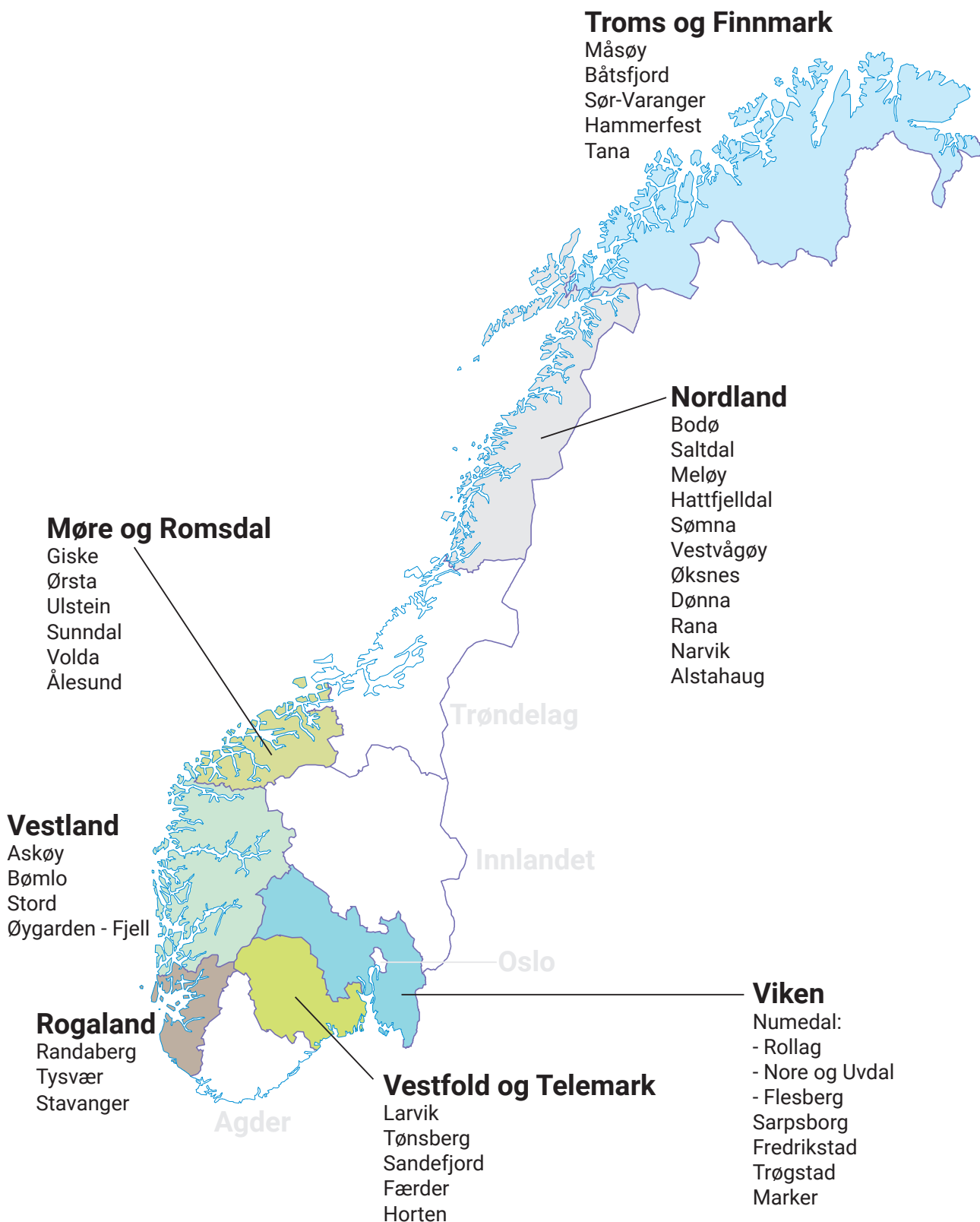
Gode råd

Påvirkningsfaktorer i nærmiljø og lokalsamfunn

- Kommunene må i større grad enn i dag prøve å finne ut hvordan folk har det i nærmiljø og lokalsamfunn, og ikke kun kartlegge hva innbyggerne mener bidrar til trivsel og livskvalitet.
- Spør folk som bor i ulike nærmiljøer: Hvordan har du det?
- Hvilke faktorer i nærmiljøet spiller en rolle for at du har det slik?

Oversikt over kommuner som har vært med på prosjektet

Fylkene er klikkbare

Innhold

DEL I

Prosjekter fra kommunene

Viken	8
Vestfold og Telemark	33
Troms og Finnmark	45
Møre og Romsdal	59
Rogaland	73
Vestland	81
Nordland	95

DEL II

Kommunikasjonseksempler

Viken	127
Vestfold og Telemark	152
Troms og Finnmark	167
Rogaland	183
Vestland	194
Nordland	235

Oppdatert prosjektrapport pr. desember 2020

Det vil forekomme ulik layout, da de fleste artiklene er beholdt i sin opprinnelige form.

Bilder, figurer og fotokreditt er basert på innrapporterte artikler fra de enkelte fylkene.

Flesberg, Rollag, Nore og Uvdal

USN Universitetet
i Sørøst-Norge

Sarpsborg, Fredrikstad, Trøgstad, Marker

H Høgskolen i Østfold

Delrapport 1: Prosjekt Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse, Numedal

Bakgrunn

Folkehelse er med blant strategier og satsingsområder i kommunenes kommuneplaner. Kommunenes folkehelsekoordinatorer opplever imidlertid utfordringer med operasjonaliseringen, for å nå angitte mål. Blant aktuelle utfordringer og behov kan nevnes:

- Kommunene har varierende oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer som grunnlag for planlegging og prioritering av tiltak.
- Varierende bevissthet innenfor kommunens ulike fagenheter og øvrige organer om betydningen av folkehelsearbeidet og deres ansvar for medvirkning i dette.

I prosjektet har kommunene Nore og Uvdal, Flesberg og Rollag samarbeidet gjennom snart tre år. Vi har hatt som mål å se på modeller og metoder for samarbeid gjennom et vidt felles perspektiv, på tvers av kommuner og sektorer innenfor folkehelse og friluftslivet. Vi ser dette som et nyttig samarbeid med tanke på identitetsskaping, kompetanseutvikling og ressursutnyttelse. Tre små kommuner uten egne planer for sammenslåing, men med mange interkommunale felles funksjoner og lokasjoner. Med 6 700 innbyggere og 9 000 hytter totalt, ville kommunene samlet vært Norges største hyttekommune - om vi legger dette perspektivet til grunn. Prosjektsamarbeid og kompetanseutvikling i fellesskap, er til dels ønsket av våre ansatte og nødvendig i følge kartlegginger samt data innhentet fra innbyggerne.

Problemstilling

Hovedproblemstillinger for utviklingsarbeidet er:

- Hvordan kartlegge og identifisere nærmiljøkvaliteter gjennom medvirkning fra lokalbefolkningen?
- Hvordan understøtte prosesser som gjør at folk flest får økt innflytelse over sin egen hverdag og sitt eget lokalmiljø?

Mål og målgrupper

Mål for hovedprosjektet:

- Ha bidratt til gode nærmiljø og lokalsamfunn i Numedal som fremmer folkehelse
- Gjennom mer samordnet tilrettelegging for fysisk aktivitet og friluftsliv ha bidratt til økt bosteds- og besøksattraktivitet i Numedal, ha styrket det frivillige arbeidet og gitt økt grunnlag for næringsutvikling.

Innbyggerne og fritidsbeboere i kommunene i Numedal er målgruppene. Kommunene har ulik vektlegging og prioritering innenfor gruppene. Ungdom har fokus i alle kommunene, fritidsbeboerne er også prioriterte. I tillegg er inkludering en prioritert oppgave. Se nærmere beskrivelse under de enkelte kommunene.

Eksterne samarbeidsparter i hovedprosjektet

- [Universitetet i Sørøst-Norge \(USN\)](#)
- [Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling \(HLB\)](#)
- [Internasjonalt institutt for seriøs oppmuntring \(IISO\)](#)
- [Geir Møller \(nå Telemarksforskning\)](#)
- [Numedal videregående skole](#)
- [Kongsbergregionen](#)
- [Reklamemakeriet, Rødberg](#)
- [Tweed Design AS](#)

Interne samarbeidsparter i hovedprosjektet

- Kommunene i Numedal
- Buskerud Fylkeskommune (BFK), plan, miljø og folkehelse
- Numedalsutvikling IKS (avviklet 2017)
- Ansatte ved ulike virksomheter og avdelinger i kommunene i Numedal

Metoder og organisering

Metoder som er utprøvd/benyttet i medvirkningsarbeid i hovedprosjektet i Numedal: Tankefangst – a la «Open Space» og Dialogmøter i ulike former.

Hovedprosjektet er organisert med styringsgruppe bestående av tre rådmennene og representant fra Buskerud Fylkeskommune(BFK) samt konsulent. Prosjektet ledes av prosjektleder i 50% på oppdrag fra BFK. I tillegg prosjektgruppe og lokale prosjektgrupper i kommunene. Lokal prosjektledere er frikjøpt 40%.

Prosjekter og fellestiltak

Grunnlagsdokument/Folkehelseoversikt for Numedal. Utarbeidelse av et felles kunnskapsgrunnlag/folkehelseoversikt for kommunene i Numedal samt lokalt utfordringsbilde og ressurser. Sammenstilling av kvalitative og kvantitative data er spesielt vektlagt gjennom Tankefangst innhentet fra innbyggerne, Ungdata 2017 og Unicef's pilotkartlegging «Barnevennlige kommuner».

Fagkurs Samfunnsentreprenørskap (10stp) ble gjennomført med 26 deltagere og fire prosjektoppgaver i de tre kommunene våren 2017.

Kunsten å lede frivillige. 15t kurs våren 2018, kompetanseutvikling og inspirasjon for ansatte og frivillige ildsjeler i kommunene Flesberg, Rollag og Nore og Uvdal i regi av IISØ, Internasjonalt institutt for seriøs oppmuntring.

Temaer: Lederegenskaper og lederfokus – Kunsten å virke sammen på tvers, både internt og sammen med andre – Viktigheten av eierskap, ansvarliggjøring og prioritering.

Camp Numedal. Aktivitetsdag med bli-kjent-aktiviteter for elever i ungdomstrinnet, med Numedal videregående skole som arrangør. Formålet var å bygge miljø og kjennskap på tvers av kommunene.

Interkommunalt Friluftsråd. Etablering av interkommunalt friluftsråd har vært et felles ønske i Numedal. En etablering på fylkesnivå utredes nå i 2018/2019 av Buskerud Fylkeskommune.

Måloppnåelse, resultater og videreføring av arbeidet

Medvirkningsarbeidet er både knyttet opp mot innbyggerne gjennom nærmiljø- og lokalsamfunnsutvikling, men også mot kompetanseutvikling blant ansatte og frivillige aktører i lag og foreningslivet.

Folkehelseoversikt er utarbeidet og formidles i flere sammenhenger og fora.

Enighet i kommunene om deltagelse i en ev satsing på interkommunalt friluftsråd.

Camp Numedal ble gjennomført etter lang prosess med skole/oppvekst og med suksess. 87 % av elevene anbefaler oss å gjenta dette. Mange fikk nye venner.

Gjennomført workshop i ledergruppene 10. januar 2019 for utarbeiding av forslag til videreføring av ulike temaer/områder samt problemstillinger i videreføring av prosjektet. Prosjektgruppa oppsummerte og foreslo oppfølging for styringsgruppa i mars 2019. Søknad gjennom «Program for Folkehelsearbeid» 2019 anbefales.

Produkter

[Nettsted og domene.](#) Prosjektet presenterer alle sine resultater og rapporter på dette nettstedet, som er videreutviklet i prosjektet.

Logo og fargepalett er utviklet med utgangspunkt i tidligere arbeid med nettside og ressursgrunnlag, som ble utviklet i et tidligere prosjekt i regi av Numedalsutvikling.

Folkehelseoversikt/kunnskapsgrunnlag for hele Numedal er utarbeidet med lokale tillegg fra kommunene som et utgangspunkt for senere tilpasninger og prosesser.

Faglig sluttrapport skal lages og presenteres ved prosjektets avslutning.

Erfaringskonferanse ble gjennomført 9. januar 2019, Kongsberg, som vår avslutning på prosjektet i samarbeid med [Distriktssenteret](#).

Norsk versjon av [«Maptionnaire – plan with people»](#) som innbyggerundersøkelse i Flesberg, er utprøvd og testet i mars 2019., presentert på DOGA 11. april 2019.

Digitalt verktøy for medvirkning inkl. veileder utvikles gjennom tjenstedesign som metode i regi av DOGA. Lanseres 23. august 2019.

Rapporter – kommunevise

[Film](#) og [rapport](#) fra CAMP NUMEDAL – en PILOT aktivitetsdag for 9.trinn er laget.

Artikkelserie fra Laagendalsposten – høst 2017/ vår 2018.

Facebookside «Numedal – mitt lokalsamfunn».

Rollag kommune

Det kommunale folkehelseprosjektet i Rollag kommune blei initiert av folkehelsekoordinator og rådmannen, med grunnlag i kommunens ansvar i å følge opp folkehelseloven. Formålet har vært økt kvalitativ og kvantitativ kunnskap i et grunnlagsdokument for folkehelse i Rollag kommune.

Bakgrunn

Rollag kommune har 1 453 innbyggere. Ansatte i kommunale tjenester og administrasjon har gjerne flere oppgaver og et bredt spekter av ansvarsområder. Ved oppstarten av prosjektet i 2016 hadde kommunen lite dokumentert kunnskap om det lokale utfordringsbildet, samtidig som medvirkningsprosesser blei gjennomført og fulgt opp på tradisjonelt vis. En av utfordringer i Rollag kommune tilknyttet folkehelsearbeidet er at kommunen i administrativt arbeid i begrenset grad får nyttiggjort seg faktagrunnlag som for eksempel folkehelseoversikten. Kommunen er avhengig av å skaffe seg økt kvalitativ kunnskap samt legge til rette for en helhetlig dialog innad og utad. En del av utfordringene er begrensede ressurser tilknyttet kommunal planlegging.

Problemstilling

Legge til rette for og skape bedre kunnskap og forståelse for medvirkningsprosesser i kommunalt arbeid og i lokalsamfunnet generelt.

Øke kunnskap og oversikt over lokale folkehelseutfordringer og status tilknyttet folkehelse samt formidle denne type kunnskap, lage struktur og rutiner til bruk i kommunalt arbeid.

Stimulere til systematisk evaluering og oppfølging av tiltak, prosesser og prosjekter i kommunen.

Mål og målgrupper

Mål: Skape oversikt og kunnskap over medvirkningsmetoder som kan brukes i det lokale arbeidet.

Målgrupper har vært nye innbyggere og innbyggergrupper i kommunen samt barn og ungdom.

Eksterne og interne samarbeidsparter

Samarbeidsparter internt i Rollag kommune er rådmannens ledergruppe og ansatte som jobber konkret med utviklings- og prosjektarbeid. Organisert og uorganisert frivillighet samt næringslivet er eksterne samarbeidsparter. Buskerud Fylkeskommune har i prosjektarbeidet vært en aktiv bidragsyter. I enkelte prosesser har vi benyttet samarbeidspartnere som FAUN Naturforvaltning, Trøbbelskyter og Asplan Viak.

Metoder og organisering

I det lokale prosjektarbeidet benyttet vi oss i første rekke av «Tankefangst» som metode. Vi har i delprosjektene benyttet metoder som:

- Cafè-modellen. Rollag kommune har benyttet Cafè-modellen i 2017 i en prosess med elever (7.-9.trinn) på Veggli skole.
- Spørreskjema blei brukt i 2016 i dialog med eldre innbyggere i kommunen.
- Åpne møter med workshop blei brukt i dialog med nye innbyggergrupper og uorganisert frivillighet i 2017 og 2018.
- Ungt entreprenørskap. Rollag kommune benyttet seg av samarbeid med Veggli skole og kompetanseressurser som «Ungt entreprenørskap» i møte med elever og ungdom til utforming av friluftsområder.

Prosjektet er organisert med lokal prosjektgruppe og frikjøpt prosjektleder (40%). Prosjektgruppa har vært sammensatt med representanter fra forskjellige avdelinger i kommunen og har fungert som en støttegruppe for prosjektleder.

Prosjekt og tiltak

Kunnskapsformidling og økt forståelse av folkehelsearbeid: Lokal prosjektleder har jevnlig deltatt i rådmannens ledergruppe samt i møter med lokalpolitikere. Fokus på formidling underveis i prosjektperioden samt på videreføring og bruk av kunnskapsgrunnlaget i videre arbeid.

Friluftsområder: Systematisk arbeid med friluftsområder i kommunen, inkl. kartlegging av friluftsområder. Prosjektet er et samarbeid mellom kommunen, frivillighet og ungdommen/elever fra Veggli skole (Ungt entreprenørskap).

Frivillighetspolitikk: Med utforming av en frivillighetspolitikk, blir folkehelsearbeid innad og utad i kommunen formalisert. Dette vil bidra til systematisk samarbeid og medvirkning fremover.

Medvirkning av ungdom: Kunnskapsgrunnlaget stimulerte til etablering av arbeidsgruppa «Attraktiv ungdomskommune», med ungdom og politikere i gruppa. Kommunen har også gått i videre samarbeid med UNICEF for å bli godkjent som «Barnevennlig kommune».

Måloppnåelse, resultater og videreføring av arbeidet

Økt forståelse av folkehelsearbeidet i alle enheter og hos politikere i kommunen.

Systematisk arbeid med friluftsområder i kommunen med statlig sikring av friluftsområder i kommunens arealplan.

Formulering av en helhetlig frivillighetspolitikk som vedtas politisk våren 2019.

Folkehelseoversikten blir videre brukt i kommunens planlegging.

Produkter

Friluftskartlegging. Sti- og løypeplan. Frivillighetspolitikk. Grunnlagsdokument folkehelse. Rapport fra arbeidsgruppen «Attraktiv ungdomskommune» gir forslag til videre medvirkningsarbeid av og med ungdom.

Rapporter med forslag til videre prosjektarbeid i frivilligheten, utforming av natur- og kultursti i Veggli sentrum samt idèskisse til badeanlegg i Veggli (Rapporter tilknyttet dette arbeidet ligger på nettstedet [Mitt Numedal](http://MittNumedal))

Kontaktinformasjon: Nadine Mielke, nadine.mielke@rollag.kommune.no

Nore og Uvdal kommune

Bakgrunn

Folkehelse er med blant strategier og satsingsområder i kommunens kommuneplan. Kommunens folkehelsekoordinator har opplevd utfordringer med operasjonaliseringen, (gjøre noe målbart ved observasjon eller eksperimentering) for å nå angitte mål. Gjennom prosjektet Nærmiljø som fremmer folkehelse, ønsker man deltakelse og medvirkning fra lokalbefolkningen og fritidsbeboerne for å kartlegge nærmiljøkvaliteter i kommunen.

Problemstilling

Hvordan kan man gjennom medvirkning, innhente kvalitative og kvantitative data for å få et bedre kunnskapsgrunnlag til bruk i kommuneplanens samfunnsdel og hvilke metoder kan være aktuelle å bruke?

Mål og målgrupper

Gjennom prosjektet ha bidratt til gode nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse spesielt for kommunens barn og unge, øvrige innbyggere og fritidsinnbyggere. Tilrettelagt for fysisk aktivitet og friluftsliv, ha bidratt til økt bosteds- og besøksattraktivitet, styrket det frivillige arbeidet.

Eksterne samarbeidspartnere

Gjennom Visjon Rødberg, videreutvikling av Rødberg som kommunesenter, har det vært samarbeid med arkitektfirmaet Snøhetta. Kommunen har også søkt og kommet med i Europan 15, en konkurranse for unge arkitekter. Buskerud fylkeskommune er også samarbeidspartner i dette prosjektet.

Interne samarbeidspartnere

Lokale gård- og grunneiere, det lokale næringsliv, enkeltpersoner, frivillige lag og foreninger har også deltatt i prosessen.

Metoder

I det lokale prosjektarbeidet benyttet vi oss i første rekke av «*Tankefangst*» som metode. Vi har også benyttet metoder som:

Folkemøter. I forbindelse med rulleringen av kommuneplanens samfunnsdel har det vært holdt folkemøter rundt om i de forskjellige grendene.

Det har også vært egne møter for kommunens næringsliv, hytteinnbyggere og kommunens ansatte. Møtene ble holdt våren og sommeren 2018.

Kafébord. Nore og Uvdal kommune har testet ut bruken av Kafébord som metode i forbindelse med et folkemøte med kommuneplanen for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv som tema.

Barnetråkk. Det planlegges å gjennomføre Barnetråkk som metode ved grunnskolene i kommunen. Dette sees i sammenheng med nærmiljøtiltak som er under etablering, samt tilbakemelding fra UNICEF om barn og unges medvirkning i prosjekt «Barnevennlige kommuner». Det skal også lages en strategisk plan for oppvekst, der resultatene fra dette arbeidet vil ha stor betydning.

Innovasjonscamp, Ungt Entreprenørskap. ble gjennomført på ungdomstrinnet, Rødberg skole, der målet var å komme med forslag til aktiviteter - sentrumsnært til Rødberg.

Organisering

Prosjektet er organisert med lokal prosjektgruppe og frikjøpt prosjektleder (40%). Prosjektleder har i perioder vært fordelt på 2 personer, med 20% på hver. Prosjektgruppa har vært sammensatt med representanter fra de forskjellige avdelinger i kommunen og fungert som en støttegruppe for prosjektleder. Medvirkningsarbeidet er både knyttet opp mot innbyggerne gjennom nærmiljø- og lokalsamfunnsutvikling i forbindelse med rullering av kommuneplanens samfunnsdel, og mot kompetanseutvikling blant ansatte og frivillige aktører i lag og foreningslivet.

Prosjekt og tiltak

Gjennom innovasjonscampen, Ungt Entreprenørskap, kom det inn forslag til tiltak som har ført fram til søknader om penger til utendørs treningsapparater og fritidsaktiviteter i forbindelse med Grotta ungdomsklubb. Det kom også idéer om å utvikle en down-hill sykkel løype sentrumsnært til Rødberg, paint-ball bane og om samarbeid med den lokale motorklubben. Prosessene har også medvirket til at det er igangsatt et prøveprosjekt med gratis skolemat en gang i uken, til alle elevene i grunnskolen. På bakgrunn av at kommunen er langstrakt og til dels har dårlig utbygd offentlig kollektivtilbud, er det også gått til anskaffelse av en «bygdebil». Denne skal brukes til å kjøre eldre og personer med nedsatt funksjonsevne. Den skal også kunne nyttes av lag og foreningen til f.eks. å kjøre på trening eller idrettsarrangement.

Måloppnåelse, resultater og videreføring av arbeidet

Gjennom prosjektet har man oppnådd å sette i gang medvirkningsprosesser og prøveprosjekter.

Det er skilt på metoder mellom barn/unge og voksne. Metoder som aktiviserer/ gjør at folk må forflytte seg/ snakke på tvers, på litt nye arenaer, kan ofte sette kreativiteten i gang. Kafébord er et godt eksempel på dette. Det blir også viktig å gi informasjon tilbake til innbyggerne som har deltatt i de forskjellige prosessene.

Prøveprosjektet med gratis skolemat til alle elevene i kommunens grunnskole, har vært en stor suksess. Her blir det viktig å få dette inn i kommunens økonomiplaner.

Gjennom bygdebilen er det ønske om å imøtekomme behovet for et bedre kollektivtilbud til eldre, barn og unge. Kommunen har så langt bevilget et årlig driftstilskudd, dette bør også videreføres.

Gjennom innovasjonscampen, Ungt Entreprenørskap, har man erfart at når ungdom kan la kreative tanker blomstre, gir det resultater. Bør videreføres.

Resultatene fra medvirkningsprosessene bearbeides og bringes inn i arbeidet med revidering av kommuneplanens samfunnsdel slik at de kan legges til grunn for politiske prioriteringer.

Kontaktinfo: Britt Guton Halland britt.guton.halland@nore-og-uvdal.kommune.no

Flesberg kommune

Formålet med deltagelse i Nærmiljøprosjektet har for Flesberg kommune har vært økt mobilisering og medvirkning for innhenting av bedre kunnskapsgrunnlag; kvalitativ og kvantitativ, for å følge opp kommunens ansvar i folkehelseloven samt til bruk i ny kommuneplan og framtidig stedsutvikling. Vi har mobilisert til engasjement for eget nærmiljø samt bidratt inn i formalisert samarbeid gjennom partnerskapsavtaler.

Bakgrunn

Flesberg kommune er en liten kommune med sine 2700 innbyggere og 3000 hytter, beliggende sør i Numedal. Som nabokommune til Kongsberg har kommunen stor grad av utpendling, men også mange fritidsbeboere. Kommunen er kjent for god dugnadsånd og samskaping men har mindre erfaring med systematisk medvirkningsarbeid.

Problemstilling

Hvordan kartlegge og identifisere nærmiljøkvaliteter gjennom medvirkning fra lokalbefolkningen? Hvordan understøtte prosesser som gjør at folk flest får økt innflytelse over sin egen hverdag og sitt eget lokalmiljø?

Mål og målgrupper

Medvirkningsarbeid for steds- og identitetsutvikling. Målgrupper er innbyggerne i kommunen - med vekt på utvikling av forpliktende samarbeid med Bygdelag og Velforeninger. Ungdom og flyktninger/innvandrere har også vært prioriterte grupper.

Eksterne samarbeidsparter

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU), Ås.

Design og arkitektur Norge (DOGA) Oslo.

Miljødirektoratet

Buskerud Fylkeskommune

Blefjell Løypeforening - en viktig sparringpartner i utformingen av spørreskjema til hytteeiere på Blefjell.

Interne samarbeidsparter

Bygdelag og Velforeninger har vært våre primære samarbeidspartnere, som representanter for tettsted/lokalsamfunn/bygd, og bidratt ekstra inn i medvirkningsarbeidet og lokal prosjektgruppe. Sted for oppstart av arbeidet og rekkefølge ble prioritert i et åpent møte november -16: Svene Vel, Flesberg Bygdelag, Lampeland Vel og Lyngdal Bygdelag.

Ledergruppa i kommunen er viktige samarbeidspartner internt for videreformidling og planarbeid basert på kunnskapen.

Lokale gård- og grunneiere er involvert i gjennom pilotprosjektet i «Utprøving av ny veileder for ferdselsårer».

Organisering

Prosjektet er lokalt organisert med lokal prosjektgruppe og frikjøpt prosjektleder (40%). Prosjektgruppa har vært dynamisk sammensatt, knyttet opp mot

medvirkningsprosessene i de fire tettsteder/bygder og lokalsamfunn, samt mot oppdraget som pilotkommune i prosjekt Folkestråkk i regi av DOGA (Design og arkitektur Norge). Prosjektet har finansiert en sommerjobb i pilotarbeidet «Utprøving av ny veileder for ferdselsårer» og med dette fått laget en innledende plan for ferdselsårer (Sti- og løypeplan) i kommunen som en oppfølging av resultater fra prosessene.

Metoder

Gjestebed. Flesberg kommune har testet ut og benyttet gjestebud som metode i tre steder: Svene (2017), Flesberg (2018) og Lyngdal (2019). I tillegg ble uformelt/uanmeldt møte med innbyggere testet ut.

Spørreundersøkelse (Survey). Flesberg kommune gjennomførte sin første spørreundersøkelse blant hytteeiere/fritidsbeboere på Blefjell våren 2018 via Facebook i samarbeid med Blefjell Løypeforening.

Maptionnaire – plan with people. Som pilotkommune i Folkestråkk gjennom DOGA, testet vi ut denne nye metoden og verktøyet gjennom en innbyggerundersøkelse på nett med kart og spørsmål. Tema: Hvordan kan vi sammen lage Stevningsmogen Fritidspark til en møteplass for ALLE?

Tjenestedesign som metode gjennom innledende arbeid i «[Folkestråkk](#)».

Prosjekt og tiltak

Medvirkningsarbeid i samspill mellom NMBU og 9. trinn fra Flesberg i kurset «Bylandskapet som sosial arena». Mottatt ni studentoppgaver med idéer til stedsutvikling i kommunen

- Initierte til reetablering av velforening og arbeid med partnerskapsavtaler
- Pilotkommune i prosjekt «Folkestråkk» i regi av Design og Arkitektur Norge (DOGA). Utvikling av digitalt verktøy for medvirkning og Maptionnaire som metode i innbyggerundersøkelse.
- «Ladestasjon for ildsjeler». Kommunen jobber med å forankre møteplassen blant ildsjeler/frivillige. Tre møter er satt opp våren 2019.
- Pilotkommune i utprøving av «Ny veileder for ferdselsårer» gjennom Buskerud Fylkeskommune og Miljødirektoratet
- Spørreundersøkelse til hytteeiere på Blefjell via Facebook.
- Etablering av ungdomsråd i kommunen 2018/2019.

Måloppnåelse, resultater og videreføring av arbeidet

Med resultater fra gjestebed, ble prioriterte stier og løyper kartlagt med GPS og lagt ut på UT.no. Tilsvarende prioriteringer, arbeid og synliggjøring ble gjort med kommunens turkasser.

Resultatene fra Workshop i «Maptionnaire» med ulike grupper av befolkningen bringes inn i kommuneplanarbeidet som starter opp i 2019.

Innbyggerundersøkelser og spørreundersøkelser og ungdomsmedvirkning skal synliggjøres i kommuneplan med oppstart 2019. Det jobbes med videreføring på mange områder; skoleutbygging, tettstedsutvikling og i planer.

Kontaktinformasjon: Frøydis Lislevatn, Froydis.Lislevatn@flesberg.kommune.no

Her finner du info om Numedal

www.mittnumedal.no

MITT
NOMEDAL

Landskaps- og
ressurskartlegging

Besøk siden >

NOMEDAL

MITT LOKALSAMFUNN

Folkehelse og nærmiljø

Besøk siden >

Helsefremmende lokalsamfunn i Sarpsborg

Bakgrunn

Prosjektet handler om kartlegging og utviklingsarbeid om nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse. Sarpsborg kommune har benyttet forskjellige utredningsmetoder og medvirkningsmetoder i løpende plan- og utviklingsprosesser i prosjektperioden. Kommunen har rullert kommunedelplan for sentrum og kommuneplanens samfunnsdel der ulike kvalitative metoder og medvirkningsmetoder er tatt i bruk.

Sarpsborg kommune ønsker nye former for samskaping med innbyggere, organisasjoner og næringsliv i byen og i nærmiljøene. Dette prosjektet er med på å skape engasjement og trivsel i to av nærområdene i kommunen som har størst levekårsutfordringer når det gjelder blant annet barnefattigdom og dårlig bomiljø. I østre del av sentrum er en lekeplass pusset opp og det er satt i gang prosjekt med byhage i samarbeid med Kirkens bymisjon. Alvimhaugen skole har utviklet skolen som nærmiljøhus med gratis aktiviteter. Det er kartlagt hvordan tiltakene oppleves av beboerne i området. Funnene fra kartleggingen brukes som grunnlag for å utvikle gode former for samskaping på Alvimhaugen og i bysentrum. Informasjonen som er innhentet, rapportene, og metodeerfaringene så langt, skal brukes i helseoversikten som utarbeides i løpet av 2019.

Problemstillinger

Hva gjør Sarpsborg til et attraktivt og godt sted å bo, jobbe og oppleve? På hvilke måter kan vi avdekke viktige forhold som fremmer helse, sosial tilhørighet og trivsel i lokalsamfunnet? Hvordan kan den lokale kunnskapen anvendes i beslutningsgrunnlag for videre planlegging, prioritering av innsatsområder og tiltak, samt utvikling av tjenester?

Mål

- Gode og realistiske planer basert på medvirkning og kunnskap om hva som fremmer helse og trivsel
- Tiltak basert på innbyggernes interesser og ressurser til å bidra

Målgrupper

Målgruppene er innbyggerne i Sarpsborg generelt og innbyggerne som bor i de mest levekårsutsatte områdene spesielt.

Måloppnåelse

- En samfunnsplan basert på innbyggernes medvirkning gjennom medborgermiddager som metode, vedtatt 12.04.2018
- En realistisk og forankret kommunedelplan for sentrum der kunnskapsgrunnlaget er anvendt. Planen sluttbehandles i 2019.
- Rapport om Alvimhaugen nærmiljøhus som dokumenterer betydningen av nærmiljøhuset for beboerne på Alvimhaugen. I tillegg er det skrevet to masteroppgaver om trivselsfremmende faktorer på Alvimhaugen. Dette brukes som grunnlag for nytt prosjekt om utvikling av Alvimhaugen lokalsamfunn og i bysentrum. Prosjektet heter «Sammen skaper vi det gode hjemstedet. Lokalsamfunnsutvikling basert på lokale ressurser og samskaping.

- Rapportene anvendes i kommende oversiktsdokument og leveårsrapport som utarbeides i 2019, i forkant av planstrategi 2020.
- Dokumentasjon om prosessen rundt etablering av byhage i samarbeid med Kirkens Bymisjon med involvering av «I jobb-tiltak», nabolag, skole, barnehage som handler om hvordan byhagen tas i bruk, betydning for folks trivsel i nærmiljøet. Notat ferdigstilles desember 2019. Videofilm er laget.
- Notat om erfaringer med bruk av de ulike metodene som er anvendt ferdigstilles i løpet av 2018.

Metoder

Metodene som er anvendt i prosjektperioden er:

- Kommuneplanens samfunnsdel: Medborgermiddager
- Sentrumsplan: sosiokulturell stedsanalyse (med konsulentbistand); workshops, dybdeintervjuer, fokusgruppeintervju, observasjon. Barnetråkk i sentrumsplan og trafikksikkerhetsplan
- Betydningen av Alvimhaugen skole som nærmiljøhus: Intervjuer, observasjoner, workshops
- Byhageprosjekt: workshop, oppslag, plantekurs og aktiviteter som fremmer bruk,
- Opprustning av lekeplass: Idékonferanser med barn og ungdom.
- Digital historiefortelling som metode, utprøving av metoden (kommuneplan/sentrumsplan). Fire filmer er laget.

Samarbeidsparter

- Samarbeid mellom kommunen, Østfold Fylkeskommune, Høyskolen i Østfold, NMBU, blant annet om egen rapport og masteroppgaver om nærmiljøhuset.
- Samarbeid mellom Alvimhaugen skole og Sandesundsveien skole (sentrum), kulturskolen, norsksenteret og ungdommens kulturhus mfl. om dokumentasjon og utvikling av nytt prosjekt om samskaping.
- Kommunen og Kirkens Bymisjon om byhagen, sammen med organisasjonen Friends for Understanding, skole, barnehager i sentrum, Kalnes videregående skole mfl.

Kontaktinformasjon:

Kjersti Aune, kjersti.aune@sarpsborg.com

Hanne Rosbach, hanne-margrethe.rosbach@sarpsborg.com

Asset Based Community Development (ABCD) på Lisleby

Bakgrunn

Fredrikstad kommune har gjennomført levekårskartlegging på sonenivå i 2012, 2014, 2016 og 2018. Resultatene fra denne tydeliggjør at vi har områder i kommunen med sterk opphopning av levekårsutfordringer. Samtidig viser en spørreundersøkelse fra 2016 i to av områdene at det også finnes uutnyttede ressurser og utviklingsoptimisme i slike områder. Gjennom lokalsamfunnsutvalgsmodellen, som er en nærdemokratimodell og en rekke prosjekter som f.eks. deltagende budsjett har Fredrikstad god erfaring med medborgerinvolvering. Vi ønsker gjennom dette prosjektet å gjøre oss erfaringer med samskaping i praksis.

Problemstilling

Kan ABCD-metoden tilpasses Fredrikstad og kan kartleggingen i forkant og i etterkant gi innspill til det overordnede helseoversiktsarbeidet?

Mål og målgrupper

Målet med prosjektet er å prøve ABCD som tilnærming for å skape en ny dialog med innbyggerne som både gir oss kvalitativ kunnskap og stimulerer engasjement. Prosjektet skal bidra til aktivitet og sosiale møteplasser, samtidig som det skaper nye, positive historier om området.

Målgruppen for prosjektet er befolkningen på Lisleby i Fredrikstad.

Metoder og organisering

ABCD er tilnærmingen i prosjektet og metoden som benyttes er Appreciative inquiry.

Viktige administrative samarbeidspartnere er lokalsamfunnsutvalgscoordinatorer, folkehelsekoordinator, områdeutvikler, kommuneoverlege, forebyggere/SLT-koordinator i Utdanning og oppvekst, arbeidsgruppe for levekår og folkehelse.

Lokale samarbeidspartnere er Lokalsamfunnsutvalg, religiøse organisasjoner, frivillige organisasjoner, skole, barnehage, fritidsklubb osv.

Prosjekt og tiltak

Prosjektet har gått ut på å knytte kontakter og etablere en lokal kjernegruppe, og involvere gruppa i kartlegging av områdets ressurspersoner, organisasjoner og kvaliteter, og gjennomføring av workshops. Våre neste steg er å koble mennesker med like interesser sammen, sørge for møteplassene og tilrettelegge for aktivitet.

Aktivitetene/ tiltakene initieres og gjennomføres av lokale aktører, med støtte fra kommunen.

Måloppnåelse, resultater og videreføring av arbeidet

Gjennom prosjektet har kommunen tilegnet seg kunnskap om nye måter å kommunisere med innbyggere og lokale aktører på, som får fram engasjement, gode erfaringer og positive historier om lokalsamfunnet. Vi har blitt bedre kjent med hvilke ressurser og krefter som finnes, og bidratt til å bygge broer mellom mennesker med felles interesser. Gjennom prosjektet har vi satt i gang en modningsprosess, både i kommuneorganisasjonen og blant innbyggere, som handler om en nye måte å samskape på. Disse erfaringene vil vi bygge videre på i annet områderettet arbeid, og i medvirkningsprosesser generelt. Vi har fått midler til å prøve ut ABCD med barn og unge gjennom Helsedirektoratets program for lokalt folkehelsearbeid i et annet lokalsamfunn. Vi vil fortsette å være tilstede på Lisleby for å gjennomføre flere workshops og fullføre det arbeidet vi har satt i gang.

Delrapport 1:

Prosjekt nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse

Delprosjekt 1: Innhenting av kvalitativ kunnskap

I samarbeid med Høgskolen i Østfold er det utarbeidet en kvalitativ studie av nærmiljøkvalitetene på Lisleby

Bakgrunn

I kommuneplanens samfunnsdel er et av hovedmålene at «Fredrikstad er et godt sted å leve, hvor alle kan ta gode valg og oppleve mestring.» Videre har Fredrikstad kommune tradisjoner for å jobbe tverrfaglig og tverrsektorielt, noe som regnes som en suksessfaktor i arbeidet med folkehelse, områdeutvikling og lokalsamfunn.

Folkehelse og levekår er viktige innsatsområder for Fredrikstad kommune. Fredrikstad kommune har over lang tid hatt utfordringer innen levekår, og gjennom levekårskartlegginger har man siden 2012 hatt et tydelig bilde av hvordan disse er geografisk fordelt.

Det foreligger mye god kvantitativ kunnskap i Fredrikstad kommune, noe som er en klar fordel når man skal innhente kvalitative data. Kvalitative data ble brukt i utformingen av Helseoversikten som er grunnlag for Folkehelseplanen og planstrategiarbeidet.

Prosjektet «innhenting av kvalitativ kunnskap», som er et prosjekt i samarbeid med Høgskolen i Østfold, er ment å gi et mer helhetlig bilde av levekår i utsatte lokalsamfunn som skal supplere den kvantitative datainnsamlingen i levekårskartleggingen.

Prosjektet er en del av utviklingsarbeidet til Fredrikstad kommune som angår nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse, samt utvikling av eksempler, metoder og innretninger om hvordan kunnskap om folkehelsekvaliteter i nærmiljø kan ivaretas i oversikts- og planarbeid.

Problemstilling

I 2015 ble Lisleby lokalsamfunn kjent både nasjonalt og internasjonalt ved at flere borgere sluttet seg til som IS-krigere og reiste til Syria. Beskrivelser i pressen knyttet dette miljøet da sterkt opp til et radikaliseret miljø, men befolkningen kjente seg ikke igjen i denne beskrivelsen.

Mange borgere tok derfor til orde og publiserte sin synspunkter i den lokale pressen, om at Lisleby var et godt lokalsamfunn å vokse opp i. En viktig ingrediens i det store folkemøtet i regi av Fredrikstad Arbeiderparti var å snakke med hverandre, bli bedre kjent for å få økt forståelse for hverandre. Flere tok til orde for at Lisleby er et trygt og godt sted å bo, at ulike kulturer og økonomi bidrar til forskjeller, men at Lisleby-samfunnet er et godt samfunn der det skjer mye positivt.

I dette prosjektet tok Høgskolen i Østfold og Fredrikstad kommune sikte på å finne ut av hva innbyggere på Lisleby synes er godt og positivt ved stedet og om livet i levekårsutsatt sone oppleves likt som dets omdømme?

Mål og målgrupper

Gjennom deltakelse i prosjektet har Fredrikstad kommune hatt et ønske om å tilegne seg økt kunnskap om hvordan innbyggerne i et lokalsamfunn har det og hva det er som bidrar til livskvalitet og trivsel. Det er derfor gjennomført fokusgruppeintervjuer med innbyggere på Lisleby i Fredrikstad som er en bydel med levekårsutfordringer.

Organisering

Virksomhet for bærekraftig samfunnsutvikling i Fredrikstad kommune og Høgskolen i Østfold har over et år i 2017 og 2018 jobbet tett sammen om et prosjekt der undervisning om og veiledet praksis i kvalitative intervjuer og kvalitativ analyseteknikk har vært en viktig del av prosjektet.

Fredrikstad kommune har fått opplæring i gjennomføring av intervjuer men selv stått for koordineringen og gjennomføringen av de fleste intervjuene. Høgskolen har laget en kurspakke som i hovedsak har bestått av forelesninger, workshoper, kollokvier og en stor del veiledet praksis. Opplegget har også et eget pensum.

Praksisen har blitt gjennomført i form av kvalitative intervjuer med befolkningen på Lisleby der veileder fra høgskolen har observert noen intervjuer, og deltatt i analysen av intervjuene.

Metode

For å ivareta kravene til en kvalitativ studie så var det fokus på at intervjuobjektene totalt sett måtte representere ett tverrsnitt av lokalbefolkningen. Et tyvetalls utvalgte personer med forskjellig sosioøkonomisk status og levetid på Lisleby ble kontaktet for å delta. Studien har derfor med intervjuobjekter i ulike aldre, noen har innvandrerbakgrunn, noen er etnisk norske, noen er innflyttere og noen har bodd på Lisleby i flere generasjoner. Det er også likt fordelt mellom kjønnene.

Intervjuobjektene ble kontaktet og fikk skriftlig informasjon at det var behov for folk til å delta i et forskningsprosjekt som er godkjent hos personvernombudet for forskning. De fikk vite at prosjektet var i regi av Fredrikstad kommune i samarbeid med Høgskolen i Østfold og at det er en del av et prosjekt som kommunen gjør for å jobbe med lokalsamfunnsutvikling på Lisleby. Et personvernerklærings skjema ble også signert før intervjuet startet for å ivareta anonymiteten.

Det ble utarbeidet en intervjuguide med fokus på spørsmål om nærmiljøkvaliteter, nettverk og aktiviteter. I tillegg ble de bedt om å si noe om sin bakgrunn og om hvordan de opplever lokalmiljøet sitt. I forkant av intervjuene ble det anbefalt å ha fokus på at det er intervjuobjektets oppfatninger, opplevelser, erfaringer, ord som skal definere samtalen og at det er viktig å lytte og stille oppfølgingsspørsmål der det er naturlig.

Intervjuene ble transkribert av intervjuerne og av forsker. Etter transkriberingen måtte alle som skulle bidra til analysen lese gjennom intervjuene. Deretter ble det avholdt en workshop med gjennomgang og tolkning av innholdet etterfulgt av et møte om hvordan angripe analysen og hva problemstillingen i en evt. forskningsartikkel skal inneholde. Det er enighet om at Høgskolen i Østfold og Fredrikstad kommune skal samarbeide om den endelige rapporten om funnene i studien samt forfatte en forskningsartikkel med mål om publisering våren/høsten 2019.

Måloppnåelse, resultater og videreføring av arbeidet

Gode samarbeidsformer mellom kommune og akademisk institusjon der begge parter får mye ut av arbeidet er en viktig måloppnåelse. Økt forståelse både for kommunal hverdag og krav til metodisk etterrettelighet og stringens.

I tillegg til å generere kvalitative data om nærmiljøet på Lisleby er viktige målsettinger for prosjektet å teste ut en samarbeidsform mellom høgskole og kommune, at prosjektdeltakere fra kommunen tilegner seg kunnskap om kvalitativ metode.

Produkter

Forskningsrapport som supplerer levekårskartleggingen, samt data til helseoversikten. Kontaktinformasjon: Edel Pavlic, Bærekraftig samfunnsutvikling, edepav@fredrikstad.kommune.no

Bent Olav Olsen, beoo@fredrikstad.kommune.no

HELSEFREMMEDE LOKALSAMFUNN

Bakgrunn

Arbeidet med kommunens grunnlagsdokument avdekket manglende kunnskap om trivselsfaktorer og faktorer som fremmer befolkningens helse og livskvalitet. I en undersøkelse fra 2017 rapporterte innbyggerne om mangel på sosiale møteplasser i kommunen. Å etablere gode møteplasser handler om å skape offentlige rom som er inkluderende, lett tilgjengelige og som skaper trygge i lokalsamfunn. Prosjektet *Helsefremmende lokalsamfunn* har handlet om å skape gode medvirkningsarenaer og –prosesser hvor innbyggerne får aktivt delta i planleggingen og utformingen av kommunens nye bibliotek og aktivitetshus, samt utforming av kommunens torg.

Problemstilling

Hvordan kan vi kartlegge lokale forhold som fremmer trivsel hos innbyggerne i Trøgstad kommune? Hvordan kan denne kunnskapen anvendes i utforming av tiltak, samt for kommunens videre planlegging?

Mål og målgrupper

1. Fremme trivsel og livskvalitet.
2. Innbyggernes opplevde behov og ressurser skal i større grad settes i sentrum for samfunnsutvikling.
3. Få bedre kunnskap om hva som fremmer helse og livskvalitet i befolkningen.

Prosjektet tar sikte på universelle tiltak og målgruppen er derfor hele kommunens befolkning.

Eksterne og interne samarbeidsparter

Aktørene i Torvet bok og mer, det nye bibliotek og aktivitetshuset, er sentrale samarbeidspartnere: Biblioteket, Frivilligsentralen, Home-Start Familiekontakten, Ungdomkontakten i Trøgstad, Trøgstad Sparebank, frivillige lag og foreninger, samt omkringliggende næringsliv tilknyttet torget.

Metoder, prosjekt og tiltak

Etter å ha samlet inn informasjon om møteplasser gjennom en kvalitativ undersøkelse i 2017, handlet arbeidet i 2018 om å styrke innbyggermedvirkningen i planleggingen og utformingen av planlagte møteplasser. I slutten av 2017 inviterte kommunen innbyggere til å melde sin interesse for deltakelse i ressursgruppe for bibliotek og aktivitetshuset. Det var mange som var interessert i å delta. Elleve innbyggere med ulike interesser og i ulike aldersgrupper ble plukket ut til å bli med i gruppen. Aldersspennet i gruppen strakk seg fra 13-74 år. Noen var faste brukere av dagens bibliotek, andre hadde sjelden vært der. Det alle i gruppen hadde til felles var

at de ønsket å bidra til at det nye bibliotek og aktivitetshuset skulle være en inkluderende og sosial møteplass for alle i lokalsamfunnet. Ressursgruppen møttes 3 kvelder mellom januar-juni hvor temaer slik som tjenester og aktiviteter, design og åpningsdag og torgutvikling ble diskutert. Gruppen ble også holdt løpende oppdatert og var blant de første som fikk se designforslagene. I tillegg til ressursgrupper ble det avholdt Facebook-konkurransen for navnet til bibliotek og aktivitetshuset. Det ble sendt inn over 80 navneforslag og en jury valgte ut de tre beste som ble stemt over på Facebook. Det ble også levert stemmesedler på biblioteket og servicetorget. Navnet falt på «Torvet bok og mer». Lignende medvirkningsprosesser har vært igangsatt i forbindelse med planleggingen av torget. Det er engasjert landskapsarkitekter som skal tegne mulighetsstudien som har vært tett knyttet på prosessen. Gode medvirkningsprosesser var et av hovedkriteriene for valg av landskapsarkitektfirma. Det har blitt innhentet innspill fra Facebook, uformelle samtaler i området og gjennom ressursgruppearbeid.

Måloppnåelse resultater og videreføring av arbeidet

Fjorårets undersøkelse hadde høy svarprosent og viste seg å være en effektiv måte å innhente kvalitative data om hva innbyggerne setter pris på i lokalsamfunnet, samt hva de savner. Denne kunnskapen har vært viktig i kommunens videre arbeid for å inkludere og aktivt invitere innbyggerne til å delta i medvirkningsprosesser utover de tradisjonelle informasjonsmøter som ikke kan regnes som reell medvirkning. Det har vært interessant å se hvordan bruk av ressursgruppe sammensatt av ulike personer i lokalsamfunnet har ført til inngående kunnskap om hva som trengs i lokalsamfunnet og hvordan tilbud og arrangementer som mangler.

Denne formen for medvirkning krever god planlegging og nok ressurser. Resultatet av medvirkningen har gitt legitimitet og eierskap blant kommunens innbyggere, og Torvet bok og mer har blitt et aktivt møtested i Trøgstad. Torget er fremdeles i planleggingsprosessen og forventes å stå ferdig sommeren 2019.

Vi opplever at uformelle samtaler, synlighet og tilstedeværelse i lokalsamfunnet er en styrke i lokalsamfunnsutviklingen. Det er enklere å skape tillit til prosessen og det gir innbyggerne mulighet til å komme med uformelle tilbakemeldinger og innspill. I prosjektet har vi lagt vekt på et ressursperspektiv og styrkebaserte metoder. Erfaringene fra prosjektet har fått oppmerksomhet fra andre kommuner. Trøgstad kommune er i en kommunesammenslåingsprosess med fire andre kommuner, og erfaringene fra prosjektet vil være nyttige for medvirkningsarbeid og strategier inn i nye Trøgstad/Indre Østfold.

Kontaktinformasjon

Prosjektleder: Linn Haraldstad, linn.haraldstad@io.kommune.no

Prosjektet - "Se meg"

– Kartlegging og undersøkelse gjennom aktiv deltagelse i ungdomsmiljøet.

Bakgrunn

Kommunen ønsker mer kunnskap om og fra ungdomsmiljøet, i dag det kun UNG-data som ligger til grunn for kommunale beslutninger og planarbeid. Vi har flott ungdom og vi ønsker å gi dem de beste forutsetninger for en god oppvekst. Da er det viktig at de blir sett og hørt. Ungdommene i Marker kommune svarer i UNG-data undersøkelsen at mange føler på press og psykisk uhelse. Dette er i tråd med funnene på nasjonalt nivå. Oppveksten har stor betydning for hele livsløpet og for folkehelsa generelt. Med en trygg og givende ungdomstid får vi trygge og robuste voksne. I Marker kommune ønsker vi å utvikle gode rammer for en god ungdomstid sammen med ungdommene selv.

Problemstilling

Hvordan få frem ungdommenes tanker, stemmer og behov i blant annet planprosesser?

Mål og målgrupper

Hovedmålet har vært å utvikle helsefremmende metoder for ungdomsmiljøet hvor alle kommunens ungdommer settes i stand til å møte hverdagens utfordringer. Med disse metodene vil det være mulig å skape gode oppvekstvilkår slik at dagens barn og unge ønsker å flytte tilbake igjen når de skal etablere seg med jobb og familie.

Målgruppen har vært kommunens ungdommer, i hovedsak ungdommer på ungdomskolen. Men da kommunen er liten har både de som er på vei in på ungdomskolen inkluderts og naturlig de som gått videre til videregående.

Eksterne og interne samarbeidsparter

Skolen, lag og foreninger og organiserte ungdomstilbud. Vi prøver å nå ungdom som ikke er med på organiserte fritidstilbud ved å finne de stedene de pleier å oppholde seg.

Metoder og organisering

Organiseringen av prosjektet har vært som et samarbeid mellom flere enheter i kommunen. Initierende til kommunens engasjement i prosessen var kommune overlegen og mottaker var oppvekst og omsorg. Når prosjektet iverksettes på kommunal nivå plasserte man det på kultur og fritid, det er på den enheten er et kontaktsenter for de fleste av ungdommenes fritidstilbud. En naturlig arena for å nå alle ungdommer har vært skolen, så en kontakt med skoleledelsen opprettedes fra start. Utøver det har prosjektet/prosjektleden vært invitert i de tverrfaglige grupper som finnes i kommunen. Som blant annet folkehelsekomiteen, SLT, politiske

arbeidsgrupper og ledergrupper. Prosjektet har formelt vært plassert i kulturseksjonen, men har i praksis vært et tverrfaglig samarbeid.

I løpet av prosjektperioden har flere metoder blitt testet, med litt ulik erfaring. Men metoden som vi kaller foto-min-dag, der ungdommene får låne et polaroidkamera som det tar bilder ut ifra et bestemt oppsett er både bærekraftig og nyttig. Når bildene er tatt så samtaler man med fotografen om temaet man på forhånd har bestemt. Vi har gode erfaringer med å snakke om bildene. Og det at ungdommen har valgt motiver på bildene gjør at de leder samtalen.

Det er flere grunner til at noen av metodene ikke er blitt videreført: Den innhentede informasjonen har ikke alltid hatt verdi, og noen av metodene har vært for krevende for en kommunal hverdag, ikke var bærekraftig i et framtidsperspektiv eller metoden har vist seg å ha utfordringer angående personvern og materialrettigheter.

Prosjekt og tiltak

Frem til i dag har mindre tiltak blitt iverksatt ut ifra kunnskap og erfaringer fra prosjektet. Det har for det meste handlet om skole og arbeidsmiljø. Så som å bedre lyset i gangen og at doene har fått seg en viktig oppgradering. Det er nå iverksatt en arbeidsgruppe i forhold til oppvekstdelen i den nye kommuneplanen, hvor prosjektleder er med for å gi innspill.

Måloppnåelse, resultater og videreføring av arbeidet

Prosjektet har bidratt til å utarbeide og prøve ut metoder som kan hjelpe kommunen i arbeidet med å bruke kvalitative metoder og få ungdommenes tanker rundt ulike temaer. Vi er ikke i mål med arbeidet med å bedre kunnskapen om ungdommen og ungdomsmiljøet, men prosjektet har lagt et grunnlag for et mer kunnskapsbasert arbeid i fremtiden. Ledergruppa i kommunen har etterspurt innspill til kvalitative metoder i planarbeid og der kommer prosjektet til å bidra med kunnskap. Det politiske utvalget ønsker en lignende presentasjon i nær fremtid. Videreføringen blir i form av kunnskap og en økt bevissthet.

Produkter

En rapport, "Se Meg", kommer til å presentere metoder som er utprøvd og erfaringer med disse.

Kontaktinformasjon:
Jessica Engsgård, jessica.e.nilsson@hotmail.com

Les mer om Helsefremmende lokalsamfunn

[Helsefremmende](#) lokalsamfunn i Østfold.

Forklaringsvideo fra Nærmiljøprosjektet i Østfold.

Vi har fått laget en forklaringsvideo om prosjektet, bruk [denne linken](#) hvis dere vil se den.

[Skolen som nærmiljøhus](#) – En Photovoicestudie om trivselsfremmende faktorer for barneskoleelever ved Alvimhaugen barneskole.

[Important factors to ensure wellbeing in a whole-school setting](#) – a photovoice study.

[Skolen som nærmiljøhus](#) – trivselsskapende faktorer for elever og ansatte ved Alvimhaugen barneskole. [Trivselsskapende faktorer for de ansatte ved skolen.](#)

[Abstracts on Quality of Life Research](#)

[Rapport](#) om Alvimhaugen nærmiljøhus.

[Alvimhaugen barneskole tildeles Benjaminprisen 2019.](#)

[Millionsatsing på tidlig folkehelsearbeid](#) i bydel Alvim.

Gode lokalsamfunn fremmer folkehelse

Slik skaper vi gode nærmiljøer

Fredrikstad

Kommunen skaper rom for at lokalsamfunnene selv kan gjøre mer av det de verdsetter. Hva skjer når lokalsamfunnet tar styring over utviklingen?

Sarpsborg

Innbyggernes kunnskap og ressurser kobles sammen for å skape trivsel og engasjement i nærmiljøet.

Trøgstad - Indre Østfold

Gjennom bred involvering av lokalsamfunnet, har blant annet Trøgstads nye bibliotek og aktivitetshus blitt en suksess.

Marker

Ungdommene i kommunen er med på å utvikle et attraktivt lokalsamfunn med gode oppvekstvilkår. De blir sett og hørt, og bidrar til et samfunn de ønsker å flytte tilbake til.

Vestfold og Telemark

FYLKESKOMMUNE

Nærmiljø som ressurs for helse og trivsel

Hvordan ivareta helsefremmende kvaliteter i kommuneplanlegging?

Prosjekt nærmiljø i Vestfold 2015 - 2018:
Tar innbyggernes lokalkunnskap på alvor. Fra kart-
legging av utfordringer til tiltak. Fra dialog med inn-
byggerne til kunnskap i folkehelseoversikter og planer.

Trygghetsvandringer i nærmiljø i Tønsberg som beslutningsgrunnlag for ny sosial møteplass.

Dybdekunnskap om sosiale møteplasser for barn og unge, trygghet og tilhørighet gjennom metoden **helsefremmende sted** og **innbyggerdialog** i Sandefjord.

Færderproffene er vertskap for **gjestebud** - en kunnskapskilde for å utvikle tjenestetilbudet til barn og unge i kommunen.

Kartlegging av nærmiljøkvaliteter med **helsefremmende sted** som metode er del av kunnskapsgrunnlaget for ny bystrategi i Åsgårdstrand.

Trygghetsvandringer, metoden **helsefremmende sted** og innbyggermøter i **nærmiljøutvalg** gir innbyggerne innflytelse på ny Grønnstrukturplan og ny lekeplass-strategi i Larvik.

Prosjekt Nærmiljø i Larvik Kommune

1. **Bakgrunn:** «Plan for folkehelsearbeid i Larvik kommune 2010-2014» inneholdt i avgrenset grad systematisk borger- og innbyggermedvirkning, samt kunnskaps-oppsummeringer om sammenhenger mellom folkehelseeffekter og påvirknings-faktorene i nærmiljøene. Prosjekt nærmiljø er forankret og koblet til mål i vedtatte styringsdokumenter og plan- og utviklingsarbeid i kommunen - og inngår i arbeidet med revidering av oversiktsdokumentet som pågår parallelt.
2. **Problemstilling:** Helhetlig nærmiljøutvikling er sentralt for å øke befolkningens aktivitetsnivå. Barn og unge trenger allsidig aktivitet for normal vekst og utvikling. Det fysiske miljøet kan bidra til, eller hindre trygge tilgjengelige steder å være fysisk aktiv.
3. **Mål og målgruppe:** Utvikle en modell for kartlegging av nærmiljøkvaliteter til bruk i kommunale planprosesser. Fokus på fysisk aktivitet for befolkningen generelt, men primært for barn og unge. To ulike nærmiljø er valgt, et sentrumsnært og et mer landlig.
4. **Metoder:** «Helsefremmende sted», «Risikorydding» og «Nærmiljøutvalg». Metodene skal bidra til å framskaffe ny kunnskap om lokale påvirkningsfaktorer.
5. **Organisering/samarbeidsparter:** Folkehelsenettverket i kommunen; representanter fra alle kommunale virksomheter, fungerer som styringsgruppe og samarbeidsparter. Prosjektgruppa; fem personer fra Kultur og oppvekst, Helse og omsorg samt Areal og teknikk. I tillegg samarbeid med skole, velforeninger, samt befolkningen generelt. I avslutningsfasen kommunikasjonsrådgiver og web-ansvarlig.
6. **Måloppnåelse:** Prosjektgruppen har deltatt i fylkeskommunens kompetansehevingsrekke og ervervet seg nødvendig kompetanse på de valgte metodene for kartlegging og medvirkning. Arealplan-avdelingens Grønnstrukturplan, inkludert ny lekeplass-strategi, ble valgt som den mest relevante planprosessen i forhold til mål og målgruppe - og som allerede var igangsatt. Lekeplass-strategien går ut på å samle og styrke tilbudet på noen større kvartalsleke-/møteplasser jevnt fordelt i kommunen. Det innebærer at antallet små «sandkasse» lekeplasser vil bli redusert. Brukermedvirkningen vil gi lokalkunnskap om hvilke lekeplasser som er viktig å bevare. Samtidig vil bruker-medvirkningen innenfor «Grønnstrukturplanen» gi innspill til utforming av en per dags dato lite anvendt lokal park.

I samarbeid med velforening og skole ble prosessen planlagt og gjennomført. Resultatene fra kartleggingen ble bearbeidet og dannet grunnlag for medvirkningen videre. I medvirkningsprosessene med barn og unge er skolen brukt som arena. Et utvalg fra mellomtrinnet og et fra ungdomstrinnet fikk mulighet til å komme med sine innspill. Velforeningene var vert for medvirkningsprosessene for voksne. Prosessene er evaluert.

Metodene/verktøyene fungerer godt, også for barn og unge. Særlig nærmiljøutvalg med dialogmøtemetodikken. Sjekklistene til Risikorydding måtte justeres litt for å tilpasses de minste. Risikorydding- og Helsefremmende sted alene manglet mulighet for utdypende svar, men i kombinasjon med nærmiljøutvalg ble det fyllestgjørende.

Kunnskapen som er samlet inn handler om trygghet og møteplasser som gir mulighet til å være fysisk aktiv, samt innbyr til hyggelig samvær og fellesskap generasjoner mellom. Resultatene skal benyttes i forbindelse med Grønnstrukturplanen og den nye lekeplass-strategien i kommunen. I implementeringsfasen har kunnskapen blitt tatt inn i plandokumentene. Arealplanavdelingen har på bakgrunn av innspillene tegnet et forslag til ny utforming av parken på Furumoa. Det er etablert samarbeid mellom kommune, velforening og Frelsesarmeen for å skaffe midler til gjennomføring.

Tilbakemeldingene fra planavdelingen - både når det gjelder oppnådde resultater og verktøyene som er tatt i bruk, er positive. Avdelingens nåværende prosedyrer/rutiner for medvirkning, spesielt når det gjelder barn og unge, skal gjennomgås og evt. revideres. De ser at dette er metoder som kan være nyttige for dem og enkle å ta i bruk. Implementeringen har handlet om hvordan de behandler resultatene som kommer inn, hvordan de gjør innbyggernes medvirkning synlig i plandokumentene og hvordan kartlegging og medvirkning i en planprosess kan gjennomføres.

7. Produkter: Rapporter er utarbeidet og overlevert Arealplan. Det er utviklet en metodebank der kartleggings- og medvirkningsmetodene beskrives, og verktøy vil ligge tilgjengelig via kommunens hjemmeside. Det skal være lett å ta dem i bruk for andre planprosesser. Etter hvert vil flere metoder/undersøkelser kommunen anvender bli lagt inn under samme side, så som Ungdata, Barnetråkkregistreringer, folkehelseprofil/ oversiktsdokument osv.

Kontaktinformasjon: Lill Tove Skoglund – lill.tove.skoglund@larvik.kommune.no
Mette Daapan – mette.daapan@larvik.kommune.no

Prosjekt nærmiljø - Tønsberg kommune

Kartlegging og utvikling av nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse

Bakgrunn

I forbindelse med Tønsberg kommunes oversiktsarbeid ble rapporten «10 prinsipper for helsefremmende stedsutvikling i Tønsberg kommune» utviklet. Tønsberg kommune ønsker gjennom nærmiljøprosjektet å bygge videre på denne rapporten ved å kartlegge nærmiljøområder og sikre aktiv innbyggermedvirkning for hvordan disse kan forbedres ytterligere.

Problemstilling

Hvordan kan vi forbedre de valgte nærmiljøområdene slik at disse i større grad fremmer innbyggernes helse?

Mål og målgruppe

Hovedmål: skape gode nærmiljøer som fremmer folkehelse. Delmål: kartlegge helsefremmende nærmiljøkvaliteter, fremme medvirkning og implementere kunnskapen i kommunale plandokumenter og planprosesser.

Målgruppen er alle innbyggere som benytter seg av de valgte nærmiljøområdene.

Eksterne og interne samarbeidspartnere

Eksterne samarbeidspartnere er hovedsakelig tre velforeninger som har vært utgangspunkt for nærmiljøutvalgene i nærmiljøene. Interne samarbeidspartnere er hovedsakelig planavdeling, bydrift, idrett, kommunikasjon, oppvekst og helse.

Metoder og organisering

Hovedmetode for kartlegging er risikorydding og trygghetsvandring, metoder utviklet av Skadeforebyggende forum og tilpasset prosjektet og lokale forhold.

Det er nedsatt en styringsgruppe med ansvar for strategiske valg og prosjektets overordnede framdrift og måloppnåelse samt en prosjektgruppe med tverrsektoriell sammensetning som har ansvar for den kontinuerlige oppfølgingen og gjennomføringen av prosjektet.

Prosjekt og tiltak

Både enklere og en del mer omfattende tilrettelegging av nærmiljøene har allerede blitt utført. Av større tiltak er det avsatt midler til og vil bli utarbeidet spillemiddelsøknad med en ramme på tre millioner kroner til utvikling av sosial møteplass på Sem.

Måloppnåelse, resultater og videreføring av arbeidet

Kartlegge nærmiljøkvaliteter: Kartleggingen ut fra et folkehelseperspektiv er foretatt i tre utvalgte nærmiljøer. Overordnet kan funnene fra denne kartleggingen deles inn i to hovedkategorier: *trygghetsfaktorer* og *trivselsfaktorer*. Trygghetsfaktorene har hovedsakelig dreid seg om trafikksikkerhetsmessige elementer som fartsgrenser, tilgang til fortau og overgangsfelt, belysning gang- og sykkelvei osv. Trivselsfaktorene har hovedsakelig omhandlet behov for sosiale møteplasser, tilgang til grøntområder og etablering av både enkle og mer avanserte nærmiljøanlegg for fysisk aktivitet.

Fremme medvirkning: Utvikling av medvirkningsmetode, i hovedsak trygghetsvandring, og gjennomføring av medvirkningsprosesser er gjennomført i tre utvalgte nærmiljøer. Metoden har vist seg enkel å gjennomføre - også uten kommunal og administrativ tilrettelegging – noe som kan lette kartleggingen av skade- og ulykkesrisikoer samt trivselsfaktorer i nærmiljøet. Kommunen har oppfordret alle kommunens velforeninger til slik praksis. Funnene gjort gjennom kartleggingen har også enkelt blitt formidlet til dem som har ansvar for å håndtere dem, enten nærmiljøutvalget selv, kommunen eller andre private eller offentlige aktører. Medvirkningsmetodene som har blitt tatt i bruk gjennom prosjektet har også blitt fremmet internt i kommunen og derigjennom fått innpass som én av flere medvirkningsmetoder som kan benyttes i kartleggingsarbeid og i planprosesser.

Implementere kunnskapen i kommunale plandokumenter og planprosesser: Arbeidet med implementering av medvirkningsprosessene i kommunale planprosesser som har blitt utviklet og tatt i bruk gjennom nærmiljøprosjektet er ikke fullendt – kunnskapen tilegnet gjennom prosjektet vil for øvrig bli bevart innen organisasjonen. Enkelte allerede avsluttede eller påbegynte konkrete prosesser: ny sykkelparkering på Sem barneskole og utvikling av nærmiljøområde på Sem er spilt inn i kommunens økonomiplan samt anleggsplan. I samarbeid med planavdelingen utvikles nå en designmal for stedsutvikling på Sem hvor kunnskapen fra medvirkningsprosessene i nærmiljøprosjektet er tatt med. For øvrig har også medvirkningsmetoder brukt i nærmiljøprosjektet blitt videreført i øvrige kommunale planprosesser.

Produkter

- Større og mindre tiltak som ble kartlagt i medvirkningsprosessen er løst innen tekniske tjenesters ordinære drift.
- Opparbeiding av sosial møteplass på Sem – spillemiddelprosjekt
- Opparbeiding av pilotgate for helsefremmende stedsutvikling på Sem
- Utarbeidelse av designmal for stedsutvikling på Sem
- Innspill til økonomiplan og anleggsplan

Kristian Juel, kristian.juel@tonsberg.kommune.no, Tønsberg kommune

Prosjekt helsefremmende nærmiljø

- 1. Bakgrunn:** I prosjektet prøves det ut metoder som fremskaffer kvalitativ kunnskap som kan anvendes i kommunalt oversikts- og planarbeid og i utvikling av nærmiljøer. Medvirkning, særlig fra barn og unge er vektlagt. Prosjektet tar utgangspunkt i Sandefjord kommunes utviklingsarbeid knyttet til Nærdemokratiordningen og videreutvikling av nærmiljøutvalgsmodellen. Prosjektet er forankret i Rådmannens ledergruppe og eget prosjektdirektiv: *Nærmiljø i et folkehelseperspektiv.*
- 2. Problemstilling:** Tilgang til uformelle møteplasser gir økt tilhørighet og fremmer trivsel og helse. I et oppvekstperspektiv er trygge og inkluderende sosiale møteplasser, som gir barn og unge mulighet for å samles om ulike aktiviteter, en viktig helsefremmende strategi. For å tilrettelegge for gode møteplasser trenger vi mer kunnskap om hvilke kvaliteter som må være tilstede for at barn og unge skal oppleve sosiale møteplasser som en arena for helse og trivsel. Videre er det viktig at denne kunnskapen gjenspeiles i oversiktsdokument og kommuneplanens samfunns- og arealdel og i andre relevante temaplaner. Medvirkning skal være en sentral verdi.
- 3. Mål og målgruppe :** Styrke og videreutvikle nærmiljøer som fremmer helse og trivsel, få kunnskap om og oversikt over hvilke kvaliteter barn og unge peker på og som de mener har betydning for sosiale møteplasser, gjennom å prøve ut kvalitative metoder for medvirkning. Prosjektet har som mål å videreføre erfaringer, kunnskap om og kompetanse til å sikre medvirkning og metoder for kvalitativ kartlegging, særlig i planavdelingen og i nærmiljøutvalgene. Målgruppe er barn og unge fra fire nærmiljøer: Stokke, Andebu, Krokemoa og Sentrum (to siste fra «gamle» Sandefjord).
- 4. Eksterne og interne samarbeidsparter:** Eksterne: Vestfold fylkeskommune, Universitet i Sørøst-Norge, lokalavis (Sandefjord Blad og Byavisa), Nærmiljøutvalgene, frivillige lag og organisasjoner. Interne: Kommunalområdene Kultur, fritid, by- og stedsutvikling (KFBS), Plan og miljø, Oppvekst og kunnskap (OK), Helse, sosial og omsorg (HSO, seksjon Familie og helse).
- 6. Metoder og organisering:** Metoder: «Helsefremmende sted» og «Nærmiljøutvalg», i tråd med fylkeskommunens og kommunens prosjektbeskrivelse. Organisering: Rådmannens ledergruppe er styringsgruppe. Prosjektgruppa består av fire medarbeidere, ansatt i Seksjon for strategi og samfunn og KFBS. Det har vært nært samarbeid med de involverte nærmiljøutvalgene, skolene og familiesentrene (Familie og helse). Det er også etablert samarbeid med talsperson for barn og unge, planavdelingen og ansvarlige for kunnskapsdokumentet og kommuneplan.

7. **Prosjektog tiltak:** Formålet med prosjektet er å prøve ut ulike metoder for medvirkning i kartleggingsarbeidet, samt få økt kunnskap om viktige helsefremmende kvaliteter i et nærmiljø, som skal videreformidles i oversiktsdokumentet og planverk. Det er ikke iverksatt konkrete, fysiske tiltak i prosjektperioden innenfor rammen av prosjektet.
8. **Måloppnåelse, resultater og videreføring av arbeidet:** Prosjektgruppen har gjennomført kartlegginger i flere skoleklasser (5. – 10.trinn), hvor elevene har blitt intervjuet og/eller besvart enkle spørreskjemaer, samt markert møteplasser på kart over eget nærmiljø. Foreldre til barn i Åpen barnehage er intervjuet. Metodene fungerte i hovedsak godt, med det var nødvendig med lokale, situasjonsbetingede justeringer hos de yngste elevene (5. trinn). Funnene fra kartleggingen ble lagt til grunn for *Prosessløpet*. To dialogkonferanser ble gjennomført i samarbeid med to nærmiljøutvalg, hvor rektor, ansatt i Familiesentrene og repr. fra FAU deltok. Lokale funn ble presentert og deltakerne ga utfyllende informasjon og innspill til funnene og til hvordan nærmiljøene og møteplassene kan utvikles i en helsefremmende retning. Deltagerne og respondentene har gitt uttrykk for at det er positivt å få mulighet til å si noe om forhold knyttet til eget nærmiljø og de har tillit til at det de spiller inn blir bragt videre og får betydning i oversikts- og planarbeid.

Analysearbeidet er ferdigstilt og resultatene er så langt formidlet til Ungdomsrådet, Familiesenteret, planavdelingen, samt egen seksjon (Strategi og samfunn). Det skal utarbeides en tidsplan for ytterligere tilbakemelding og informasjon til nærmiljøutvalgene, FAU og skolene. I samarbeid med samfunnsplanlegger og ansatte i planavdelingen arbeides det nå med å implementere kvalitative data fra prosjektet i kommuneplanenes samfunns- og arealdel, ny fortettingsstrategi og i egen byromsplan. Planavdelingen har gitt tilbakemelding om at prosjektet bidrar til å gi økt kunnskap om hvordan sikre økt medvirkning som fremskaffer kvalitative data. Samtidig påpekes utfordringen knyttet til å presentere kvalitative data i en form som er tilpasset både plan- og oversiktsdokumentets format.

9. Produkter:

- Prosjektrapport er påbegynt, skal ferdigstilles innen 2019
- Oversikt over ulike kvalitative metoder og erfaring med bruk
- Kunnskap om viktige kvaliteter ved nærmiljøer og møteplasser innarbeidet i oversiktsdokument og planer
- Økt bevissthet og kompetanse om kvalitative metoder, medvirkning og faktorer som bidrar til helsefremmende nærmiljøer, på tvers av fag- og ansvarsområder

Kontaktpersoner:

Inger Marie Mohn Solberg,

Inger.Marie.Mohn.Solberg@sandefjord.kommune.no

Anja Ramberg,

anja.ramberg.sether@sandefjord.kommune.no

Prosjekt nærmiljø i Færder kommune

- 1. Bakgrunn:** Færder kommune har gjennom de siste årene satset stort på innføringen av en felles arbeidsmodell (BTI – bedre tverrfaglig innsats) som handler om å fange opp barn/unge og familier som har behov for hjelp og støtte. I den forbindelse ble Familiens hus etablert. Ideen er at det skal være «En» dør inn til hjelpeapparatet, i tillegg til at hjelpen som gis skal være koordinert og samordnet mellom tjenestene. Kommunen har ønsket å videreutvikle tilbudene som gis til innbyggerne. Det er et mål at Færder kommune bidrar til å bygge støttende miljøer for barn/unge og familier gjennom aktiv deltagelse fra befolkningen og kommunens ansatte. Gjennom deltagelse i nærmiljøprosjektet ønsket Færder kommune å videreutvikle og tilpasse medvirkningsmetoden *gjestebud* til Færder. I Færder kommune benevnes gjestebud som *færderproffene*.
- 2. Problemstilling:** Hvordan kan Færder kommune styrke innbyggermedvirkningen i utviklingen av sin tjenesteportefølje? I Færder kommune videreutvikler vi gjestebud under paraplyen færderproffene. Videreutvikling av metoden som færderproffene skal bygge på utprøving og implementering av nye tiltak i tråd med prosjektets hovedmålsettinger.
- 3. Mål og målgrupper:** Gjøre tjenestene og tilbudene som i dag tilbys i Familiens hus kjent for innbyggerne - barn, unge og deres familier i Færder kommune. Utarbeide en metode som sikrer innbyggermedvirkning hos barn, unge og deres familier – videreutvikle og tilpasse metoden *gjestebud* til innbyggernes og Færder kommunes behov og ønsker
- 4. Metoder:** Folkemøte, Nærbutikkstand med informasjon, Nettside med informasjon, Gjestebud, informasjonsplakater ute på skole/barnehage.
- 5. Organisering/samarbeidsparter:** Nærmiljøprosjektet er satt i sammenheng med prosjektet i Programkommune for folkehelse i kommunen. Prosjektledergruppen, bestående av prosjektleder for hele prosjektet, samt tre delprosjektledere fungert som prosjektgruppe og samarbeidspartnere i dette arbeidet. Høsten 2018 har vi engasjert en ansatt i 80% stilling, for å få medvirkningsmodellen på plass og teste den ut. Vi har også knyttet til oss ca. 10 innbyggere som har vært med å utarbeide metoden og teste den ut. Ledergruppen i Familiens hus har jevnlig blitt orientert og kommet med innspill til videreutvikling av arbeidet.
- 6. Måloppnåelse:** Deler av prosjektgruppen har det siste året deltatt i fylkeskommunens kompetansehevingsrekke og økt sin kompetanse og tatt del i andre kommuners erfaring og praksis i arbeidet med medvirkningsmetodene.

Gjennom «Visste du at» kampanjene har kommunen vist frem alle de tilbud og tjenester de allerede har etablert gjennom plakater ute på alle skoler/barnehage/helsestasjon/barnevernet/PPT osv. For å lage denne kampanjen deltok alle ansatte i prosessen med å velge hvilke tilbud som skulle vises frem og hvilken tekst som skulle stå. Denne jobben bevisstgjorde ansatte i hvilke tilbud og tjenester som faktisk fantes i egen og andre tjenester i egen sektor. Kampanjen går fortsatt på kommunens FB-side – der det jevnlig slippes plakater med tilbud. Alle plakatene er også samlet i et lite hefte, som skal ligge tilgjengelig på venterom i kommunen. Dette har vært en viktig prosess i arbeidet med å tydeliggjøre hvilke tjenester kommunen faktisk har i arbeidet med målgruppen og således et godt utgangspunkt for videre arbeide med gjestebud/færderproffers medvirkning og utvikling av tjenesteapparatet.

Det er etablert kontakt, så langt, med ti innbyggere som er med i prosessen med å videreutvikle metoden gjestebud i Færder. En færderproff er en person som i kraft av sitt eget liv, sin egen erfaring og meninger skal kunne «få rom» til å dele dette med andre og det kommunale tjenesteapparatet.

Ved å anvende og praktisere metoden gjestebud i Færder kommune, har vi sammen med innbyggerne gode erfaringer med den muligheten for innbyggermedvirkning disse gruppene gir. Gjestebudene styrker innbyggernes samarbeid med kommunen uavhengig av hvem som er færderproff og hva slags tema som diskuteres. Noen innbyggere har meldt inn at de har lite nettverk, og da hjelper kommunen til med å innhente gjester. Andre igjen har stort nettverk og kommunens rolle blir kanskje kun å lage spørsmålene som skal besvares.

Gjestebudene høsten 2018 evalueres fortløpende av deltagerne og kommunen med sikte på å kontinuerlig tilpasse form og innhold slik at resultatene blir mest mulig nyttig for alle involverte. I sektoren Oppvekst og kunnskap ønsker vi å etablere en praksis der færderproffer inviteres inn til gjestebud når kommunen trenger råd fra innbyggerne. Samtidig er det et mål at færderproffer selv kan initiere til gjestebud dersom de har saker og tema som en ønsker å spille inn til kommunen.

7. Produkter: Mitt Færder – en facebookside som er opprettet i forbindelse med prosjektet.

Her kommer vi i dilog med innbyggerne. Denne skal utvides med en Snapchat og Instagram i løpet av november 2018. «Visste du at» - en informasjonsside om kampanjen «Visste du at» - som vi lagde for å gjøre kommunens tjenester og tilbud kjent for innbyggerne. Det vil i desember 2018 skrives en rapport om gjestebud-modellen vi har laget i Færder kommune, da har vi testet ut modellen på 6-10 gjestebud, med evalueringer av organisering, tema, spørsmål sammen med innbyggerne

Kontaktinformasjon: Lise Almquist Bjørge

lise.almquist.bjorge@faerder.kommune.no

Færder kommune

Prosjekt nærmiljø i Horten kommune

- 1. Bakgrunn:** I Horten kommunes kommuneplan (2015-2027) har samfunnsdelen et tydelig folkehelsefokus. Planen består av fire fokusområder; attraktivitet, god oppvekst, trygghet for innbyggerne og natur og miljø. Prosjektet kan forankres i alle disse fokusområdene. Kommunen ønsket gjennom prosjektet å sette fokus på to viktige tettsteder utenfor Horten by.
- 2. Problemstilling:** Hvordan skape nærmiljøer som fremmer folkehelse i tettsteder med omfattende fremtidig utvikling.
- 3. Mål og målgrupper:** Overordnet mål for prosjektet er gode nærmiljø som fremmer folkehelse. Strategien for å oppnå målet har vært å prøve ut metoder for å fremskaffe lokal kunnskap med en kvalitet som kan anvendes av kommunen i planlegging (kartleggingsløp). I tillegg er det prøvd ut metoder som fremmer medvirkning inn mot kommunens plansystem (prosessløp). Dermed har vi koblet kartleggingsarbeid for å skape gode nærmiljø til prosess for innbyggermedvirkning i vårt kommunale plansystem. Målgrupper har vært innbyggere som er fastboende og studenter som bor midlertidig på de aktuelle stedene.
- 4. Eksterne og interne samarbeidsparter:** Arbeidet har medført utstrakt bruk av medvirkningsmetoder. Det har i tillegg til enkeltinnbyggere og skoleklasser vært samarbeid med lokale lag og foreninger, samt Vestfold fylkeskommune og Universitetet i Sørøst-Norge. Internt i kommunen har det vært bred tverrfaglig deltakelse.
- 5. Metoder og organisering:** Prosjektet har Åsgårdstrand og Borre som sine fokusområder. Bakgrunnen for valget av disse er at de representerer to ulike typer miljøer, men hvor begge er i betydelig utvikling. I Åsgårdstrand har arbeidet inngått som en del av forarbeidet til utarbeidelsen av en ny områderegeringsplan. Det har blitt laget en kulturhistorisk stedsanalyse, trafikkanalyse og en bystrategi. I Borre er det store utbyggingsplaner, med ny veitrasé og utvidelse av campus for Universitetet i Sørøst-Norge, USN. Prosjektarbeidet har blitt noe forsinket grunnet forsinkede planprosesser i forhold til overordnet infrastruktur. Prosjektgruppen har kartlagt nærmiljøkvaliteter gjennom metodikken «Helsefremmende sted» på fem ulike utvalgte steder i Åsgårdstrand. Kartleggingen har vært utført gjennom kvantitativ og kvalitativ evaluering av disse områdene. Basert på dette har vi valgt ut et område som har vårt hovedfokus i prosjektarbeidet. Den kvantitative kartleggingen har gitt prosjektgruppen data på hvor mange personer som bruker det utvalgte området og hvordan de bruker området. Det har også vært utført en kvalitativ kartlegging gjennom 50-60 intervjuer av brukere av det samme området. I tillegg er det utført *gjestebud* på Borre. Dette har vi definert som både kartlegging og medvirkning.

Som kartleggingsverktøy har dette gitt prosjektgruppen verdifull informasjon om hva innbyggerne mener er nærmiljøkvaliteter ved Borre, samt hva som bør bedres i nærmiljøet.

6. **Prosjekt og tiltak:** I Åsgårdstrand ble metoden utført som en del av en større satsning i Åsgårdstrand. Parallelt med Prosjekt nærmiljø har det blitt utarbeidet en bystrategi for byen. Kartleggingen og informasjonsinnhenting ble gjort i samarbeid med prosjektmedarbeidere som har vært involvert arbeidet med å lage bystrategi. På Borre har prosjektgruppen valgt en annen strategi, da det har en annen infrastruktur og boligmasse. Åtte gjestebud med til sammen 40 personer ble gjennomført våren 2017.
7. **Måloppnåelse, resultater og videreføring av arbeidet:** Bystrategien for Åsgårdstrand har blitt svært godt mottatt både lokalt og i det politiske miljøet. Representanter for lokalsamfunnet har bekreftet eierskap til strategien. Dermed har arbeidet vært et viktig grunnlag for det videre arbeidet med områderegeringsplan for den eldste delen av Åsgårdstrand, samt anerkjent som relevant og viktig for den fremtidige utviklingen for stedet.

Ved gjennomgang av det skriftlige materialet er konklusjonen at prosjektet har fått en god del nyttig informasjon. All skriftlig informasjon er kategorisert og analysert. Dette har resultert i et kortfattet dokument som kan fungere bra som utgangspunkt når det settes i gang «nærmiljøutvalg» i Borre. Arbeidet med videre utvidelse av universitetscampus og boligområder i nærmiljøet vil ta med innspillene som har kommet allerede. Det er samtidig lagt et grunnlag for gode medvirkningsprosesser fremover når det videre planarbeidet igangsettes for alvor.

Prosjektgruppen har god tro på at de prosesser som er satt i gang i seg selv er helsefremmende ved at folk møtes og får en sjanse til å ytre sine meninger og ønsker. Dermed får de muligheten til å potensielt påvirke arbeid som direkte berører deres nærområder. Dette vil i høyeste grad også gjelde for «nærmiljøutvalgene» som hovedsakelig vil utgjøres av velforeningene.

8. **Produkter:** Bystrategi for [Åsgårdstrand](#):
Prosjektet har bidratt til å løfte frem positive sider ved Åsgårdstrand og markere at byen er en viktig del av Horten kommune. Dette viser seg også i forbindelse med budsjettforslaget for 2019. Det blir høsten 2018 igangsatt et arbeid med områderegering av nærområdet ved Borre tettsted, inkludert Camus Vestfold. Dette arbeidet vil også påvirkes av det pågående arbeide med rullering av kommuneplanens arealdel samt ulike overordnede fylkeskommunale planer.

Kontaktinformasjon:

Malin Korshavn, malin.korshavn@horten.kommune.no

Linn Havstein, line.havstein@horten.kommune.no

Les mer om Nærmiljø og lokalsamfunn

Folkehelse i Sandefjord kommune

Andebu - [nærmiljøutvalget 2019](#)

Rapport Ung Sandefjord kommune. [Rapporten UNG - Sandefjord kommune 2018](#)

Folkehelse Larvik kommune

[Innbyggermedvirkning](#) - Larvik kommune

[Helsefremmende sted](#) - en kartleggingsmetode 2018

[Risikorydding](#) - Trygghetsvandring - Larvik kommune

[Nærmiljøutvalg](#) - Larvik - Larvik kommune

[Planbeskrivelse](#) til Kommuneplanens arealdel ... - Larvik kommune

Planlegging og gjennomføring av [nærmiljøutvalg](#) 2018

Folkehelse i Færder kommune

[Gjestebud](#)

[Mitt Færder](#) (facebook)

[Familiens hus](#)

[Innbyggermedvirkning](#) - Færder kommune

[Kulturhistorisk stedsanalyse \(DIVE\) for Teie](#) - Færder kommune

[Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030](#) - Færder kommune

Folkehelse i Horten kommune

[Kommuneplanen](#)

[Byutvikling Åsgårdstrand](#)

[Horten Vital cities – Urban sports promotion for social inclusion, healthy and active living](#)

Folkehelse i Tønsberg kommune

[Kommuneplanens handlingsdel 2020-2021](#) - Tønsberg kommune

[Nærmiljøprosjektet i Tønsberg kommune, rapportering](#)

Universitetet i Sør-Øst Norge

[Evaluering av Nærmiljøprosjektet i Vestfold fylke 2019](#)

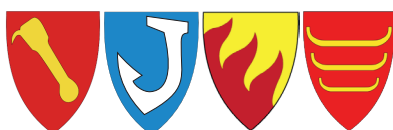
Norsk friluftsliv

[Gode nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse. Konferanse 2018](#)

Troms og Finnmark fylkeskommune
Romssa ja Finnmárkku fylkkagielda
Tromssan ja Finmarkun fylkinkomuuni

Måsøy, Båtsfjord, Sør-Varanger, Tana

Helsedirektoratet

UiT / NORGES ARKTISKE
UNIVERSITET

Delrapport 1: Integrering av arbeidsinnflyttere i Havøysund

Måsøy kommune, Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse, april 2019

Kort beskrivelse

Integrering av nye arbeidsinnflyttere til Havøysund (største tettsted i Måsøy kommune) har vært prosjektets fokusområde.

Bakgrunn

Selv om det bor 1000 innbyggere i Havøysund, tar det kun 15 minutter å gå fra den ene ytterkanten av bosetningen til den andre. Innenfor dette arealet går en på skole, i barnehage, på jobb og har tilgang til alle offentlige og private tilbud. Nærmeste flyplass tre timer unna (Hammerfest eller Alta).

Befolkningsantallet har stabilisert seg de siste 10 årene i Havøysund. Men det har vært en tydelig endring i arbeidsplasser tilknyttet fiskeriet, antall fiskere på 30 år er redusert til en tredjedel. I Havøysund i likhet med andre kystkommuner, åpnet EØS opp for flere arbeidsinnflyttere til fiskeriindustrien og helsenæringen. På mange måter er det dette som er årsaken til at befolkningen i dag har stabilisert seg. En effekt av dette er at Havøysund på få år blitt et mer multikulturelt samfunn. Å forstå mer av hvordan integreringen av arbeidsinnflyttere fra EØS land skjer og andre nye arbeidsinnflyttere utenfra ble hovedfokuset. Da kommuneadministrasjonen og bedriftseiere også hadde utfordringer med å holde på og knytte til seg kompetanse.

Problemstilling

Hvordan erfarer den etablerte lokalbefolkningen og nye arbeidsinnflyttere integrering av nye arbeidsinnflyttere i Havøysund? Vi valgte å avgrense problemstillingen til Havøysund, for å ta inn viktigheten av den fysiske utformingen av stedet, da kommunen består av flere mindre tettsteder med stor avstand mellom, der utfordringene er ulike.

Mål og målgrupper

Vi har forholdt oss til to grupper. Arbeidsinnflyttere og lokalbefolkningen. Vi var interessert å høre nye arbeidsinnflyttere sitt ferske inntrykk av Havøysund, hva så de som stedets styrker og svakheter. Hva var viktig for dem? Vi var opptatt å plukke ut intervjupersoner fra Norge og fra Sør- og Øst-Europa. Dernest ville vi ha lokalbefolkningen i tale. Havøysund er en liten plass der integrering skjer på en annen måte enn på større plasser.

Eksterne og interne samarbeidsparter

Britt Somby fra Finnmark fylkeskommune (kontaktperson), førsteamanuensis Brynhild Granås UiT (kompetanse Kvalitative undersøkelser) og Professor Nils Aarsæther UiT (kompetanse planarbeid).

Metoder og organisering

Arbeidsgruppen i Måsøy kommune bestod av rådmann, ordfører og oppvekstsjef i tillegg til prosjektleder. Disse i samarbeid med dialogpartner fra UiT utviklet en intervjuguide etter at problemstilling og målgruppe var fastsatt. Prosjektleder gjorde individuelle dybdeintervju med 8 arbeidsinnflyttere og to gruppe intervjuer med fastboende. Deretter hadde arbeidsgruppen månedlige arbeidsmøter understøttet fra UiT, der vi analyserte materialet. Det er blitt utviklet en analyserapport, gjennomført folkemøte og funn er implementert i kommunale planprosesser. Flere av tiltakene er utviklet i samarbeid med lokalbefolkningen.

Resultat

Gjennom nærmiljøprosjektet har vi et klarere kunnskapsgrunnlag for hvordan det er å komme tilflyttende til Havøysund. Arbeidsplassen utgjør en nøkkelrolle i integreringen. Her rekrutteres folk videre til både fritidsaktiviteter og private sammenkomster. Et påfallende trekk er hvor nødvendig den personlige invitasjonen til fritidsaktiviteter er. Ut fra materialet ser vi også at Havøysund kan tilby en livsstil som mange arbeidsinnflyttere med små barn setter høyt. Tilsvarende opplever enslige større trivselsutfordringer. Arbeidsgruppen ser et Havøysund, der en i større grad treffer sine venner på lukka, private arenaer (eksempel venner og familie på hytta), heller enn åpne offentlige arenaer (eksempel puben eller arrangementer). Det kan se ut som dette begrenser muligheten for å bli kjent med folk. Mangel på språkkunnskaper hos arbeidstilflyttere fra Øst- og Sør-Europa, blir opplevd som en barriere både fra lokalbefolkning og fra denne gruppen.

Tiltak og produkter

Vi trengte et klart ansvar for integrasjonsarbeidet, en bedre oppfølging av lag og foreninger for å utvikle tilbudene i kommunen, derav møteplasser. Løsningen ble frivillighetssentral inn i dagens folkebibliotek, da vi så at denne funksjonen bidro til å forbedre lignende utfordringer i andre kommuner. Dette og funn fra Nærmiljøprosjektet var avgjørende for at kommunestyret opprettet frivillighetssentralen.

Tiltak 2 er et mulighetsstudie for nytt museum. Et av funnene i prosjektet var at kystkulturen er svekket i Havøysund. Havna er i dag i stor grad et skall av tidligere aktivitet. Løsningen om nytt museum kom, fordi universell utforming lenge hadde vært en utfordring i dagens museumsbygg og utbedring der ville koste millioner. Mange eldre mennesker i kommunen og de i rullestol får da ikke brukt et viktig møteplass. Mulighetsstudiet er finansieres av et samarbeid mellom kommunen og kystmuseene.

I tillegg blir mye av kunnskap og metoder fra nærmiljøprosjektet videreført i «Tiltaksutvikling innen program for folkehelsearbeid» som Måsøy er tilsluttet til 2023. Av hensyn til planutvikling ble det i budsjettet 2019 – 2021 avsatt penger til en to-årig prosjektstilling i plan. Måsøy er i 2019 påmeldt Fylkeskommunens kurs “utarbeidelse av helseoversikten til bruk i kommuneplaner”, som vil gi oss et kunnskapsgrunnlag i tide til planstrategi utvikling etter kommunevalget september 2019.

Kontaktinformasjon: Ann Jorunn Stock, ajs@masoy.kommune.no,
Måsøy kommune

Trivsel i Båtsfjord - hvilke tanker unge har om stedet

Innledning og bakgrunn

I folkehelseprosjektet har Båtsfjord kommune valgt å sette fokus på ungdom i alderen 16-23 år som har tilknytning til stedet. Kommunen opplever at ungdom som reiser vekk for å ta en utdanning, ikke vender tilbake igjen. I tillegg til dette sliter kommunen med at mange ungdommer ikke fullfører videregående skole, noe som bidrar til at utdanningsnivået i kommunen er lavt sammenliknet med andre kommuner i Finnmark. Sosiale forhold knyttet til oppvekst, utdanning, jobb, hva vi spiser og mulighetene til trening og fysisk aktivitet er avgjørende i forhold til helse. Alle disse faktorene har en direkte betydning for helse, men de har også innflytelse på hverandre. Med dette som utgangspunkt ønsket Båtsfjord kommune å finne ut hva som bidrar til livskvalitet og trivsel, og hvordan ungdommene har det i lokalsamfunnet. Utfordringen som Båtsfjord kommune har i forhold til ungdom som reiser vekk for å studere og som ikke vender hjem igjen er noe som de fleste småkommuner i distriktene kan relatere seg til. Derfor kan Båtsfjord sin problemstilling i prosjektet være viktig og nyttig for andre kommuner i samme situasjon.

Prosjektets problemstilling er; «Hvordan kan kommunen tilrettelegge for at Båtsfjord-ungdommen velger å ta en høyere utdanning og hvordan kan man tilrettelegge for at de kommer tilbake til kommunen etter endt utdanning?»

Metoder og organisering

Prosjektgruppen benyttet seg i første omgang av metoden gjestebud. Gjestebud som metode har vært lærerikt og Båtsfjord kommune er fornøyd med valg av metode i forhold til medvirkning. Samtidig har man gjort seg erfaringer i hvordan man kan forbedre denne datainnsamlingsmetoden. Vår erfaring med denne metoden er at det stiller svært høye krav til både de som skal utvikle materialet, og til de som takker ja til å være gjestebudvert. For Båtsfjord kommune sin del har bruken av gjestebud resultert i et snevrere datamateriale enn hva undersøkelsesspørsmålene skulle tilsi. Dette har medført at vi måtte gjennomføre en fokusgruppe i tillegg. Fokusgruppen ble en form for kvalitetssikring av datamaterialet og på denne måten har man fått bekreftet gyldigheten ved datamaterialet.

Prosjekt og tiltak

Prosjektgruppen har skissert følgende tiltak basert på tilbakemeldingene fra målgruppen:

- 1: Møteplasser/ungdomsklubb: Forbedre dagens ungdomsklubb gjennom å blant annet tilby wifi og tv. I tillegg er man i en prosess for å se på mulighetene for å bytte lokalet. Utover dette skape større engasjement gjennom flere aktiviteter og langsiktig planlegging.
- 2: Utdanning: Gå fra kompensasjon til kompetanseheving for å tiltrekke seg kompetanse. Personlig oppfølging opp mot de som har reist vekk for å studere.
- 3: Bolig: Kommunen kan benytte seg av Facebook for i større grad nå ut til målgruppen når det gjelder informasjon om ledige boliger/tomter på stedet.
- 4: Fritidsaktiviteter: Større fokus på kursing slik at man får engasjert flere trenere, samt større fokus på ungdomsidrett gjennom premiering av rekruttering av målgruppen.

1. Måloppnåelse, resultater og videreføring av arbeidet

Denne våren har Båtsfjord kommune revidert planstrategien og i den forbindelse har prosjektgruppen jobbet tett med kommunens planlegger. Dette har vært svært positivt for vårt prosjekt da ungdommenes utfordringer har blitt synliggjort i dokumentet. I revidert planstrategi fremkommer det at dagens ungdomsklubb ikke er tilfredsstillende samt at ungdommene ikke opplever at det finnes andre aktuelle møteplasser for de. I tillegg blir et botilbudet i kommunen trukket frem som en mulig mangelvare basert på tilbakemeldingene fra vår målgruppe. I prosjektet fremkommer det også at den opplevde kvaliteten på utdanningstilbudet har et forbedringspotensial noe som også blir nevnt i planstrategien. Utfordringene rundt temaene fritidsaktiviteter og psykisk helse har også blitt nevnt i planstrategien. De viktigste temaene som folkehelseprosjektet har tatt for seg har blitt tatt med videre inn i planstrategien, og dette er veldig spennende i forhold til arbeidet med tiltakene. Prosjektgruppen mener at dette er veldig positivt og viser at medvirkningen som har blitt gjort i forbindelse med folkehelseprosjektet har hatt en positiv effekt inn i kommunens planstrategi.

2. Produkter

Som et resultat av folkehelseprosjektet har målgruppens utfordringer blitt synliggjort i den reviderte planstrategien for kommunen. Utover dette hadde prosjektgruppen innspill til høringen til planstrategien at man bør fokusere på plan for samfunnsdel. Dette arbeidet vil bli igangsatt høsten 2018 og skal vedtas sommeren 2019. Ettersom kommunen er i en slik situasjon vedrørende planarbeidet gir dette folkehelseprosjektet en unik mulighet til å få inn målrettede tiltak for vår målgruppe.

Kontaktinformasjon: Trond Henriksen,
trond.henriksen@batsfjord.kommune.no, Båtsfjord kommune

2. Bakgrunn

Formålet med prosjektet er flerdelt; bedre kvalitative utfordringsoversikter med påvirkningsfaktorer på folkehelseområdet, utvikle egnede metoder i medvirkningsarbeidet, kompetansebygging med regionale utdanningsinstitusjoner og stedsutviklingsperspektiv for kommunene.

3. Problemstilling

Hvordan styrke barn og unges trivsel og tilhørighet til Sør-Varanger for å bedre helse både fysisk, psykisk og sosialt?

4. Mål og målgrupper

Målgruppen ble definert til 5-23 år; utdanningsløp fra barnehage til høyere utdanning. Bakgrunnen for både deltakelse i prosjektet og for temavalget, er at folkehelse og barn og unge har politisk forankring i kommuneplanens samfunnsdel som ett av kommunens særskilte satsningsområder. Prosjektgruppa ønsket innspill på hva barn og unge i kommunen opplevde som trivsel.

5. Eksterne og interne samarbeidspartnere

Styringsgruppen har bestått av assisterende rådmann og plansjef, kommunalsjef helse og kommunalsjef oppvekst. Arbeidsgruppen har bestått av folkehelsekoordinator, rådgiver barnehage, rådgiver skole, samfunnsplanlegger, helsesøster, kultursjef, Barentshallene foretak. UiT deltatt som kompetansestøtte og Finnmark fylkeskommune som prosjektledelse.

6. Metode og organisering

Gjestebudsmodellen, kvalitativ metodeinnsamling, ble valgt som metode for brukermedvirkning og aldersgruppene for gjestebud ble valgt til 5 år, grunnskolen 5. og 9. klasse, videregående 2. klasse og gruppe bortestuderende i Tromsø. Totalt rundt 240 barn og unge. Gjestebud som metode gjennomføres av innbyggere, uten kommunal deltakelse, der innbyggere inviterer gjester til å diskutere et "oppdrag" gitt av kommunen. Som gjestebudsverter ønsket vi å bruke elevene selv, både fra grunnskolene og videregående. Imidlertid valgte skoleledelsen selv å benytte lærere som gjestebudsverter og avholde gjestebudene i skoletiden med pizza og kos. Elevene fra videregående skole var selv gjestebudsverter. Det ble gitt informasjon og opplæring til gjestebudsvertene i forkant av gjestebudene.

I samråd med veileder fra UiT Norges arktiske universitet har arbeidsgruppa valgt å fokusere på overgangen fra ungdom til ung voksen, og legge tyngden av analysearbeidet på datamaterialet gitt av elever på mellomtrinnet, ungdomsskolen, videregående skole og borteboere i høyere utdanning. Datamaterialet fra barn i barnehagealder er vurdert, men får en mindre plass i det videre analysearbeidet, fordi det fremstod som for enkelt og vanskelig å analysere.

7. Prosjekt og tiltak

Hovedmålet med prosjektet har vært å implementere funnene i kommunens planverk.

8. Måloppnåelse, resultater og videreføring av arbeidet

Framtredende funn i undersøkelsen vår, er at trivsel er å være sammen med andre. Sosiale aktiviteter i formelle og uformelle rammer, framstår som viktig både for barn og unges trivsel. De nevner idrett, fysisk aktivitet, «hengeplasser», kafeer og idrettsarenaer. Ungdom savner «hengeplasser» og steder å være som er annerledes enn det som finnes. De oppgir at Basen (fritidsklubb) ikke er et tilbud de er fornøyd med, og at de aktiviteter som finnes ikke heller er det de ønsker seg. Flere av ungdommene nevner andre aktiviteter som ikke finnes i eget nærmiljø og som er mer actionpreget. For eksempel paintball, sykkeltrack, lasertag, Gokart, klatrepark.

Ungdom oppgir også faktorer som kan knyttes til mobilitet som en stor utfordring for trivsel og tilhørighet. Ungdom beskriver at busstilbudet er dårlig og med få avganger, noe som oppleves som et problem. Busstilbudet er en begrensende faktor for å møtes i uformelle settinger, og for en del ungdom også mulighet for å delta i organiserte tilbud. Ungdom som ikke har foreldre eller søsken som er «kjørere» beskrives som at de kan bli potensielt ensomme.

Natur nevnes i mange sammenhenger som en trivselsfaktor for ungdommen. Og dette med å gjøre noe sammen med andre vektlegges sterkt. Også her nevnes det å oppleve naturen sammen med noen. Byutvikling preger undersøkelsen vår på den måten at ungdom synes byen er stygg, fargeløs og at det skjer lite der.

Det er mange spørsmålsstillinger som dukker opp etter funnene i vårt prosjekt, og som det kan være spennende å undersøke nærmere.

- Hvilke faktorer er det i vårt lokalmiljø eller hos ungdommene selv som hemmer eller fremmer muligheten for å være sosial?
- Hva er det med de eksisterende tilbudene i dag som ikke fungerer?
- Hvorfor er ikke Basen mer i bruk,- det er jo en typisk hengeplass?
- Har ungdom urealistiske forventninger?

Avslutning

Prosjektet har gitt oss kunnskap som vi vil ta med oss videre i den kommunale planleggingen. Det har gitt oss glede og inspirasjon å få treffe kjekke ungdommer som har vist oss tillit og som har bydd på seg selv. Noe av de lovnader vi gav til disse ungdommene, var at deres stemmer skulle bli hørt. At de skulle kunne få være talerør inn i administrative og politiske arenaer og prosesser, og at deres stemme og ståsted ville kunne være med på å påvirke. Og vi skylder elevene å forsøke å få løftet opp saken, og synliggjøre at deres brukervedvirkning er viktig for oss, og at deres innspill blir hørt. Både Ungdataundersøkelser og elevundersøkelser løfter fram og belyser de samme utfordringene, men ved hjelp av kvantitative undersøkelser.

9. Produkter

Funnene vil brukes i arbeid med planverk: kommunedelplan for oppvekst, kommunedelplan for helse, omsorg og velferd, kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv, byplan for Kirkenes, oversiktsbilde over helsetilstand og påvirkningsfaktorer.

Kontaktinformasjon: Kjerstin Møllebakken, kmo@svk.no

Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer
folkehelse

Hammerfest kommune November 2018

Evaluering av prosjekt «nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse» i Hammerfest kommune

Innledning og bakgrunn

I Hammerfest kommune er det 506 eldre over 60+, som bor i sentrum. I prosjektet ønsket vi å se på hvordan flest mulig i denne målgruppa kan bo i egen bolig i et best mulig tilrettelagt sentrum.

På bakgrunn av en økning av antall eldre i kommunen er målet i prosjektet å utvikle en god metode for å få innspill og kunnskap om hva som kan bidra til økt livskvalitet, aktivitet og trivsel for målgruppen. Vi ønsker og få kartlagt lokal kunnskap for å planlegge for å legge til rette for eldre slik at de kan bo lengst mulig hjemme og videre tilrettelegge for en aktiv bruk av sentrum.

Prosjektets problemstilling er: *«Hvordan kartlegge nærmiljøkvaliteter og planlegge et godt tilrettelagt sentrum gjennom medvirkning fra lokalbefolkningen?»*.

Prosjektet er forankret i plan- og utviklingsavdelingen (PLU) i kommunen. Prosjektet er ledet av arealplanlegger fra PLU, Åse Malene Kongsbak. Det er satt sammen en arbeidsgruppe som består av folkehelsekoordinator Torild Ebeltoft, rådgiver PLU Tor-Harry Bjørn (fram til juni 2017), arealplanlegger Kaia Fagerhaug samt rådgiver i rådmannens stab Grethe Gebhardt. En referansegruppa bestod av miljøvernradgiver Tom- Erik Ness, virksomhetsleder for Park, Idrett og Friluftsliv Reidar Næss og plan- og utviklingssjef Odd Edvardsen.

Metode og innhenting av data

I prosjektet tok vi utgangspunkt i den pågående rulleringen av sentrumsplanen til Hammerfest kommune. Tradisjonelt sett gjennomfører kommunen medvirkning til planarbeid gjennom å annonsere i aviser, på hjemmesiden, folkemøter og andre sosiale medier. Offentlige brev og dokumenter har ofte vært oppfattet som et formelt, høytidelig og **stivt** språk. Erfaringsmessig har engasjementet til befolkningen i høringsprosesser ofte har vært lav, muligens fordi den byråkratiske framstillingen har gjort at tekst og språk har vært vanskelig å forstå for mottakerne. Det er ikke før «spaden står i jorda» at befolkningen reagerer. Vi ønsker at de metodene i dette prosjektet skal bidra til mer engasjement, medvirkning og videre at befolkningen tar større ansvar gjennom sin medvirkning.

På bakgrunn av statistikker og gjennomførte undersøkelser, viste det seg at en del av målgruppen hadde solgt sine eneboliger og flyttet i leilighet i sentrum. Disse ble da invitert til å delta i prosjektet med bakgrunn i hvor i sentrum de bor og etter kjønn og alder. I prosjektet ønsket vi å prøve ut ulike medvirkningsmetoder. Erfaringene vi fikk brukes til å supplere det kvantitative datamateriale med det kvalitative datamateriale.

I prosjektet prøvde vi ut følgende medvirkningsmetoder:

- Hammerfestmodellen «Tur med mening»
- Kvinnegruppa
- Herregruppa

- Pensjonistforeninga
- Frivillighetssentralen
- Gjestebud

Kort summert kan vi si at Hammerfestmodellen «tur med mening» er den medvirkningsmetoden som vi opplevde skapte mest engasjement og ga oss flest innspill i forhold til de metodene vi prøvde ut i prosjektet.

Hammerfestmodellen «tur med mening»

Vi startet med å gjennomføre et informasjonsmøte i et borettslag i sentrum der det i hovedsak bor eldre over 60 år. Her informerte vi om at sentrumsplanen skal rulleres og vi ønsker derfor innspill fra dem. Under dette delte vi ut informasjonsark og kart over sentrum. Det ble skrevet notater fra disse møtene. På denne måten fikk vi i gang en diskusjon og noen umiddelbare innspill.

Videre ble møtedeltakerne invitert med på en «spasertur» gjennom sentrum. Vi organiserte oss i små grupper bestående av beboere og prosjektansvarlige for prosjektet. Gruppene ble utstyrt med kamera (telefon)kart og skrivesaker. Utgangspunktet var å være lyttende og «få tak» på detaljer som beboerne opplevde som en utfordring i hverdagen og det å bo i sentrum. Hvor turen skulle gå bestemte gruppa selv. Gjennom denne «spaserturen» i sentrum ønsket vi å få innspill om stort og smått, om deres opplevelser og bruken av sentrum.

Gjennom metoden «tur med mening» ga det oss et svar på hva de eldre selv opplevde som positivt og negativt i deres nærmiljø. Samtidig fikk vi se og oppleve utfordringer de opplevde i hverdagen. Dette var data som vi brukte videre i arbeidet med sentrumsplan.

Datainnsamlingen ble gjort av arbeidsgruppa, målgruppene leverte også inn egne notater og innspill. Metoden Hammerfestmodellen «Tur med mening» resulterte i størst mengde data og størst engasjement.

Analyse av data

Tidligere gjennomførte kvantitative og kvalitative undersøkelser viser at viktige forbedringspotensialer i sentrum er styrking av grønt områder, beliggenhet og plassering av høyhus, fornyelse av sentrum, bevaring av bygg og områder som har betydning for byens identitet. Det viser seg at våre undersøkelser samsvarer med nasjonal forskning¹. Prosjektets funn går i samme retning, men gjennom medvirkning ble en rekke andre områder belyst; som tilgjengelighet, bredden på fortau, varmekabler trapper, høye brøytekanter, belysning, blant annet.

Erfaringene og tilbakemeldingene vi fikk i Hammerfestmodellen «tur med mening» viste at målgruppen tradisjonelt synes det var utfordrende og nå frem med sine innspill til kommunen. Hammerfestmodellen «Tur med mening» som metode viste at det ble enklere å gi innspill og tilbakemeldinger på det å bo og leve i sentrum. Dette er også en metode som kan benyttes av flere i kommunen. Som et resultat av de tilbakemeldingene ble det etablert en tverrsektoriell arbeidsgruppe i kommunen som imøtekommer, følger opp og iverksetter konkrete tiltak.

¹ «Lytt til senioren! Utprøving av medvirkningsmodell for aldersvennlige lokalsamfunn», NIBR, 2017

I november 2017 besluttet imidlertid Hammerfest kommune å avslutte prosjektet. Det som gjenstod i prosjektet var å nå ut til kommunens politikere, lokalaviser og informere på hjemmesiden om prosjektet, resultater og metoden.

Det var imidlertid vanskelig å forutse arbeidsmengden i forhold til eksterne parter (fylkeskommunen, universitetet, samlinger, foredrag på seminarer). En erfaring prosjektet har gjort seg underveis er at gruppa kom sent i gang med å ta i bruk tilgjengelige ressurser fra utdanningsinstitusjonene. For å tilføre mer kontinuitet i prosjektet kunne vi ha hatt nytte av å ansette en egen prosjektleder for en tettere dialog med utdanningsinstitusjoner og fylkeskommunen.

Kontaktinformasjon: Åse Malene Kongsbak,
ase.malene.kongsbak@hammerfest.kommune.no

«Hva kan nærmiljøet og lokalsamfunnet gjøre for at ungdom skal trives i Tana»

Kort beskrivelse:

Tana kommune har tatt for seg barn og unges trivsel i alderen 13-16 år. For å gi oss kunnskap om hva nærmiljø og lokalsamfunn kan gjøre for at barn og unge skal trives i Tana har vi gjennomført temadag i grunnskolen, ha møter på ungdomsklubben, på den videregående skolen i kommunen og et folkemøte med fokus på «framtid for ungdom i Tana?» I tillegg har vi bruk informasjon fra Ung-data undersøkelsene i 2016 og 2018. Gjennom medvirkning fra barn og unge har vi fått et innblikk i ungdoms synspunkter på nærmiljøet, trivsel, utfordringer som ungdommene i Tana møter og hva de ønsker seg for framtiden.

Bakgrunn

De tre elvebåtene i kommunevåpenet symboliserer «tre stammers møte»: norsk, samisk og finsk. Tana kommune er to-språklig kommune og under samisk språkforvaltning. Kommunen har ca. 2 900 innbyggere. ¼ bor i kommunesenteret. Om lag halvparten bor i en avstand på 5-10 km fra sentrum. Resten bor i mange små bygder med opptil 100 km fra kommunesenteret spredt langs Tanaelva, som på store deler av strekningen danner riksgrense mot Finland. Tanaelva som deler kommunen i to, har to bruer med 70 km avstand. Naturressursene har dannet grunnlaget for bosettingen og sysselsettingen i kommunen. Det gjenspeiles i det spredte bosettingsmønsteret og befolkningens inderlige forhold til naturen. Spredt bosetting og langstrakt kommune gir kommunen særlige utfordringer på mange områder. De siste 10-20 årene har det vært en stor sentralisering internt i kommunen. Omtrent alt av næringsliv er sentralisert til kommunesenteret. Kommunesenteret er i vekst, mens bygdene tappes for unge. Kommunen har klart å beholde et desentralisert grunnskoletilbud med seks grunnskoler i kommunen. Ungdom reiser ut når de er 15 år for å bo på internat og gå på videregående skole. Relativt få av ungdommen vender tilbake etter endt utdanning. Fødselstallene går ned og kommunen har relativt få i aldersgruppen 20-40 år.

Problemstilling

Barn og unge blir ofte sett på som framtiden til et samfunn. Folkehelseprofil og Ung-data undersøkelser tyder på at kommunen har en del utfordringer knyttet til ungdoms trivsel og nærmiljø i kommunen. Vi tror at økt trivsel blant unge og gode barndomsopplevelser kan være medvirkende til at unge vender tilbake til Tana etter endt utdanning. Prosjektets problemstilling er derfor: **«Hva kan nærmiljøet og lokalsamfunnet gjøre for at ungdom skal trives i Tana?»**.

Mål og målgrupper:

Målgruppen er: elever i 8.klasse, 9.klasse, 10.klasse og elever ved Tana videregående skole.

Eksterne og interne samarbeidsparter

Britt Somby fra Finnmark fylkeskommune (kontaktperson), førsteamanuensis

Brynhild Granås UiT (kompetanse Kvalitative undersøkelser) og Professor Nils Aarsæther (kompetanse planarbeid).

Metoder og organisering:

Arbeidsgruppen består av kommuneplanlegger, spesialpedagog, rektor, leder av fritidsklubben og prosjektleder. Vi har benyttet oss av kvalitativ forskningsmetode i kunnskapsinnhenting. Det første vi gjorde var å gjennomføre en temadag i grunnskolen. På grunnskolen nådde vi hele målgruppen samtidig. Skolen stod som arrangør og for inndeling av elvene i grupper. Gruppene fikk forskjellige spørsmål de skulle jobbe med. To fra ungdomsrådet deltok i planlegging og spørsmålsutformingene. Resultatene av arbeidet i gruppen ble presentert for andre elever og en jury. Temadagen er etterfulgt av samlinger på ungdomsklubben og Tana videregående skole med spørsmålsstilling/utsagn og ved hjelp av kart og figurer. Avslutningsvis ble det gjennomført et folkemøte/verksted med fokus på «fremtid for ungdom i Tana?». Tana kommune deltar også i Oppdrag 31 – «Alle barn har rett på fritid» i regi av Redd Barna. Dette prosjektet ble koblet sammen med nærmiljøprosjektet, da de begge retter seg mot samme målgruppe og kan kobles til prosjektets problemstilling. Arbeidsgruppen har lagt mye ressurser i å innhente kunnskap og tolke informasjon fra ulike kilder eksempelvis ved å gå bak ung-data tallene og forsøke å finne ut hva dette betyr og hva ungdom forsøker å fortelle oss om det å vokse opp i Tana. Prosjektleder har tatt analysene tilbake til målgruppene og diskutert funn med dem for å få dypere kunnskapsgrunnlag.

Prosjekt og tiltak:

Hovedmålet har vært å skaffe mer kunnskap om ungdoms trivsel i Tana og mindre på konkrete tiltak. Siden temadagen er det etablert en svømmehall i kommunesenteret og ungdomsklubb i bygden Austertana som ligger 5 mil fra Tanabru sentrum. Dette har vært et savn blant unge og dette kan bidra til bedre trivsel for unge i Tana.

Måloppnåelse, resultater og videreføring av arbeidet:

Vi har nå et bedre kunnskapsgrunnlag av hva barn/unge selv ønsker for å øke trivselen i Tana. Tana har et bredt idrettstilbud, men det er kommet frem at det er ønskelig med lavterskel tilbud innen idrett som ikke er konkurransepreget. Mangel på kollektiv transport på ettermiddag og kveldstid spiller en nøkkelrolle i ungdoms muligheter til å delta i ulike fritidsaktiviteter. Ungdom trekker frem foreldreinvolvering som en viktig rolle for at alle barn/unge skal kunne delta på aktiviteter, det bidrar til at barn/unge kan være mere sosial og har muligheter til å komme seg til de møteplassene som vi har i dag. Kunnskap fra dette prosjektet nyttes også i et program i regi av Helsedirektoratet «universelt tiltaksutvikling tilknyttet rus og psykisk helse».

Produkter:

Under utarbeidelse: Kunnskapen fra nærmiljøprosjektet tas inn i oversiktsdokumentet for folkehelse, inn i ny planstrategi og revidert kommuneplanens samfunnsdel.

Kontaktinformasjon: Magnhild Stock, magnhild.stock@tana.kommune.no, Tana kommune

Les mer om Nærmiljø og lokalsamfunn

Båtsfjord kommune – [Trivsel i Båtsfjord](#).

Måsøy kommune – [Integrering av nye arbeidsinnflyttere i Måsøy kommune](#).

Sør Varanger kommune – [Hvordan styrke barn og unges trivsel og tilhørighet i Sør Varanger kommune for å bedre helse både fysisk, psykisk og sosialt](#).

Tana kommune – [Hva kan nærmiljøet og lokalsamfunnet gjøre for at ungdom skal trives i Tana?](#)

I perioden 2015-2018 deltok fire finnmarkskommuner i Nærmiljøprosjekter i regi av Helsedirektoratet. [Se rapportene her](#).

[Fylkeshelseundersøkelsen](#) i Troms og Finnmark 2019.

Møre og Romsdal

Nærmiljø- og lokalsamfunn som fremmar folkehelse

- Utviklingsarbeid i seks kommunar
- Kartlegging og identifisering av nærmiljøkvalitetar
- Bete kunnskap om kva som bidreg til livskvalitet og trivsel

Samarbeid med Høgskulen i Volda

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Prosjekt Giske kommune: «Møteplassar i Giske»

Bakgrunn og problemstilling

Vi er ei vekstkommune med ei ung befolkning, og der mangel på, eller opplevinga av mangel på møteplassar er omtalt problemstilling. Stor vekst kan innebere at fleire får opplevinga av å ikkje lenger bur på ein stad der «alle kjenner alle», og vi må vere bevisst kva som bidreg til felles identitet og tilhøyre. Våre mål er å auke forståinga for og kompetansen på medverknad i kommunen og blant innbyggjarane, å styrke kommunen som samspelskommune, å få betre oversikt for å få meir treffsikre planar og tiltak, og å styrke kapasiteten i nærmiljøa og lokalsamfunna til å ta meir aktiv del i styring og utvikling. Alt dette med møteplassar som raud tråd.

Målgruppe

Tema gjer det naturleg at alle innbyggjarane er målgruppe, samstundes med eit ekstra på fokus på barn og unge. I tillegg vil administrativt tilsette og politikarar vere naturlege målgrupper med tanke på kompetansebygging.

Samarbeidsparter, metodar og organisering

Vi ønska å arbeide med kommunen samla sett. Erfaringa våren 2016 var at dette vart krevjande. Vi starta derfor i området Roald, i tett samarbeid med NMBU. Fokuset var å identifisere viktige stader og kvalitetar for trivsel og livskvalitet, samt utarbeide forslag for utvikling basert på brei medverknad. Arbeidet innebar ide verkstadar, intervju, kartleggingar, analyser etc. Ulike planforslag for utvikling vart utarbeida og presentert på arrangementet Bygdepuls der innbyggjarane fekk stemme fram beste forslag. Arbeidet resulterte i masteroppgåva Destinasjon Roald av Romslo og Stordalen. Kommunen samarbeidde med Roald velforeining om nytt Bygdepuls-arrangement hausten 2017 i samband med høyring av arealplan.

Vi erkjente behovet for å auke vår kompetanse på medverknadsarbeid og på utvikling av menneskevenlege og attraktive stadar/miljø, både administrativt og politisk. Vi gjennomførte derfor eit fagleg seminar ilag med Sunndal kommune, der byplanleggar i Arendal kommune Michael Fuller-Gee var hovudinnleiar.

Ungdata-undersøkinga i 2013 og funn derfrå var noko av bakgrunnen for vår søknad. Ved ny undersøking i 2017 ønska vi betre forståing for resultatata. Medlemmar i Barn og unges kommunestyre (BUKS) og 9. og 10. trinn i ungdomsskulane fekk vere med å tolke og forklare resultatata, og vi har den måten fått eit verdifullt kvalitativt materiale om korleis ungdom har det i Giske. Elevane svarte individuelt i utarbeida skjema på om utvalde resultat stemmer, om det gjeld dei sjølve, og dei sette på kommentar/ forklaring. Deretter fekk dei arbeide i grupper med utvalgte tema. Resultatet frå arbeidet er blitt til ein presentasjon der fem korte filmar står sentralt.

Nærmiljøprosjektet vart undervegs kopla til omstillingsarbeidet *Giske2030.no*. Dette er orientert rundt teknologi og digitale løysingar, og meir open kommune. Vi ser at biblioteket har potensiale i å vere møteplass for alle, samt eit koplingspunkt mellom kommune og innbyggjarar. Gjennom ide verkstader og samarbeid med NMBU hausten 2017 forsøkte vi å finne kva som er viktige kvalitetar ved «smarte og venlege» møteplassar, og med biblioteket som ein av dei. Arbeidet held fram.

Prosjekt og tiltak

Det er truleg mykje ein kan nemne her, blant anna at prosjektet har gjort det tydeleg at lag- og organisasjonslivet er svært viktig både som møteplass og som bidragsyter til identitet og tilhøyre. Innbyggjarane treng betre oversikt over kva tilbod som eksistera og laga treng arena for rekruttering. Kommunen samarbeidde derfor med lag- og organisasjonslivet om Kulturdagane i Giske i september 2018.

Prosjektet har også vist at butikken er viktig møteplass, og våren 2018 vart det derfor sett i gong eit initiativ frå kommunen der ein oppmoda butikkane til å lage ein hyggeleg plass for ein prat med nokon ein kjenner eller ikkje kjenner. Eit anna tiltak er benkestafett. Det kjem fram at den rike naturen og landskapet betyr mykje for identitet og tilhøyre, og fungerer som viktig møteplass i seg sjølv. Det er no plassert ut benkar fleira stader, sponsa av lokale bedrifter. Stadig nye benkar kjem til.

Måloppnåing, resultat og vidareføring

Alt er ikkje like målbart, og nokre resultat ligg fram i tid. Likevel kan ein seie at prosjektet har bidrege til auka forståing for og kompetanse på medverknad. Vi har betre oversikt over kva som er viktig for innbyggjarane sin trivsel og livskvalitet. Noko som stadfesting og noko som ny kunnskap. Vi har betre oversikt over stadar, landskapselement og kvalitetar som er viktige, identitetsskapande og gir oppleving av tilhøyre. Generelt ser vi god kopling mellom folkehelse og menneskevenleg landskapsarkitektur. Prosjektet har også gjort det tydeleg at lag- og organisasjonslivet, butikkane og landskapet/naturen er viktige for sosial interaksjon mellom folk. Gjennom Ungdata ser vi også at det kan vere grunn til å arbeide meir bevisst for å skape fellesskap, både med tanke på tryggleik til å delta og tilgjengelege arenaer for å delta. Å arbeide for at biblioteket kan bli ein slik arena ligg naturleg i tida framover.

På lang sikt må ein håpe at medverknadsarbeid bidreg til å styrke kapasiteten i nærmiljøa og lokalsamfunna til å ta meir aktiv del i styring og utvikling.

Produkt

Blant produkt frå prosjektet kan nemnast fem kortfilmar i samband med tolkingsarbeid frå Ungdata 2017 og rapportar frå samarbeid med NMBU. Dette ligg på kommunen si heimeside. I tillegg har arbeidet sett sitt preg på arealplan, det vil sette preg på arbeidet med områderegulering Sætra og Roald, og det vil det kome produkt ut av det vidare arbeidet med meiropen kommune / meirope bibliotek.

Kontaktinformasjon:

Beate Standal, beates@giske.kommune.no Giske kommune

Nærmiljø og lokalsamfunn som fremjar folkehelse – oppsummering av resultat – Ørsta kommune

Bakgrunn og mål

Ørsta og Volda kommunar vil styrke fokus på barn og unge sin medverknad i høve oppvekstmiljø i kommunane, jf. FN sin barnekonvensjon og Fylkesmannen si satsing på betre oppvekst med visjonen «Betre oppvekst for alle barn i Møre og Romsdal». Kommunane har utarbeida folkehelseoversikter etter lik mal. Kartlegginga som ligg til grunn for oversiktene er i hovudsakbasert på regional og lokal statistikk men også resultat frå dialogmøte med fleire seksjonar i kommunane med ønske om å kome «bak tala». I folkehelseoversiktene ser ein potensial for å kome lengre opp i medverknadstrappa og ein søkte derfor om deltaking i Nærmiljøprosjektet med hovudmål å:

- Utvikle og/eller teste ut metodar for medverknad blant barn og unge, med overføringsverdi til andre kommunar/planmiljø
- Ved hjelp av metodane vil vi kartlegge nærmiljø og lokalsamfunn som fremjar folkehelse ut i frå eit barn/unge-perspektiv

Kommunane leverte felles søknad, men bad om å verte handsama som to sjølvstendige kommunar, noko som vart godkjend. I Ørsta kommune er prosjektet kopla til pågåande plan- og utviklingsprosessar.

Prosjekt

Til saman har Ørsta kommune gjennomført seks delprosjekt knytt til tre hovudtema; Ørsta sentrum, UngData, og Innovasjon og utvikling.

Ørsta sentrum

Barn og unge sin bruk av Ørsta sentrum har vore tema i tre delprosjekt, som alle er kopla til eit større tettstadsutviklingsprosjekt i kommunal regi; vidareutvikling av Vikeparken, favorittstadar til barn og unge i Ørsta sentrum og framlegg til aktivitetar i Vikegata og Haldeplassen, samt barn og unge sin bruk av urbane sentrumsområde i Ørsta. Prosjekta er gjennomførte i 2015 og 2016. Barn og unge i aldersgruppa 4–19 år har medverka. Metodikkar ein har nytta er kombinasjonar av dialog, synfaring, idéverkstadar, kartleggingar i regi av borna sjølve og ved bruk av sosio-romleg metodikk.

Gjennom desse prosjekta har vi fått kunnskap om konkrete område barn og unge opplever som utrygge med tanke på trafikkbiletet, og at idrettshallen og kjøpesenteret i sentrum er blant favorittstadane til barn og unge. Vidare viser innspelat mange barn og unge er opptatt av at sentrum skal tilby ulike typar leikeapparat og aktivitetar, kiosk og familierestaurantar. Likeeins er mange opptekne av at ein i sentrum skal finne benkar og sitteplassar, og at der skal vere pynta med til dømes blomar og statuar. Nokre ting i materialet er meir overraskande, som at førskulebarna tenkte heilskapleg om utforming av Vikeparken i høve aktivitetar og estetikk, og at kulturtilbod i form av museum og bibliotek er aktivitetar barn og unge ønskjer seg

meir av i sentrum. Ei anna overrasking er funnet frå den sosio-romlege kartlegginga, om at barn og unge i liten grad brukar og oppheld seg Ørsta sentrum.

Dette forstår vi slik:

- Tilrettelegging for uorganisert fysisk aktivitet fremjar trivsel blant barn og unge
- Tilrettelegging for uformelle sosiale møtestadar fremjar trivsel blant barn og unge
- Trivelege omgjevnader med blomar, grøntareal og vasskvalitetar mv. fremjar trivsel blant barn og unge
- Trygg og funksjonell infrastruktur for gåande og syklende fremjar trivsel blant barn og unge

Informasjon og kunnskap frå desse delprosjekta er nytta i Utviklingsplan for Ørsta sentrum og ny områdeplan for sentrum, og i Trafikktryggingplan.

UngData

Delprosjektet om draumbileta til ungdommar i Ørsta spring ut av UngData-undersøkingar i 2013 og 2016, som mellom anna viser at blant ungdom i Ørsta er det er stor del som skuldar skulen, er misfornøgde med helsa si og opplever depressivt stemningsleie. Ungdomsrådet i kommunen var pådrivar for å undersøke kva som ligg bak desse funna og finne moglege årsaker til at ungdommar i Ørsta har det er slik. I samråd med Ungdomsrådet vart det utvikla eit prosjekt for medverknad for 9-trinnet. Resultata inngår som ein del av kunnskapsgrunnlaget for ny kommunedelplan for levekår.

Medverknadsopplegget er bygd opp kring ein eigenprodusert animasjonsfilm basert på manus av ungdområdsrepresentantar. Filmen problematiserer sider ved venskap som kan opplevast som vanskeleg for ungdomar og som samstundes kan vere avgjerande for å kjenne tilhøyre og tryggleik. Alle elevar på 9. trinnet i kommunen har medverka i prosjektet samt nokre elevar på 10. trinnet, til saman 140 elevar.

Gjennom delprosjekt draumbilete fortalde ungdomane oss at det som er viktig for dei er eit miljø som er inkluderande både i skuletida og på fritida, og at ein har gode møteplassar utanom dei organiserte fritidsaktivitetane som det er lett å kome seg til. Gode og tilrettelagde møteplassar og eit godt busstilbod er såleis viktige nærmiljøtiltak for at ungdommar skal trivast.

Innovasjon og utvikling

To delprosjekt er kopla til temaet innovasjon og utvikling. Delprosjekt App er etter ein idé frå elevar ved Ørsta ungdomsskule om korleis Frisklivsentralen betre kan kommunisere med ungdommar. Utgangspunktet for ideen var ein app med informasjon til ungdommar om fysisk aktivitet, kosthald, oppskrifter på sunn mat, tips til turar, video og bilete som viser styrkeøvingar mv. Appen skal også vere eit verktøy for medverknad og er under utvikling. Tanken er å nytte mobilbasert teknologi til å skape engasjement og deltaking inn mot eit vidt spekter av planar, prosessar og helsefremjande tiltak.

Delprosjekt uteområde ved ny Ørsta vidaregåande skule handlar om korleis skulen sitt uteområde kan fremje trivsel og inkludering blant elevane. Prosjektet omfattar ei kartlegging over bruken av dagens uteområde og eit medverknadsopplegg der alle elevane ved skulen arbeider med ønsker og behov for nytt uteområde. Kartlegginga er ved studentar frå Høgskulen i Volda, medan medverknadsopplegget vert gjennomført i regi av elevrådsrepresentantar etter eit spesialutvikla opplegg av landskapsarkitektar og pedagogar.

Kontaktinformasjon: Oddvar Marøy, oddvar.maroy@orsta.kommune.no,
Ørsta kommune

Sentrumsparken/Skulen som møtestad, Ulstein kommune

Bakgrunn

Bakgrunnen for prosjektet er ønske om å oppgradere og skape meir attraktive utandørs møtestader, både i krinsane og i sentrum. Eksisterande møtestader, skulane sine uteområde er lite brukte grunna slitasje og få utval av aktivitetar. Ein vil imøtekome WHO og NCD strategi om å redusere sosial ulikheit i helse.

I Ulstein kommune sin Levekårsplan 2013-2020 står det i Handlingsplan – Tiltak - Fysisk miljø: at ein skal «Utvikle kreative og stimulerande uteområde ved skulane våre som innbyr til leik og aktivitet». Vi ønskjer å få fleire blir fysisk aktive, uansett alder og bakgrunn. Vi ønskjer høgare bruk av eksisterande uteområde til fysisk aktivitet og sosialt samvær. For å få dette til vil vi oppgradere desse uteområda i tråd med kva lokalbefolkninga ser som helsefremjande, og som gjev auka trivsel og bulyst. Ved å oppgradere eksisterande møteområde i krinsane og i sentrum får ein samstundes oppgradert skulane sine uteområde, som er samanfallande.

Problemstilling

Kva meiner lokalbefolkninga tilhøyrande ulike skulekrinsar kva som skapar meir fysisk aktivitet og sosialt samvær ved dei eksisterande møtestadene på uteområda ved skulane? Prosjektet Skulen som møtestad vil kartlegge bruk av skulane sine uteområde (kvantitativ) og finne kva (og kvifor) lokalbefolkninga meiner gjev høgare trivsel og som vil gjere fleire fysisk aktive i skuletida og i fritida (kvalitativ) med ulike former for brukarmedverknad.

Målgrupper

Alle som høyrer til lokalsamfunnet ved den einskilde skulekrinsen, uansett alder, kjønn, bakgrunn er i målgruppa då desse er naturlege brukarar av uteområda.

Samarbeidspartnarar i prosjektet er ulike etatar i kommunen, i tillegg til elevar, elevråd, leining og tilsette ved skulane, frivillige lag og organisasjonar (t.d. FAU, Sanitet, idrettslag, rådet for eldre og menneske med nedsett funksjonsevne, politikarar). Ein ønskjer seg samarbeid også med lokalt næringsliv, særleg for realisering av Sentrumsparken.

Metodar og organisering

Kartlegging av uteområda ved alle grunnskulane i Ulstein kommune.

Barnetråkkregistrering. Ung data undersøking. Workshops for elevar ved kvar einskild grunnskule. Innovasjonscamp i Ungdomskulen. Allmøte i lokalmiljøa som ei form for brukarmedverknad i forbindelse med trivselstiltak og arealplanen.

Workshops for inviterte frivillige lag og organisasjonar, politikarar mfl. Heildagsmøte med landskapsarkitektar og ulike etatar i kommunen. Dronefilm om Sentrumsparken lagt ut på Facebook med oppmoding om tilbakemeldingar og kommentarar.

Avisomtale. Presentasjonar av skisser for Sentrumsparken ved ope møte på

biblioteket, for tilsette og for leiarar og mellomleiarar i kommunen. Samarbeid med politisk sekretariat for dialog mellom kommune og lokalbefolkning.

Prosjekt og tiltak

Prosjektet sjåast i samanheng med planar og avgjersler. Sentrumsparken/Skulen som møtestad ligg som bakgrunnsmateriale for Folkehelseoversikta og til dømes arealplanen. Auka fokus på lågterskel fysisk aktivitet og friluftsliv. Politikarar tok initiativ til utdeling av årlege midlar til trivselstiltak i krinsane, BUA, og medlemskap i Sunnmøre Friluftsråd, avsetting av midlar til oppvekst for oppgradering av uteområde, og plass i KIF-planen der grunnskulane sine uteområde er prioritert. Det er også sett opp sykkelskur ved møtestadene ved skulane, i samsvar med skisser, som eit ledd i å leggje til rette for auka fysisk aktivitet og trivsel.

Måloppnåing, resultat og vidareføring av arbeidet

Kunnskapen frå prosjektet blir tatt med i heilheitsplanlegginga av grøntområde, og er også sett i samanheng med Kartlegging og verdsetting av friluftsområde. Funna frå kartlegginga er med på å bevisstgjere og ansvarleggjere brukarane av dei lokale møtestadene. Funna frå kartlegginga og utvikling av skisser blir tekne alvorleg og sett i samanheng med andre undersøkingar og arealplanarbeid.

Resultat eller lærdom av arbeidet frå problemstillinga viser frå gjennomførte kartleggingar og workshops mm, at lokalbefolkninga har tydelege meiningar om kva som kan gje høgare trivsel og gjere fleire fysisk aktive i skuletida og i fritida. Vi har fått kvantitativ og kvalitativ informasjon frå ulike former for brukarmedverknad. Lokalbefolkninga i skulekrinsane, som er naturlege brukarar av eksisterande utandørs møtestader i skuletida og i fritida, har samanfallande utsegn. Dei kjenner seg tryggare dersom det er opplyst på kveldar, dei kan samlast for ulike aktivitetar under tak også når det regnar, klatring og turn-apparat appellerer til nesten alle uavhengig av kjønn og alder. Dei ønskjer møtestaden tilbyr mange ulike aktivitetar på ein stad, og har universell utforming for å inkludere alle. Slik vil folk i alle aldrar finne det meir attraktivt å møtast utandørs. Attraktive uteområde meiner dei gir betre helse og trivsel, fleire blir fysisk aktive og ein har ein sosial møtestad for alle. Det er variasjonar i kva for spesifikke tiltak og oppgradering dei ønskjer, alt etter kva som finnast på staden eller i nærområdet frå før. Lokal tilpassing er difor viktig for å skape engasjement og for å finne samarbeidspartnarar. Nøkkelpersonar, timing, samarbeidspartar, forankring og kontinuitet er stikkord for å halde framgang og motivasjon i prosjektperioden, for å kunne få til samarbeid og samskaping med mål å realisere ønska tiltak snarast råd. Kommune, fylkeskommune, skule, lag og foreiningar har ulike tidsfristar og periodar (t.d. FAU leiarar). Det kan vere utfordrande å samarbeide grunna rammer sjølv om ein har engasjerte samarbeidspartnarar. Prosjektet kan tenkast nyskapande fordi ein kombinerer skuleområde og parkar som alle kan bruke, og fordi ein inviterer med frivillige og næringsliv inn i samskapingprosessen med kommune og skule.

Produkt frå prosjektet

Kartleggingsrapport, skisser til møtestader ved tre krinsskular, og skisse for Sentrumsparken.

Kontaktinformasjon: Kristine Dale,
kristine.dale@ulstein.kommune.no Ulstein kommune

Sunndal kommune

I statusrapport for folkehelse i Sunndal for 2015 ble mangel på uformelle møteplasser for hele befolkningen pekt på som en av hovedutfordringene. Prosjektet nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse åpnet for at vi kunne ta tak i denne utfordringen, og gjennom medvirkningsprosesser forsøke å skape gode møteplasser for innbyggerne.

Tverrfaglighet og samarbeid mellom forvaltningsnivåer i arbeidet er viktig for oss. Derfor er det i tillegg til folkehelsekoordinator, plansjef, planlegger, kultursjef, sjef for innvandrertjenesten og informasjonsleder, oppnevnt en deltaker fra hvert av de tre politiske utvalgene i Sunndal som deltakere i prosjektgruppa. Politikerne våre har vært ivrige deltakere i prosjektperioden og de har bidratt med å videreføre kunnskap og erfaringer inn i det politiske arbeidet i kommunen.

Prosjektet #trivselisunndal har kartlagt hva innbyggere mener er gode nærmiljøkvaliteter og møteplasser i Sunndal, og lagt til rette for at innbyggerne kan delta aktivt for å utvikle lokalsamfunnet.

Av medvirkningsmetoder har vi brukt barnetråkkregistrering, innovasjonscamp, konkurranser på Facebook og Instagram, gjestebud, temagrupper, temakvelder i grendene, spørreskjema, stand, snakke med folk i gata, åpent kontor og samling med elever på skoler er noen av metodene vi har benyttet oss av i innhenting av data.

Målgrupper for kartlegging og medvirkning har i utgangspunktet vært alle innbyggere i kommunen. Prosjektgruppa ønsket å gå bredt ut og spørre innbyggere i alle aldre. Gjennom å bruke de ulike medvirkningsmetodene har vi nådd ut til en stor del av kommunens befolkning, også de vi sjeldent møter. Å stå på stand en ettermiddag i felles foaje` til svømmehall, sportshall og kulturskole ga oss for eksempel muligheten til å møte småbarnsforeldrene som viste seg å være ivrige bidragsyttere når vi bare møtte dem der de er. En nyttig erfaring å ta med seg videre.

Folkehelseperspektiv og reell medvirkning i alle kommunale prosesser, samt tiltak som fremmer folkehelse har fra oppstarten vært ønska effektmål for prosjektet. Dette mener vi langt på vei å ha oppnådd gjennom å jobbe med forankring, skaffe oversikt, utarbeide medvirkningsverktøy og ikke minst gjennom synlige tiltak.

Vi har opparbeidet kompetanse om medvirkning og lokalsamfunnskvaliteter i administrasjon og politiske organ, og vi ser at medvirkning har fått mye større plass i kommuneplanens samfunnsdel og arealdel sammenlignet med tidligere planprosesser.

Tiltak har vært gjennomført basert på innspill, men også for å skape nye arenaer for videre innbyggerinvolvering. Her presenteres tre tiltak som har vært gjennomført i Sunndal kommune i forbindelse med nærmiljøprosjektet:

Lag, næring og organisasjoner fikk tildelt kr 150 000,- for å skape møteplasser i sine nærmiljø. Tiltaket var godt mottatt og 12 nye uformelle møteplasser er utarbeidet gjennom disse midlene.

Våren 2018 gjennomførte prosjektet et samarbeid med Sunndal ungdomsråd.

Resultatet ble en kunstinstallasjon i sentrum inspirert av form og farge av logoen til Sunndal.com. I tillegg dekorerte ungdommene strømbokser i sentrum med fargerik street-art. En lokal bedrift ga ungdommene gratis WiFi i tilknytning til kunstinstallasjonen.

Kulturtjenesten i Sunndal har satt av kr.100 000 i budsjett for 2019 til å videreføre arbeidet med å sette farge på Sunndal. «Sett farge på Sunndal» er gjennomført av ungdom og baserer seg på barn og unges ønske om at det må bli mer farge i sentrum.

Høsten 2018 arrangerte nærmiljøprosjektet i samarbeid med pleie- og omsorgstjenesten «Seniorkonferansen - Leve hele livet». Konferansen kom i stand som et alternativ til forebyggende hjemmebesøk. Tone Bye fra pensjonistforbundet, psykolog Trond Haukedal og Per Inge Torkelsen ga kommunens seniorer 70+, tips og råd for hvordan en kan forberede seg på en god og aktiv alderdom gjennom lærerike og inspirerende foredrag. I pausene fikk senioren anledning til å besøke de over 20 stands som hadde rigget seg til. Her fikk de møte kommunens planleggere, kulturskole, næringsliv, frivillige lag og organisasjoner, hverdagsmestring, seksolog, politikere, mm. En vellykket arena for medvirkning!

140 av kommunens seniorer tok turen til kulturhuset denne dagen, og 85 besvarte spørreskjema med evalueringsspørsmål om konferansen, synspunkt på hva Sunndal kommune bør jobbe med i årene som kommer og litt om egen situasjon jfr. ensomhet ol. Dette er vi svært fornøyd med!

Følg oss gjerne på instagram: #trivselisunndal og Facebook: Trivselisunndal
Kontaktperson: Anne Guri Aase, anne.guri.aase@sunndal.kommune.no
Sunndal kommune

[Les mer om folkehelseprosjektet her.](#)

Skisse/forslag 4 til tredimensjonal "skulptur" laga utifrå Sunndalslogo.
Bergljot Hals 15.03.18

Volda kommune

Barn og medverknad

I prosjektet Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmar folkehelse har Volda kommune valt å fokusere på barn og medverknad. I 2018 har fokuset vore spesielt retta mot leike- og aktivitetsområda i kommunen.

Kartlegging av kvartalsleikeplassar

Mål: Få oversikt over plassering og status på kvartalsleikeplassane i kommunen. Få innspel av born og unge til kva dei meiner om leikeplassane. Vurdere om det er behov for å sette av nye areal til kvartalsleikeplassar i kommuneplanen sin arealdel.

Samarbeidspartnarar: Høgskulen i Volda

Metode og organisering:

Praksisstudent har kartlagt leikeplassane i kommunen i ein kartdatabase. Studenten var også ute i felt, tok bilete og registrerte status og standard på dei ulike leikeområda. Det vart hengt opp postkassar på utvalte leikeplassar i bustadområda, og born og unge fekk høve til å kome med innspel til leikeplassane og teikne draumeleikeplassen sin.

I etterkant av kartlegginga har ein plukka ut leikeområda som er 1500 m² eller større, som kommunen definerer som kvartalsleikeplassar. Ein har også gjort ein studie på kor mange born i Volda som bur mindre enn 300 meter unna ein kvartalsleikeplass.

Resultat:

I tettstaden Volda er det regulert mange areal til leik, men det er stor variasjon i standard og opparbeiding. Om lag 40 ungar svarte på spørjeundersøkinga. Borna sjølv seier dei viktigaste elementa på leikeplassane er reiestativ, store silebaner, slengtau, dumpe og ballbinge. Av teikningane kan ein sjå at tre, klatreveggar, hyttar, trampolinar og hengekøyer også er gjentakande element. Ungane påpeikar at det er viktig at området er velstelt, at graset er klipt og at leikeapparata fungerer som dei skal. Dei seier at dei likar å vere på leikeplassane i nærområda fordi det er kjekt å treffe andre ungar og vennar og dei likar å leike ute nær der dei bur. Kartleggingsdokumenta er samla i to rapportar.

Ein har kome med framlegg til tre nye areal som bør settast av til leikeplass i kommuneplanen sin arealdel, for å sikre at alle barn skal ha maks 300 meter å gå til næraste kvartalsleikeplass.

"Min draumeleikeplass", teikning innsendt av born i medverknadsundersøkinga.

Mål: Medverke til tydelegare retningsliner for leike- og aktivitetsområde i kommunen.
Medverke til å auke kvaliteten på leike- og aktivitetsområda i kommunen.
Inspirere og gi gode døme til innhald og utforming av leike- og aktivitetsområde.

Samarbeidspartnarar: Høgskulen i Volda

Metode og organisering:

Dei seinare åra har det vore stor etterspurnad etter bustadtomter i Volda, og nye bustadfelt har kome til. I samband med all utbygging er det krav om areal til leik og aktivitet for barn og unge, og kommunen har sakna gode retningsliner for lokalisering og utforming av desse. Kartlegginga av leikeplassane (sjå førige side) syner at kommunen har sett av areal til leik og aktivitet, men kvaliteten på områda er varierende, og ein ynskjer å ha auka fokus på korleis ein kan sikre betre kvalitet.

Hausten 2017 gjennomførte kommunen ei kartlegging av uteområda tilknytt skular og barnehagar, der medverknad med barnehage- og skuleborna var ein viktig del av arbeidet. Våren 2018 gjennomførte kommunen barnetrakk-registrering på fire skular i tettstaden. Begge desse kartleggingane vart gjennomført i samarbeid med studentar frå Høgskulen i Volda. Sommaren 2018 gjennomførte Mork barnehage eit medverknadsprosjekt med både tilsette, foreldre og barn i barnehagen, for å få auka kunnskap om korleis barnehagen kan utvikle uteområdet. Desse (og andre medverknadsprosjekt med born og unge) har gitt kommunen kunnskap både om kva område born og unge i Volda nyttar på fritida, og kva dei ser på som kvalitetar ved uteområda. Saman med forskning og litteratur på området har kommunen fått auka kunnskap om korleis ein kan legge til rette for leike- og aktivitetsområde med kvalitet.

Resultat:

Dokumentet "Rettleiar for leike- og aktivitetsområde" inneheld kommunen sine krav og retningsliner knytt til leike- og aktivitetsområde. Kapittelet "Leike- og aktivitetsområde med kvalitet" inneheld utfyllande informasjon om viktige tema, som til dømes medverknad, vegetasjon, klatretre, gjenstandar og materialar, leikeapparat og installasjonar, terreng og tryggleik. Dokumentet inneheld også døme på tilskotsordningar og refleksjonar rundt kvifor det er viktig med gode leike- og aktivitetsområde.

Dokumentet har vore ute på høyring, og er planlagt ferdigstilt vinteren 2019. Dokumentet skal ligge til grunn for kommuneplanen sin arealdel.

[Rettleiar for leike- og aktivitetsområde](#)

Kontaktpersoner:

Regine Solberg Aklestad, regine.solberg.aklestad@volda.kommune.no Volda kommune
Ulrik Vik Nakken, ulrik.vik.nakken@volda.kommune.no Volda kommune

Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse i Ålesund

Bakgrunn og organisering

Deltaking var basert på vedtak i bystyret i 2014 og påfølgende strategi og tiltak i kommuneplan: «Byutvikling- og miljøkomiteen ønsker at fremtidige folkehelse rapporter i sterkere grad kan identifisere folkehelseutfordringer rent geografisk. På den måten kan vi få et enda bedre grunnlag å planlegge og ta gode beslutninger og prioriteringer i folkehelsearbeidet.»

Kommuneplanens handlingsdel:

Strategi 1.5.2: «kommunen skal utvikle en kultur og gode metoder for medvirkning fra innbyggerne»

Tiltak 1.5.2.1: «Levekårsundersøkelse gjennomføres på sonenivå med påfølgende medvirkning fra lokalbefolkningen som blir valgt ut.»

Prosjektet ble initiert og ledet av folkehelsekoordinator som sitter i rådmannens stab, team helse og velferd. Det ble ikke etablert styrings- eller arbeidsgruppe men flere deler av administrasjonen har vært involvert i arbeidet. Særlig har team plan og utvikling og virksomhet kultur vært bidragsytere med planlegging og gjennomføring av ulike tiltak. Prosjektleder har stått fritt til å be om at det avsettes ressurser fra andre avdelinger.

Bedre kvalitative utfordringsoversikter

Vi har delt Ålesund inn i 28 soner, og brukt Kompas levekårsmodul for å få frem geografiske forskjeller i levekår. Levekår defineres ved hjelp av 26 levekårsindikatorer som omfatter sosiale forhold, økonomi, demografi, innvandring, flytting, helsetilstand, utdanning og arbeidsledighet (SSB).

Resultatene fra undersøkelsen skal ligge til grunn for videre medvirkning med lokalbefolkningen, planarbeid, fordeling av ressurser og utvikling av tjenestetilbudet i Ålesund kommune.

Bedre kunnskap om livskvalitet og trivsel

Ålesund kommune har gjennom prosjektperioden gjennomført flere andre prosjekt hvor målsetningene har vært sammenfallende med nærmiljøprosjektet. Prosjektleder har derfor bidratt i arbeidsgrupper for bl.a. "gateterminalen", "europeisk mobilitetsuke" ungdatabeseminar og ungdomskonferansen 2018 "fra kunnskap til handling".

Utvikling av egnede metoder i medvirkningsarbeidet

Felles for de tidligere nevnte prosjektene er at de baserer seg på stor grad av samhandling med innbyggere, næringsliv og frivillige organisasjoner.

Prosjektene har vært preget av tverrfaglig samarbeid og forankring i flere kommunalområder.

Prosjektene har fungert som arena for utvikling og testing av nye metoder i medvirkningsarbeid, som byutviklings- og mobilitetskontor i gågata, fullskala testing av ny gateterminal, og medvirkningsopplegg med medielinja ved Ålesund VGS i forbindelse med ungdomskonferansen 2018.

Legge grunnlag for konkrete tiltak i samsvar med lokale folkehelseutfordringer

Levekårssonene Skarbøvika, Vestre, Midtre og Østre Aspøy, samt Sentrum utgjør et større område som skiller seg signifikant fra gjennomsnittet i Ålesund.

Det finnes ikke indikatorer i levekårsundersøkelsen som måler helsetilstand utover dødelighet.

-Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2017-2021.

«...soner med opphopning av negative levekårsindikatorer må prioriteres med offentlige tiltak som fremmer folkehelse gjennom handlingsdelen i kommunedelplanen... turstier, parker/torg, lekeplasser og andre nærmiljøanlegg til egenorganisert aktivitet, samt ordinære anlegg.»

Tilrettelegging for kompetansebygging med regionale utdanningsinstitusjoner om nærmiljø og lokalsamfunnskvaliteters betydning for folkehelse.

Kontaktinfo: Ingvill Karin Holmen,
Ingvill.karin.aarskog.holmen@alesund.kommune.no

Les mer om Nærmiljøprosjektet i Møre og Romsdal

Møre og Romsdal fylkeskommune - Kvifor trivst du?

[Les mer her.](#)

Ørsta kommune – Kvifor trivst du?

[Les mer her.](#)

Folkehelse i Møre og Romsdal med oversikt over helsetilstanden i Møre og Romsdal 2019, erfaringshefte fra nærmiljøprosjektet og helsefremmende nærmiljø og lokalsamfunn – evaluering av nærmiljøprosjektet i Møre og Romsdal.

[Les mer her.](#)

Rogaland

Still enkle spørsmål

- lav terskel for deltagelse

Samle nærmiljøet

- bygger eierskap og identitet

ØK MEDVIRKNINGS- ROMMET

Få større innsikt

- bedre planer

Få bedre spørsmål

- nye prosesser

Rogaland
fylkeskommune

Randaberg
kommune

Stavanger
kommune

TYSVÆR KOMMUNE

UNG ROM

rom for unge

Bakgrunn:

Prosjektet er en del av det pågående kommuneplanarbeidet. Kommunen hadde behov for kunnskap om hvordan tilrettelegge gode nærmiljø for unge, med unges deltakelse. Med bakgrunn i folkehelseoversikten, Ungdata og Sjumilssteget vet vi noe om ungdommenes utfordringer og hva unge generelt ønsker for nærmiljøer. Dette ville vi utdype nærmere i prosjektet.

Mål og målgruppe:

Kartlegge kvaliteter i de unges nærmiljø, i øyehøyde med de unge. Prosjektet ønsker bred medvirkning fra ungdom. Målgruppen er ungdom 14 - 16 år.

1. Kartlegge og identifisere nærmiljøenes styrker og svakheter som har betydning for de unges folkehelse.
2. Utvikle ulike metoder som engasjerer og involverer unge i kommunale planprosesser.
3. Gi unge innbyggere en stemme i kommunale prosesser og skape kultur for at unge i fremtiden naturlig tar del i design og planlegging av nærmiljøer.

Eksterne og interne samarbeidsparter:

Eksterne samarbeidspartnere har vært frivillige organisasjoner, næringslivsaktører, videregående skole, fagkonsulenter som eksempelvis grafikere, arkitekter, fotografer, designere. Prosjektet har gjennom hele prosjektperioden knyttet til seg en privat aktør som prosessleder, Svangtun Kulturarkitekter.

De interne kommunale samarbeidspartnerne har vært fagpersoner og ledere fra alle tjenesteområdene i kommunen, i tillegg til ordfører og andre politikere.

Metoder og organisering:

Prosjektet har prøvd ut ulike metoder for medvirkning: Ide-verksted, fotokonkurransse, moodboard, spørreundersøkelser, prototyping og workshops. Ressursgruppen har sammen med prosessleder utviklet egen metode for å få til bred medvirkning fra flest mulig ungdommer, kalt *ABC..W metoden*. I tillegg har de gitt råd i ulike sammenhenger som f.eks kommunikasjon, språk, presentasjoner, mm.

Ungrom er organisert med en intern tverrfaglig arbeidsgruppe på seks personer som representerer fire tjenesteområder: Barn og unge, Helse og velferd, Kultur og Plan og miljø. I tillegg er en styringsgruppe representert med rådmann som leder og fire kommunalsjefer som representerer de nevnte tjenesteområdene. Folkehelsekoordinator og Svangtun Kulturarkitekter har vært prosjektledere. De viktigste ressursene i prosjektet har vært Ressursgruppen. Denne har bestått av seks elever fra ungdomstrinnet ved alle de tre skolene. Representantene i Ressursgruppen ble

valgt av elevrådene. Gruppen fungerte ut våren 2018. Siden har prosjektet brukt Barne- og ungdommens kommunestyre (BUK) som referanse og medspiller.

Tiltak:

Ungdom har deltatt i planlegging, gjennomføring og evaluering av prosjektet. Alle ungdomsskoleelevene har deltatt i kartleggingen av eksisterende møteplasser, først individuelt, deretter i grupper og sist i en workshop. I denne prosessen har de kartlagt geografien og hva som oppleves som kvaliteter på de enkelte møtestedene. De har gjennom en workshop aktivt deltatt i et konkret planforslag av ny lekeplass/uterom i sentrum, hvor de kartlagte kvalitetene er brukt som referansepunkt. Videre har ungdom sammen med kommuneansatte og politikere, med ordfører i spissen, gjennomført en workshop som handler om kvaliteter langs veien til og mellom møtestedene.

Måloppnåelse, resultater og videreføring av arbeidet:

Prosjektet har kartlagt de unges møtesteder og deres kvaliteter. Funnene er nedfelt i et digitalt temperaturkart, og dataene er brukt som grunnlag for planbestemmelser i den nye kommuneplanen. Erfaringene knyttet til involveringsmetoder er også viktige bidrag inn i kommuneplanen. Planen har tre satsingsområder som alle handler om folkehelse: Fremme levende nærmiljø, Fremme trivsel og god psykisk helse og Fremmes smarte og nyttige løsninger. Det siste området har samskaping og innbyggerinvolvering som strategi. Ungdom-prosjektet med sine funn og erfaringer har relevans til alle tre satsingsområdene.

Datafangsten brukes både internt og eksternt som grunnlag for handlingsplaner (i «En god plan» for barn og unge, og i Trafikksikkerhetsplanen) og ut mot utbyggere (krav til reguleringsplaner). Funnene knyttet til mobilitet og kvaliteter langs veien, blir brukt direkte inn i en pågående klima- og energiplan. Alle kvalitetsfunnene blir lagt inn som kunnskap i folkehelseprofilen for kommunen. Dataene brukes også i kommunens handlingsplan knyttet til Bymiljøpakke Nord-Jæren.

Produkter: (Eksempler på produktene vises i delrapport 2.)

- Veileder om *ABC...W metoden*, i papirformat og digitalt
- Forslag til nytt uterom i sentrum fra workshop, «Make Sentrum Great Again»
- Interaktiv rapport fra mobilitets kartlegging og workshop «Langs veien»
- En intern spørreundersøkelse om medvirkning i kommunale prosesser
- Digitalt planleggingsverktøy i Google Maps

[Randaberg kommune - plan - bygg - eiendom - ungrom](#)

- Psykologiske perspektiver knyttet til det å engasjere ungdom.
- De unges perspektiver knyttet til deltagelse
- Forskerens perspektiv knyttet til medvirkning
- 5 presseoppslag i Bygdebladet
- Fire videoer, søk «Ungrom» på

[Ungrom og medvirkning, se videoer](#)

- 1 video der Ressursgruppen snakker om Ungrom
- 2 videoer fra workshopen «Make Sentrum great again»
- 1 video fra workshopen «Langs veien»

Kontaktinformasjon: Anne Grødem, anne.grodem@randaberg.kommune.no

1. Kort beskrivelse av kommunalt prosjekt, Tysvær kommune, Rogaland, våren 2019

Tittel; “Godt å leve i Tysvær” Utprøving av medvirkningsmetoder for økt kunnskap om friskfaktorer

2. Bakgrunn

Dette prosjektet har fokus på at planlegging og folkehelsearbeid kan møtes gjennom et felles mål om styrket medvirkning i plan- og utviklingsprosesser. Utprøving av ulike medvirkningsmetoder er sentralt. Resultat av medvirkning handler også om at kommunen får ny og økt kunnskap om hva innbyggerne opplever som viktig for at det skal være godt å leve i Tysvær, og hva som gir helse, trivsel og livskvalitet for den enkelte. Dette skal inngå som grunnlag for lokale plan- og utviklingsprosesser, på kort og lang sikt.

3. Problemstilling

Utforske hva som fremmer helse, trivsel og livskvalitet i Tysvær, gjennom bruk av ulike metoder og verktøy. Kunnskapen skal styrke lokale plan- og utviklingsprosesser, med mål om gode nærmiljø og lokalsamfunn.

4. Mål og målgrupper

Effekt mål: - Styrket medvirkning og innbyggerinvolvering hos innbyggerne i Tysvær kommune, knyttet til ulike plan- og utviklingsprosesser - Bedret kunnskapsgrunnlag for plan- og utviklingsprosesser, knyttet til økt kunnskap om nærmiljøkvaliteter/friskfaktorer i Tysvær.

Resultat mål:- Utprøvd ulike medvirkningsmetoder og etablert erfaring med disse - Utarbeidet metodehefte/nettside og rutiner for medvirkning i plan- og utviklingsprosesser i Tysvær - Samlet systematisert ny kunnskap fra kvalitative undersøkelser om nærmiljøkvaliteter/friskfaktorer i Tysvær (i Folkehelseoversikten).

Alle innbyggere er målgruppen, men grupper som det vil bli særlig fokusert på i prosjektet er barn/unge, eldre og innbyggere med flerkulturell bakgrunn (de tradisjonelt “stille” stemmene).

5. Eksterne og interne samarbeidsparter

Bredt samarbeid internt i kommunen; plan, teknisk, kultur, idrett, skoler etc. Samarbeid med lag og organisasjoner, nærbutikkene, bygdeblad med mer.

6. Metoder og organisering

Workshop/dialogkafe/verksted/fokusgruppe/idedugnad o.l., digitale medvirkningsmetoder, som MyCity, Barnetråkk og Trafikkagenten, besøk i bygder/tettsteder på nærbutikken ol, besøk direkte hos målgrupper, som på Opplæringscenteret, dagsenter psykisk helse, pensjonistforeninger o.l., stand på Tysværdagen

7. Prosjekt og tiltak

Medvirkningsmetoder prøves ut ifm. plan- og utviklingsprosesser knyttet til "Områdereguleringsplan for Aksdal" og "Kommunedelplan for fysisk aktivitet og idrett" og "Kommunedelplan for trafiksikkerhet"

8. Måloppnåelse, resultater og videreføring av arbeidet

- Ny og oppdatert kunnskap om lokale "friskfaktorer" og hvordan folk har det.
- Erfaring med ulike metoder/verktøy for innbyggerinvolvering- hva synes å fungere bra/ikke så bra, hva passer til ulike formål mm.
- Styrket planprosesser med sterk inkludering av ulike grupper underveis.
- Bidrag til egenkraftsmobilisering/empowerment i befolkningen.
- Begynnende erfaring med implementering av kvalitativ kunnskap i lokal folkehelseoversikt.

9. Produkter

Årlige rapporter er utarbeidet til polisk styringsgruppe. Kunnskapen implementeres i lokal folkehelseoversikt. Innspill brukt i ulike planprosesser/høringsnotater.

Kontaktinformasjon: Ann-Kristin Berge Dahle, ann-kristin.berge@tysver.kommune.no, Tysvær kommune

1. Levekårsløftet Storhaug- helhetlig innsats for å bedre levekårene, styrke bomiljøet og gjøre bydelen enda mer attraktiv

2. Bakgrunn

Levekårsløftet ble igangsatt i 2015 med mål om å styrke bomiljøet og via dette, bedre levekårene. De siste 15 årene har østsiden gjennomgått en transformasjon. Gamle industribygg har måttet vike for massiv boligutbygging. Levekårssonen Badedammen har hatt en befolkningsøkning på 246,7%.

Arbeidet med levekårsløftet på nordøstre del av Storhaug tar utgangspunkt i Husbankens metodikk for områdeløft.

Gjennom områdesatsing skal kommunen, i samarbeid med lokale ressurser, bidra til fysiske, sosiale og miljømessige forbedringer over tid.

Høsten 2017 inngikk stat og kommune en intensjonsavtale om en områdesatsing i bydelen i årene 2018 – 2024.

En rød tråd har vært mobilisering av lokale ressurser for å bedre bomiljø og nærmiljø.

3. Problemstilling

Hvordan få bedre kunnskap om hva som bidrar til livskvalitet og trivsel, og hvilke metoder kan brukes for å mobilisere bydelens egne ressurser (beboere, frivillighet og næringsliv).

4. Mål og målgrupper

Styrke bomiljøet og levekårene for innbyggerne i sonene Badedammen, Emmaus, Lervig og deler av Bergeland og sentrum.

5. Eksterne og interne samarbeidsparter

Léva Urban design har vært ekstern samarbeidspartner. Internt har vi samarbeidet med Helse og velferd v/ Rehabiliteringskontoret, Ungdom og fritid v/ Frivilligsentralen og Park og vei.

6. Metoder og organisering

1. Bydelsgruppe.
2. Nærmiljøtilskudd til beboer- og velforeninger, frivillige lag og organisasjoner og næringslivsaktører.
3. Nærmiljøkontor for å synliggjøre prosjektets geografiske forankring.
4. Kommunikasjonstiltak. Egen nettside og Facebookside. Aktiv bruk av bydelsavisa, Storhaug bydelsavis.

5. Egen nettportal.
6. Det rullende idéverkstedet. Campingvogn ble bemannet og kjørt ut i aktuelle områder for kunnskapsinnhenting og mobilisering av lokale ressurser.

7. Prosjekt og tiltak

Systematisk oppgradering av lekeplasser i samarbeid med barn og voksne i området. Utgangspunktet for arbeidet knytter seg til rapporten Prosjekt uterom fra 2013 som ble utarbeidet i et samarbeid mellom Storhaug bydelsutvalg, frivillighetssentralen og beboerne i bydelen.

Sosiale og miljømessige prosjekter som bygger opp under hovedmålsettingen for prosjektet, for eksempel «Eg vil lære», Fritid for alle, Folkepulsen, aktivitetstilbud og bomiljøtiltak på Midjord.

Det er lagt vekt på forankring og eierskap på tvers av ulike avdelinger internt i kommunen, for å best mulig sørge for varige endringer og tiltak. I samarbeid med skoler og Ungdom og Fritid vil vi gjennomføre barnetråkk, og vi har også initiert et samarbeid mellom ulike kommunale aktører i forhold til boligsosialt miljø i områder med fortetting av kommunale boliger.

8. Måloppnåelse, resultater og videreføring av arbeidet

Ordningen både med Bydelsgruppe og Nærmiljøtilskudd skal evalueres. Vårt foreløpige inntrykk er at ordningen med nærmiljøtilskudd har generert et sterkere engasjement for eget nærmiljø.

Et nærmiljøkontor er viktig, men bør være synlig og tilgjengelig fra gateplan. Nettportalen har ikke fungert slik vi hadde planer om, og vi arbeider for å finne nye løsninger, blant annet for å kunne ha avstemninger blant beboere i området. Det rullende idéverkstedet har bidratt til å få bedre kunnskap om hva som bidrar til livskvalitet og trivsel, fordi kommunen har «vært på besøk» på en synlig måte i bydelen, og kommet i kontakt med et bredere lag av befolkningen og flere folk enn vi ellers ville ha gjort. Levekårsløftet har vært et forprosjekt til Områdesatsing på Storhaug 2018-2024.

9. Produkter

Brosjyren «Levekårsløft på Storhaug»

Statusrapport «Levekårsløft Storhaug», september 2017

Nyhetsbrev, Storhaug bydelsutvalg

Facebooksiden Områdesatsingen på Storhaug

Stavanger kommunes hjemmeside; Områdesatsing på Storhaug

[Medvirkning med barn og unge](#)

Les også om: [Medvirkning – til glede eller besvær](#)

Evaluering av bydelsgruppe og bruk av nærmiljøtilskudd (våren 2019)

[Evaluering av nærmiljøtilskudd](#) for Storhaug bydel

Kontaktinformasjon:

Kjersti Egenberg. Stavanger kommune kjersti.elise.egenberg@stavanger.kommune.no

Kari Sjursen. Stavanger kommune kari.sjursen@stavanger.kommune.no

Les mer om Nærmiljøprosjektet i Rogaland

[Nærmiljøprosjektet i Rogaland](#)

[Nærmiljøprosjektet - kunnskapsdeling](#)

Vestland

Nærmiljø og lokalsamfunn som fremjar folkehelse

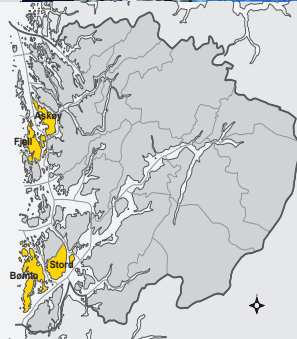

Bømlo: Driftige folk i vakker natur. helsefremjande nærmiljø i Bømlo kommune. Nye modeller for samhandling mellom kommune og grendautval har ført til lokal mobilisering og utvikling.

Askøy: Barn og unge si stemme som mobiliserende kraft, for medverknad og eit mobbefritt oppvekstmiljø.

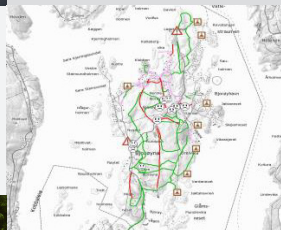

Gjennom dette utviklingsarbeidet har fire kommunar arbeidd med å kartlegge og identifisere nærmiljøkvalitetar. Det er gjort gjennom brei deltaking og medverknad frå lokalbefolkninga.

Stord: Brei innbyggjamedverknad i kommunal planlegging medverknadsmetodar tilpassa målgruppa og å møte innbyggjarane på deira arenaer gir større medverknad generelt, og sterkare involvering av grupper som elles deltek lite.

Fjell: Skuleveggar og snarveggar på Bjorøy. Medverknad frå barn og unge for å leggje til rette for trygg aktiv transport. Ny snarveg er realisert på Bjorøy

Medvirkning for mobbefritt oppvekstmiljø

Askøy kommune har som mål å redusere omfanget av mobbing og bidra til tryggere oppvekst. Kommune har i sitt prosjekt under satsingen Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse, valgt temaet barn og unges medvirkning.

Bakgrunn

Elevundersøkelsen har vist at for mange elever i Askøyskolen, spesielt på ungdomstrinnet opplever å bli mobbet, og at andelen 10.-klassinger som trives på skolen er lavere enn i landet som helhet. Andelen ungdomsskoleelever som oppgir at de er litt eller svært fornøyd med lokalmiljøet, er lavere enn landsnivået (Ungdata).

Problemstilling

Hvordan øke kunnskap om oppvekstmiljø gjennom medvirkning av barn og unge?
 Hva er viktig for at barn skal ha det bra; hjemme, på skolen og i fritiden?
 Hva er viktig for barn og unge i utviklingen av eget nærmiljø?

Samarbeidsparter i prosjektet

Hordaland fylkeskommune, de andre prosjektkommunene i Hordaland og Høyskolen på Vestlandet.

Mål

Gjennom prosjektet ønsker vi å:

- utvikle kompetanse om medvirkningsmetoder for barn og unge.
- få kvalitativ kunnskap om barn og unges opplevelse av sitt oppvekstmiljø.
- bringe barn og unges stemme inn i beslutningsprosesser og valg av tiltak.
- kunnskap om medvirkningsmetoder som tilrettelegger for aktiv samfunnsutvikling.

Målgrupper og metoder

Målgrupper	Arena	Hvilke kvalitative metoder har vi benyttet?
Ungdom	Ungdommens kommunestyre (UKS) har vært referansegruppe for prosjektet.	Forarbeid til prosjektet. Intervju/samtale med ungdom - film om hva medvirkning betyr for ungdom og hvorfor det er viktig med medvirkning.
Ungdom	Kommunal elevrådsdag for ungdomstrinn og videregående skole	Prosessarbeid - padlet
Barn og voksne	Læringsverkstedet Soltun barnehage, små og- mellomtrinnet på Hetlevik skole. Samarbeidsmøte; skole, barnehage, FAU, frivillig sektor - Hetlevik et bygdesamfunn på Askøy	Fotostemme med barna som forskere på eget nærmiljø. Utstilling med barna/elevenes arbeid for bygden. ABCD (Asset Based Community Development) tenkning for mobilisering av de voksne i bygden.
Barn og ungdom	5 skoler (av 17 i kommunen); Strusshamn, Hop, Fauskanger, Ravnanger, Florvåg	Min drømmemøteplass – medvirkning barn og unge rullering av kommuneplanens arealdel. Barn og unges syn på stedsutvikling/ senterstruktur og møteplasser i nærmiljøet.

Måloppnåelse, resultater og videreføring av arbeidet

Resultater fra kvantitative undersøkelser kan fremstå som mer faktabasert, og gi grunnlag for generalisering, trender og oversiktsbilder på ulike tema. Gjennom prosjektet har vi derimot ønsket å prøve ut metoder som kan gi barn og unge mulighet til å uttrykke seg om positive og negative kvaliteter i eget oppvekstmiljø, slik at de sammen med voksne kan komme fram til trivselsfremmende tiltak. Grunnleggende for valg av metode har vært:

- Uttrykksformer som aktiviserer, inkluderer og engasjerer.
- Legger til rette for varierte arbeidsmåter for å nå flest mulig.
- Gir grunnlag for publisering og utstilling på skole, barnehage eller andre steder i kommunen.
- Kan bidra til mobilisering av lokalsamfunnet.

Kunnskap om oppvekstmiljø som kommer frem gjennom prosjektet benyttes i arbeidet med rullering av Kommuneplanens arealdel (Min drømmemøteplass) og Kommunedelplan barn og unge.

I kommunens program for Mobbefri oppvekst er målet at alle barn og unge skal oppleve trygge og gode oppvekstmiljø. Prosjektet har vist at medvirkning av barn og unge er en måte å mobilisere voksne for barn. På lokalt nivå; barnehagen, skolen og bygden, er barnas stemme brakt inn i valg av tiltak. Med dette som utgangspunkt ble erfaringer fra prosjektet presentert på Askøykonferansen (kommunal konferanse for tjenester for barn og unge) i januar 2019. Erfaringer tas også med i arbeidet med tiltaksutvikling i nytt folkehelseprogram.

« Det jeg liker best med Hetlevik er Basnesfjellet. Der kan jeg disse og klatre i tauene mellom trærne»

Oda, 6 år

Produkter

- Fotostemmer – oppsummering elevarbeid
- «Hva er viktig for barn og unge?» – innspillsrapport
- «Min drømmemøteplass» - rapport fra elevarbeid Kommuneplanens arealdel

Kontaktinformasjon

Prosjektleder/folkehelsekoordinator Askøy kommune, Lisbeth Marie Aasebø
Lisbeth.Marie.Aasebo@askoy.kommune.no

Helsefremjande nærmiljø Bømlo kommune

Bakgrunn

Bømlo kommune har i underkant av 12 000 innbyggjarar og spredt busetnad med større og mindre lokalsamfunn. I prosjektet valte kommunen ut tre nærmiljø av potensielt åtte. Nærmiljøa er val ut for å kunne sjå likskaper og ulikskaper, og samanlikne desse. I tillegg hadde to av nærmiljøa deltatt i Liv og lyst prosjektet, eit program som gjennom langsiktig og systematisk partnerskapsatsing hadde som mål å bygge opp meir attraktive lokalsamfunn gjennom å stimulere og mobilisera til meir lokal verdiskaping, både kulturelt og sosialt.

Problemstilling

Korleis nytte strukturen med grendautval for å mobilisere ressuser i lokalsamfunna Moster, Espevær og Rubbestadneset

Mål

Bømlo kommune, med ein desentralisert busetnad, skal ha nærmiljø og lokalsamfunn som bidrar til å fremme folkehelse der folk bur.

Delmål 1: Auke kunnskapen om korleis nærmiljøet påverkar folkehelsa i små lokalsamfunn, og om ulike nærmiljø i same kommune gir ulik påverknad på helsa. Identifisere positive og negative faktorar i dei ulike lokalsamfunna.

Delmål 2: Teste ut kombinasjon av ulike metodar for kartlegging av folkehelse og nærmiljø

Delmål 3: Utvikle eigna metodar for samarbeid mellom kommune og nærmiljø, gjennom å utvikle grendalaga som paraplyorganisasjon og talerør for frivillige organisasjonar og befolkninga i lokalsamfunnet, og som mellomledd mellom lokalsamfunnet og kommunal administrativ og politisk leiing.

Delmål 4: I samarbeid med nærmiljø og grendalag legge grunnlag for konkrete tiltak som kan utvikle nærmiljøet i helsefremjande retning. Mobilisering og eigarskap er viktige faktorar.

Målgrupper

Vi valde å avgrense til unge og eldre i desse lokalsamfunna. 5. – 10. klassetrinn i grunnskulen og personar i aldersgruppa 67-79 år, jamfør delmål to. Etersom prosjektet har utvikla seg så har det omfatta innbyggjarane i grendene på tvers av alder.

Samarbeidspartnarar

Vi samarbeida med Grendautvala i dei 3 valde lokalsamfunna. Grendautvala er som ein «paraplyorganisasjon» for lag og organisasjonar i lokalsamfunnet og bygda sitt «talerør» i t.d. uttale til planer på høyring. Dei vore med i prosjektgruppa og har deltatt aktivt i metodearbeid og tilrettelegging i gjennomføring av grendamøter i bygda.

Kommunen har hatt eit godt og lærerikt samarbeid med Høgskulen på Vestlandet (HVL). Dei har vore aktive medspelarar i heile prosjektperioden, fasilitert ABCD kurs, gitt oss høve til at Masterstudentar har nytta vårt prosjekt til Masteroppgåve og vore avgjerande for at kommunen fekk regional kvalifiseringstøtte til og gjennomførte eit forprosjekt med kunnskapsoversikt knytt til arbeidet i nærmiljøprosjektet.

Metodar

Kartlegging av aktivitetstilbod: Grendautvalet fekk oppdrag å skaffe oversikt over alle aktivitetar/fritidstilbod som finns i lokalsamfunnet, og markerte desse på eit stort kart over området.

«Ut av huset-kartlegging»: Semikvantitativ metode der informantane markerte på flyfoto av sitt nærmiljø kor dei går i fritida. Dei markerte skriftleg stad der dei var utanfor kommunen, siste 30 dagar. Gjennomført på 5., 8., og 10.skuletrinn. Undersøkinga var anonymt og utført i skuletida i områda Moster og Rubbestadneset og Espevær. Begge disse metodane har element av sosiokulturell stadanalyse (social-spatial methodology).

Spørjeundersøking: Opne spørsmål om lokalsamfunnet og kva påverknad det kan ha på helse til dei som bur der. Samarbeid med grendautvala og skule for å nå alle og motivere til deltaking. Kartlegginga gjennomført i 6., 7. og 9. årstrinn i skulen og til aldersgruppa 67-79 år. Spørjeskjema vart svart på anonymt. Utført i områda Moster og Rubbestadneset, men ikkje Espevær.

ABCD (Asset Based Community Development) Metode/prosess som har styrkebasert fokus gjennom ressurskartlegging, ressursmobilisering og ressurskopling.

ABCD kurs, Foto: Alf helge Greaker

Grendamøte på Rubbestadneset 22.03.18
120 personar møtte

Tiltak

VELKOMMEN TIL GRENDAMØTE
på Espevær skule
Tysdag 28. mars kl. 17.30 – 20.00
Tema: Espevær i framtida
Drøfting av saker som gjeld bygda vår
Presentasjon av prosjektet: «Helsefremjande lokalsamfunn»
Presentasjon av funn frå undersøkinga
Vegen vidare – diskusjon og innspel til funn.
Det vert Servering

VEL MØTT
Arr: Espevær grendautval i samarbeid med prosjektgruppa

   Høgskulen
på Vestlandet
**Espevær
Grendautval**
 HelseDirektoratet

Grendamøter: Bygda samlast til felles møte for informasjon om status i prosjektarbeidet og kva innspel som var samla inn i metodearbeidet. Bord med maksimum 6 stolar og innspelsrunde gjennom bruk av «ABCD» spørsmål.

Matrise – oversikt over innspel: Det vart utarbeida eit dokument der grendamøta sitt «oversiktsark» er kategorisert med kvar dei ulike innspel høyrer til, og kven som har eit ansvar for å følgje opp. Den måten å systematisere innspela på er utvikla i Bømlo i prosjektarbeidet. Det for å få oversikt, men og ansvarleggjere for oppfølging.

Måloppnåing, resultat og vidareføring av arbeidet

Vi har lykkast med å:

Identifisera utfordringar, mobilisera nærmiljøa og at nærmiljøa sjølve har eigarskap til dei tiltak det er jobba med. Det har medført at fleire prosjekt er ferdig utført. God deltaking og stort engasjement og læring på tvers – gradvis auka eigarskap utvikla felles «plattform»/felles kunnskapsutvikling.

Kommunen har implementert bruk av ABCD metode/prosess i arbeidet med Kommunedelplan for helse og omsorg – ferdigstilt og i pågåande arbeid med kommunedelplan for oppvekst. I arbeidet med kommuneplanen sin samfunnsdel (KPS) i 2018 har alle lokalsamfunn hatt grendamøter og det er laga eit samledokument for alle innspela frå alle 12 grendamøta med godt oppmøte frå innbyggjarane. Matrise – oversikt over innspel av grendautvala definert som sitt «oversiktsark» er kategorisert med kvar dei ulike innspel høyrer til, og kven som har eit ansvar for å følgje opp. Systematisere innspela for å få oversikt, men og ansvarleggjere for oppfølging.

Det har vore utfordrande å treffast/ finna møtetidspunkt då grendautvala er frivillig arbeid. Kan vere sårbart då ein til ei kvar tid er avhengig av kven som er med i grendautvala. Og avhengig av grendautvala sin legitimitet i lokalsamfunnet.

Samla innspel frå alle grendamøter

Rolfsnes 16.03.18 – 37 stk. og innspel frå 5 bord
Moster 22.03.18 – 62 stk. innspel frå 13 bord
Espevær 05.04.18 – 41 stk. innspel frå 7 bord
Rubbestadneset 17.04.18 – 100 stk. innspel frå 19 bord
Langevåg 02.05.18 – 201 stk. innspel frå 23 bord (langt fleire enn 6 stk pr. bord.)
Foldrøy 29.05.18 – 41 stk. innspel frå 6 bord
Finnås 30.09.18 – 57 stk. innspel frå 11 bord
Meling 22.10.18 – 54 stk. innspel frå 10 bord
Goddo/Brandasund 31.10.18 – 34 stk. innspel frå 7 bord
Svortland 01.11.18 – 48 stk. innspel frå 10 bord
Gilje 20.11.18 – 26 stk. innspel frå 5 bord

Lene Borgen Waage, prosjektleiar Bømlo kommune
Lene.Borgen.Waage@bomlo.kommune.no

Brei innbyggjarmedverknad i kommunal planlegging

Mål: Breiare og sterkare involvering av innbyggjarane i kommunen sitt plan- og utviklingsarbeid.

Målgrupper: Innbyggjarane generelt, med særskilt fokus på «dei svake stemmene» - grupper som til vanleg er lite involverte i planprosessar, til dømes barn og unge, innvandrarakar, personar utanfor arbeidslivet og eldre.

Tema for innspel: Sosiale møteplassar og nærmiljøkvalitetar. Kva finst som må vernast om, kva må endrast og korleis kan lokalsamfunnet utviklast til det beste for dei som bur der?

Medverknadsmetodar: Ei breidt samansett prosjektgruppe med fleire innbyggjarrepresentantar har valt ut og tilpassa metodane. Ei rekkje arenaer for innspel er valde ut. Det er utarbeidd kvalitative spørsmål som grunnlag for ulike metodar tilpassa informantane.

KVA ER VIKTIG FOR DEG?

NÆRMILJØ OG LOKAL SAMFUNN SOM FREMJAR FOLKEVELSA

- Korleis ta vare på det som er bra i nærmiljøet?
- Kva kan gjera området til ein enda trivelegare stad å veksa opp og bu?

ME YNSKJER DINE MEININGAR!

Følgjande metodar har vore nytta:

Arena	Metode
Nærbutikkar og utfartsområde	Semistrukturert intervju Spørjeskjema med opne spørsmål
Arrangerte og etablerte forum (ungdomsmøte, språkkafé, m.m.)	Gruppesamtale ABCD-metodikk
Nettside, facebook	Spørjeskjema, opne spørsmål
Skule	Kafédialog, prosjektarbeid, kreative metodar ABCD-metodikk
Barnehage	Observasjon, intervju, gruppesamtale, foto, fotostemme, teikning/maling

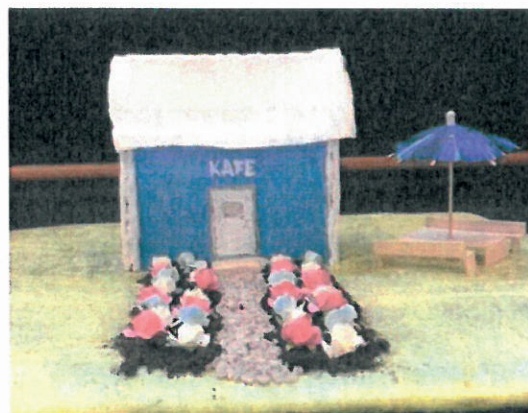
Kopling til planprosess: Innspela er samla i innspelsrapportar og innspelsnotat til kommuneplan og kommunedelplanar. Kartfesta innspel er planlagt registrert i kartdatabase. Innspela er presentert for politisk og administrativ leing. Skular og barnehagar har hatt egne presentasjonar og utstillingar for kommuneleiinga, planleggjarar og fagansvarlege.

Erfaringar og resultat: For å oppnå brei medverknad er det, med hjelp frå innbyggjarrepresentantane, gjennomført ein omfattande innspelsprosess. Ein suksessfaktor har vore å møte folk der dei er. 6 skular har delteke med klassetrinn frå barneskule til vidaregåande. 5 barnehagar har involvert barn frå 2 til 6 år. 8 samtalegrupper som representerer «svake stemmer» har drøfta spørsmål og gitt innspel. Stand på nærbutikkar m.m. har gitt 421 individuelle innspel med god fordeling på kjønn og aldersgrupper. Om lag 5% av innspela kjem frå ungdom og vaksne som ikkje deltek i utdanning eller arbeidsliv. Det er få individuelle innspel frå innvandrarar, desse er hovudsakleg involvert gjennom organisasjonar, samtalegruppe og i skulen. Erfaringane frå prosjektet vil bli nytta til vidare utvikling av system for medverknad i kommunen.

Nærmiljøkvalitetar: Innspela viser at dei viktigaste sosiale møteplassane er nærbutikken, skulen, turområde, fellesområde i nabolaget, organiserte fritidsaktivitetar og sentrum. Opne tilbod

som bibliotek og bowling, og tilrettelagte møteplassar, kan ha stor verdi for personar med ulike utfordringar.

Tidsklemma og manglande tilrettelegging er hyppige barrierar for deltaking, saman med økonomi, helse og lite informasjon.

Nærleik til natur og gode tilhøve for friluftsliv er viktig for trivselen for stort sett alle grupper. Små barn føretrekk urørt natur framfor tilrettelagte leikeplassar.

Det kom inn mange forslag til nye tiltak som kan fremje trivsel og sosialt fellesskap. For utan å inngå som grunnlag for planar, er innspela kategoriserte og formidla vidare til relevante aktørar som kan ta dei med i utviklinga av sine tilbod/tenester.

Kontaktinformasjon:
tove.agdestein@stord.kommune.no
 Tlf: 53496663/97552209

FJELL KOMMUNE

Skuleveg og snarvegjar i Fjell kommune

[Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmar folkehelse i Fjell kommune]

F

**FRAMTID
I FJELL**

Bakgrunn:

For å auka den kvalitative kunnskapen om korleis nærmiljø påverkar folkehelsa, har Fjell kommune valt å kartleggja barn sin bruk av aktiv transport til skulen, og samstundes sjå på moglegheitene for snarvegar til skulen. Føremålet er å få fleire til å gå eller sykla til skulen og redusera biltrafikk.

Målgruppa er hovudsakleg barn og unge, men det er også lagt opp til å henta inn informasjon om korleis ungdom, vaksne og eldre opplever om skulevegen og nærturterreng.

Problemstilling: Korleis leggja til rette for at barn og unge kan gå og sykla til skulen?

Mål:

Måla med prosjektet har vore å:

- 1) kartleggja opplevinga skuleelevar og resten av befolkninga har når dei beveger seg til fots eller på sykkel
- 2) mobilisera innbyggjarane til å kartleggja både eksisterande snarvegar og
- 3) finna stader der nye snarvegar vil gjera det trygt og meir attraktivt å gå og sykla
- 4) teste ut verktøy for medverknad som kommunen kan bruka i andre prosessar

Målgruppe:

Målgruppa i prosjektet er primært barn og unge, men nye og meir trygge vegar vil i stor grad påverke resten av befolkninga i nærmiljøet.

Oppnådde mål:

Kommunen starta opp eit pilotprosjekt på Bjorøy skule våren 2016, der 4.-7.klasse nytta Trafikkagenten og rapportert langs skulevegen. I tillegg vart det gjennomført ein workshop med Bjorøy og Tyssøy velforeining, der både ungdom, vaksne og eldre samarbeidde.

Gode erfaringar med pilotprosjektet på Bjorøy skule gjorde at kommunen valte å vidareføra prosjektet i samheng med overordna arealplanegging på Litlesotra. Her har elevane ved Foldnes, Brattholmen og Danielsen skule kartlagt skuleveg ved bruk av Trafikkagenten. Ved kartlegging av skulevegen til Danielsen skule er det særleg sett på strekninga mot regionsenteret Straume og kollektivknutepunktet, for å ha kunnskap om korleis barn opplever det å gå eller sykle her.

Prosjektet har gjennom utprøving av kvalitative metodar fått fram unik kunnskap om barn og unge sine meiningar om nærmiljø, trafikktryggleik og snarvegar. Data frå prosjektet har blitt digitalisert og er presentert som eit eige kartlag i innsynsløysinga til kommunen. Resultata som prosjektet har gjeve så langt er:

- Som oppfølging av pilotprosjektet på Bjorøyna skal det opparbeidast ein snarvegen mellom bustadområde og barnehage og skule. Snarvegen vil verta lyssett og vil ha eit dekke som kan driftast om vinteren. Tiltaket er prioritert gjennom kommunedelplan for trafiksikring 2017-2020 og det er satt av midlar til gjennomføring i budsjettet for 2018. Grøn avdeling i kommunen vil stå for opparbeidinga av snarvegen, og arbeidet vil starta opp omtrent i februar 2019.
- Kartlegginga har vidare vore brukt i vurderinga av skuleskyss for elevar grunna farleg skuleveg, og resulterte i at elevane sør på Bjorøyna får dekka skuleskyss i vinterhalvåret.
- Kommunen har fått ei betre oversikt over reisevanane til skulebarna som har vore med i prosjektet, saman med ei oversikt over enkle tiltak som kan gjennomførast langs skulevegen gjennom:

- Data om kva vegar elevane brukar.
- Oversikt over opplevd tryggleik og utryggleik på skulevegane.
- Oversikt over kvar det er behov for trafikksikringstiltak og kva tiltak barna sjølve meiner at vil hjelpe.

- Kartfesting av resultatata – eit levande verktøy der kommunen kan henta ut rapportar som grunnlag for å prioritera tiltak som kan tryggja skulevegane. Skuleeininga får samstundes eit godt grunnlag til å vurdera gamle og nye saker om gratis skuleskyss grunna farleg skuleveg.

- Kartlegging av eksisterande og ønskja snarvegar skal nyttast i kommunal planlegging. Ved å koplare arbeidet til konkrete planprosessar vert kunnskapen brukt som grunnlag for til dømes arealplanar, trafikksikringsplanar, investeringsbudsjett og handlingsplan.

- Kartlegginga av trafikkforholda vil bli presentert vegmynder som har ansvar for trafikksikring og bygging av gang- og sykkelvegar.

Metode:

Kommunen har nytta fleire metodar for å kartleggja opplevinga skuleelevar og resten av befolkninga har når dei beveger seg på vegnettet, og potensialet for snarvegar i terreng.

- *Trafikkagenten (TØI, Oslo kommune)*

Kartleggingsverktøy utvikla i eit forskings- og utviklingsarbeid mellom Transportøkonomisk institutt (TØI), Forskningsrådet, CapGemini og Bymiljøetaten i Oslo. Applikasjonen er utvikla til mobil og nettbrett, der barna kan melda om positive og utfordrande punkt og strekningar på skulevegen.

- *Mental Mapping (Kevin Lynch)*

Korleis forstå nærmiljøet og bruken av aktiv transport gjennom bruk av Mental Mapping: skuleelevar nytta subjektiv hukommelse/oppleving/kjensle (abstrakt), dei nytta si forståing av rommet og opplevingar/kjensler vart «geo-referert».

- *Workshop*

Workshop for å innhenta kunnskap om potensielle snarvegar i nærområdet.

- *Digitalisera data i kart*

Registreringar i Trafikkagenten og gruppearbeidet frå Mental Mapping og workshopen har blitt digitalisert og ligg i GIS-kartdatabasen.

- *Adaptive/ min favorittplass*

Eit interaktivt kartverktøy som minnar litt om MyCity. Det er no gjort lokale tilpassingar til Fjell kommune og kommunen er klar for å ta det i bruk. Bakgrunnen for å arbeida med Adaptive, er at ein ønskjer eit verktøy som også appellerer til eldre barn og unge, og som kan verte brukt av vaksne. Fordelen med å bruka eit slik interaktivt kart er også at ein slipp å manuelt leggje inn kartpunkt i eit kart etter eit arbeidsmøte med t.d. velforeningar, og at det automatisk vil liggja som eit kartlag i innsynsløysinga til kommunen

Samarbeidspartnarar:

Skulesjefen, skuleeining, elevar, FAU, velforeining/grendalag, ungdom, GIS-koordinator, planavdelinga, samferdsle, grøn avdeling og IKT-avdelinga.

Vidareføring:

I samband med overordna planlegging på Litlesotra vil kommunen kombinera resultatata frå Trafikkagenten med eit anna digitalt medverknadsverktøy. Meir informasjon om verktøya vi bruker i Fjell finn ein her: [Trafikkagenten](#) og [Adaptive](#).

Som følgje av prosjektet jobbar kommunen meir aktivt med medverknad blant barn og unge. Samstundes er det oppretta ein betre kontakt mellom ulike einingar som kan følgja opp resultatet gjennom planlegging til gjennomføring av tiltak. Dei gode erfaringane frå pilotprosjektet tek vi med oss inn i nye prosjekt, og det er utarbeidd eit undervisningsopplegg som skulane kan bruka. Fjell tek sikte på å fortsetja med Trafikkagenten i prioriterte planområde, som til dømes Ågotnes sentrum.

I 2018 signert Fjell kommune sykkelbyavtalen, og vi kan kanalisera ressursane som har vore brukt i dette prosjektet til oppfølging av sykkelbyavtalen. Ved å kjøra slike medverknadsprosessar har vi kontakt med befolkninga når vi skal gjennomføra tiltak og vil kunna fanga opp glipar/barrierar. Med god samhandling internt i kommunen kan vi samstundes få satt av midlar i budsjettet slik at vi får gjennomført tiltaka.

Med utgangspunkt i digitale verktøy og medverknad kan vi sjå særleg på koplingar og snarvegar mellom sentrale målpunkt og nye og etablerte bustadområde, slik at barn og unge kan bevega seg trygt. I samband med utbetringa av FV 209 (Foldnesvegen) og Rv 555 (Sotrasambandet) vil store delar av Kolltveit, Bildøyna og Litlesotra få eit fullverdig gang- og sykkelvegssystem. Då må vi blant anna sjå på korleis Straumemila kan vidareførst med gode koplingar til nye gang- og sykkelvegar og sentrale målpunkt.

Prosjektansvarlige:

lena.garnes@oygarden.kommune.no

jeanett.nesse@oygarden.kommune.no

Matsergrader fra Høgskulen på Vestlandet

År	Institusjon	Oppgåva sin tittel	Kommune	
2016	HVL - samfunnsarbeid	Hva hemmer og fremmer den tverrfaglige prosjekt-gruppens samarbeid om lokalt, medvirkningsrettet folkehelsearbeid?	Askøy	Vigdis Meidell
	HVL - samfunnsarbeid	Hvordan påvirker opplevelse av boligstandard sosial deltakelse i nærmiljøet?	Stord	Silje Johnsen
2017	HVL - samfunnsarbeid	Hvordan fungerer samarbeidsmøtene som et sted for samhandling og medvirkning, og hvilke ringvirkninger kan dette samarbeidet ha for lokalsamfunnet?	Askøy	Hanne Eikefet Mikkelsen
	UIB - Hemilsentret biveileder HVL	Barns medvirkning ved bruk av metodetypologien «fotostemme» – slik det fortøner seg fra barns perspektiv - Hvordan opplever elever medvirkning gjennom bruk av fotostemme?	Askøy	Hanne Grastvet
	HVL - samfunnsarbeid	Hvilke prosesser bruker ungdommen når de skal bruke ABCD-tilnærmingen i sitt forsøk på å etablere en inkluderende møteplass i sitt nærmiljø?	Stord	Inger Mette Sundvor Langeland
2018	HVL - inst. for byggfag	Mulighetsstudie Mosterhamn A prospect of Mosterhamn´s future developement.	Bømlo	Linn Rydningen Kjersti Vistnes
	HVL - samfunnsarbeid	Hvordan har prosjektet Nærmiljø og lokalsamfunn for folkehelse bidratt til mobilisering og medvirkning av lokalbefolkningen? Målgruppe folkehelsekoordinatorar.	Alle kommunane	Ellisiv Føre Holmstrøm
	HVL - samfunnsarbeid	Hvordan forstår skolen sitt folkehelseoppdrag, og hvilket tiltak har skolen for å fremme helse i lokalsamfunnet.	Alle kommunane	Lavan Tahir
	HVL - samfunnsarbeid	Hvordan ivaretar kommunene medvirkning i folkehelsearbeidet?	Alle kommunane	Thore Austnes (studenten har permisjon)

Les mer om nærmiljøprosjektet

[ABCD-forskning og arbeid ved HVL](#) Oppskriftshefte ditt for eit stadig betre lokalsamfunn

[Asset-Based Community Development with Children and Youth](#)

Fjell kommune:

[Bruk av barn og unges kunnskap til plan og gjennomføring](#)

[Sykkelstrategi](#)

Stord kommune:

[Rapport om trivsel](#) i Sagvåg/Litlabø

[Innspill til gode sosiale møteplasser og trivelige nærmiljø](#)

Bømlo kommune:

[Film om nærmiljøprosjektet](#)

[Auka lokal medverknad og breiare kunnskapsgrunnlag](#) i kommuneplanlegginga gjennom samskaping mellom grendautvala og kommune

Askøy kommune: Barn og unges perspektiver. Alle trenger en god venn.

[Mobbefri oppvekst](#)

[Partnerskap mot mobbing](#)

Høgskulen på Vestlandet: Nærmiljø og lokalsamfunn som fremjar folkehelse.

[Følgje-med-rapport](#)

Folkehelseundersøkelse

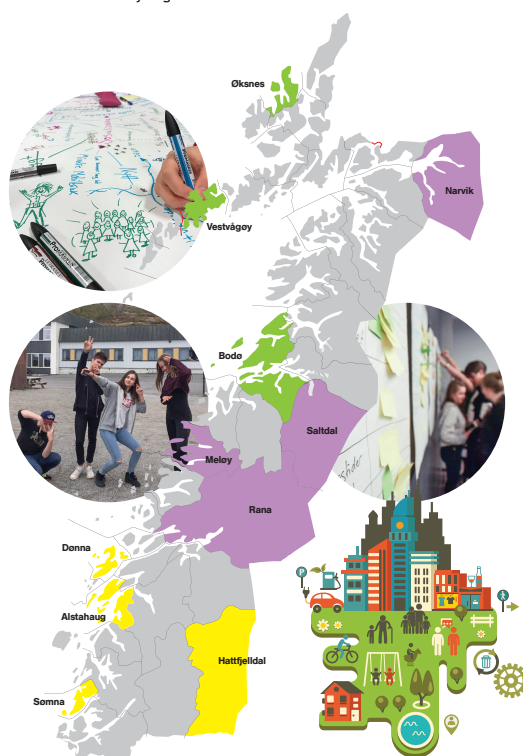
[Folkehelseundersøkelsen i Hordaland 2018](#)

Nordland

Nærmiljøprosjektet 11 kommuner i Nordland

Kartlegging og utviklingsarbeid om
«Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse».

Satsingsområder:

- øke barn og unges medbestemmelse
- utvikle sosiale møteplasser og frivillighetspolitikken
- styrke kommunalt planarbeid

Samarbeidspartnere:

Nordland

Nordland fylkeskommune

Dato: 07.03.2019
Saksbehandler: Gøran Raade-Andersen
Telefon direkte: 75555119
Deres ref.:
Løpenr.: 20168/2019
Saksnr./vår ref.: 2019/2134
Arkivkode:

Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse - Oppdatert prosjektbeskrivelse for 2018

Tittel: Bodø- med mennesket i sentrum

Bakgrunn: Det at mennesker får delta aktivt til fellesskapet ut fra egne ressurser og muligheter bidrar til tilhørighet og identitetsfølelse. I Bodø skal det derfor skapes arenaer for bred medvirkning når det gjelder fysisk utvikling, tilrettelegging (plan og byggeprosesser), sosiale prosesser som nettverksbygging, samt integrering og framtidvisjoner.

Problemstilling: Hvordan oppnå bedre kunnskap om hvilke kvaliteter befolkningen ønsker som fremmer helse og trivsel i bo- og nærmiljø?

Mål: Prøve ut og etablere rutiner for å sikre systematiske medvirkningsprosesser i planarbeid.

Delmål:

- Mobilisere befolkningen til deltakelse og medvirkning, ideskaping, og behovsvurderinger.
- Prøve ut modell(er) for medvirkning
- Oppnå bedre kunnskap om hvilke kvaliteter i nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer befolkningens helse og trivsel, herunder hvilke kvaliteter som kan bidra til økt integrering og utjevning av fysisk og sosial aktivitet
- Økt kunnskap internt i Bodø kommune om viktigheten av medvirkning
- Økt bruk av gode metoder for medvirkning internt i Bodø kommune

Målgrupper: Kommunale planleggere, politikere, frivillig sektor, næringsliv, academia, enkeltpersoner.

Gjennomførte tiltak i 2016:

- Ungt Entreprenørskap ble i februar 2016 benyttet av kommunen for utprøving av medvirkningsmodell gjennom konkrete oppgaver gitt i innovasjonscamper for over 600 åttendeklassinger i Bodø. Innovasjonscamp er en treningsleir i kreativitet og nyskaping. En av totalt tre oppgaver som ble gitt var å lage en happening/ festival som skal være en del av folkehelseuka i Bodø. Ideen skal hente inspirasjon fra det Canadiske konseptet Happy City, og være for ungdomsskole/ videregående skole elever. Innovasjon og kreativitet ble vektlagt når vinner på oppgaven ble kåret.

Plan- og samfunnsseksjonen

Postadresse:
Postboks 319, 8001 Bodø
Besøksadresse:
Prinsens gt. 113A

Telefoner:
Sentralbord: 75 55 50 00
Ekspedisjon: 75 55 50 00
Telefax:

Elektroniske adresser:
postmottak@bodo.kommune.no
goran.raade-andersen@bodo.kommune.no
www.bodo.kommune.no

Orgnr.:
972 418 013
Bankkonto:
4500 55 00080

Dette ble en stor dugnad hvor åttendeklassingene kom med gode ideer, mens elever fra videregående skole og enkelte barnehager stod for dekorasjon og lysinstallasjoner i deler av Storgata i Bodø. Vi fikk altså et eksempel på medvirkning fra idé til gjennomføring

Gjennomførte tiltak i 2017:

- Gjennom prosjektet «Rensåsen folkepark» ble det laget en inspirasjonsvideo som ble lansert på Facebook, kommunens nettside, to lokalaviser, og som kinoreklame i to uker. Publikum ble bedt om å besvare to spørsmål: 1) Hva er Rensåsparken for deg i dag?, og 2) Hvordan kan Rensåsparken bli bedre for deg i fremtiden? De ca 100 innspillene som kom ble sendt på E- post og på kommunens Facebook side. Ut fra innspillene skal det utarbeides 2- 3 overordnede prinsipper for alle parkene i sentrumsnære områder i Bodø.
- Ekstern aktør ble leid inn for å utvikle en Bodø- modell for medvirkning. To workshops med kommunale planleggere konkluderte med at behovet ikke lå på utvikling av egen modell for medvirkning. Kommunen hadde heller behov for utvikling av intern håndbok for medvirkning.
- [Tilverks- veilederen](#), tilnærming og verktøy for meningsfull medvirkning ble derfor utviklet for kommunale planleggere. Målet med veilederen er å;
 - o Gi grunnlag for felles forståelse av hva medvirkning er
 - o Beskrive hvordan planlegge en medvirkningsprosess
 - o Gi nyttige tips og triks for vellykket gjennomføring

Gjennomførte tiltak i 2018

- Utarbeidelse av et plan- og prosjektstyrings system for mindre kommunale planer og prosjekt. Dette blir et digitalt verktøy i Office365, tilgjengelig for kommunale saksbehandlere. Tilverks-veilederen får en viktig plass i dette systemet.
- Utarbeidelse av ministrategi for innbyggerinvolvering som beskriver hvordan kommunen skal spre budskapet om medvirkning og samskaping blant innbyggerne i Bodø.
- Som en del av ministrategien skulle inspirasjons- kampanjen «Ordfører for en dag» lanseres i løpet av høsten hvor innbyggerne i mye større grad enn tidligere skulle inspirere befolkningen til å si sin mening om utviklingen av Bodø samfunnet. I etterkant var det planlagt en oppfølgingskampanje for å belyse innkomne innspill. Det var hele tiden dialog med aktuelle interne instanser for å hele tiden avklare hva som kunne/ ikke kunne gjøres i denne forbindelse. Det hele endte likevel med at kommunen valgte å ikke lansere utarbeidet kampanje.
- Planlegging av årshjulet «Det gode liv i Bodø» som ble lansert i januar 2019. Hele samfunnet inviteres til å utnytte rammeverket med fem ulike tema som Bodø kommune utarbeider; Grønn trivsel, vær i aktivitet, Bra mat, Sov godt, Ha det bra med seg selv. Kommunen kjører kampanjer hver måned på hvert tema. Det har blitt arrangert inspirasjons- workshops med utvalgte representanter fra næringslivet, Nord universitet, og frivillig sektor. Det ble i etterkant dannet en referansegruppe med 6 representanter fra hvert miljø, i tillegg til politikere og den interne kommunale arbeidsgruppen. Referansegruppen skal møtes 3- 4 ganger i året for aktualisering av årshjulets innhold.

Samarbeidspartnere: ÅF Engineering (Tilverks- veilederen), planleggere internt i kommunen, representant for Parkenfestivalen, reklamebyrået BYRAA og prosjektleder Smart Bodø, prosjektutvikler Bodø Bylab (ministrategi og «Ordfører for en dag»), Dytt.no (årshjul for «Det gode liv i Bodø»).

Med hilsen

Gøran Raade-Andersen
Folkehelsekoordinator

Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse - Oppdatert prosjektbeskrivelse for 2018

1. Nærmiljøutvikling i Saltdal kommune 2016-18

- Tuftepark og folkehelseutfordringer

Bakgrunn

Utvikling av nærmiljøet i samarbeid med befolkningen. Det har lenge vært et ønske om å utvikle et naturskjønt område ved havet nært sentrum, skoler og barnehager. Ungdom ønsket møteplasser som Tuftepark og aktiviteter som fotballgolf. Eldre har ønsket petanquepark. Folkehelseutfordringer er kartlagt i hele kommunen.

Problemstilling

Folkehelseutfordringer med inaktivitet, overvekt og ensomhet kan få et tiltak i nærmiljøet som er en sosial møteplass ute med mulighet for aktiviteter. Vi vet for lite om befolkningens folkehelseutfordringer og hva de ønsker i deres nærmiljø.

Mål og målgrupper

Målene for kommunens prosjekt er: involvering, medvirkning og aktivisering for å lage et uteanlegg der folk kan møtes, være i aktivitet og trives. Delmål er medvirkning for å kartlegge folkehelseutfordringene. Målgruppen er alle aldre, men spesielt ungdom.

Eksterne og interne samarbeidspartnere

Teknisk ute-etat, frivillige, flyktningkontoret, Frivilligsentralen, skole, kultur, folkehelse, prosjekt «Sammen», elever, lag og foreninger, helsestasjon, plan og utvikling og andre som arbeider med barn og unge.

Metoder og organisering

Vi startet med å spørre befolkningen i 2016 via media, avis og hjemmeside og har samarbeid med frivillige hele veien. Dybdeintervju med lokalbefolkningen er gjort. Åpent møte med befolkningen med dialog er gjort. Her kom det frem mange ønsker og gode ideer om trivsel og livsglede i nærmiljøet. Møte med elever på Ungdomsskole er gjort i samarbeid med Ungdomsrådet. Åpent møte med ungdom i samarbeid med Ungdomsrådet. Folkehelseutfordringene er kartlagt gradvis ved møter og samtaler. Her måtte vi ha en egen arbeidsgruppe for de mange utfordringene. Det er fremkommet mye kunnskap om lokalsamfunnet som fremmer folkehelse, og vi har også tatt med det som mangler. Det har vært møter med forskjellige faggrupper og lag/foreninger. Ute-møte/aktivitetsdag og matkurs med innvandrere er gjort i 2017 og 2018. Foredrag med «Helsesista» etter ønske fra Ungdomsrådet er gjennomført i 2018 der målet var en mer åpnere dialog om

ungdommenes utfordringer, og der ansatte og foresatte samarbeider mer om barn og unges beste. Det blir mer satsing på møteplasser og psykisk helse fremover i 2019. Etter foredraget var det dialog mellom elevene. Det er gjennomført fagdag om psykisk helse i 2018 for de som arbeider med barn og unge og fagdag for hjemmesykepleien i 2019 med mer medvirkning.

Prosjekt og tiltak

Tufteparken er åpnet, Petanquebane er straks ferdig og fotballgolf er bestilt etter ønsker fra befolkningen. Pga. vind og lys ble petanquebanen flyttet nærmere fotballbanen. Den gjenstår å ferdigstilles med åpning til våren. I etterkant ønsker de også en mindre, lett tilgjengelig bane ved Skansenøyra. Ungdomskafe er åpnet etter ønske fra ungdommene. Grillplass og flere sitteplasser under tak er laget. Barnehuske er bestilt og sandkasse til de minste er innkjøpt. Det planlegges åpne dager med lek og konkurranser her fra kulturetaten i samarbeid med andre. Området er et lavterskeltilbud ute. Planlagte tiltak gjennomføres i den enkelte enhet. Det planlegges et kart og en omdømmebrosjyre, dette er ikke ferdig per dags dato. Medvirkning er mer i bruk.

Måloppnåelse, resultater og videreføring av arbeidet

- a. Innspill til plandokumenter i kommunen: Alle innspill er sortert/prioritert og viderefremmet til administrasjonen for videre innføring i planer fremover. Det arbeides med kommuneplanens samfunnsdel. Rusplan er laget. Helse, omsorg og sosialplan lages, plan for fysisk aktivitet og friluftsliv ajourføres årlig. I tillegg lages årlige handlingsplaner ute i enhetene for skoler, barnehager, helsestasjon, kultur, rus/psykiatri og innvandrere.
- b. Kunnskap om folkehelseiltak: Her er vi blitt klokere og har prøvd metoder for å snakke med lokalbefolkningen og ansatte i kommunen. Vi har prøvd å gjennomføre folkehelseiltak innenfor sektorene. Eksempler er: kafe for ungdom, foredrag, turer, møteplass ute, samarbeid på tvers/fagdager. Det er blitt mer fokus på trivsel og hva som skaper bolyst og livsglede hos lokalbefolkningen. Vi har fått alle barnehagene godkjent som helsefremmende og alle skolene i 2018. Vi opplever at politikere stiller spørsmål med utarbeidelsen av folkehelseutfordringene slik at disse er mer kjent nå.
- c. Nyskapende: Vi har fått prøvd dybdeintervju med familier med god erfaring og hva de tenker er smart å gjøre og tenke på for kommunens folkehelsearbeid. Det har vært lærerikt å møte de andre kommunene og få innspill på hva andre gjør og tenker. Etter å ha arrangert tur med innvandrere opplever vi at det er lettere å kommunisere med de ute under et bål om deres behov og ønsker for en bedre integrering.
- d. Erfaringer: Vi har fått god erfaring i søknad om spillemidler og andre finansieringsmåter for å nå delmål. Vi har fått erfaring med at når vi samarbeider på tvers av etatene er det lettere å få gjennomført enkle tiltak.

Vi erfarer at frivillige lag og foreninger stiller krav til kommunen og ønsker deres saker gjennomført innen rimelig tid. Her er det reell medvirkning.

- e. Videreføring av arbeidet: Det vil bli arbeidet videre med ønsker og tiltak i samarbeid med kommunens ledelse og økonomiplan. Metodene tas med i det videre folkehelsearbeidet og kommunens planer bør være enkle og lettleste slik at de blir brukt. Kommunens planer må også være i samsvar med befolkningens behov og svakere parter må høres. Det vil satses videre på psykisk helse, trivsel og livsglede. Det anses som viktig å ha et godt fungerende ungdomsråd og elevråd ved hver skole. Det er også kartlagt og prioritert hvilke folkehelseutfordringer vi skal se på i den nye folkehelseplanen.

Rapporten er revidert.

06.02.19

Solveig Annie Strøm

Prosjektleder og Folkehelsekoordinator i Saltdal kommune.

E-post: solveig.stroem@saltdal.kommune.no

Barn og unges stemme - med fokus på nærområdene til Ørnes og Enga skoler

Bakgrunn

I Meløy er det ti kretser med stor dugnadsånd. Grunnet industrikrisen i Glomfjord har det i perioden 2012 til 2015 vært en nedgang i folketallet. Kommunen satser på bolyst og nye arbeidsplasser. I kartleggingen «Vårres unga, vårres framtid» høsten 2015, ser vi tydelig at vi bør bli bedre på barn og unges medbestemmelse. Medvirkning fra barn og unge i planprosesser har vi ikke gode nok systemer for. Det er en høyere andel Meløyungdom som rapporterer depressive symptomer og ensomhet enn landet for øvrig (Ungdata, 2015). Det er en lavere andel Meløyungdom som er fornøyd med sitt lokalsamfunn (Ungdata, 2015). Et av hovedmålene i kommuneplanen er: «*Barn og unge skal ha trygge, allsidige og utviklende oppvekstvilkår i sine nærmiljø, i skoler og barnehager*».

Problemstilling

Hvordan sikre reell medvirkning fra barn og unge slik at det skapes stedsutvikling og gode nærmiljø i tråd med de unges behov for trivsel og økt livskvalitet?

Mål og målgrupper

Formål: Barn og unge i Meløy ser nytteverdi av å engasjere seg i sitt lokalsamfunn.

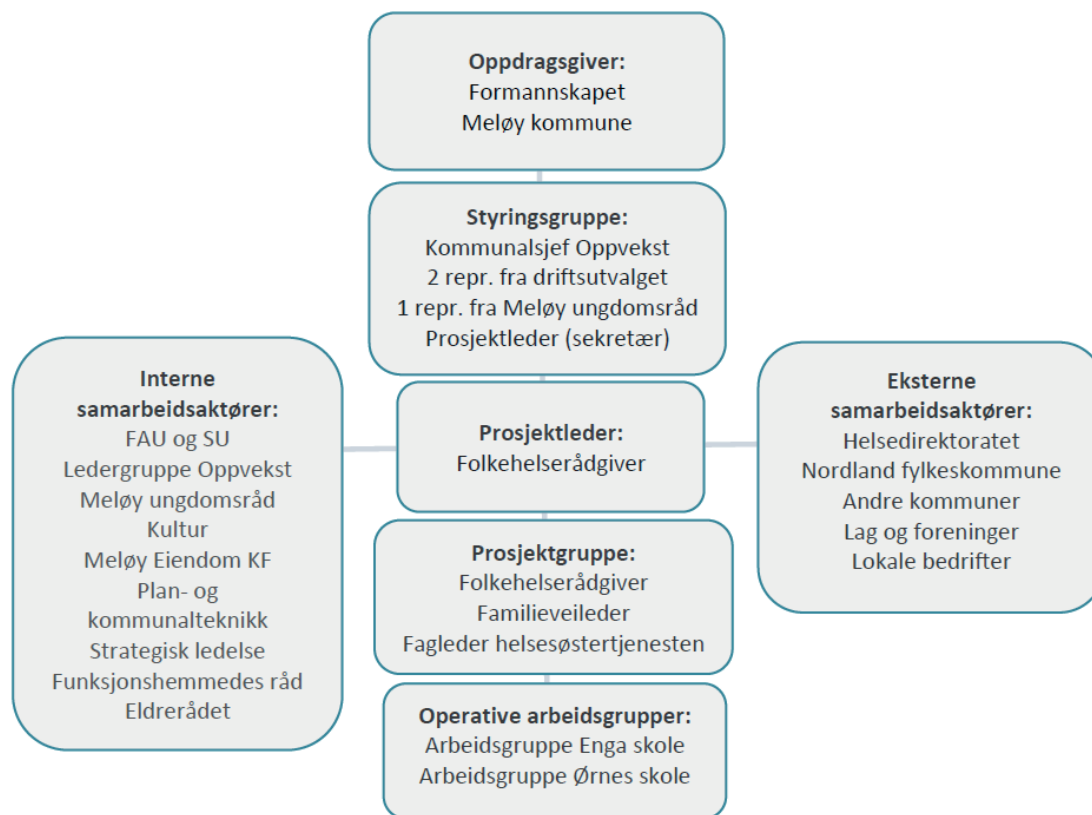
Punkter som utdyper hva som skal oppnås med formålet:

1. Barn og unge har fått kunnskap om planlegging og metoder for medvirkning
2. Barn og unge har fått interesser for å delta i samfunnsplanlegging
3. Barn og unge har fått kunnskap om kommunens plansystemer og beslutningsprosesser
4. Barn og unges medvirkning er en del av kommunens plansystem/planretningslinjer
5. Voksne er bevisst betydningen av barn og unges medvirkning

Målgrupper:

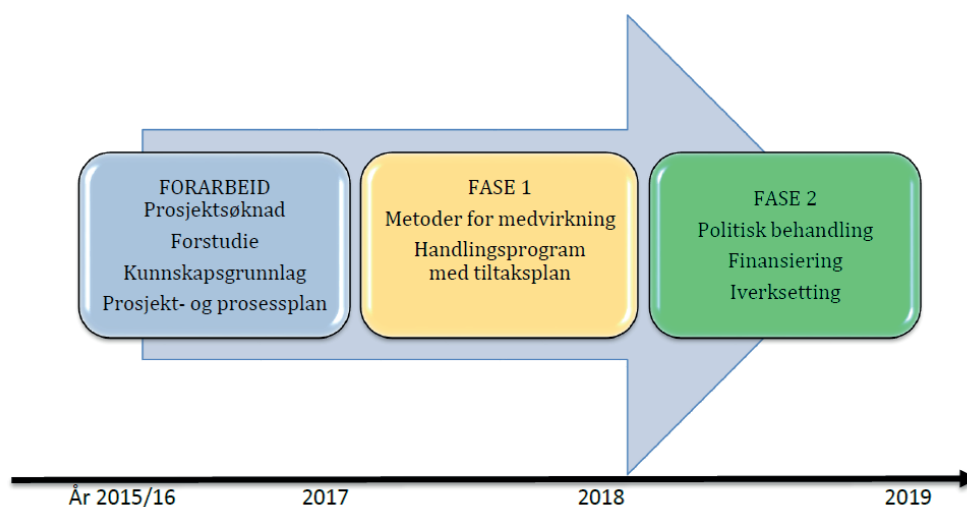
- elever ved Enga skole (1.-10.trinn)
- elever ved Ørnes skole (ungdomsskole)
- lokalbefolkning

Eksterne og interne samarbeidsparter

Metoder og organisering

Figur 1: Oversikt over de ulike fasene i prosjektet

Metoder:

- videointervju
- kartlegging av uteområdet ved hjelp av fargekoder
- gjestebud for mellomtrinn og ungdomstrinn
- stand og postkasse på lokalbutikken med spørreskjema
- elektronisk innbyggerundersøkelse med tema bo- og nærmiljø
- fokusdag (prosjekt MED ungdom i fokus)

Måloppnåelse, resultater og videreføring av arbeidet

Etter prosjektperioden skal vi ha oppnådd:

1. å teste ut ulike metoder og verktøy der elevene sier sin mening.
2. at elevene ved Enga og Ørnes skoler har laget en plan for skolens nærområde.
3. å presentere elevenes planer for ledelsen i kommunen. Kommunen skal bruke planene aktivt.
4. at minst ett større tiltak ved hver skole er gjennomført i løpet av 2018.

Resultater:

1. Vi har testet ut seks ulike metoder for medvirkning rettet mot barn og unge. Metoden Gjestebud egnet seg særlig godt og er blitt brukt også andre prosjekt der det var viktig å få frem barn og unges stemme i planlegging.
2. Ved Enga skole er det utarbeidet et skisseprosjekt med utgangspunkt i medvirkningsprosessen. Når det gjelder Ørnes skole, vil rapporten for fokusdagen legge føringer for planene for uteområdet.
3. Elever har presentert skisseprosjektet for Enga skole for kommunestyret den 26. april 2018. Det har i tillegg vært presentert status for prosjektet i tidligere politiske møter.
4. Det er søkt om spillemidler for kunstgressdekke ved Ørnes skole i samarbeide med administrativ ledelse. Arbeidet med etablering av kunstgressdekke er påbegynt nå i høst. Det er søkt og gitt tilsagn om midler til Enga skole via Kulturdepartementets ordning Tilskudd til nyskapende aktivitetsarenaer. Vi gjennomførte i forkant et folkemøte med informasjon og gruppearbeid for å få innspill fra lokalmiljøet til søknaden om finansiering.
5. I tillegg er det gjennomført mindre tiltak ved begge skolene våren 2018: bordtennisbord i betong, benker, utehøytaleranlegg.
6. Det er utarbeidet saksfremlegg «Sikkerhet, vedlikehold og utvikling av uteområdene i barnehager og skoler» til kommunestyret den 1. november 2018 der det ble vedtatt prioritering av midler til uteområdene til alle barnehager og skoler i Meløy.
7. Vi avsluttet prosjektperioden med å invitere kommuneorganisasjonen, næringsliv, lag, foreninger og ildsjeler til seminaret «Et felles løft for Meløy». I forkant ble det gjennomført en innbyggerundersøkelse og resultatene ble presentert på seminaret. Arbeidet var i samarbeid med rådmann, ordfører, Meløy utvikling KF og Meløy næringsutvikling. Vi engasjerte Aslaug Tveit fra Léva Urban Design til å lede seminaret med foredrag og gruppearbeid. Dette arbeidet er en del av en større satsning og et samarbeid med prosjektgruppa i «Meløy - tett på» (www.meloy.no, under utvikling). «Meløy - tett på» er et nystartet prosjekt for å profilere Meløy som et attraktivt bo- og arbeidssted.

Videreføring av arbeidet:

Vi ser tydelig flere effekter av arbeidet. I andre utviklingsprosjekt blir det nå etterspurt mer og bedre medvirkning fra barn og unge samt andre grupper i befolkningen. Prosjektgruppa er blitt engasjert til å bidra med kompetanse inn i andre pågående prosjekt: nye Spildra skole, Rådhusparken, prosjektet «Meløy-tett på» og i utviklingsprogrammet i regi av rådmannen «Et felles løft for Meløy».

Vi har lært mye og særlig blitt bevisst betydningen av reell medvirkning inn i kommunens utviklingsarbeid. Vi har også sett at medvirkningsprosessene er ressurskrevende, men at de fører til engasjement og bedre mulighet for samskaping i lokalsamfunnet. For å lykkes med større tiltak, er det avgjørende å få til samarbeid med lokalt næringsliv og frivillige organisasjoner.

Prosjektgruppa ser at de ulike tjenesteområdene må få mer kunnskap om planarbeid og kommuneplansystemet. Vi har også drøftet at vi trenger en medvirkningsstrategi og at veilederen til Bodø kommune kan være til hjelp for oss.

Produkter

- [Prosjekt- og prosessplan.](#)
- [Innbyggerundersøkelse om bo- og nærmiljø i Rapport lokal medvirkning til Regional plan for folkehelse Nordland 2017.](#)
- [Film laget av elever ved Enga skole.](#)
- [Rapport fra fokusdag ved Ørnes skole.](#)
- [Skisse Enga skole.](#)
- Skisse Rådhusparken, Ørnes.
- Etablering og finansiering av kunstgressdekke Ørnes skole.
- Søknad og tilsagn om tilskudd til Enga skole via ordningen Tilskudd til nyskapende aktivitetsarenaer, Kulturdepartementet.
- Saksfremlegg «Sikkerhet, vedlikehold og utvikling av uteområdene i barnehager og skoler», vedtatt i kommunestyret 1. november 2018.
- Seminar «Gode nærmiljø» med Aslaug Tveit fra [Léva urban design](#). [Les mer om arbeidet i Meløy kommune.](#)

Kontaktinformasjon: Marlene Blomstereng Karlsen,
marlene.blomstereng.karlsen@meloy.kommune.no, Meløy kommune

Kartlegging og utviklingsarbeid om nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse

Bakgrunn for prosjektet

Vi har revidert kommuneplanens samfunnsdel, arealdel og utarbeidet handlingsdel til kommuneplanens samfunnsdel. De viktigste utfordringene til kommunen, jf. folkehelseloven §5 har ligget til grunn. I all planlegging er det viktig å involvere aktuelle aktører. I denne overordnede planen vil det si at målgruppen er hele lokalbefolkningen og prosjektet har tatt sikte på å prøve ut nye medvirkningsmetoder for å nå flere, samt sikre at administrasjon/politikere har fått større kunnskap om kommunal planlegging.

Mål og målgruppe

Hovedmål

Attraktivt nærmiljø som bidrar til god folkehelse og økt bosetting.

Resultatmål

- Administrasjonen har gjennomført ulike former for medvirkning og fått styrket sin kompetanse på området.
- Det er en økt kompetanse om plan som styringsverktøy, både blant administrasjon og politikere. Kommunen har styrket kompetanse på å knytte kunnskap til handling.
- Det er vedtatt en frivillighetsmelding/politikk for å styrke samarbeidet med frivillige organisasjoner.
- Erfaringer og kunnskap knyttet til medvirkning vil ha overførselsverdi til andre planer og prosjekter.
- Kommunen har kunnskap om hva som bidrar til livskvalitet og trivsel.

Eksterne og interne samarbeidsparter

Kommunen har inngått et samarbeid med Frivillighet Norge om kartlegging av frivilligheten og utarbeidelse av kommunal frivillighetspolitikk.

Metode

Ungdomspolitisk dag, MED ungdom i fokus, gjestebud, varianter av folkemøter, bruk av sosiale medier og kreativ problemløsning med workshops IGP (individuell-gruppe-plenum metoden)

Organisering

Prosjektgruppen består av fagleder plan og utvikling, rådmann, enhetsleder kultur og velferd, enhetsleder teknisk og eiendom, fagleder næring. I tillegg vil ordfører og andre aktuelle nøkkelpersoner i kommunen bli involvert i ulike delmål.

Handling/tiltak

Nr.	Tiltak	Ansvarlig	I samarbeid med/deltakere	Ferdig når
1	Skolering i agenda days	Helgeland ungdomsråd	Prosjektleder	Vinter 2016
2	Nærmiljøsamlinger og folkehelsekonferanse	Nordland fylkeskommune	Prosjektleder	2016
3	Oppdatere kunnskapsgrunnlaget	Prosjektleder	Arbeidsgruppen	Januar 2017
4	Kompetanseheving; plan som styringsverktøy	Prosjektleder	Administrasjon og politikere	April 2017
5	Prosessplan utarbeides (herunder en kommunikasjonsstrategi)	Prosjektgruppe	Prosjektgruppe	April 2017
6	Nærmiljøsamling og folkehelsekonferanse	Fylkeskommunen	Prosjektleder	Mars 2017
7	Gjennomføre lokale medvirkningsopplegg	Prosjektgruppene	Målgruppen	2017
8	Kompetanseheving om plansystem og medvirkning	Prosjektleder	Rådmannen og ledergruppa	Januar 2018
9	Nærmiljøsamlinger	Fylkeskommunen	Prosjektleder, politikere	Mars 2018
10	Kartlegging av frivilligheten	Prosjektleder	Frivillighet Norge, prosjektleder	September 2018
11	Workshop med Frivillighet Norge for frivilligheten og kommuneadministrasjon.	Prosjektleder	Frivillighet Norge og prosjektgruppe	Oktober 2018
12	Tiltak innarbeides i budsjett/økonomiplan	Prosjektleder	Prosjektgruppe	Høsten 2018
13	Avslutningskonferanse Stavanger	Prosjektleder	Formannskapet	Høsten 2018
14	Kompetanseheving om rutiner for oppdatering av kunnskapsgrunnlag	Fylkeskommunen og Vestfold fk.	Folkehelse-koordinatorer i alle kommuner	Januar 2019
15	Sluttrapport	Prosjektleder	Prosjektgruppe	10.12.2018

Måloppnåelse, resultater og videreføring av arbeidet

Gjennom arbeidet med nærmiljøprosjektet og de ulike medvirkningsformene vi har prøvd ut har vi gjort oss gode erfaringer. Ved å aktivt be om medvirkning i ulike former, fikk vi inn til sammen 408 innspill til samfunnsdelen.

Vi har hatt økt fokus på kunnskapsforståelse blant politikere og administrative ledere i forhold til medvirkning og rullerende plansystem, det med å finne den røde tråden fra utfordringer til tiltak i planer. Det har vært viktig med felles forståelse av plan som grunnlag for å bygge opp det kommunale plansystemet. Erfaringene fra prosjektet har stor overføringsverdi til all annen planlegging i kommunen. Det stilles større krav fra administrativ og politisk ledelse til involvering/medvirkning i utforming av tiltak/planer etter gjennomføring av prosjektet. Ordfører og de 4 medlemmene av

formannskapet deltok på avslutningskonferansen i Stavanger og det var veldig nyttig. På grunn av kapasitetsutfordringer har vi ikke utarbeidet frivillighetsmeldingen, men vi har lagt grunnlaget og den vil bli politisk behandlet våren 2019.

Produkter

Det er utarbeidet en MED rapport (Med ungdom i fokus). Det er også skrevet en oppsummering av gjennomførte folkemøter. Vi har flere rapporter fra gjestebud. Kommuneplanen er trykt opp i hefte. Vi har også utarbeidet en rapport fra kartleggingen av frivilligheten; «frivilligheten + kommunen = sant»

Kontaktinformasjon:

Marianne V. Grøttheim, fagleder plan og utvikling Sømna kommune
marianne.v.grottheim@somna.kommune.no

Nærmiljøprosjektet i Vestvågøy kommune

Oppdatert prosjektbeskrivelse april 2019

1. Bakgrunn

Bakgrunnen for prosjektet er at kommunen ønsker å utvikle verktøy og ressurser for å mobilisere lokalbefolkning til idéskaping generelt. Det gir bredere grunnlag for behovsvurderinger som kan konkretiseres i pågående og kommende planprosesser. Dette prosjektet anså vi som en gyllen mulighet til å øke vår kompetanse om og få mer erfaring med å bruke medvirkning som et verktøy i kommuneplanlegginga. Prosjektet er nødvendig fordi vi ønsker å fortsette å ha fokus på medvirkning og utvikling av en kultur og konkrete verktøy til bruk inn i våre fremtidige prosesser. Vi ønsker at involvering av innbyggerne skal anses som en ressurs i kommunens arbeid og at vi skal tilrettelegge for riktig type medvirkning til riktig tid = reell medvirkning. Her trenger vi å jobber mer med egen organisasjon.

2. Problemstilling

Hvordan utvikle verktøy og ressurser for å mobilisere lokalbefolkningen til idéskaping som et bredere grunnlag for behovsvurderinger i pågående og kommende planprosesser?

3. Mål og målgrupper

Hovedmål utviklingsarbeid: Øke kompetansen på medvirkningsprosesser internt i kommuneadministrasjonen - Fokus på prosess og læring

Mål for medvirkningsprosesser

Prosjektår 1: (1) Få kunnskap om hva innbyggerne ønsker i forhold til innhold og funksjon for Meieriet kultursenter, og (2) se Meieriet kultursenter i et byutviklingsperspektiv

Prosjektår 2: Få innspill fra befolkningen og grupper i arbeid med kommuneplanens samfunnsdel, med utgangspunkt i satsningsområdene definert av kommunestyret

Prosjektår 3: Få innspill fra befolkningen og grupper i arbeidet med kommuneplanens arealdel, med utgangspunkt i de oppgaver arealdelen løser

Målgrupper

Prosjektår 1: Befolkningen generelt, nå breiere enn de som tradisjonelt kommer på folkemøter

Prosjektår 2: Befolkningen generelt, barn og unge spesielt

Prosjektår 3: Befolkningen generelt, barn og unge, eldre, mennesker med nedsatt funksjonsevne og innvandrere spesielt

4. Eksterne og interne samarbeidsparter

Eksterne: Lokalavis for dekning av KOM INN, entreprenør for etablering av park,

Interne: Politikerne, Kulturenheten, Enhet for Næring, plan og utvikling, prosjektleder VA, rådgiver omsorg, rådgiver utdanning

5. Metoder og organisering

- KOM INN: Et konsept med serie på 4 arrangementskvelder om nye Meieriet kultursenter; innhold i kultursentret, kultursentret som funksjon i lokalsamfunnet og i et byutviklingsperspektiv.
- Mobilisering til pop-up park: Innbyggerne på Leknes ble med og etablerte en midlertidig park på dugnad.
- Lokalsamfunnsturné: Politikerstyrte folkemøter for å få innspill til kommuneplanens samfunnsdel.
- Gjestebud ungdom: forsøk på å invitere ungdom til Gjestebud via facebook, for å få innspill til kommuneplanens samfunnsdel.
- Oppdrag til elevråd og videre seminar med kommunestyret og elever om oppvekst i et samfunnsutviklingsperspektiv.
- Åpen kvalitativ spørreundersøkelse på nett: for å få innspill til kommuneplanens samfunnsdel.
- Oppdrag til alle skolene og skolebesøk for å innhente og diskutere innspillene sammen med de.

Prosjektleder (folkehelsekoordinator) har vært prosjektleder gjennom hele perioden og samarbeidet tett med samfunnsplanlegger. Ellers har prosjektgruppe og arbeidsgrupper variert etter hvilken prosess som har fordret medvirkning.

6. Prosjekt og tiltak

Prosjektet startet med at vi ønsker å teste ut et konsept for å få innbyggerne involvert i etableringen av Meieriet kultursenter. Dette gjorde vi første prosjektår (2016). Andre prosjektår (2017) har handlet om hvordan vi i større grad kan involvere innbyggerne i arbeidet med ny kommuneplan (samfunnsdel) og siste prosjektår (2018) gjennomførte vi medvirkningsprosesser som grunnlag inn i arbeidet med kommuneplanens arealdel, basert på de to foregående års erfaringer. Våren 2019 har vi gjennomført en åpen fagdag med samskaping som tema og vi planlegger en fagdag om innovasjon i mai 2019.

7. Måloppnåelse, resultater og videreføring av arbeidet

Det største resultatet vi har oppnådd så langt i prosjektperioden er en økt bevisstgjøring blant administrasjon og politikere om viktigheten av medvirkning i kommunale prosesser og at rett timing, målgruppe og metode er avgjørende. Andre resultater er:

- Økt lokal bevissthet rundt Meieriet kultursenter sentral sosial møteplass i lokalsamfunnet
- Bedre forståelse av at innbyggerne i Leknes har like behov og ønsker for byutvikling som andre steder i landet; møteplasser, grøntområder, tilrettelegging for gående og syklende og estetisk utforming går igjen
- God kvalitet på tilbudet i Meieriet kultursenter; eks Meieriet bibliotek som arena for samfunnsdebatt, samarbeid med frivilligheten
- Helhetlig evaluering av prosess med kommuneplanens samfunnsdel; for sen medvirkning og for dårlig fulgt opp i etterkant

- Brei, systematisk og tidlig inkludering i arealplanarbeidet.
- Nyttan av å møte få representanter fra utvalgte grupper gir grundigere (kvalitativ) kunnskap om akkurat de vi ønsker å involvere («svake» stemmer).
- Erfaring med at medvirkningsprosesser krever innsats, kommer ikke av seg selv og må derfor være en prioritert oppgave.

Kontaktinformasjon: Greta Klevstad, Vestvågøy kommune:
greta.klevstad@vestvagoy.kommune.no

Delrapport 1 Prosjekt nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse

Oppdatering av prosjektet pr. februar 2019

1. Øksnes kommune ”Oppdrift for folkehelse”

Kommunen har deltatt i prosjektet med utgangspunkt i et definert behov og ønske om å forbedre kvaliteten på vårt plan – og utviklingsarbeid på tvers av sektorer. Øksnes kommune har hatt særlig fokus på to av prosjektets formål: Dette når gjelder å prøve ut ulike metoder for å nå bredt ut gjennom å involvere innbyggere i planprosesser i prosjektperioden, og formålet om å sikte tverretattlig involvering og forankring av ønskede oppfølginger.

2. Bakgrunn

Øksnes kommune vil at prosjektdeltakelsen skal bidra til å skaffe oss kunnskap og erfaringer gjennom å prøve ut konkrete metoder for innbyggermedvirkning knyttet til relevant, pågående plan – og utviklingsarbeid i organisasjonen.

Ny folkehelselovgivning fra 2012 fordrer at kommunen systematisk jobber med kapasitetsbygging og forankringsarbeid i utviklingen av folkehelsearbeidet. Dette forutsetter både bred involvering, samhandling og deltakelse internt i organisasjonen og med kommunens innbyggere i ulike aldre i planarbeidet.

3. Problemstilling

Liten felles etablert praksis og kompetanse på tvers i organisasjonen med innbyggerinvolvering i plan- og utviklingsarbeid utover tradisjonelle høringer og folkemøter i forbindelse med planarbeid. Erkjent behov for kompetanseheving på tvers i organisasjonen.

4. Mål og målgrupper

Overordna mål

Øksnes kommune som planaktør skal oppleves å være involverende og kompetente i vårt plan- og utviklingsarbeid.

Målsetting deltakelse i prosjektet

Øke kompetansen tverrsektorielt i organisasjonen gjennom å prøve ut ulike metoder for innbyggermedvirkning som knyttes opp til relevant, pågående plan – og utviklingsarbeid.

Målgrupper:

- Ansatte i organisasjonen på tvers
- Innbyggere i Øksnes som involveres til medvirkning vedr. pågående planarbeid gjennom ulike medvirkningsmetoder

5. Eksterne og interne samarbeidspartnere

Interne i kommunen: Strategisk ledelse v/rådmann og kommunalsjefer, rektorer skolene, elever skolene, klassestyrere, foreldregrupper (informasjon), ungdomsråd, arbeidsgruppe kulturminneplan, enhetsleder kultur, teknisk v/planlegger og GIS ansvarlig, Forebyggende team Barn og unge, prosjektgruppe og styringsgruppe.

Eksterne: Historielag, kystlag, næringslivsforeningen, geolog mfl i tilknytning til gjestebudsmodellen og planarbeidet på kulturminneplanen.

6. Metoder og organisering

Metoden Gjestebud har vært anvendt i to ulike deler av planprosessen i forbindelse med arbeide med kommunens første kulturminneplan.

Metoden Barnetråkk er gjennomført i to klasser innen prosjektstopp februar 2019.

Metoder for økt involvering og samhandling mellom elevrådene og ungdomsråd for økt ungdomsmedvirkning i politiske saker lot seg ikke gjennomføre som forutsatt innenfor prosjektets ramme.

Prosjektet var fra starten av organisert med prosjektgruppe bestående av kultursjef, planlegger fra teknisk enhet, barn- og unges representant i kommunen valgt av kommunestyret og folkehelsekoordinator. Kultursjef og prosjektleder har deltatt på regionale og nasjonale samlinger i 2018.

På slutten av 2018 ble prosjektet overført inn i arbeidsgruppe for samfunnsplan hvor prosjektleder (folkehelsekoordinator) sitter.

7. Prosjekt og tiltak

Definert mål for prosjektet var å gjennomføre minst 3 ulike metoder for innbyggerinvolvering i forbindelse med vedtatt planarbeid i organisasjonen.

Planer hvor innbyggermedvirkning er/skal eller anbefales anvendes som del av planprosessen :

- Kulturminneplanen gjennomført med to runder gjestebud
- Trafikksikkerhetsplan (revideres i 2019) Gjennomført pilot i 2 klasser sentrumsskole
- Samfunnsplan og arealplan. Ungdomsmedvirkning under planlegging i forbindelse med samfunnsplanarbeid. Skal gjennomføres vår 2019 forutsatt tilslutning i oppnevnt styringsgruppe for samfunnsplanen.
- Prosjektleder for samfunnsplan og kommunalsjef for teknisk deltar på kurset i Prosessledelse og prosjektdesign i by og lokalsamfunnsutvikling som arrangeres av Nordland Fylkekommune, KS og Utviklingskompetanse. Startet desember 2018 og inngår som kommunens videre satsning for økt samfunnsplanleggingskompetanse i organisasjonen.

8. Måloppnåelse

Gjennom prosjektdeltakelsen har organisasjonen økt kunnskap og kompetanse når det gjelder medvirkning og innbyggerinvolvering. Vi har delvis lyktes med å teste ut ulike metoder (2 av 3). Det vurderes at organisasjonen gjennom prosjektdeltakelsen har utviklet samarbeid og samhandling på tvers i plan- og utviklingsarbeidet gjennom tverrfaglige representasjon i arbeidsgruppen for prosjektet. Dette både gjennom felles deltakelse på projektsamlinger i løpet av prosjektperioden hvor vi har fått ny, felles kunnskap og kompetanse, og gjennom praktisk arbeid sammen i prosjektperioden.

9. Distribusjon

Kommunedelplan for kulturminner er distribuert digitalt og ligger på kommunens hjemmeside. Den er trykket opp som hefte og planen er distribuert bredt. Kommunen har hatt mange flere henvendelser om vårt arbeide med kulturminneplanen, og blant annet delt kunnskapen på en konferanse i Tromsø og med en nabokommune om prosessen rundt utviklingen av planen og bruk av metoden gjestebud.

Prosjektleder: kari.gaarder@oksnes.kommune.no

NÆRMILJØPROSJEKTET I DØNNA KOMMUNE

Oppdatert prosjektbeskrivelse 1.mars 2019

BAKGRUNN OG FORMÅL

Dønna kommune er en liten kommune bestående av omtrent 1400 innbyggere, og en spredt bosetning med flere øyer og lokalsamfunn. De siste årene har kommunen blitt et mer multikulturelt samfunn. Befolkningssammensetningen blir stadig eldre, og i tillegg flytter mange av de unge født i kommunen ut. Vi ønsker at Dønna's befolkning skal ha det best mulig i lokalsamfunnet sitt, derfor må vi tilrettelegge for trygghet og trivsel for å bidra til sosial tilhørighet og forebygging av ensomhet. Med å delta i utviklingsarbeidet «*Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse*» ønsker Dønna kommune å engasjere lokalbefolkningen i utforming og bruk av egne nærmiljø.

Nærmiljøprosjektet i Dønna kommune har som *prosessmål* å utvikle og teste ulike medvirkningsmetoder i befolkningen. Gjennom medvirkningen ønsker vi å innhente kvalitative data om nærmiljøkvaliteter som enten fremmer eller hemmer helse og trivsel. Dette vil gi oss et godt grunnlag for kommunale planprosesser og tiltak.

Prosjekt målet er å etablere en utendørs møteplass i kommunesenteret vårt, Solfjellsjøen, som appellerer til og kan samle mennesker fra alle deler av befolkningen. Stikkord er blant annet integrering, kulturforståelse, ungdommer, familier, innflyttere og identitet. Gjennom medvirkningsmetodene får vi innspill om hvor befolkningen ønsker at møteplassen skal være, og ikke minst hvordan den bør utformes.

FORANKRING AV PROSJEKTARBEIDET

Dønna kommune har de senere år fokusert på og prioritert utvikling av lokalsamfunn og styrking av folkehelse.

Det arbeides med å forankre folkehelse i kommuneplanssystemet. Arbeidet med revidering av kommunens samfunnsplan står for tur, hvor denne planen vil bli et sentralt virkemiddel for samordning av prioriteringer, dialog, tiltak og folkehelse tiltak. I planleggingen for å sikre befolkningen god helse tas hensyn til bakenforliggende påvirkningsfaktorer for helse, og her er nærmiljø og lokalsamfunn et eksempel. *Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelser* ble revidert og vedtatt i 2015. I *kommunedelplanene for Solfjellsjøen og Bjørn* er et av grunnelementene sammenhengen mellom nærmiljø og folkehelse, og dermed også nødvendigheten av å legge til rette og bidra til utvikling av lokalsamfunnene.

Det er oppnevnt ei tverrfaglig prosjektgruppe som skal sørge for fremdriften i dette utviklingsarbeidet. Formannskapet er styringsgruppe.

Prosjekt Nærmiljø og lokalsamfunn i Rana kommune

Bakgrunn

En av de største utfordringene for Ranasamfunnet er den demografiske utviklingen. Samtidig har vi en lav andel innvandrere. For å snu den demografiske utviklingen må det utvikles strategier som bidrar til økt attraktivitet for unge innbyggere og tilflyttere fra utlandet. God integrering må være en forutsetning.

Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer ligger til grunn for arbeid med planstrategi og kommuneplaner i Rana. Kommunen har imidlertid ikke god nok kvalitativ kunnskap om hvilke faktorer i miljø og lokalsamfunn som;

- fremmer attraktivitet, trivsel og sosiale relasjoner blant barn og unge
- fremmer tilflytting og god integrering

Nærmiljøprosjektet i Rana er koblet til arbeidet med Kommuneplan2017-2027, der vi har prøvd ut en metode for medvirkning fra barn og unge. Videre er prosjektet koblet til arbeidet med Kommunedelplan tilflytting, mangfold og integrering 2019-2022. Her har kommunen utarbeidet et omfattende kunnskapsgrunnlag. Samskaping er innfallsvinkel, både i arbeid med kunnskapsgrunnlag, i planarbeidet og realisering av planen.

Formål

Hovedmål

- Fremskaffe bedre kunnskap om nærmiljøkvaliteter som fremmer trivsel og livskvalitet blant unge
- Fremskaffe et bredt kunnskapsgrunnlag om faktorer som hemmer og fremmer tilflytting og integrering
- Utvikle og etablere bedre medvirkningsverktøy
- Medvirkning på et tidlig tidspunkt – gjennom arbeid med kunnskapsgrunnlag.

Delmål

- Prøve ut en medvirkningsmetode blant ungdom med rollekort som utgangspunkt
- Prøve ut medvirkningsprosesser med samskaping som innfallsvinkel
- Resultater/kunnskap skal brukes som grunnlag for oversiktsarbeid og kommuneplaner
- Erfaringer og kunnskap skal overføres til plan- og utviklingsoppgaver i kommunen

Målgruppe og metode – medvirkning fra unge i arbeid med Kommuneplan 2017-2027

Det ble arrangert en **Ungdomskonferanse** på Scandic Meyergården i mai 2017 der målgruppa var ungdom 13-18 år. Rolkort ble brukt som metode. Invitasjon gikk gjennom ungdomsrådet til fritidsklubber, frivillige lag og organisasjoner, elever ved ungdomstrinnet og videregående skole.

Rekruttering skjedde hovedsakelig ved hjelp av eposter, sosiale medier, plakater på skoler etc. I tillegg fikk vi en reportasje i Rana blad i forkant av konferansen. Beskrivelse av metode:

- Inndeling i grupper (5-6 personer) og valg av gruppeleder
- Dele ut rollekort i gruppa som beskriver ulike (oppdiktete) ungdommer som bor i Rana (navn, kjønn, alder, familie/miljø, interesser/fritid). Bruk av rollekort er valgt for å få ungdom til å reflektere på vegne av andre, og dermed øke representasjonen.
- Hver deltaker i gruppa beskriver «aktiviteter å gjøre/steder å være» for at denne personen (utdelt rolle) skal få det enda bedre på fritiden («Hvis jeg var denne personen....»). Gruppeleder noterer etter hvert.
- Deretter bytter hver person i gruppa rollekort og gjentar idémyldring mens gruppeleder noterer.
- I tredje runde med idémyldring svarer hver deltaker i gruppa på vegne av seg selv.
- Aktuelle idéer sorteres/noteres under hverandre på eget ark
- Alle deltakere får utdelt en lik sum monopolpenger (eller notislapper med forskjellige farger). Hver deltaker fordeler pengene sine på de ulike forslagene utfra hvor god han/hun mener idéen er. En kan velge å plassere alle pengene på en idé, eller fordele pengene på flere idéer.
- Valg begrunnes – både for de idéene en velger og hvorfor man ikke velger andre idéer.
- Avslutningsvis oppsummerer gruppa med hvilke idéer som har fått mest penger (evt. topp tre), og en fra gruppa presenterer rangerte idéer i plenum – med begrunnelse.

Målgruppe og metode – kunnskapsgrunnlag for arbeid med Kommunedelplan tilflytting, mangfold og integrering

Økt tilflytting fra utlandet skal bidra til en mer balansert befolkningssammensetning, økt mangfold og tilgang på fremtidig arbeidskraft. Da er det behov for mer kunnskap om hva som skaper attraktivitet og hva som bidrar til god integrering. Kunnskapsgrunnlaget for Kommunedelplan tilflytting, mangfold og integrering 2019-2022 er delt inn i 6 temaområder; 1. norskopplæring, 2. utdanning og kvalifisering, 3. rekruttering fra utlandet, 4. bolig, 5. fritid, frivillighet, demokrati og deltakelse og 6. informasjon og kunnskapsbygging.

Målgruppa har vært næringsliv, kommunale tjenester, frivillige organisasjoner og ulike grupper innvandrere. Til sammen har det vært gjennomført ca. 25 intervjuer/samtaler med ulike aktører/ressurser innenfor de ulike temaområdene. Formålet med intervju/samtaler har vært å kartlegge faktorer som hemmer og fremmer tilflytting og integrering. Videre har formålet vært å sikre felles forståelse for utfordringer, forankre arbeidet og identifisere ressurser som kan bidra i arbeidet med rekruttering og integrering (realisering av planen).

I arbeidet med kunnskapsgrunnlaget har vi vektlagt å besøke de ulike aktørene på deres premisser, i stedet for å sende en epost eller invitere til møter på rådhuset. Vi har videre vært opptatt av å formidle at de ulike aktørene er viktige ressurser når planen skal realiseres. Vi vurderer at besøk og uformelle samtaler med aktørene har bidratt økt forankring og mobilisering på tvers i arbeidet med vekstkraft og integrering. I tillegg vurderer vi at metoden har bidratt til;

- bedre forankring og forståelse
- mer kunnskap om faktorer som påvirker tilflytting og integrering
- kartlegging av ressurser som ønsker å bidra i videre planarbeid og realisering av planen

Både planarbeidet og realisering av planen skal ha samskaping som innfallsvinkel. Vi tenker en «dynamisk» handlingsdel for hvert temaområde, der de ulike ressursene/aktørene fra kommune, næringsliv og frivillig sektor møtes jevnlig for å utforme/prioritere tiltak som de kan bidra med for å realisere planen.

Mo i Rana, 17. oktober 2018

Gro Sæten
Samfunnsplanlegger og folkehelse­rådgiver
gro.saeten@rana.kommune.no

Statusrapport for Grp. 2, undergruppe 2 Narvik og Sønderborg

Beskrivelse og status av prosjektet

Narvik og Sønderborg kommune samarbeider om å styrke arbeidet mot byens attraktivitet og bærekraft, med fokus på byplanlegging, ungdommedvikning (youth empowerment) og samskaping. Målet er "en levende bærekraftig byutvikling" for byene.

- Målet er å finne en metodikk som vil bidra til at medvirkning blant ungdom styrkes.
- Begge byene ønsker å styrke ungdomsdeltakelsen i bærekraftig by- og næringsutvikling, da det er behov for en mer proaktiv ungdomsmedvirkningsmetode.
- Dette er gjort for å forbedre befolkningsutviklingen og rekruttere flere studenter etter å ha fullført sin utdanning, forbedre arbeidskraften, få innovasjon, kompetanse og dermed skape nye grønne jobber.
- I dette prosjektet samarbeider vi med ungdomsrådene i både byer, ungt entreprenørskap Nordland, lokalt næringsliv, politikere og elever og unge mellom 13 og 25 år.
- Det forventede resultatet er å engasjere ungdommen til å handle og gi dem verktøy for å uttrykke seg, for eksempel når politiske beslutninger finner sted. På denne måten finner de at de har en stemme og kunnskap som er viktig og vil bli hørt i den politiske debatten og i planer som kommunestyrene bestemmer.

Aktiviteter

Det presenteres på hjemmesiden til de deltakende byene og i begge byenes aviser.

Ungdomsrådet i Narvik sammen med ungdomsrådet i Sønderborg i Narvik i september 2018

Introduksjon av ungdomsrådsmedlemmer fra Narvik og Sønderborgs

Medlemmer fra de to ungdomsrådene i Narvik og Sønderborg ble først presentert for hverandre på et Skype-møte i mai 2018. I møtet ble det diskutert ulike saker i forhold til å vokse opp i kommunene og innspill til gode møtesteder og lavterskeltilbud for unge mennesker.

Utenriksintervensjonsmøte i Narvik

Deltakere fra ungdomsrådene i Narvik og Sønderborg deltok i Guppe 2s planlagte møte i Narvik i september 2018. Ungdomsdeltakerne hadde separate møter parallelt med Gruppe 2 møtet. De deltok også på eksterne aktiviteter for å kunne bygge et felles språk for bærekraftig byutvikling. De jobbet med felles forslag til retningslinjer.

Innovasjons camp i Narvik

I desember 2018 inviterte kommunen Narvik og Ungt entreprenørskap Nordland 750 unge mellom 13 og 17 år fra fire forskjellige kommuner: Narvik, Tysfjord, Ballangen og Evenes. Målet var å skape engasjement rundt FN's bærekraftsmål og komme opp med nye ideer mot bærekraftig og grønn jobb. Deltakerne løste oppgaver i forhold til klima, miljø, teknologi, mobilitet og byutvikling.

Fra innovasjonscampen i Narvik

Skape en metodologisk struktur i samarbeid med konsulent

Narvik og Sønderborg har hyret en ekstern konsulent, Ungdomsbureauet, for å lage ungdomsmetodikkrammen med fokus på FN's bærekraftsmål.

Konsulentene vil samle informasjon og data, som vil bli brukt som metode for å lage retningslinjene. Dataene vil bli samlet gjennom intervjuer med nøkkelpersoner, som på en eller annen måte virker med eller er interessert i å jobbe med ungdomsdeltakelse og medskaping. Retningslinjen vil bli brukt i arbeidet med deltakelse og for å styrke (empower) de unge.

Ungdomsintervensjonsmøte i Sønderborg

Deltakere fra ungdomsrådene i Narvik og Sønderborg ble med på Guppe 2s planlagte møte i Sønderborg i februar 2019.

På dette møtet jobbet ungdomsdeltakere med konsulenter i ulike verksteder, som fokuserte på deltakelse og medskaping. Utgangen fra verkstedene vil kombineres med resultater fra intervjuene som er utført og danne grunnlaget for metoden.

Forberedelser til ungdomskonferansen i Sønderborg på 2019

Til ungdomsmøtet august 2019 har Sønderborg invitert ungdom fra alle deltakende byer i Attraktiv nordiske byprosjekt, til et toppmøte i Sønderborg. Toppmøtet vil bli et ungdomstoppmøte, der de unge deltakere vil jobbe med:

- nye innovative grønne forretningsløsninger
- byplanlegging og utvikling

Gjennom dette vil deltakerne bli bemyndiget og få kompetanse til å handle. På ungdomstoppmøtet 2019 blir metodikken testet.

I øyeblikket ser Sønderborg på hvordan man skal planlegge og gjennomføre toppmøtet, og om vi skal ansette en konsulent eller ikke for oppgaven.

[Du kan lese mer om toppmøtet her.](#)

Resultater så langt

Noen av resultatene som er oppdaget, eller bekreftet, er at de to kommunene ikke er så forskjellige med hensyn til ungdomsdeltakelse og medskapning. utfordringene kan dele seg, men både kommunene og de unge som bor i kommunene står overfor utfordringer, når det gjelder deltakelse blant unge.

Dette resultatet bekrefter behovet for en metode og retningslinje for samskaping og deltakelse i forhold til ungdom.

Prosjektleder: Marianne Dobak Kvensjø marianne.dobak.kvensjo@narvik.kommune.no

Sandneselva mi

Alstahaug kommunes arbeidstittel i prosjektet Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse

Om prosjektet

Prosjektet *Sandneselva mi* har gått ut på å involvere innbyggerne i å utvikle helsefremmende bo- og nærmiljø. I prosjektet har det vært fokus på å utvikle et bynært friluftsområde (område ved Sandneselva) til en møteplass som appellerer til, og kan samle, mennesker fra alle deler av befolkningen. Prosjektmidlene har ikke vært brukt til konkrete tiltak (f.eks skoging, grusing, benker osv.) men til prosessen med å få innbyggerne med i planlegging. Medvirkning og nærmiljø har vært stikkord i dette prosjektet og kommunen vært med på:

- å utvikle og prøve ut metoder for medvirkning i kommunale planprosesser
- å øke kunnskapen om hva som kan bidra til livskvalitet og trivsel i nærmiljøet (jf. folkehelseloven §5c).

I løpet av prosjektperioden er det utarbeidet en detaljert tiltaksplan for utvikling av området ved Sandneselva med bakgrunn i de innspillene som er kommet fra befolkningen. Det er også jobbet med intern kompetanseheving når det gjelder metoder for medvirkning og hvordan få til god medvirkning i kommunale planprosesser. Parallelt med utforming av plan for området har prosjektgruppa jobbet med å finne intern og ekstern finansiering for realisering av de prioriterte tiltakene.

Bakgrunn

Ekskludering fra samfunnsarenaer, stigmatisering og manglende fellesskapsfølelse er det motsatte av god integrering. Integrering er ikke bare viktig i forbindelse med bosetting av innvandrere, men kan også spille en rolle for samfunnets ivaretagelse av mennesker med nedsatt funksjonsevne, ulike diagnoser og sosiale ferdigheter. Integrering er nødvendig for å skape tilhørighet, slik at samfunnet fungerer som en samlet enhet, og motvirker utvikling av et samfunn preget av sosial ulikhet. I 2015 startet arbeidet med å utarbeide en overordnet plan for alt integreringsarbeid i Alstahaug kommune, gjennom et tverrfaglig og tverrsektorielt arbeid, basert på gjensidig ansvar, langsiktig tenkning og samarbeid. Integreringsplanens fokusområder er: individuell tilpasset arbeidserfaring, møteplasser og universell utforming av friluftsområder.

I prosjektet *Sandneselva mi* har det vært fokusert på møteplasser og universell utforming av friluftsområder. I arbeidet har det å engasjere lokalbefolkningen i utforming av møteplasser stått sentralt. Erfaring og kunnskap som prosjektgruppa har fått fra disse medvirkningsprosessene skal brukes til å øke kompetansen innad i egen organisasjon om metoder for medvirkning og medvirkning i kommunal planprosess.

Mål

Overordnede mål for prosjektet:

- Bedre folkehelsen i Alstahaug kommune ved å motvirke utviklingen av økte sosiale forskjeller i kommunen
- Engasjere lokalbefolkningen i utforming og bruk av egne nærmiljø
- Etablere møteplasser som appellerer til, og kan samle, mennesker fra alle deler av befolkningen
- Øke kunnskapen om hva som kan bidra til livskvalitet og trivsel i nærmiljøet (jf. Folkehelseloven §5c)

Delmål:

- Utarbeide en detaljert prosjektplan for friluftsområdet ved Sandneselva
- Involvere lokalbefolkningen i en planleggingsprosess knyttet til området rundt Sandneselva
- Prosjektplanen skal være ferdig utarbeidet innen utgangen av 2018
- Oppruste eksisterende sti langs Sandneselva til universell utforming i løpet av prosjektperioden
- Gjennomføre noen andre miljøtiltak i løpet av prosjektperioden samt sette fokus på eksisterende kulturminner innenfor planområdet
- Kompetanseheving blant kommunalt ansatte om medvirkningsprosesser og medvirkning

Metode og samarbeidspartnere

Målet med metodebruken i prosjektet har vært å få medvirkning fra barn og unge, beboere i området og innvandrere. Det er benyttet forskjellige metoder i de tre målgruppene. For å nå disse målgruppen har vi samarbeidet med skole, voksenopplæring og frivilligsentralen i gjennomføring av medvirkningsaktiviteter.

Spørsmål som er brukt som utgangspunkt for gjennomførte aktiviteter:

- Hva liker du best med området rundt Sandneselva?
- Hva kan gjøres for at du skal bruke området mer?
- Har du forslag til konkrete tiltak som kan gjøre området mer attraktivt?

Gjennomførte aktiviteter

Detaljert plan for turområdet langs Sandneselva er utarbeidet med innspill fra følgende aktiviteter:

- Tett samarbeid med Sandnes barneskole
- Utforming av logo gjennom tegnekonkurranse ved Sandnes barneskole
- Spørreundersøkelse blant beboere på Sandnes
- Befaring/idevandring med formannskapet
- Idevandring med voksenopplæring
- Tur med 3. og 4. klasse fra Sandnes barneskole for å kvalitetsikre tiltak i utarbeidet plan

Prosjektansvarlig: Ingunn Stemland, ingunn.stemland@alstahaug.kommune.no

Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse i Hattfjeldal Kommune

Bakgrunn

Hattfjeldal kommune er en liten kommune med ca. 1500 innbyggere. Kommunen har en spredt bosetningskultur med flere grender, men de fleste av innbyggerne bor i sentrum av Hattfjeldal. I 2002 ble Hattfjeldal Frivilligsentral etablert hvor målet er å arbeide for å aktivisere organisasjoner og enkeltpersoner i frivillig arbeid i Hattfjeldal Kommune. Det er mange frivillige organisasjoner, lag og foreninger i kommunen, men kommunen har den siste tiden hatt lite oversikt og samarbeid med disse.

Formålet med dette prosjektet er derfor å få bedre oversikt over de frivillige og skape en samarbeidsplattform mellom kommune, innbyggere, lag og foreninger. Dette for å skape bredt engasjement i befolkningen og bidra til at nærmiljøet utvikles i fellesskap.

Problemstilling

Kommunen har i dag ikke et universelt utformet nærtur mål i tilknytning sentrum. Det er derfor ønskelig å bruke dette prosjektet til å få realisert dette.

Mål

- Skape engasjement og deltakelse hos kommunens innbyggere i kommuneplanlegging
- Finne gode tiltak som fremmer folkehelse for alle kommunen
- Bedre samarbeid mellom kommune og lag og foreninger, og andre med engasjement i lokalsamfunnet
- Informasjon og opplæring til lag og foreninger i å søke om prosjektmidler
- Bedre kunnskap om hvordan folk i kommunen har det i lokalsamfunnet og hva som bidrar til økt livskvalitet og trivsel.
- Økt medvirkning av befolkningen i kommunen.

Målgruppe (er)

Målgruppen er hele befolkningen, men området skal være spesielt tilrettelagt for barnefamilier, funksjonshemmede og eldre som ikke kan benytte seg av allerede eksisterende turområder.

Samarbeidspartnere lokalt: Frivillighetssentralen

Metoder

«Gjestebud», spørreundersøkelse og noen form for idemyldring blant ungdommer. Gjestebud og nettbasert spørreundersøkelse for å få innspill i hva innbyggerne i kommunen ønsker av slike turmål og hvilket turmål som skal utvikles. Når man har funnet turmålet, brukes idemyldring for å finne ut hvordan ungdommene ønsker å utvikle området.

Tiltak

- Lage oversikt over lag og foreninger i Hattfjelldal
- Lage samarbeidsplattform mellom kommune, lag og foreninger og innbyggere
- Holde kurs i å søke tilskuddsmidler til frivillige og kommunalt ansatte
- Oppgradere område omkring stadion
- Inkludere resultatene fra prosjektet i kommunens planarbeid

Måloppnåelse, resultater og videreføring av arbeidet

Det er gjennomført kurs i å søke om tilskuddsmidler til frivillige og kommunalt ansatte. Gjestebud ble komplettert med en nettbasert spørreundersøkelse. Planen er at denne informasjonen vil bli brukt som et av utgangspunktene for kommunens folkehelseplan. Metoden «Co-creation» ble byttet ut med idémyldring hos ungdom, da det ble vurdert som mest hensiktsmessig. På grunn av utskiftninger og omstilling i kommunen har det i en periode vært redusert fremdrift.

Produkter

- Det er satt opp tuftepark ved Hattfjelldal Oppvekstsenter
- Oversikt over lag og foreninger på kommunens nettsider
- Delmål i kommunens folkehelseplan

Kontaktinformasjon: Heidrun Vollan, heidrun.s.vollan@hattfjelldal.kommune.no

Les mer om nærmiljøprosjektet i Nordland

[Forankring av folkehelsearbeid](#) i Nordland.

[Nærmiljøprosjektet](#) i Nordland.

[Medvirkning i planlegging](#). Bodø.

Verktøy og meningsfull medvirkning. [Håndbok om medvirkning](#).

[Bodø Bylab](#) – samskaping og medvirkning.

[Nærmiljøprosjektet](#) har bidratt til bedre dialog med innbyggerne.

[Helsetilstand og faktorer som påvirker helsen](#) i Nordland.

[Kilder til livskvalitet](#).

[Handlingsprogram](#) 2019.

[Presentasjoner fra koordinatormøtingen](#) 2018.

[Gode nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse](#) i Nordland.

[Aktivitetskartlegging i Nordland](#). Fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. En studie av deltagelse, tilrettelegging og sosial ulikhet.

[Tilrettelegging for fysisk aktivitet](#).

[Fylkeshelseundersøkelsen](#) i Nordland.

Kommunikasjon og eksempler fra media

Viken
Vestfold og Telemark
Troms og Finnmark

Rogaland
Vestland (Hordaland)
Nordland

Stedsnavnene er klikkbare

BFK= Buskerud Fylkeskommune
 PL= Prosjektleder
 LPL = Lokal prosjektleder
 PG= Prosjektgruppe
 AG= Arbeidsgruppe
 LAG= Lokal arbeidsgruppe

Prosjektrapport del 2: Kommunikasjon

Kommunikasjonsplan

Målgruppe	Budskap	Kanal	Tidsplan	Ansvarlig
Internt/Kommuner				
Politiske organer	Formål, prosess, resultater Evt. problemstillinger til avklaring	Møter, rapporter Nettside	Start, avslutning, ved behov	PL/Rådmenn
Rådmannens ledergruppe	Generell info om prosjektet Informasjon fra lokale prosjekter Problemstillinger til avklaring	Ledermøter Nettside Rapporter	Jevnlig	PL/LPL/Rådmannen
Fagenhetsledere				Kommunalsjef
Fagpersoner	Formål, prosess, resultater Faglige diskusjoner, toveis	Prosjektarbeidet	Løpende	LPL/LAG
Prosjektorganisasjonen				
Styringsgruppe	Saker til beslutning Generell informasjon	Styringsgruppemøter Rapporter	Jevnlig	PL
Prosjektgruppe	Saker til drøfting og oppfølging Informasjonsutveksling, toveis	Prosjektgruppemøter E-post og Skype	Løpende	PL/PG
Kommunale arbeidsgrupper	Saker til drøfting og oppfølging Informasjonsutveksling, toveis	Arbeidsgruppemøter E-post	Løpende	LPL

Målgruppe	Budskap	Kanal	Tidsplan	Ansvarlig
Støttespillere/bidragstere				
Frivilligsentralene	Formål, prosess, resultater Faglige diskusjoner, toveis	Nettside Prosjektarbeidet Tverrfaglige møter Ambassadører	Ved behov	PL/LPL
Fagressurser BFK				
Ildsjeler- ungdom				
MOT-koordinatorer				
Institusjoner lokalt				
Ledelse i lag og foreninger				
Eksterne fagmiljøer				
Idrettskretsen				
NAV-leder	Informasjonsutveksling	Ledermøter/Folkehelseoversikt	Medio 2018	PL/PG
Politiet	Informasjon/Lokalkunnskap	Grunnlagsdokument/Folkehelseoversikt	Medio 2018	PL/PG
USN – Campus Vestfold	Evaluering	Nettside Rapporter Møter, skypemøter, prosjektaktiviteter		BFK/PL
Berørte parter				
Målgrupper og deltakere blant innbyggere, samt lag og foreninger	Formål, prosess, resultater Hvordan berører dette deg? Hvorfor engasjere seg? Hvordan engasjere seg? Informasjonsutveksling og diskusjoner i prosjekter Partnerskapsavtaler	Nettside/sosiale medier Omtale i media Møter, arrangementer, prosjekter Ambassadører (bjelleku)	Løpende	PL/PG/AG
		Bygdelag/Velforeninger/Bygdebil	Høsten2018	LPL Flesberg, Nore & U
Grunneiere	Bistand til ansvarlige for fysiske nærmiljøtiltak; stier og løyper +mm	Møter, e-post, telefon	Ved behov	LPL
Fritidsbeboere	Generell informasjon	Nettside Sommermagasinet Facebook	Årlig Årlig Våren 2018	PL/LPL PG/PL LPL Flesberg
Innvandrere og flyktninger	Tilpasset informasjon, bilder Nettverksbygging	Via flyktningetjenesten/møter Involvering i prosjekter Eksisterende møteplasser	Løpende, ved behov	PL/LPL/LAG

Målgruppe	Budskap	Kanal	Tidsplan	Ansvarlig
Finansieringskilder				
Helsedirektoratet	Søknader, planer, resultater Kunnskap	Nettsider Søknader, Rapporter Kurs og samlinger	Jevnlig iht. frister	BFK/PL/LPL
Andre finansieringskilder	Egne søknader Bistand til lag og foreninger	Søknader, rapporter	Ved behov	PL/LPL
Øvrige interesserte				
Andre prosjektdeltakere (FK)		Nettside Konferanser		PL/PG
Andre kommuner med videre	Generell info, erfaringer og resultater	Nettside Presentasjon ved konferanser/seminar - Teaser til arrangement prod. - Eget arrangement	Løpende 8.november 2018 9.januar 2019	PL/PG BFK/FM/PL & PA BFK/PG/Distr.senteret BFK/PG/Distr.senteret
Media – presse	Generell info Info om hendelser	Nettside Pressemeldinger Pressekontakt Laagdalsposten	Løpende	PL/PG
«Alle»	Artikkelserie - prosjektinfo		Høst2017 – juni2018	PL/PG
«Alle»	Formål, prosess, resultater	Nettside prosjekt Nettside kommuner Omtale i media Brosjyre med prosjektinfo	Løpende til 1.april 2019 Våren 2017	PL/PG, Kommuner

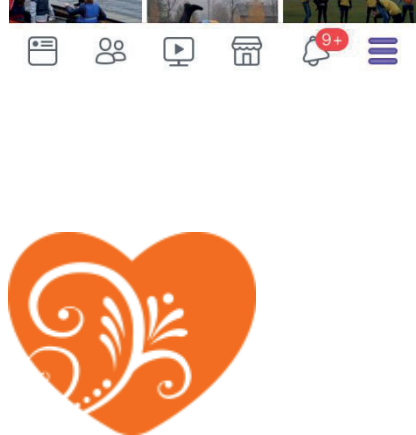

Medieklipp og bilder

Videreutvikling av nettstedet www.mittnumedal.no

Samfunnsentreprenørskap – samling med deltagere og kursleder Dag Jørund Lønning, HLB

ERFARINGSKONFERANSE

Livskraftig lokalsamfunn gjennom samskaping

Onsdag 9. januar 2019
kl. 09.30-15.15 på Quality
Hotel Grand, Kongsberg

Konferanseavgift kr 450,-

INNLEDERE:

Lars Ueland Kobro, seniorforsker SESAM
Ingvil Hegna, seniorrådgiver/arkitekt DOGA
Randi Bergem, Dosent Høgskulen i Volda
m.fl

Mer informasjon på
www.mittnumedal.no/folkehelse
tlf. 47 50 89 78

Påmelding innen 10. desember på:
<https://easyfact.no/reply/lrxtbhryo>

NOMEDAL
MITT LOKALSAMFUNN

NUMEDAL

MITT LOKALSAMFUNN

Samarbeidsparter i Nærmiljøprosjektet NUMEDAL

Kommunene: Flesberg - Rollag – Nore og Uvdal

BUSKERUD
FYLKESKOMMUNE

Design
og arkitektur
Norge

Internasjonalt Institutt for seriøs Oppmuntring

NMBU - Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Distriktsenteret
Kompetansesenter for distriktsutvikling

NUMEDAL
VIDEREGÅENDE SKOLE

- en del av Kunnskapsskolen i Buskerud

Har inngått avtale med frivilligheten: Dette vil være nyttig for lokalsamfunnet vårt

AVTALE: Rollag kommune – her ved ordfører Dag Lislien (Sp) – har inngått avtale med Frivillighet Norge. Foto: Christian Mauno
Av Nadine Mielke. Publisert: 18. mai 2018, kl. 22:03

Rollag kommune vil satse mer på frivilligheten, skriver Nadine Mielke i denne innsendte artikkelen.

Rollag kommune ønsker å utarbeide en frivillighetspolitikk for kommunen og har inngått en samarbeidsavtale med Frivillighet Norge. Som en del av avtalen skal kommunen sammen med Frivillighet Norge gjennomføre en åpen kveldskonferanse med foreningslivet i kommunen for å få innspill til innholdet i frivillighetspolitikken og hvordan kommunen kan legge til rette for vekst og utvikling for frivillige foreninger.

Frivillighet Norge skal også møte formannskapet og rådmannens ledergruppe i Rollag. Der skal de blant annet skal gi informasjon om hvordan kommunen kan utvikle sin frivillighetspolitikk i dialog med foreningene.

Informasjon i Sommermagasinet for Numedal 2016, 2017, 2018

Distribusjon: hus og hytter i dalen!

Informasjon fra alle numedalskommunene

«Nærmiljø og lokalsamfunn»

Prosjektet Nærmiljø og lokalsamfunn i Numedal er et tre-årig interkommunalt prosjekt (2016-2018) i Flesberg, Rollag og Nore og Uvdal fylkeskommune og med for medvirkning ved ungdomstrinnet ved Rødbergdommene ble utfordret til å komme med forslag til knytning til Rødberg sentrum og Grotta fritidsklubb.

BLIR DET GRATIS SKOLEMÅLTID TIL ALLE ELEVER I GRUNNSKOLEN I NORE OG UVDAL KOMMUNE?

Et år har gått siden ideen ble drøftet om å gjenoppta arbeidet om et felles gratis skolemåltid for alle elevene i kommunen. Den 29.05. 2017 ba Nore bygdekvinnelag som initiativtaker om et møte med kommunens Folkehelseprosjekt for å hente støtte og for å se hvilke muligheter som fantes innen dette prosjektet. Fokuset var rettet mot skolemåltidets betydning.

Proessen har hatt medvind takket være positivt samarbeid med FAU og lærere på begge skolene, representanter fra Bergtun omsorgssenter, medlemmer fra bygdekvinnelagene i Uvdal og Nore, representant fra kommunens administrasjon og fra Folkehelseprosjektet.

Les mer på hvordan det går på våre nettsider www.mittnumedal.no

Artikkelserie i Laagdalsposten - høst 2018/vår 2019

Folkemøte

Mandag 20. mars kl. 19.00 i veslesalen på Flesberg samfunnshus

Hva skjer med tettstedet Flesberg når skolen legges ned?

- Hvilke negative konsekvenser kan det få?
- Hva med etterbruken av skolen og samfunnshuset?
- Hva kan gjøres for å utvikle Flesberg som et livskraftig lokalsamfunn?
- Etablere et grendeutvalg for Flesberg?

Ordfører Oddvar Garaas vil si noe om hva kommunen tenker om dette og vil gjerne ha tips/ideer om etterbruken. Folkehelsekoordinator Frøydis Lislevatn vil fortelle litt om Mitt Numedal prosjekt. Eier av bensinstasjonen og en fra samfunnshusets styre vil også ha innlegg.

Møt opp! Dine tanker og ideer er viktige!
Det viktigste er DITT bidrag!

Hilsen Egil Langgård, Robert Hansen og Bjørnar Dokka

Bilde over: Fra spørreundersøkelsen blant hytteeiere på Blefjell våren 2018. Laagendalsposten 21.juni18.

Bildet over: Camp Numedal – aktivitetsdag for alle elever i 9.trinn fra Nore og Uvdal, Rollag og Flesberg arrangert av elever på Numedal videregående skole. «Hallingdølen» 16.oktober 2018.

Helsefremmende lokalsamfunn i Sarpsborg

Engasjerende middag

Elever fra St. Olav med mange forslag til Sarpsborgs samfunnsplan

Medborgermiddagene som skulle skape engasjement rundt den nye samfunnsplanen har slått an.

MALIN LYSTAD
malin.lystad@na.no

– Det var dette vi håpet på, at vi skulle få inn flere stemmer og forslag, gliser Ina Tangen etter å ha sett to engasjerte klasser fra St. Olav.

Målet med middagene var å involvere flere i samfunnsplanen og ved å invitere elever fra Studpesialisering ble stemmene fra ungdommen dekket.

– For å gjøre Sarpsborg attraktivt må det være jobber. Det vil være mange som drar ut og studerer, men det er viktig å få dem tilbake til byen, mener Morten Maugsten.

Det er mye bra som skjer i byen, men vi må trekke mer folk til gågata og torget. Det er viktig at det er ting som skjer, tilføyer Benjamin Grønsvæen.

Start tidligere

Elevene hadde delt seg i flere grupper og på hvert bord var det en person som skulle lede diskusjonen, en av dem var Benedicthe Isaksen. Hun mener at det er viktig å ta vare på alle som bor i byen.

– Vi må tenke på de arbeidsløse og de som faller utenfor samfunnet. Jeg tror det er viktig at vi starter tidlig med å fortelle barn, elever og folk hvilke muligheter de har. Uansett hvilke forutsetninger de har.

ENGASJERTE: Fra venstre Markus Bjørnstad Johansen, Sindre Bratland, Morten Maugsten, Elin Grinstad Hansen, Robin Hagenhaal, Benjamin Grønsvæen, Rebekka Kløvestad og Silje Minge.

FOTO: JARL M. ANDERSEN

– Det er viktig at ingen gir opp. Man kan bidra i samfunnet mye mer enn man tror, forteller Isaksen.

En av oppgavene som skal drøftes på middagene er hva som er flott med Sarpsborg i dag.

– Det som skjer på torget er veldig bra. Vi må fortsette å hol-

de liv i byen med arrangementer, sier Filip Bergli.

– 17. mai er også veldig bra. Alle skal kunne feire Noe på lik linje, uansett hvor de opprinnelig kommer, tilføyer Lars Dreyer.

Lærer Gitte Motzfeldt synes kommunen gjør en god jobb ved å inkludere elevene.

– Vi har en gjeng engasjerte elever her som har mange ideer om hva som kan være bra for Sarpsborg. De synes det var kjempegøy å få være med å diskutere noe så nærliggende, forteller hun.

Neste middag

Den neste middagen som avholdes er tirsdag 9. mai på Sarpsborg Scene.

– Det kommer til å bli veldig bra, allerede så er det rundt 200 mennesker som har meldt seg på, forteller prosjektleder Tangen.

– Jeg gleder meg til å se alle de forskjellige forslagene som kommer inn. Det er interessant å se hva vi fokuserer på ut ifra de forskjellige stedene vi er i livet. Nå har vi snakket med engasjerte, flinke ungdommer. De tenker på så mye vi voksne ikke tenker på, derfor er det viktig å snakke med dem, mener hun.

Middag hjemme

Etter å ha vært på den første middagen på Sarpsborg stadion var det flere som arrangerte en egen middag med venner hjemme, blant dem var Marianne Pettersen.

– Det ble en del prat fram og tilbake. Vi var tre jenter som hadde middag og var vel egent-

lig enig om det meste, forteller Pettersen.

Nå av det de synes var viktig for byen å jobbe med er forskjellige aktivitetstilbud for alle.

– Vi snakket veldig om at barn og voksne med utfordringer har flere tilbud. Det er selvfølgelig vanskelig å tilrettelegge for alle, men det er viktig å ha steder hvor folk som er i samme

båt kan være sammen. Jeg tror mange har godt av det.

Pettersen og venninne synes at medborgermiddagene har vært et bra tiltak og at det er fint at de får mulighet til å komme med forslag.

– Det er viktig at folk trives med å bo her og at de ikke flytter ut. Så hadde det også vært veldig fint at det flyttet nye til byen, konstaterte hun.

HJEMME: Marianne Pettersen og Martine Andersen arrangerte også egen middag hjemme.

FOTO: PRIVAT

KLARE IDEER: Benedicthe Isaksen med sin gruppe.

FOTO: JARL M. ANDERSEN

17. MAI, KONFIRMASJON, BRYLLUP! VI HAR ANTREKKET.

Madame Klær
Nøsthusveien 1, Århus. Tlf 69 28 53 80
Åpner leder møn- fra 10-16.30, lør 10-14.30

Følg oss på

Oppslag om Alvimhaugen skole, Sarpsborg Kommune

Alvimhaugen har åpnet skoledørene for hele nærmiljøet

GLAD I SKOLEN SIN: Elevene ved Alvimhaugen er veldig godt fornøyd med skolen sin. Bak fra venstre: Hans Fredrik Syversen, Adea Jashari, Emma Lorentzen, Alin Hasan, Yonis Zakaria. Foran fra venstre: Sar Orli-Søvik, Zahra Ali Josif, Mari Nguyen, Veronique Kasikile, Betul Mohammed Abo-Tabrak, Kani Yeganah og Lars Erik Elvegård Martinsen. Foto: Stina Mikalsen

Selv om skoledagen er slutt klokka to, stopper ikke aktivitetene ved Alvimhaugen skole. – Dette er vårt bidrag til å utjevne sosiale ulikheter, sier rektor Knut Raknerud Olsen.

BARNEFATTIGDOM I

SARPSBORG Skolen har blitt et nærmiljøhus. Rektoren ønsker at det skal være liv og aktivitet i lokalene hver eneste ettermiddag og kveld. Ikke bare for skolens elever og deres foreldre, men for hele Alvim. Han har sammen med sine kolleger langt på vei lyktes med det.

– Vi låser ikke dørene her klokka to, nei. Vi vil gjerne ha ungene her mer enn det, kommenterer han.

– Vi bryr oss om nærmiljøet vårt, og vi vil at alle barn skal lykkes. Et nærmiljøhus gir ikke bare et veldig godt skolemiljø, men det løfter hele Alvim, legger rektoren til.

Sarpsborg har store utfordringer knyttet til barnefattigdom. Nye tall fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet viser at 1.692 barn i kommunen lever i fattigdom. Det er hele 16,3 prosent av barna.

- Alvimhaugen er et fyrtårn

Ordfører Sindre Martinsen-Evje skyver ikke Sarpsborgs utfordringer under teppet, men mener det gjøres mye bra i kommunen for å bedre oppvekstvilkårene.

– Kommunen står ikke alene. Det er mange andre bidragsytere, som frivilligsentralene og en rekke lag og foreninger. Men Alvimhaugen er et fyrtårn. Jeg er mektig imponert over hva de får til, og hvordan de klarer å inkludere alle som bor på Alvim. I tillegg har de utrolig bra læringstrykk også, påpeker ordføreren.

«Et nærmiljøhus gir ikke bare et veldig godt skolemiljø, men det løfter hele Alvim»

KNUT RAKNERUD OLSEN, REKTOR ALVIMHAUGEN SKOLE

Han mener utdanning er nøkkelen i dette arbeidet.

– Vi må satse på skole og å få de unge gjennom et utdannelsesforløp. Det er deres mulighet til å skaffe seg kompetanse, som igjen betyr at de står sterkere når de skal søke på jobber, sier Martinsen-Evje.

Spiser frokost på skolen

I januar begynte Alvimhaugen barneskole å tilby frokost til alle elevene. Den serveres i SFO-lokalene før skolestart. Da dempes belsningen, det tennes levende lys og sosiale bånd knyttes på tvers av klassetrinn.

Les også: [Alvimhaugen kan vinne antirasisme-pris](#)

– Vi gir dem rett og slett en god start på dagen, og de står bedre rustet til å ta til seg læring gjennom hele skoledagen, sier May Kjønnås, som er teamleder for SFO.

Skolefrokosten er dog bare en liten del av aktiviteter som elevene kan være med på. I tillegg er det allidrett i gymsalen to dager i uka. Da får alle ungene litt mat før aktivitetene starter. Fredag er det åpen gymsal. Da kommer ulike idrettsforeninger og arrangerer treninger for elevene.

To dager i uken er det dessuten fritidstilbud på skolen på kveldstid. Her kan også barna være med på aktiviteter i tillegg til at det arrangeres turer, for eksempel drar de på teater eller kino.

I tillegg arrangerer skolen gitarkurs, de leier ut vinterutstyr, leksehjelp er et prioritert område og når det er foreldremøter tilbyr skolen barnepass, slik at det er lettere for foreldre å delta.

Alle aktivitetene er selvfølgelig gratis. Det er hele poenget at ingen skal ekskluderes på grunn av dårlig økonomi.

Resultater av arbeidet som er lagt ned på Alvimhaugen begynner også å vise seg. Skolen oppnådde gode resultater på lesing for 5. trinn på de siste nasjonale prøvene.

– I tillegg er det et veldig godt samhold her. Folk som bor på Alvim tar vare på hverandre. Nå har jeg vært rektor her i to og et halvt år, og jeg fryder meg hver dag. Dette er et utrolig varmt sted å være, mener Raknerud Olsen.

Han mener flere boområder enn Alvim burde tenkt i samme baner for å utjevne sosiale ulikheter.

Elevene er også veldig fornøyd med skolene sin.

– Vi trives veldig godt. Det er bra at vi kan være med på aktiviteter også etter skoletid. Og det er ingen som erter eller mobber hverdandre her, mener Adea Jashari, Emma Lorentzen og Alin Hasan.

Nærmiljøhuset på Alvimhaugen skal bestå

ELEVENE TRIVES: Da SA pratet med flere elever ved Alvimhaugen skole tidligere i år var det veldig fornøyd med fritidsaktivitetene. På bildet er også Therese Thorbjørnsen og tidligere rektor Knut Raknerud Olsen. Foto: Stina Mikalsen

– Arbeidet som gjøres på Alvimhaugen barneskole er helt unikt, og det måtte vi gjøre alt for å beholde, sier Therese Thorbjørnsen (Ap).

Fritidstilbudet og nærmiljøhuset på Alvimhaugen startet som et prosjekt, som i utgangspunktet skulle avsluttes ved utgangen av 2017.

Nå har politikerne bevilget mer penger. Ifølge rådmannen kan skolen for rundt 400.000 kroner i året videreføre dagens tilbud, og kanskje også utvide det ytterligere, eventuelt i samarbeid med andre aktører og frivillige.

Alvimhaugen har altså blitt langt mer enn en skole. Dette har blitt et samlingssted for hele Alvim. Det er mange aktiviteter her utenom skoletiden.

Les også: [Alvimhaugen har åpnet skoledørene for hele nærmiljøet](#)

- Ansatte og elever blomstrer

Thorbjørnsen, som er leder for utvalg kultur og oppvekst, har besøkt Alvimhaugen ved flere anledninger, og hun er mektig imponert over hva de har fått til.

– Måten de jobber på er unik i Sarpsborg-sammenheng. Vi ser hvordan både ansatte og elever blomstrer og at de involverte legger ned en stor innsats for lokalsamfunnet. Det er viktig at dette tilbudet blir permanent, og jeg er glad for at vi nå har fått til det. Da saken ble behandlet i utvalget, ble det enstemmig vedtatt å videreføre nærmiljøhuset, forteller Thorbjørnsen.

Alvimhaugen barneskole har en stor andel elever med annen etnisk bakgrunn enn norsk. Totalt har skolen elever som snakker 19 ulike språk.

Les også: [Alvimhaugen Barneskole inviterte til internasjonal dag](#)

Mange familier benytter altså skolen som en møteplass.

– Da det ble gjennomført en levekårsundersøkelse i 2014, ga det et bilde av Alvim som et samfunn med liten samfunndeltagelse og dårlige levekår. Det var få tilbud som barna kunne delta på i nærmiljøet, påpeker Thorbjørnsen.

Kan overføres til andre skoler

I januar i 2015 åpnet Verdensspeilet, som er et treffsted for barn og unge. Det er rektor ved barneskolen som er ansvarlig for tilbudet, sammen med tre til fire miljøarbeidere som har ansvaret for den daglige driften.

Nå er det Nina Johannessen Tørholen som er rektor ved Alvimhaugen barneskole. Hun startet i denne jobben tidligere i år.

- Alle aktivitetene på skolen har helt klart hatt en positiv innvirkning på nærmiljøet på Avim. Vi ser også at besøkstallene til fritidsaktivitetene øker for hvert år, forteller Thorbjørnsen.

Hun er så begeistret for arbeidet ved Alvimhaugen skole at hun ønsker å videreføre denne nærmiljøtanken til andre skoler i Sarpsborg.

- Vi skal nok ikke blåkopiere over til andre skoler, men denne måten å jobbe på vil ha mye for seg på andre skoler også. Nå skal vi i utvalget se på hvordan vi kan få til det, sier Thorbjørnsen til Sarpsborg Arbeiderblad.

Denne skolen kjemper om pris fra Dronning Sonja

Alvimhaugen er en av totalt 15 skoler fra hele landet som er nominert til Dronning Sonjas skolepris.

Skoleprisen fokuserer på likeverd og inkludering og premien er på 250.000 kroner, et diplom og et kunstverk med tittelen «Vekst» laget av Dronning Sonja.

Tok initiativ

Det er fylkesmennene som har nominert kandidatene til prisen som Hennes Majestet Dronning Sonja selv har tatt initiativ til.

I år er tolvte gang hun deler den ut. Vinneren velges ut av en jury ledet av Inga Bostad, direktør ved Norsk senter for menneskerettigheter.

Likeverd og inkludering

Dronning Sonjas skolepris deles ut til en skole som har utmerket seg ved å praktisere likeverd og inkludering. Alvimhaugen er et godt eksempel i så måte.

Alvimhaugen skole er en nærmiljøskole på Alvim. Det fargerike intime flerkulturelle samfunnet har skolen som samlingspunkt for store og små.

Bli verdsatt

Det er nettopp slike skoler som kan gjøre seg fortjent til den aktuelle prisen. I pressemeldingen står det at skolene skal arbeide langsiktig, systematisk og kunnskapsbasert med elevenes læringsmiljø.

Og at skolen som vinner prisen, må praktiserer likeverd og inkludering på en slik måte at hver enkelt elev opplever å bli verdsatt i et miljø preget av medvirkning, trygghet og fellesskap.

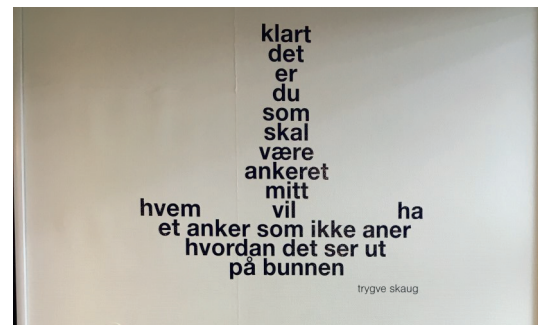
medvirkning, trygghet og fellesskap.

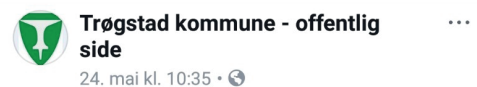
Lokalene før og etter

Ressursgruppen på befaring i lokalene før oppussing.

Lokalene er dekorert av flere kreative trøgstinger. Her med dikt fra Trygve Skaug.

Vinneren av navnekonkurransen er kåret!

De tre alternativene var:

1. «Torvet bok og mer» som fikk 63 stemmer
2. «Ambolten» fikk 54 stemmer
3. «Eika» fikk 9 stemmer

«Torvet bok og mer» blir da det nye navnet.

Vinneren av navnekonkurransen var Reidun Skaug Støwer.

Hensikten med navnekonkurransen for det nye bibliotek- og aktivitetshuset er å finne et felles samlende navn på møtestedet som skal huse flere tjenester: bibliotek, Home Start, leder for Frivilligsentral og ungdomskontakt, samt Trøgstad sparebanks «drivhus» som består av møteromfasiliteter og cellekontorer som kan lånes.

Det er med andre ord ikke biblioteket som skal bytte navn, men et nytt møtested med samlede tjenester og fasiliteter som skal få et felles overordnet navn med tilknytning til Trøgstad.

Ressursgruppens første samling - bli kjent, pizza og tanker rundt hvilke aktiviteter og tjenester bibliotek- og aktivitetshuset kan tilby var tema for møtet.

Landskapsarkitekter fra Østre Linje Arkitekter AS presenterer forslag for torget og innhenter innspill fra innbyggerne.

Prosjektleder Sveinung Storeby presenterer ferdig mulighetsstudie for alle nysgjerrige i lokalene til Torvet bok og mer.

Trøgstad kommune - mulighetsstudie nytt torg

Mulighetsstudien er utarbeidet av Østre Linje Arkitekter AS v/MNLA Vigdis Sandli-Ødegaard og Andrea Lumb. Arkitekt Rafal Stabryla har bidratt med illustrasjoner.

BRUKERMEDVIRKNING

For å lage et torg for kommunens innbyggere og brukere, er det gjennomført brukermøter på forskjellige vis. Det er avholdt et idemøte med en sammensatt gruppe av gårdeiere, næringsdrivende, ungdommer og politikere. I tillegg har kommunen samlet inn innspill gjennom sin hjemmeside.

Her er et utdrag av innspillene som har kommet inn i denne fasen:

Gressplen, sittegrupper, lekeplass med sandkasse og en fontene.

Reve tenker, blomster, noe spilletasser og vedlikehold

BILENE MÅ FÅ PARKERE PÅ TORGET NÅR DE SKAL TIL BIBLIOTEKET, BANKEN, SPISESTEDENE VI HAR, FYBIOTER- APEUTENE, BANKEN OG ALT DET ANDRE SOM ER RUNDT TORGET. TRØGSTAD ER STORT OG DET ER MANGE SOM MÅ KJØRE BIL TIL SENTRUM. ER REDD MANGE KJØRER HVA HVIS DET BLIR VANSKELIG Å PARKERE. DE SOM HAR SIN ARBEIDSPASS VED TORGET KAN VEL KANSKJE PARKERE ET ANNET STED

Har hørt at det ligger brosten under. ta den frem. Lag hyggelige benker i grupper rundt om, gjerne litt nivåforskjeller. En liten lekeplass for barn, pergola eller en fontene. Lag mulighet for markedsdagen fra det lokale næringslivet. Fyrt med blomster og kanskje noe kunst fra lokale kunstnere. Lag oppheng for hengekøyer så folk kan ta med hengekøye og låne bok for å lese ute. Legg til rette for at det lokale næringslivet får fine uteserveringer. Gjør i stand parkering på gressplassen bak det store bygget.

Et møte sted for ungdom hadde vært fint

Gjennomføringsvei må legges i god avstand fra vinkelbebyggelsen, slik at soner for gående/ uteplasser kan etableres på de beste fasadene med sol. Veibanen må være tydelig og godt merket.

TAXI FLYTTES TIL VESTENDEN AV VINKELBYGGET

Parkering på torget begrenses, og legges mot øst.

Paviljong/ moderne lyshus.

Fast plass for stort juletre og strømnett må etableres

Boder for aktivitet

Lag grønne flater og steder å sitte og steder å sette store pottelomster.

Gående og sykende må få plass og tydelige soner gjennom torget

Skilt og reklame må organiseres på bygg og få lek utforming

Håper at fornyelse vil gi aktive bygg, nye virksomheter, og utadvent virksomhet!

viktig med tilgjengelighet for rullestol.

Aktiviser fasadene ut mot torget, fjern bilene, få inn fleksible attraksjoner som tiltrekker både barn og unge - og sørg for sitteplasser i sola.

Vinkelbebyggelsen danner solvegg på torget, og med bredere felt i 1.etg og kaldakin i 2.etg. bør aktivitet i bygget komme ut. Og hele 2.etg kunne ha publikumsaktivitet.

Uteserveringsplasser bør opparbeides med kvalitet i belegg, solforhold, og møbleres med tiltalende utemøbler.

Gjennomfør god fasadebelysning og moderne led-armatur

Ny bruk av rådnset, og vurderer sammenheng for byrommet på begge sider av Bv22. Shared space

Fargesatt vinkelbebyggelsen

P-plasser må opparbeides bak vinkelbygget

Viktig å se at torget egentlig starter helt opp på Hølandsveien!

Uteservering i sola

YANN SKAPER LIV, OG TORGET TRENGER Å VITALISERES MED YANN.

Bildet til venstre viser et utdrag av mulighetsstudien som presenterer noen av innspillene som ble sendt inn under medvirkningsprosessen.

Vestfold og Telemark kommunikasjon

Kommunikasjonsstrategi

I samråd med kommunikasjonsrådgiver har vi avventet med å gå ut med informasjon offentlig. Dette fordi vi ikke ønsket å skape urealistiske forventninger i befolkningen - og i starten visste vi heller ikke hvilken vei prosjektet ville ta. I avslutningsfasen vil det legges en plan for kommunikasjon, både internt og offentlig.

Gjennomført intern informasjon

Det er imidlertid gjennomført intern informasjon på kommunens intranettside og i ledergrupper med fokus på;

- Prosjektet som utviklingsarbeid
- Omfang
- Valgt målgruppe og fokusområde
- Valgte pilotområder
- Kartleggings- og medvirkningsprosessene
 - Metodevalg
- Befolkningens betydning som ekspert på eget nærmiljø

Tilbakemelding til deltakerne;

Prosessene fra skolen ble i ettertid oppsummert og tilsendt skolen. De bestemmer selv hvordan, og om de ønsker å benytte seg av materialet videre. Elevene ble informert om at dette ble gjort, slik at de som ønsker det kan henvende seg til sin lærer for å se resultatet av det de har vært med på.

Når det gjelder prosessene med de voksne har de som ønsket å få tilsendt rapporten skrevet seg på en liste med mailadresse, og har fått tilsendt rapporten i etterkant.

Deltakerne ble informert om at de var med i et prosjekt og forventningene ble tydelig avklart. Deltakerne evaluerte sin opplevelse av å ha vært med. Innspillene fra medvirkningsprosessene skal synliggjøres i plandokumentene.

Metodebank

Som avslutning av prosjektet utvikles en «hjemmeside» for innbyggerinvolvering i Larvik kommune; Beskrivelse av metoder og verktøy som kan brukes gjøres tilgjengelig for alle på kommunens internettside. Ikke bare for interne avdelinger, men i tillegg for private aktører som også har plikt til å forholde seg til Plan- og bygningsloven. Vi ønsker å vise at alle typer planprosesser kan gjøre seg nytte av metodene, alene eller i kombinasjon.

Når produktet er klart til å tas i bruk vil det bli markedsført både internt og eksternt.

Prosjekt nærmiljø - Tønsberg kommune

Kommunikasjon og eksempler fra media o.l.

Tønsberg kommune har ikke hatt en egen kommunikasjonsplan for nærmiljøprosjektet. Kommunens kommunikasjonsavdeling har imidlertid vært deltaker i prosjektgruppa. Selv om det har vært en viss utadrettet virksomhet rettet mot tradisjonelle og sosiale medier erkjenner Tønsberg kommune at det kunne vært gjort mer for å gjøre nærmiljøprosjektet mer kjent i befolkningen. Under følger noen eksempler på oppslag i tradisjonelle og sosiale medier:

SATSING: Det skal satses på Semsbyen. Det lover ordfører Petter Berg (H). Leder Lone Andersen i Semsbyen vel mener man bør starte arbeidet med å gjøre det triveligere på plassen mellom Døvlesenteret og bensinstasjonen. **FOTO: JON CATO LANDSVERK**

Slik skal dette bli en vakker bydel

NY GIV: - Vi trenger grønne lunger der folk kan sette seg ned, sier leder Lone Anita Andersen i Semsbyen vel. - Det skal hun få, lover ordfører Petter Berg. Et svensk arkitektfirma har saumfart bydelen, og mener blant annet det må gjøres noe med biltrafikk, «skumle steder» og søppel. **SIDE 6 OG 7**

Hentet fra Tønsbergs blad:

Kommunen jobber med nytt prosjekt: – Du er ekspert og vi trenger deg!

Illustrasjonsfoto Foto: Shutterstock

Av Amalie Andersen

26. august 2018, kl. 05:28

Færder kommune skal jobbe for barn, unge, psykisk helse og rusforebygging i nytt utviklingsarbeid. De vil lære av innbyggerne.

Plakat fra Visste du at kampanjen:

Plakat for 'Visste du at?' kampanjen om redusert pris i barnehage. Plakaten har en rød bakgrunn og viser to tegnefigurer av barn som holder hånd. En taleboble over dem inneholder teksten 'Visste du at?'. Under figurene står 'Redusert pris - barnehage' og en liste med spørsmål som 'Visste du at forsvare med en samlet innsett lavere enn kr. 533.500, kan sølle om redusert pris på barnehagebase?'. I bunnen av plakaten er det informasjon om hvordan man kan søke om redusert pris og hvor man kan finne mer informasjon.

Visste du at?

Redusert pris - barnehage

Visste du at forsvare med en samlet innsett lavere enn kr. 533.500, kan sølle om redusert pris på barnehagebase? Den som inntekten er under kr. 533.500, vil foreldre med barn til 3, 4 og 5- bringer i barnehage i tillegg få 20 timer gratis kjerntid i uken. Du finner info og søknadskjema på vår nettside.

Har du spørsmål, kontakt Servicesenteret eller les mer på www.færderkommune.no/barnehage

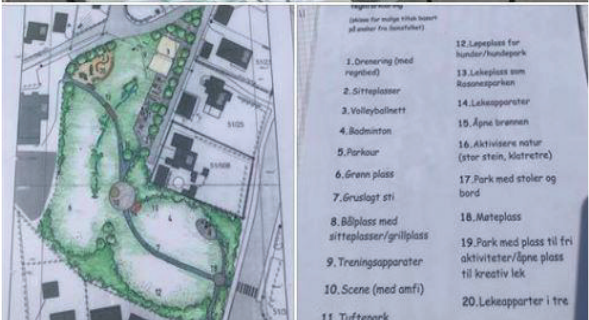
Færderkommune
10200 Færder
3834 Færder
Bokstrekning: Tryk

1 / 24

FÆRDER
KOMMUNE

Tønsberg kommune
June 17, 2017 · 🌐

Vi er på plass på Semsdagen for å vise mulighetsstudie for Sem, og skisse for utvikling av Laskenhavna som sosial møteplass. Vi vil gjerne ha tilbakemeldinger fra deg. Kom innom for en hyggelig prat 😊

Møteplasser (plasser for møter i ulike former og av ulike typer)	
1. Orangeri (med regnlid)	12. Lekeplass for hundar/hundepark
2. Sittelasser	13. Lekeplass som Rasmusparken
3. Volleyballnett	14. Lekeapparater
4. Bodinton	15. Åpne brønner
5. Parkour	16. Aktivisere natur (stor stein, kastetre)
6. Grønn plass	17. Park med stoler og bord
7. Gruslagt sti	18. Møteplass
8. Bål plass med sittelasser/grillplass	19. Park med plass til fri aktiviteter/åpne plass til kreativ lek
9. Treningsapparater	20. Lekeapparater i tre
10. Scene (med omf)	
11. Tufftepark	

Sem Velforening is at Laskenhavna.
April 6, 2017 · Sem · 🌐

Laskenhavna 🌱 Hva er dine ønsker for Laskenhavna? Treningsapparater? Rekreasjon eller kanskje en scene? 🎨🌞🌈🌧️ Skriv i kommentarfeltet hva du kunne tenkt deg:

👍 5 18 Comments 2 Shares

👍 Like 💬 Comment ➦ Share

NÆRMILJØANLEGG: Laskenhavna i Semsbyen skal rustes opp til å bli et nærmiljøanlegg for innbyggerne på Sem. Prosjektkostnaden er satt til 3,6 millioner kroner. **FOTO: JON CATO LANDSVERK**

Planen var å bygge nærmiljøanlegg på Ringshaug **Ruster opp på Sem**

Tønsberg kommune setter av tre millioner kroner til et nærmiljøanlegg i Laskenhavna i Semsbyen. Pengene var egentlig myntet på et lignende anlegg på Ringshaug, men der fikk ikke kommunen tilgang til arealene. Da får Sem pengene.

JON CATO LANDSVERK
jon.cato.landsverk@tbo.no

Tønsberg kommune ville bygge nærmiljøanlegg på et areal vest for Ringshaug ungdomsskole og hadde satt av tre millioner kroner til formålet. Kommunen fikk imidlertid ikke råderett over eiendommen. Derfor vendte administrasjonen blikket mot Semsbyen.

Grønn lunge

Pengene, som var myntet på ringshaugprosjektet, blir nå i stedet benyttet til å ruste opp området Laskenhavna i Semsbyen. Her skal det bli treningspark, scene, griller, benker og ulike lekeapparater for barn og unge. Området ligger i dag

som en grønn lunge i bebyggelsen vest for Semsbyveien.

Opprusting av Laskenhavna er et ledd i arbeidet med å styrke nærmiljøkvalitetene i på Sem og er i tillegg en oppfølging av det pågående arbeidet med overordnet plan for Sem og folkehelseprosjektet «Prosjekt nærmiljø». Utvalg for kultur og folkehelse vedtok onsdag enstemmig å flytte pengene fra Ringshaug til Laskenhavna. Saken går videre til formannskapet, og avgjøres i bystyret 23. mai.

Prosjekt nærmiljø

Prosjektet har en total kostnad

på 3,6 millioner kroner. Av dette er kommunal egeninnsats og dugnad fra nærmiljøet 600.000 kroner. Kommunens egenandel utgjør 800.000 kroner. Prosjektet finansieres også med 1,6 millioner kroner av spillemidler. Det gis momsrefusjon på 600.000 kroner.

Laskenhavna er et av de få områdene i Semsbyen som er igjen av allment tilgjengelige grøntarealer. I vurderingen av tiltaket, påpeker rådmannen at man ønsker at Sem skal være et attraktivt og aktivt lokalsenter i kommunen.

Det kom i forbindelse med arbeidet med planen «Prosjekt

nærmiljø» en rekke innspill til hvilke tiltak som kan bidra til at beboere, handlende og næringsdrivende tar sentrum mer aktivt i bruk.

– Rådmannen ser omprioritering av midler for å realisere utviklingen av Laskenhavna som et viktig strategisk grep for videre utvikling av Sem, skriver rådmannen i sin innstilling.

Som positive momenter for etablering av nærmiljøanlegg i Laskenhavna peker rådmannen på tilgjengelighet til fysisk aktivitet og rekreasjon, nærhet til og bruk av grønne områder og ekte muligheter for sosialisering.

Kommunikasjonsstrategi

Prosjektet har egen logo og brukt i alle kommunikasjonsiltak.

Prosjektgruppa kontaktet lokalavisa i god tid før vi begynte det innledende kartleggingsarbeidet (Helsefremmende sted). Dette resulterte i intervju med en av prosjektdeltakerne, hvor det ble gitt en orientering om prosjektets formål, målgruppe og hvilke nærmiljøer som var valgt. Avisen var tilstede på en av skolene og ga god dekning med tekst og bilder tatt under selve kartleggingen.

Tilsvarende ble gjort i forkant av dialogkonferansene (ideverksted), og det ble en god artikkel (med bilder) om prosjektet. Avisen ble invitert til selve dialogkonferansen, men uteble dessverre.

Sosiale medier: Det ble lagt ut bilder fra samtlige kartleggingshendelser på kommunens facebookside. Lokalavisen vil bli kontaktet i løpet av november 2018 for formidling av erfaringer og funn til innbyggerne. Kontakt og samarbeid med avis og bruk av facebook var klarert og i tråd med kommunens overordnede kommunikasjonsstrategi. Personvern hensynene ble ivaretatt.

Intern informasjon: Det ble lagt ut forhåndsinformasjon og informasjon om de enkelte kartleggingene på kommunens interne kommunikasjonsside, på kommunens facebookside og ansattes facebookside. Det er gjennomført intern informasjon både i tidlig og avsluttende fase av prosjektet til avdelinger/seksjoner som har vært bidragsytere i prosjektet, Seksjon Strategi og samfunn, talsperson barn og unge, og til kommuneplanlegger og planavdelingen.

Plakater: Det ble laget fargerike plakater i stort format med info om dialogkonferansen, som ble hengt opp på skolene, bibliotek, familiesentrene og i nærmiljøet rundt de aktuelle skolene.

Tilbakemelding til deltakerne:

Oppsummering og analyse av funn fra kartlegging (spørreskjema, intervjuer, kart) dannet utgangspunkt for temaer i dialogkonferansene. Det er utarbeidet en skjematisk oversikt over funn fra de fire nærmiljøene som sendes ut til skolene, FAU, elevrådene og nærmiljøutvalgene i løpet av november 2018.

Vil høre nærmiljøenes mening Sandefjord skal bli et enda bedre sted å bo

– Vi har allerede fått mange hundre svar fra de unge om hva de mener er bra og mindre bra med stedene de bor. Nå håper vi på solid oppslutning om idédugnadene vi skal ha i nærmiljøene. Det sier Eddie Whyte i kommunes seksjon for strategi og samfunn, som tidligere i høst besøkte flere barne- og ungdomsskoler i Sandefjord.

Sandefjord kommune deltar i et nasjonalt utviklingsarbeid for å fremme trivsel og helse i nærmiljøene, og nå inviteres det til idédugnader. Mandag 27. november mellom klokka 18.00 og 20.00 kan de som bor i Sentrum være med på idédugnaden på Byskolen, mens det tirsdag 28. november til samme tid blir et tilsvarende møte på Bugården ungdomsskole for dem som bor på Krokemoa.

– Sandefjord har totalt 26 nærmiljøområder. Sentrum, Krokemoa, Bokemoa og Høyjord er valgt ut fordi de er lokalsamfunn med ulik demografisk karakter og ulike styrker og utfordringer, forteller Whyte. I månedsskiftet oktober-november besøkte kommunen flere skoler rundt om i kommunen for å få innspill. I tillegg har de hatt samarbeidsmøter med foreldreutvalg og nærmiljøutvalg. 27. og 28. november blir det altså idédugnader der også de voksne kan engasjere seg og komme med innspill.

– Her kommer vi også til å presentere en del av tilbakemeldingene vi har fått fra barneskolene og ungdomsskolene. Hundrevis av svar er kommet inn. Blant annet har ungene markert på nærmiljøkart både positive møteplasser og mer «skumle» områder hvor det for eksempel er mørkt, veioverganger som oppleves som usikre, og så videre.

Whyte sier at det i tilbakemeldingene fra de unge er mye positivt, men også en del å ta tak i. – Det er veldig bra at barna og ungdommene har vært så tydelige i svarene sine. På idédugnadene vil vi høre om de voksne er enige i framstillingene, og så skal vi jobbe videre med svarene. Målet er å få en god dialog på tvers av aldersgrensene, og resultatene skal brukes aktivt i den kommunale planleggingsprosessen.

Sandefjords Blad 27. november 2017

Sandefjords Blad

TIRSDAG

7. november 2017 • Nr. 258 • Etablert 1859

Løssalg 30 kroner

TIPS: 90109010

DATASENTER UT PÅ HØRING

Et datasenter i Stokke er ute på høring. Hva det betyr for andre planer der, er uklart. **SIDE 2**

SENTRUMS- AREAL SELGES

Tre dekar i Dronningensgate kan i framtida komme til å romme opp mot 120 boliger. **SIDE 3**

FORTSATT UBESEIRET

André Christiansen og Runar slo KIF i helgen, og er fortsatt ubeseiret i 1. divisjon. **SIDE 14**

Vil bedre nærmiljøet

FIKK BESØK: Krokemoa-elevene Hannah Fredrikke Fredriksen (f.v.), Amanda Klilde Jevnaker, Erdoana Kryezi og Hana Tarani fikk flere spørsmål om nærmiljøet av Unni Aadne fra den nyopprettede seksjonen i kommunen for strategi og samfunn. **FOTO: ERIK ANDREASSEN**

PRØVEPROSJEKT: Sandefjord kommune deltar i et nytt prosjekt for å fremme trivsel og helse i nærmiljøet. Nå har elever fra fire områder kommet med drøssevis av innspill. **SIDE 4**

NYHETER **SIDE 24**

Tappeøl som
takeaway

TILBUD

FERSKE
SVINEKOTELETTER

SPAR
50%

39⁹⁰

Ord. pris
79,90/kg

STEINBIT

2x140 g, Lerøy (142,50/kg)

SPAR
28%

39⁹⁰

ord pris
55,90/pk

MENY

Du får så mye mer
Gjelder KUN butikkene i Sandefjord og Stokke

VANN MED KULLSYRE
NATURELL 4X1,5 L

SUPER-
TILBUD

19⁹⁰

4 x 1,5 L

+ pant
før 49,90

Vil gjøre Sandefjord til et bedre sted å bo:

- Viktig at alle blir hørt

- Dette er et forsøk på å sørge for at flest mulig får lov til å være med og påvirke hvordan byen utvikler seg.

ERIK ANDREASSEN
Erik.andreasen@sb.no

Det sier Eddie Whyte, som jobber for kommunens nyopprettede seksjon for strategi og samfunn.

De siste ukene har denne seksjonen besøkt flere barn- og ungdomsskoler i Sandefjord.

Kommunen deltar nemlig i et nasjonalt utviklingsarbeid for å fremme trivsel og helse i nærmiljøet. Målet er å finne frem til konkrete tiltak som kan gjøre Sandefjord til et enda bedre sted å bo.

- Vi har flere nærmiljøutvalg i kommunen og jobber en del med nærmiljø. Dette er en videreutvikling av det. Vi skal ta alle ideene vi får inn og legge dem frem på to idéverksteder i slutten av november, forteller Whyte.

- Sosiale møteplasser

Gjennom prøveprosjektet er fire nærmiljøer valgt ut til å delta: Sentrum, Krokemoa, Bokemoa og Høyjord. De fire lokal-

VIL ENGASJERE FOLK I BYEN: - Det er viktig at alle blir hørt, sier Eddie Whyte fra kommunens seksjon for strategi og samfunn.

FOTO: LINNEA SKARE OSKARSEN

samfunnene som er valgt ut har ulik demografisk karakter og representerer ulike styrker og utfordringer.

I slutten av oktober avla kommunen både Ranvik og Bugården ungdomsskole et besøk. Også i Høyjord og Bokemoa har de vært og fått flere innspill.

Mandag denne uka var Whyte & co. på plass i klasserommet til 5A på Krokemoa skole.

Hva er de tre beste tingene der du bor, og hvordan man kommer seg dit, var sentrale spørsmål elevene fikk.

- Fokuset vårt er på oppvekstmiljø og sosiale møteplasser. Ofte kan noe så enkelt som veiarbeid føre til at barn ikke vil besøke vennene sine. Her er det for eksempel noen som kan peke på huset sitt fra skolen, mens andre bor lenger unna. Vi er på leting etter om barna kommer dit de ønsker å være, eventuelt hva som stopper dem, og om de hadde gått et annet sted hvis det var lettere, forteller Whyte, som roser elevene på Krokemoa:

- De er kreative, det skal de ha. Det er selvfølgelig forskjell på å snakke med noen på ungdomsskolen og femteklassin-

GRUPPEARBEID: Elevene skulle blant annet hjelpe hverandre med å finne stedene de bor, hvordan de kommer seg til skolen og hvilke steder og veier de føler seg trygge på. Fra venstre: Thomas Rødne Skalleberg, Adalheidur Emma Steinarsdóttir, Noah Sebastian Jansmyr Ovesen, Oda Coll (skjult) og Anna Christina Kamfjord.

FOTO: ERIK ANDREASSEN

ger, men det er viktig at alle blir hørt.

- Folk er fornøyd

På Krokemoa ble elevene delt inn i ulike grupper, med hvert sitt kart. Der skulle de blant annet hjelpe hverandre med å finne stedene de bor, hvordan de kommer seg til skolen og hvilke steder og veier de føler seg trygge på.

Opgaver som så ut til å falle i smak blant elevene.

«Morsomt», «gøy» og «bra vi

blir hørt» var noen av tilbakemeldingene etter at timen var over. I tillegg til besøkene på skolene har de tre representantene hatt samarbeidsmøter med foreldreutvalgene og nærmiljøutvalgene i områdene.

Fredag tar de turen til Byskolen, før det arrangeres idédugnader i sentrum på Byskolen og på Bugården ungdomsskole henholdsvis 27. og 28. november. Da kan også de voksne engasjere seg og komme med innspill.

- Nå skal vi rett og slett jobbe videre med alle innspillene vi har fått. På idédugnadene skal vi presentere hva vi har opplevd. Vi håper å finne frem til noen gode måter å engasjere byens innbyggere på, som vi kan bruke i tiden fremover. Målet er å aktivisere folk, og få dem til å føle at de er med i våre prosesser. Og det betyr folk i alle aldre, understreker Whyte, og tilføyer:

- Det generelle inntrykket er at folk hovedsakelig er godt fornøyd. Men vi er på leting etter hvordan vi kan gjøre ting bedre. Det er alltid et stort potensial!

FIKK BESØK: Hannah Fredrikke Fredriksen (f.v.), Amanda Kilde Jevnaker, Erdoana Kryezi og Hana Tarani fra 5A på Krokemoa skole fikk flere spørsmål om nærmiljøet av Unni Aadne fra den nyopprettede seksjonen i kommunen for strategi og samfunn.

FOTO: ERIK ANDREASSEN

Åpnet ny klesbutikk to måneder før skjema

STORGATA: Next Label har åpnet i de tidligere lokalene til Guvaag Møbler.

FOTO: LILY MARCELA GUNDERSEN

Next Label har åpnet dørene i Storgata.

LILY MARCELA GUNDERSEN
lily@sb.no

- Vi skulle åpne 2. januar. Men alt ble klart før, og da var det bare å åpne, sier daglig leder Agnethe Dokken.

Agnethe Dokken er tidligere daglig leder av Motehuset Dokken AS, som hun har eid sammen med faren og broren sin.

Nå har hun startet sitt eget forretningskonsept vegg i vegg

med Dokken, i de tidligere lokalene til Guvaag Møbler i Storgata.

Utspring fra Dokken

I februar ble det nemlig kjent at Motehuset Dokken kommer til å avvike driften. Siste åpningsdag blir 31. desember 2017.

Men det vil ikke ta lang tid før det blir liv i dette lokalet igjen. I juni 2018 åpner The Dressing Room, med åtte erfarne Dokken-damer på plass.

Før dette ble kjent i høst, omtalte Sandefjords Blad at også

ÅPNET LØRDAG: Ellen Haugan (f.v.), Lina Ribikauskieni, Lise Thuve og Agnethe Dokken i Next Label.

FOTO: LILY MARCELA GUNDERSEN

Agnethe Dokken starter sitt eget konsept, som nå har åpnet dørene.

Tre ansatte

Målgruppen hos Next Label er i hovedsak kvinner fra 25 år og

oppover.

- Det er ikke en dyr butikk. Prisene her er midt på treet. Vi har mange danske merker, en stor undertøyavdeling og litt tilbehør som vesker og strømper, sier Agnethe Dokken.

Butikken har foreløpig tre ansatte. Åpningstiden blir 10-17/18 i ukedager og 10-16 lørdager.

Kommunikasjon i Prosjekt nærmiljø

Aktivitet	Tidsrom	Innhold
Forberede «Visste du at»	Januar-april 2018	Engasjere alle ansatte i Familiens hus til å lage plakatene i Visste du at kampanjene.
Visste du at kampanjen	april 2018 – juni 2019	Facebooksiden til Færder kommune, og plakater som henges opp på alle skoler, barnehager og tjenester i Familiens hus.
Stand	Teiedagen 28. juni 2018	Synliggjøre prosjektet og skaffe innbyggerer til å delta
Pressemelding	August 2018	Synliggjøre prosjektet
Invitasjon sendt ut pr e-post til alle foreldre med barn i barnehage	September 2018	Inviterer til allmøte
Opprette Mitt Færder	Oktober 2018	Facebookside

Vi trenger din hjelp!

Vil du være med å påvirke?

**Din mening betyr
mye for oss!**

**FÆRDER
KOMMUNE**
– med vind i seilene

Vil du være med å påvirke hvordan Færder kommune kan gi gode tjenester til barn, unge og deres familier?

Familiens hus hjelper både barn, unge og deres familie med alt innen trivsel og fysisk og psykisk helse! Familiens hus består av helsestasjon, skolehelsetjenesten, barnevernet, PPT, RMU. Skoler og barnehager er også en del av Familiens hus. Vi jobber sammen for å sikre at alle får den hjelpen de trenger.

Nå vil vi utvikle vårt tilbud etter ønsker fra barn, unge og deres foresatte. Da trenger vi din hjelp til å vite hva du ønsker deg, for at vi skal kunne gi et enda bedre tilbud, få nye ideer osv.

Vi ønsker å lære av deg! Har du opplevd medgang og motgang i livet?

Er du pappaen til ei ensom jente, eller bestemor til en gutt som elsker skolen? Vet du hva som skal til for å bli trygg og modig? Du er eksperten og vi trenger deg.

Du kan være: ung, gammel, mamma, pappa, bestemor, bestefar, dirigent, fotballtrener, danselærer, kul, ukul, slapp, flink, nerd, sur, snill, frivillig, skeiv, straight, trist, glad, innafor, utafor og alt annet - *det spiller ingen rolle!*

Vi ønsker å lære av deg!
Ønsker du å bidra?

Vi inviterer deg!

Har du lyst til bidra? Bli med da vel!

Fyll ut vår deltagerliste på nett for å bli med:
<https://www.faerder.kommune.no/sd/skjema/NKO066/>

Har du noen spørsmål?

Send e-post til:
lise.almquist.bjorge@faerder.kommune.no

Familiens hus

409 14 474

473 92 596

familienshus@faerder.kommune.no

**FÆRDER
KOMMUNE**
– med vind i seilene

Kommunikasjon og eksempler fra media o.l.

Kommunen har vært aktiv med informasjon underveis i både lokalpresse, kommunens hjemmeside og gjennom sosiale media.

[Her er et eksempel.](#)

Linker til medier er vanskelig, grunnet begrenset tilgang uten abonnement.

Troms og Finnmark kommunikasjon

Delrapport 2: Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse, Kommunikasjonsplan folkehelse Måsøy kommune

Kommunikasjonsplanen viser innsatsområder, oppgaver og mål som skal prioriteres i arbeidet med folkehelsekommunikasjon frem mot 2022.

Språkopplæring og inkludering

- Informere utad til befolkningen og aktuelle arbeidsgivere, at Måsøy frivillighetssentral har ansvaret for å knytte kontakter mellom lag og foreninger og nye arbeidsinnflyttere samt utdeling av velkomstpakke.
- Informere utad til befolkningen at EØS borgere kan benytte seg av voksenopplæring/norskopplæring tilbud, samt nettkurs gjennom Måsøy frivillighetssentral.
- Lage to saker for egne nettsider som viser det nye tilbudet

Bedre rus- og psykiskhelse oppfølging for unge

- Informere på foreldremøter om resultatene fra spørreundersøkelsen Ungdata om deres barns psykiske helse og rusforbruk.
- Informere utad til befolkningen om nytt prosjekt «arbeidstrening for ungdom – trygg havn i Måsøy». Hva det innebærer, samt årsakene og målene for prosjektet.
- Lage 2 saker på egne nettsider som viser eksempler fra «arbeidstrening for ungdom – trygg havn i Måsøy».

Mer fysisk aktiv befolkning

- Måsøy Frivillighetssentral ansvarlig for å reklamere for alle fellestilbud for trening (privat og offentlig) i kommunen
- Ferdigstilling av turmerking og skilting av turløyper i kommunen publiseres tydelig, samt fremme info om Friluftsrådets prosjekter «perletur, julesprek, ut og plukk mm).
- Tydeligere informasjon om leie av svømmehall, polarhall og aula.

Trivsel for godt voksne

- God informasjon om aktiviteter/trivsels kafe gjennom Måsøy frivillighetssentral
- God prosess med Pensjonistforeningen for planlegging av konserter, kurs og aktiviteter for godt voksne i kommunen.
- Lage 4 saker egenreklame i året knyttet til aktiviteter for godt voksne i Måsøy.

Sentrale folkehelse-kommunikasjonsutfordringer

- Har vi et avklart ansvarsforhold for hvem som skal fremme mer kommunikasjon?
- Hvordan kan vi bidra til å få frem de gode historiene og skape økt interesse for folkehelsearbeid?
- Hvordan kan vi utnytte kommunikasjonskanalene våre bedre og bruker vi de riktige verktøyene/kanalene i dag?

Mer er om nærmiljøprosjektet i Finnmark

Avslutningsrapport "Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse"

Nærmiljøprosjektet et tre-årlig prosjekt støttet av Helsedirektoratet, har fokusert på hvordan det er å komme til Havøysund.

Hva fungerer godt og hva bør gjøres for å gjøre integrering og trivsel bedre. Her ligger intensjonen bak tiltakene: Måsøy frivillighetssentral, Mulighetsstudiet nytt museum og ungdom i arbeid. Mange fra Havøysund har blitt intervjuet og mye av rapporten bygger på svarene deres. Rapporten er skrevet av Fredrik Vikse.

Hele rapporten kan du lese [her](#).

Integrering i Måsøy

Er barn blitt den nye fiskeindustrien?

Flirte vi mer før? Er Havøysund stengt fordi alle er på hytta? Er jobben møteplassenes mor her i kommunen.

ÅPENT MØTE 11 OKTOBER, klokka 18 på biblioteket.
Spørsmålene er overskrifter i folkehelseprosjektet som legges frem.

- Måsøy frivillighetssentral - hva skal det bli?
- Nytt folkehelseprosjekt - Alle ungdommer i Måsøy skal få arbeidserfaring.
- Innlegg fra professor Nils Aaræther og førsteamanuensis Brynhild Granås fra UiT.
- Musikalske innslag fra Dag André Kristiansen.

Vi vil gjerne høre din mening om disse prosjektene, så komkom!

Måsøy kommune har i nærmiljøprosjektet fokus på hvordan det er å komme som ny til Havøysund. Ved hjelp av dybdeintervju med nye arbeidsinnflyttere, gruppe intervju med fastboende, og folkemøte har prosjektgruppen fått til god medvirkning fra målgruppen. Gjennom medvirkningsarbeidet har prosjektgruppen kartlagt styrker og svakheter i integreringen av nye til Havøysund. Prosjektet oppsummert så langt: **Medvirkning = mer treffsikre prioriteringer**

Prosjektrapport del 2 - Båtsfjord kommune

Implementering av prosjektet i kommunale planer

Båtsfjord kommune har i løpet av våren 2018 revidert planstrategien og dette har vært positivt i forhold til vårt folkehelseprosjekt. Vi har fått anledning til å jobbe tett inn mot planleggeren i kommunen og på denne måten har vi fått belyst de ulike temaene som prosjektet har hatt fokus på. Dette har medført at de utfordringene som ungdommen har er blitt tatt med i den reviderte planstrategien, noe som er svært positivt i forhold til synliggjøring og gjennomføring av fremtidige mulige tiltak.

Medvirkning og kommunikasjon med målgruppen

I løpet av våren 2018 brukte prosjektgruppen tiden på å analysere og utarbeide relevante tiltak i forhold til de ulike temaene som fremkommer i datamaterialet. Det var fem hovedtemaer som skilte seg ut; utdanning, næringsliv, fritidsaktiviteter, bolig og møteplasser. Den 1.oktober 2018 arrangerte prosjektgruppen et folkemøte som vi valgte å kalle temakveld. Tema for kvelden var «møteplasser» ettersom Båtsfjord kommune er i gang med planleggingen av et nytt skolebygg som skal inneholde barne -og ungdomsskole, samt VGS. Skolebygget skal i tillegg inneholde bibliotek, kulturavdeling og flerbrukshall. Etter dialog med rådmannen var vi enig at det var en bra anledning for å skape medvirkning i aldersgruppen 16-23 år i forhold til utformingen av fremtidsbygget, men også i forhold til dagens situasjon hvor ungdommene opplever at det ikke finnes aktuelle møteplasser for de.

Temakvelden ble en suksess med mange ungdommer til stede og dette har sammenheng med planleggingen internt i prosjektgruppen, samt at vi var flinke i måten vi kommuniserte dette arrangementet ut til målgruppen. Vi fikk hjelp fra ungdomskoordinator som benyttet seg av plattformen som ungdomsrådet i kommunen har for å nå ut til ungdommene. Det vil si at vi benyttet oss av sosiale medier for å skape interesse for temakvelden. Det ble laget en invitasjon tilpasset målgruppen og denne ble distribuert på facebook og instagram. I tillegg benyttet vi

oss av facebook-siden til kommunen samt en egen Båtsfjord-side hvor vi postet en nøytral invitasjon som inviterte resterende befolkning.

Videre kommunikasjon med målgruppen

For prosjektgruppen er det viktig å gå fra medvirkning til opplevd medvirkning. Dette innebærer at vi opprettholder dialog med ungdommene og informerer de om hva som skjer med det videre arbeidet. Dette er veldig viktig og vi ser at vi i stor grad når ut til målgruppen når vi er på deres sosiale arenaer. I tillegg opplever prosjektgruppen at medvirkning skaper engasjement, noe som er essensielt for å kunne forbedre ungdommenes opplevelse av stedet i dag, men også i et langsiktig perspektiv.

Nærmiljø- og lokalsamfunn som fremmer folkehelse 2015-2018

Trivsel i Båtsfjord

Båtsfjord kommune har i folkehelseprosjektet fokus på ungdom i alderen 16-23 år. Ved hjelp av gjestebud, fokusgruppe og folkemøte har prosjektgruppen fått til god medvirkning fra målgruppen. Gjennom medvirkningsarbeidet har prosjektgruppen kartlagt utfordringene som kommunen har i forhold til å gi ungdommene et tilfredsstillende tilbud. Prosjektet oppsummert så langt: **medvirkning=engasjement!**

Prosjektrapport del 2 om kommunikasjon

10. Kommunikasjon og eksempler fra media o.l.

DATO	AKTIVITET	DELTAKERE	UTDYPENDE MERKNADER
Desember 2015	Orienteringsmøte i regi av FFK	FFK prosjekteiere, Planleggere, prosjektleder, ungdomsrådet, Sør-Varanger kommune sin valgte tematikk inn i prosjektet, danner grunnlaget for fagsammensetning inn i dette møtet	Sør-Varanger kommune ønsker å fokusere på barn og unge i sin tematikk i prosjektet. «Hva må til for å styrke barn og unges stedsidentitet for å bedre egen helse både fysisk, psykisk og sosialt.». Temavalget har sammenheng med kommunens satsning i kommuneplanens samfunnsdel der barn og unge prioriteres. Og ønsker at ungdom skal kunne være med å påvirke samfunnet de bor i, slik at deres mening om et helsefremmende samfunn kommer med.
Vår 2016	Orientering for rådmanns ledergruppe, temavalg	Prosjektleder	Ledergruppene orientert om temavalg og begrunnelse
Vår 2016	Orientering for politisk utvalg	Prosjektleder	Orientering for utvalg for levekår
Vår 2016	Workshop med temavalg og prosess	Ungdom, media, prosjektgruppe	
September 2016	Informasjonsmøte med videregående skole	Prosjektleder	Inf.om metodeinnsamling og deltakelse av elever fra VG skole
Oktober 2016	Workshop med gjestebudsopplæring		
Oktober 2016	Workshop, metodeopplæring med gjestebudsverter	Gjestebudsverter, arbeidsgruppen, media	Lokalmedia invitert for å dekke arbeidet med oppstart av datainnsamling i prosjektet
Mars 2017	Workshop i planopplæring	Enhetsledere og avd. ledere ved helse, omsorg og velferd, samfunnsplanlegger, arealplanlegger, folkehelsekoordinator	Planopplæring med fagenhetene der målsetting er forståelse for innhenting av kunnskapsgrunnlag i planarbeid

Mars 2017	Workshop i planopplæring	Enhetsledere og avd. ledere ved oppvekst, samfunnsplanlegger, arealplanlegger, folkehelsekoordinator	Planopplæring med fagenhetene der målsetting er forståelse for innhenting av kunnskapsgrunnlag i planarbeid
September 2017	Presentasjon av metode og funn	Helse, oppvekst, plan, rådmann	Gjestebudsverter og andre presenteres for datafunn
Oktober 2017	Framlegg av prosjektet		Folkehelsekonferansen 2017, Oslo
Juni 2018	Avisreportasje om prosjektet	Lokalmedia, prosjektleder	
Juni 2018	Ungdomskonferanse	Prosjektgruppe, ordfører, FAU, fagpersonell skoler, kultur, idrett, KorusNord, ungdomsrådet, lokalmedia	Åpent møte med presentasjon av prosjektet med funn. Ungdata resultater, Paneldebatt
September 2018	Workshop i planopplæring i forbindelse med omstilling	Lederforum, samfunnsplanlegger og folkehelsekoordinator (prosjektleder)	Opplæring vedrørende kommunens kunnskapsgrunnlag for planlegging, styring og prioritering
September 2018	Workshop i planopplæring i forbindelse med omstilling	Politikere, samfunnsplanlegger og folkehelsekoordinator (prosjektleder)	Opplæring vedrørende kommunens kunnskapsgrunnlag for planlegging, styring og prioritering
September 2018	Programkommune psykisk, helse og rus	Prosjektleder, samfunnsplanlegger, enheter helse, skole, NAV, kultur, idrett	Tiltaksrettet prosjekt med bakgrunn i kunnskapsgrunnlaget fra Nærmiljøprosjektet
Mars 2019	Orientering for fagnettverk barnehager	Prosjektleder	Presentasjon av Nærmiljøprosjektet med overgang til nytt prosjekt «Programkommune»

KUNDESENTERTIPS OSS

PROSJEKT: Kjerstin Møllebakken inviterte til gjestebud på Rådhuset. De inviterte fikk informasjon om hvordan de selv skal holde gjestebud, og målet er å få vite mest mulig om hva barn og unge tenker om trivsel i Sør-Varanger.

Bedre trivsel gir bedre folkehelse

Kjerstin Møllebakken har invitert til gjestebud, en ny metode for å få inn folks egne tanker og meninger. - De inviterte skal selv holde gjestebud, og det vi vil kartlegge er om folk trives eller hva som skal til for å skape trivsel, sier hun.

Yngve Grønvik

Publisert: 25.10.2016 07:00:00

Oppdatert: 23.10.2017 11:10:21

New 0 0

Bakgrunnen for prosjektet er at Helsedirektoratet inviterte fylkeskommunene til å søke om deltakelse i utviklingsarbeid om nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse. Fem kommuner i Finnmark deltar, og Sør-Varanger er en av dem.

Upløyd mark

Prosjektet skal blant annet gi bedre kunnskap om hva som bidrar til livskvalitet og trivsel, og om hvordan folk har det i

lokalsamfunnet. Utvikling av egnede metoder for å finne disse svarene er en del av prosjektet, og i Sør-Varanger har man valgt å prøve gjestebud-metoden.

- Dette er oppløyd mark her i kommunen, men flere andre steder har man veldig gode erfaringer med det. I stedetfor å holde store folkemøter, der man får veldig mye informasjon, men der mange kanskje kvier seg for å snakke, vil vi skape andre og mindre arenaer, forteller Møllebakken. Hun er folkehelskoordinator i Sør-Varanger kommune.

Åpen diskusjon

Hun sier at de har valgt å fokusere på barn og unges trivsel, og har derfor invitert barnehager, lærere fra mellom- og ungdomstrinnet og elever fra videregående til å være med.

- Elevene fra videregående skal være vertskap for utvalgte grupper unge på egen alder. De skal invitere 8-10 ungdommer hver, som de selv velger ut, til å komme sammen og snakke om det temaet vi har valgt. Etterpå skal det skrives en kort rapport som vi i prosjektet får til å jobbe videre med, forteller Kjerstin Møllebakken.

Hun legger vekt på at det ikke finnes noen fasitsvar, ungdommene får mene hva de vil og snakke om det de vil, det skal stilles åpne spørsmål som skaper diskusjon og forhåpentlig mange svar.

God møteplass

- Det er flere gode grunner til å velge en slik måte å gjøre det på. Det ene er at man kan velge sin egen arena, man kan for eksempel møtes og spise pizza ute, eller man kan møtes hjemme hos noen, et sted der gruppen kan sitte sammen og snakke i fred og ro. Med en slik gruppe har alle anledning til å bli hørt, og det at man kan snakke fritt gjør at man kan få fram mange interessante synspunkter. Samtidig vil vi også vite om denne metoden virker. Ut fra rapporten som verten skriver etterpå vil vi også lære om hvordan vi eventuelt kan gjøre det bedre neste gang. Vi må også lære om metoden, sier Møllebakken.

Femåringer

I barnehagene er det de eldste ungene som er valgt ut til å delta, og de vil få bidra sammen med ansatte i barnehagen. Enhetsleder for barnehager, Eva Johanne Johnsen, sier at hvilke barnehager som skal være med på dette, har de ikke helt bestemt ennå, og at metoden der kan være en blanding av å se på bilder, tegne og snakke om forskjellige ting.

- Man skal ikke undervurdere hva femåringer vet, sier hun.

- Men det er også viktig å snakke med dem på en måte som ikke påvirker hva de vil fortelle, og jeg tror vi vil få mange spennende svar, sier Johnsen.

På grunnskolen er det femte- og niendeklassingene som skal være med, og det er lærerne som vil lede disse samlingene.

Identitet

- Det store målet er å skape en kommune som det er godt å bo i, en kommune man har lyst å komme tilbake til, en kommune der barn og unge føler stedsidentitet, sier Kjerstin Møllebakken. Og når alle treffene, gjestebudene, er holdt i løpet av november, og alle rapporter levert, er det litt av et materiale å jobbe med.

- Sånn rundt regnet er det 150-170 barn og unge som har fått delta, i tillegg til barnehageungene, og alt vi får tilbake fra disse gjestebudene er viktig og nyttig, så dette gleder vi oss veldig til, sier Møllebakken.

KONFERANSE OM UNGDOM

UNGDOM

- HVEM ER DU?

Åpning ved ordfører

Presentasjon av ungdomsundersøkelsen 2018

- » Ungdomsskolen
- » Videregående skole

Presentasjon av Nærmiljøprosjektet;
Hvordan styrke barn og unges trivsel og tilhørighet til Sør-Varanger for å bedre egen helse, både fysisk, psykisk og sosialt?

Pause med kake, brus og kaffe

Paneldebatt

- » Ungdomsskoleelev
- » Videregående elev
- » Foreldrearbeidsutvalgets representant
- » Politiker
- » Helsesøster/skolelege
- » Lærer
- » Representant kultur og idrett
- » Politi

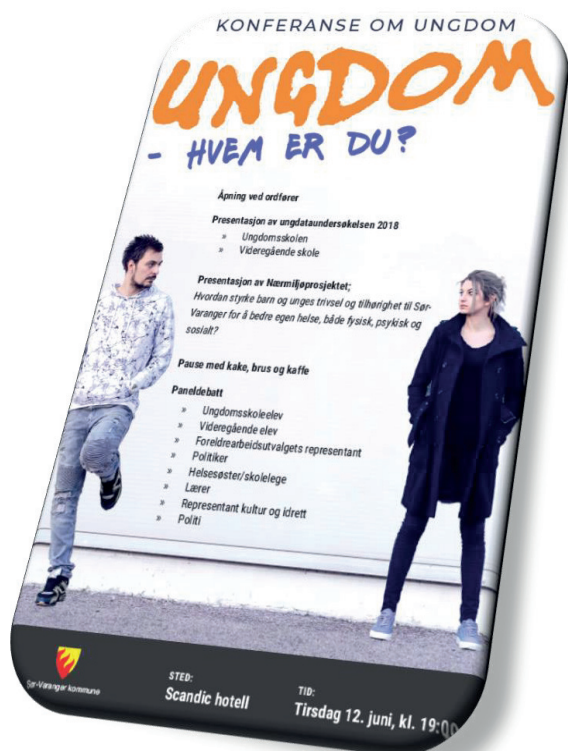
 Sør-Varanger kommune

STED: Scandic hotell

TID: Tirsdag 12. juni, kl. 19:00

Ungdom – trivsel og tilhørighet

Hva er trivsel og tilhørighet for barn og unge i Sør-Varanger kommune? Ved hjelp av kvalitativ metode gjestebud, har vi fått verdifulle utsagn, refleksjoner og betraktninger fra rundt 240 barn og unge i Sør-Varanger kommune. Ved hjelp av kategorisering og flere runder med analysearbeid, har vi hentet ut viktig informasjon for bruk i kommunedelplaner og annet viktig folkehelsearbeid.

Geografiske
kjennetegn

Mobilitet

Det å møtes

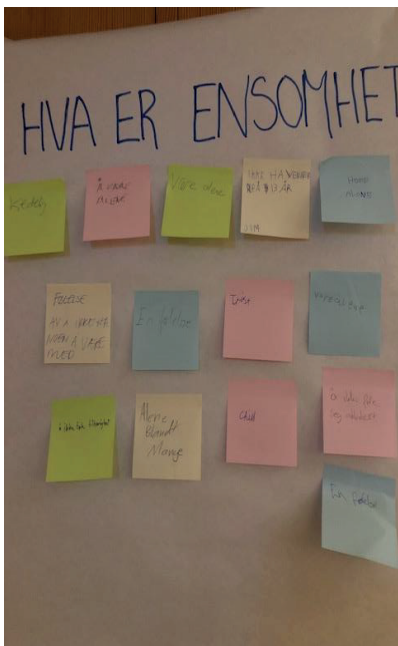
Trivsel

DELPARRORT 2: KOMMUNIKASJONSPLAN «HVA KAN NÆRMILJØ OG LOKALSAMFUNN GJØRE FOR Å FREMME UNGDOMS TRIVSEL I TANA?»

Målgruppe	Hovedbudskap	Kanal	Frekvens	Frist	Ansvarlig
Adm. ledelse	Forankre prosjektet. Hvorfor prosjektet er viktig.	Kontormøte	1 gang	Utført	Prosjektleder
	Sluttrappport/konklusjoner	Fellesmøte med HOOK	1 gang		
Virksomhetsleder	Informere om prosjektmandatet	Kontormøte	1 gang	Utført	Prosjektleder
	Rapportere om fremdrift	Kontormøte	Hver måned	Løpende	Prosjektleder
	Sluttrappport/konklusjoner	Fellesmøte med HOOK	1 gang	Feb 19	
Hovedutvalg for oppvekst, omsorg og kultur	Forankre prosjektet. Hvorfor det er viktig.	HOOK-møte	1 gang	Utført	Prosjektleder
	Rapportere om resultat/konklusjoner	HOOK-møte	1 gang	Feb 19	Prosjektleder
Arbeidsgruppe folkehelseoversikt	Konklusjoner og innspill til folkehelseoversikten	Møte	1 gang	Feb 19	Prosjektleder Kommuneplanlegger
Arbeidsgruppe tiltaksutvikling	Konklusjoner og innspill til tiltaksutvikling	Møte	2 ganger	Des 18	Prosjektleder
Grunnskolene	Informere om resultater fra ung-data	Allmøte	1 gang	Utført	Kommuneplanlegger
	Informere om sluttrappport	Allmøte	1 gang		Prosjektleder
Tana vgs.	Informere om sluttrappport	Allmøte	1 gang		Prosjektleder
Lag og foreninger	Informere om sluttrappport	Hjemmeside, sosiale media, aviser	1 gang		Prosjektleder
Foreldre	Informere om sluttrappport	Hjemmeside, sosiale media, aviser	1 gang		Prosjektleder

Trivsel blant ungdom i Tana

Tana kommune har i nærmiljøprosjektet hatt fokus på barn og unges trivsel i alderen 13-16 år.

Kunnskap om ungdomsgruppens trivsel har vi fått ved å gjennomføre temadag i grunnskolen, ha møter på ungdomsklubben og på den videregående skolen i kommunen. I tillegg har vi bruk informasjon fra Ung data undersøkelsene i 2016 og 2018.

Gjennom medvirkning fra barn og unge har vi fått et innblikk i ungdommens synspunkter på nærmiljøet, trivsel, utfordringer som ungdommene i Tana møter og hva de ønsker seg for framtiden.

Er det en fremtid for ungdom i Tana?

– Det nytter ikke med gode jobber hvis man ikke trives, sier Mia Larsen. På folkemøtet diskuterte ungdommer og voksne hva som skal til for å øke trivselen.

KARSTEN UGELVIK
– Jeg netter med å innrømme det, men jeg trives faktisk på Tana videregående skole. Der kan man være seg selv, og man blir ikke mobba, sier Filipp Rial Saava fra Ungdomsrådet foran forsamlingen av ungdommer og voksne på møtet.
– Det ble holdt et folkemøte med kamaat «hvordan for ungdom i Tana?», og ungdommen var ikke fornøyd med det som er i kommunen.
– Dere aner ikke hva dere går gjennom hvis dere har på dem som sier at Tana videregående skole er noe flott, for da

aner ikke hva de snakker om, sier Rial Saava.
– Man vil ikke å bli i hjemkommunen i Oslo og flytte vekst for å gå på skole.
Sa opp drømmejobben i Oslo og flyttet hjem
En annen som delte sine erfaringer og reiseopplevelser rundt det å bo i hjemkommunen var Mia Larsen. Hun tok ingeniøruddanning i Oslo og fikk drømmejobben der, men valgte å flytte til Tana.
– I Oslo var jeg med på prosjekter som er 100 ganger større, men de prosjektene jeg jobbet med har et arbeidstempo som er folk jeg kjører. Det betyr noe, det har en helt annen verdi, sier Larsen.
– Hun fortalte at hun ikke å sitte på kafeen på Løkka i hovedstaden, men på et tidspunkt tenkte hun at «Jeg vil ikke bli her for å bli borte», og flyttet hjem til hjemkommunen. Av ting som trakk henne hjem

nevner hun blant annet venner og nærhet til naturen.
– Det er klart at næringslivet må engasjere seg at det finnes jobber til ungdommene her, men det nytter ikke med gode jobber hvis man ikke trives. Fundamentet man bygger i hjemkommunen, det er det som trykkes ungdom hjem, sier Larsen.
Ting som kan bli bedre
Så hvordan står det til med ungdommene i Tana? Bigger vi et solid fundament som gjør at de blir så varm om hjertet når de tenker tilbake på hjemkommunen at de gladelig takker nei til bylivet, og kommer reiseutgifter og uttrentede tilbake til kommunen for å være en del av samfunnet og bli mangel?
– Flere av ungdommene tok opp ting som ikke fungerer optimalt. Enten er det at det finnes utdanning foregår «topping av leger», slik at det fokuseres på de som er best, og at skillevåren dermed drar seg mer om det å prestere enn å være en sosial arena.

Dette gjør at mange blir utskudt fra ferdighetsfelter.
Idemødring
Deltakerne på folkemøtet satt i grupper rundt bord og hadde idemødring om løsninger på forskjellige problemstillinger. Hvilke stas kan gjøre for å øke trivselen? Hva kan foreldre bidra med?
Forslag som ble presentert var blant annet å ha flere møteplasser for ungdom utenom Mx, starte opp noen form for organisert fysisk aktivitet som ikke handler om konkurranse, vi måns tilbyr skole til dem som ikke har noen som kan kose dem, og at man involverer med dem som går alene og er uføre.
Et gjengjeldende tema var ønsket om å bidra til at Tana-samfunnet klarte å møte behovet til hver enkelt om å bli sett og å ha en plass å gå til uten å måtte prestere.

karsten@saga.no

– Flytter over av sosial kapital

Professor i samfunnsplanlegging Nils Aarsæther har stor tro på Tana-samfunnet. Han tok en oppsummering av folkemøtet.

KARSTEN UGELVIK
Professor i samfunnsplanlegging og kulturforskning ved Universitetet i Tromsø var på besøk i Tana som representant og medlem i prosjektet «Nærme og lokalsamfunn som fremmer folkehelsen». På slutten av folkemøtet som ble holdt om ungdoms- og helse i Tana, tok han en oppsummering og kom med sine observasjoner.
– Tana-samfunnet flytter over av sosial kapital. Dere har et stort oppgjørskapasitet, har stor like passert og harer på, her er alle i stand til å løse fram saker, sier Aarsæther.

Aktivitet i helgene
Han gikk igjennom noen av tiltakene som ble foreslått.
– Aktivitet i helgene er nok nøkkelen her. At man har et helgeengasjement én gang i måneden til et fast og forutsigbart tilbud, så videregående elevene har en grunn til å komme hjem, sier Aarsæther.
Kommunen har mange aktiviteter og tilbud og Aarsæther mener det ikke er det det står på.
– Det er veldig så mange tilbud at dere ligger og klikker på overlevelsesnivå, sier professoren. Han trekker fram viktigheten av å fokusere på de som ikke er best.
– Lista ligger høyt, dere har faktisk over mange gode talenter. Men ca 50 % har ikke opp i nasjonal klasse, sier Aarsæther.
– Det er denne rapporten som skal utgjøre medlemskapet av lokalsamfunnet, og da må det være tilbud rettet mot dem.

Kjøre sammen
En særegen ting for Tana er de store distansene.
– Det er en langstrakt kommunis og transport er et problem. Det har blitt trukket frem at det mangler mer transport. En skolebuss med skolebuss, så videregående med utstillingsene skal med 40 % på noen år nå, og det er ikke bærekraftig med mer transport, sier Aarsæther.
– Samfunnet er så lite, her, så når dere ser noen som ikke kommer seg avgårde, tilbyr dere skyte. Alle kan bli sett, dette betyr dere veldig godt, sier han.
Aarsæther konkluderer med at det ser lyst ut for kommunen.
– Jeg har stor tro på at samfunnet har mulighet til å leve og blomstre. Det er et rikt oppgjørskapasitet dere har skapt her, sier han, og ønsker samarbeidene i Tana.

HOYT UTDANNEDE: Mia Larsen har tatt høyere utdanning for å få flytte hjem til Tana. Professor Nils Aarsæther hørte på tankevekkende og dette så sine observasjoner. (Foto: Karsten Ugelvik)

Ønsker mer støttende foreldre

Tana kommune har fått bevilget midler til trivselsøkende tiltak. Det ungdommene ønsker seg aller mest kan dermed ikke kjøpes for penger.

KARSTEN UGELVIK
– Noe ungdommene faktisk frem var et de skulle ønske foreldrene var mer støttende. Jeg ville egentlig at alle foreldre, hvert fall de tre halvdelene, kom og hørte på det ungdommene har å fortelle, sier prosjektleder Magnhild Stokk.
– Hun står bak folkemøtet «hvordan for ungdom i Tana?», og jobber med flere prosjekter som

dreier seg om hvordan ungdom i kommunen har det, og hva som kan forbedres.
Ensom ungdom
Til fra Ungdata 2018 viste at ungdom i Tana er mer ensom og opplever mer mobbing enn ellers i landet. På spørsmål av dette ble Nærme og lokalsamfunn startet opp.
Nærme og lokalsamfunn har et avdelings- og nettverkssystem, men også positive ting som ungdom fremhever ved Tana, forteller Stokk.
Et annet prosjekt er medlemskapet Oppdrett 21. Platt på tross. Tana ungdomsråd er en av tre ungdomsråd i landet som er medlem i oppdrett, som går ut på å undersøke hvordan det er med ferdighetsfelter der man har, og utarbeide det om hva

som må gjøres for at alle barn og unge får delta.
Har midler til tiltak
I tillegg til dette er vi så heldig å være med på et prosjekt som heter «Tilrettelegging innen program for ferdighetsfelter i kommunene». Der skal vi se på utfordringene som kan utdanne i Nærme og lokalsamfunn, og flere tiltak for å få et varmere samfunn hvor ungdom blir seg mindre ensomme, sier Stokk.
– Vi har midler å bruke, men vi har ikke ansett på strek enda, forteller hun.
– Støttende foreldre kan freidende repppe kjøpse for penger, så har mer fondstøtte om det er av plass til eget initiativ.

JOBBER MED PROSJEKTER FOR UNGDOM: – Jeg ville egentlig at alle foreldre, hvert fall de tre halvdelene, kom og hørte på det ungdommene har å fortelle, sier prosjektleder Magnhild Stokk. (Foto: Karsten Ugelvik)

Er det en fremtid for ungdom i Tana?

TRIVES I TANA: – Dere aner ikke hva dere går gjennom hvis dere har på dem som sier at Tana videregående skole er noe flott, sier Filipp Rial Saava fra ungdomsrådet. (Foto: Karsten Ugelvik)

Hva skal til for at ungdommen skal trives i Tana?

Sara Elise Ørslett TANA
– Har den foreldrene bidrar med?
– Ikke være lei og sette på seg selv. De kan kjøre ungdom mer på uttømming og sånn.
Vilde Flegm-Erga TANA
– Åpen hjerte hver dag.
Khall Sherine TANA
– Alle burde dra på skolen. Det er så stort med det her, det er synd at ingen tar initiativ for å ha med folk, for alle har egentlig lyst. Problemet er at 10. klasseingen ikke vil få være fra de som er eldre enn dem igjen at de har hørt med de som er yngre, selv om det bare er snakk om vit å. Det er synd at det har blitt sånn.
Malken Halonen Erta TANA
– Foreldrene har gjort ungdom mer, men kan dra på ferdighetsfelter. Og at utdanningen ikke skal være så stort på skolen. Og så er det litt mye stress på ungdom nå, for eksempel konkurranse. Man skal jo utdanne ha den nye utdanningen.
Chris «Gulz» Johnson TANA
– Foreldrene kan bidra litt.
– Er det en fremtid i Tana for ungdom?
– Nei, Elva, ja.

Rogaland kommunikasjon

MED VIRK NING

HELT PÅ ORDENTLIG

WORKSHOPEN PÅ RANDABERG - ET PSYKOLOGISK PERSPEKTIV

Våre erfaringer fra Workshopen

BEGEISTRING

Skap begeistring. Legg frem oppgaven som noe spennende, kult, nytt og en unik mulighet til å bidra.

TID/TIMING

Husk at antatt tid voksne er fullt konsentrerte er opp til 45 minutter. For de som ennå ikke er voksne bør det heller ikke gå lengre tid.

ORGANISERING/LEADING

Bruk ulike farger på ulike grupper. Sett dagens agenda – med hvor og når – kort oppsummert på et fargekort de kan bære rundt halsen (som et 'adgangskort'). Husk at ungdom kan ha vansker med å organisere seg på egen hånd, uten hjelp.

LOKALER

Finn gode lokaler som er lyse, innbydende og praktiske. Del opp i flere små avdelinger/rom. Det kan også være nyttig med skillevegger mellom gruppene, samt et større myldrerom/samlingsrom i midten for større samlinger og oppsummeringer. Ta hensyn til støynivå, da det kan virke inn på konsentrasjons-øve. God ventilering og temperatur er selvsagt også viktig.

INNTONING

Ton inn ungdommene. Gi dem oppgaver som appellerer til å bruke flest mulig sanser, tilrettelagt for aldersgruppen. Visuelle hjelpemidler ble benyttet, klistremerker, fargerike bilder, arbeidsplakater, lys og sandkasse for å utfordre ideer etc.

KOMMUNIKASJON

Enhver nyskapende oppgave krever at vi må kunne kommunisere godt. Vi valgte å lage oppgavene sammen med ungdommen for å finne felles begreper. Gjennom innblikk i deres begrepsverden (som stadig er skiftende) var vi bedre i stand til å dele og utveksle ideer og bygge videre på hverandres innspill. Det gjorde det også enklere for oss voksne å dele av våre erfaringer og gi ungdommen ny kunnskap og erfaringer.

GRUPPERING/STASJONERING

Gruppene bør ikke være større enn 6-8 medlemmer. Det kan være en fordel å ta hensyn til gruppesammensetning for å unngå «klikker». Forsøk å sette sammen grupper med et par utadvendte og pratsomme/meddelsomme deltakere og pass på at de drar med seg de andre for utspill – uten å overkjøre deres innspill.

Vi hadde en voksen egnet fagperson som fasilitator. Det er viktig at fasilitatoren har en vennlig, men autoritetstrygg personlighet og er trygg i møte med ungdom. Fasilitator skapte rom for humor og latter, men «hanket dem inn» til oppgaven igjen.

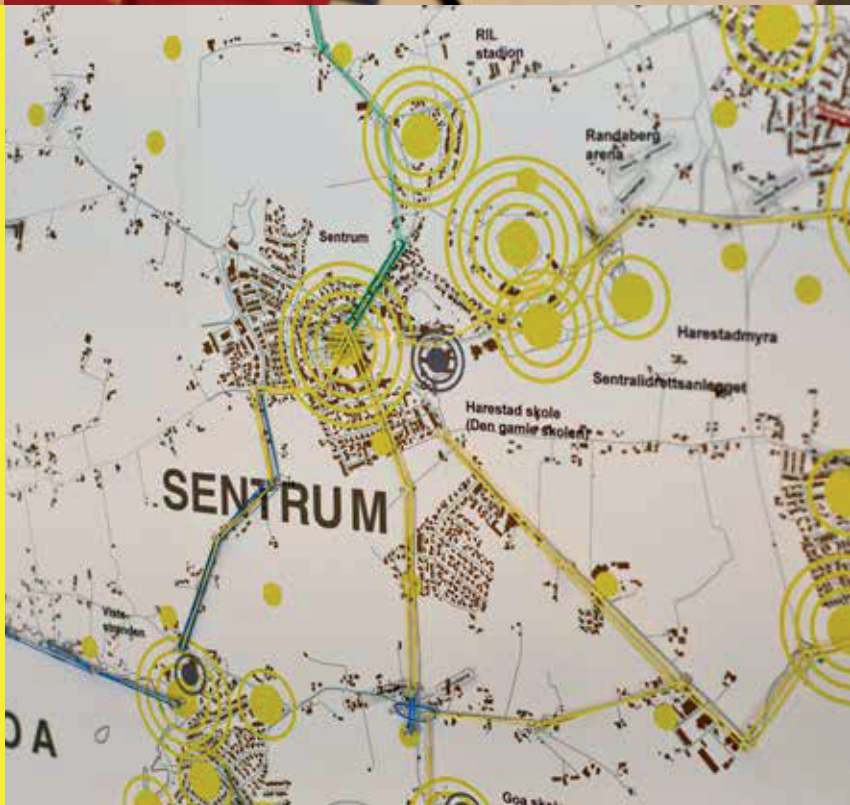
Rullér gruppene fra stasjon til stasjon, slik de er vant med fra skolehverdagen. På denne måten ble motivasjonen opprettholdt og det var stadig noe nytt som holdt deres fokus.

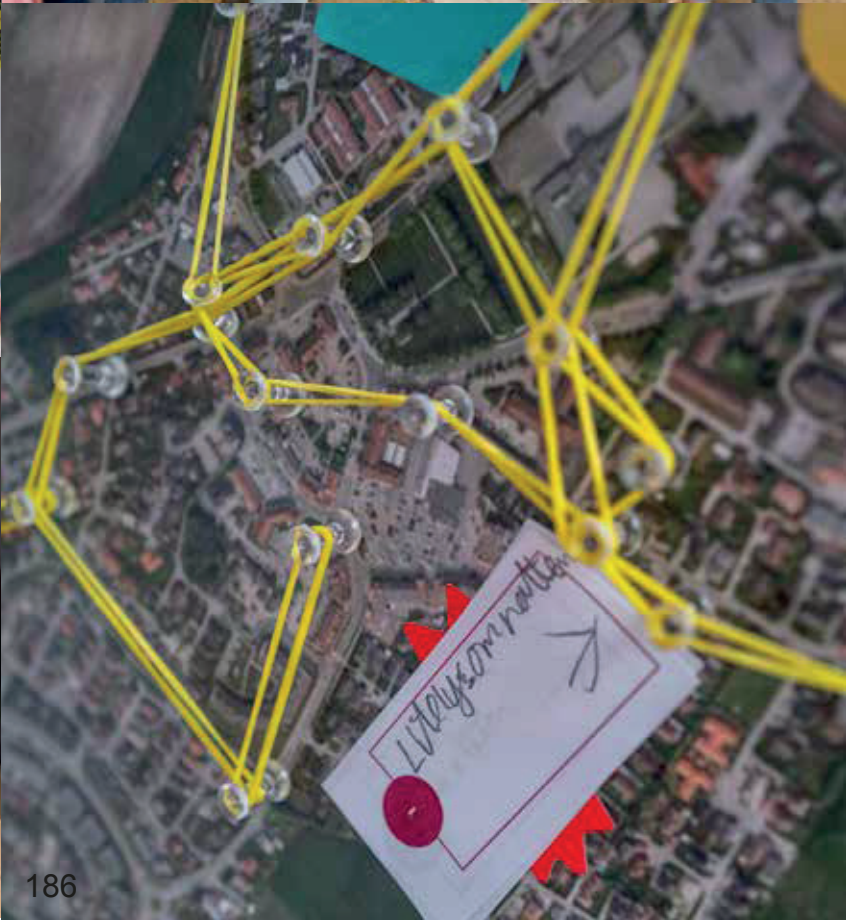
VERDSETTING OG BELONNING

I en verden hvor ungdom møter mange krav og vanligvis har liten egen innflytelse, er det viktig å vise at man verdsetter deres innsats for å skape en god atmosfære for deltakelse og engasjement. Hos oss fikk de anerkjennelse i form av publisering i lokale medier, og ressursgruppen som jobber med Ungrom vil få en anerkjennelse på slutten av prosjektet. De vil også kunne sette på sin CV at de har bidratt i kommunens Ungrom-prosjekt.

UNNGÅ?

Vi lærer gjennom workshopen at det er viktig å unngå at det blir en vurdering av deres kreative innspill. Når ungdommen selv skulle sette klistremerke på den plakaten de likte best i forhold til utforming av ung rommet, ble den preget av en popularitetskonkurranse dem imellom – mer enn at de anerkjente hver for seg hvilken idé de faktisk likte best. Mange er sårbare for vurdering og måling av det de bidrar med, og det er derfor gunstig å legge til rette for at alle ideer er av lik verdi og at «alt er lov å tenke».

Prosjektrapport del 2 om kommunikasjon

1. Kommunikasjon og eksempler fra media o.l.

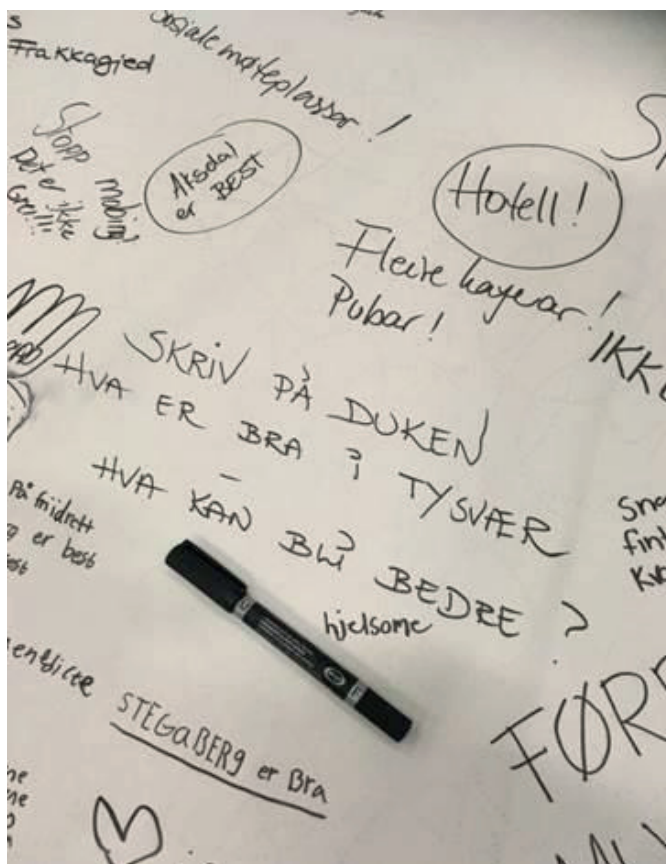
Kommunikasjonsplan:

Målgruppe	Aktivitet	Tidspunkt	Ansvar
Politikere	<ul style="list-style-type: none">• Rapportering til politisk styringsgruppe for prosjektet (kommuneplanutvalget)• Informere/involvere ulike råd og utvalg underveis og i etterkant.• Informere gjennom deltagelse på folkemøter o.l.	Hver vår i prosjektperioden Underveis Underveis	Prosjektleder
Egne ansatte	<ul style="list-style-type: none">• Aktuelle saker i rådmannens ledergruppe• Presentasjon på internmøte i folkehelsegruppen• Inkludere/involvere aktuelle ledere og ansatte i prosjektet	Underveis Jevnlig gjennom året 4-6 møter Underveis	Prosjektleder
Innbyggerne og andre	<ul style="list-style-type: none">• Poste aktuelle saker på kommunens Facebookside• Mediaoppslag, fast folkehelsespalte i bygdebladet o.l	Jevnlig Jevnlig	Prosjektleder

Kommunikasjonseksempler:

Besøk på nærbutikken

Stand på Tysværdagen 2018

TYSVÆR KOMMUNE

Besøk på medlemsmøte i LHL Tysvær og Bokn

Besøk på medlemsmøte i Tysværvåg pensjonistforening

Prosjektrapport del 2 om kommunikasjon

1 Eksempler fra media

Brosjyre

KONTAKTINFORMASJON
Ta kontakt med prosjektlederne:
Ståle H. Opedal: Stale.Harald.Opedal@stavanger.kommune.no
Hanne N. Vatnaland: Hanne.Navdal.Vatnaland@stavanger.kommune.no

Levekårsløft på Storhaug

Helhetlig innsats for å bedre levekårene, styrke bomiljøet og gjøre bydelen enda mer attraktiv

Hva – Hvordan – Hvorfor

HVA?

- By- og nærmiljøutvikling i nordøstlige deler av Storhaug bydel (Badedammen, Emmaus, Lervig, deler av Bergeland og Sentrum)
- Utvikle gode bo- og nærmiljøer og økt lokalt engasjement
- Pågår 2014–2017

HVORDAN?

- Kunnskap gjennom detaljerte stedsanalyser

- Utprøve nye samarbeidsformer mellom beboere, frivillighet, næringsliv og kommunen
- Positiv særbehandling gjennom et bredt spekter av fysiske, sosiale og miljømessige tiltak

HVORFOR?

- Utjevne levekårsforskjeller

Levekårsløft i praksis

Noen eksempler

SOSIALE TILTAK:

- «Eg vil lære!» – En god skolestart = en fullført skolegang
- Fritid for alle – Opplevelseskortet
- Lavterskel treningstilbud i Storhaughallen
- Integrering gjennom idretten – Folkepulsen

FYSISKE TILTAK:

- Opprustning av uterom som park og aktivitetsområde på Kyviksmarka, klatreskulpturen Bøygen og dam- og trimpark i Emmaus
- Belysning i Badedammen
- Nabolagshager
- Et grønnere Storhaug – kartlegge hvor det kan plantes mer

MILJØMESSIGE TILTAK:

- Nabolagsarbeid og omdømmebygging på Midjord
- Tilskuddsordning til store og små nærmiljøtiltak
- Utprøving av medvirkningsopplegg – opprustning av Blåsenparken
- Utvikle nettportal for mobilisering av dugnadsinnsats

«PÅ-TVERS-JOBING»:

- Bydelsgruppe med beboere, bydelspolitikere, frivillighet og næringsliv
- Bydelskontor – kommunens tilstedeværelse i bydelen
- Samarbeid mellom avdelinger/fagstaber i kommunen
- Konsulentbistand fra LEVA Urban Design

Storhaugs mest kreative og fargerike nabolag?

– Det begynte med at vi leste en sak i Storhaug bydelsavis om arealer i bydelen som var regulert til lekeplasser og friarealer men som ikke var innløst eller realisert som det de var planlagt til, sier Pia Wall fra Rosenkildehaven Vel.

– Vi hadde et slikt område i vårt nabolag! Et område som var regulert til lekeplass for mange år siden men som aldri ble realisert som planlagt. Det har funget som og er fremdeles en parkeringsplass. ABC-kvartalet er et område hvor de fleste bare har en knøttilen eller ingen hage. Da blir fellesområdene, uteområdene, ennå viktigere. Vi støttet endring fra parkering til et felles levende uterom! Vårt engasjement førte fram. Da saken om uinnløste friarealer var oppe i Storhaug bydelsutvalg i oktober i fjor, ble vårt område prioritert som nummer en! Vi oppfattet da at dette snarlig skulle tas fatt i. Nå lurer vi på hva som skjer, om saken er behandlet, om det er satt av penger og om noe vil skje i nærmeste framtid, undres Pia Wall.

Og dette førte til nytt engasjement for området? Hva skjedde?

– Etter at vi fikk et sånt fantastisk gehør fra politikerne, som også skjønner viktigheten av et godt miljø, begynte vi å se på hva vi selv kunne gjøre for å oppgradere området i påvente av at Stavanger kommune skal lage lekeplass/pocketpark. Beboerne kom med ulike forslag og vi bestemte oss for å søke nærmiljøtilskudd til

innkjøp av fargerike benker. Vi var heldige og fikk tilslag på søknaden. Helgo møbler på Mariero likte prosjektet vårt og sponset oss med to ekstra benker.

Nye runder med tilskuddmidler ble lyst ut. Inspirert av benkeprosjektet, laget vi to nye søknader. Den ene om oppgradering av området i form av beplantning og den andre om å bygge fem mikrobibliotek. Vi var så heldige og fikk gjennomslag for disse søknadene også, forteller Pia.

Dereetter satte vi ned en plantergruppe, som sammen med pensjonert landskapsarkitekt Vigdis Ose Thull, gikk på befaring i kvartalet, planla utplantning, innkjøp, handlet inn planter og potter. Etter mange timer og mye arbeid trommet vi sammen til dugnad. En frisk dugnadsgjeng stilte opp klokka 8 om morgenen og bar singel, jord, store potter og plantet planter.

Takket være at noen hadde ferie, senvakt, var pensjonerte eller student så ble vi en morgenfrisk gjeng på hele 7 personer!

Vårt neste dugnadsprosjekt er mikrobiblioteker. Disse skal etter planen stå ferdig i sommer og det gleder vi oss til. Da blir det innviesfest! Alle er velkomne!

Dugnadsgjengen prøvesitter de nye fargeglade benkene. For noen er dette helt nytt! Foto: ELECTRA

Solide urner og potter i betong. Foto: ELECTRA

Blomster på vei til utplanting. Foto: Pia Wall

Jord og potter fordeles i nabolaget. Foto: Pia Wall

Bilen full av trær, potter og blomster. Foto: Pia Wall

Dugnadsgjengen skruer sammen fargerike benker. Foto: ELECTRA

Faktaboks

Bystyret vedtok i november 2014 at det lages en oversikt over regulerte uterom og friområder i bydelen som ikke er tatt i bruk til formålet og en strategi for snarlig innløsning og opparbeidelse av disse.

11 regulerte friområder er ikke tatt i bruk til formålet. Friområder/parker i utbyggingsområdet Urban

Sjøfront er ikke tatt med i saken. Saken ble behandlet i Storhaug bydelsutvalg 4. oktober i 2016 og i bystyret 24. oktober i 2016.

ABC-kvartalet fikk 1. prioritet. – ABC kvartalet prioriteres først og prosjektet er satt i gang, sier landskapsarkitekt Hanne Polden Sæverud fra Park og vei.

Nærmiljøtilskudd

Ordnningen videreføres i 2017. Neste søknadsfrist er 1. juni. Tilskuddsordningen har ført til en oppblomstring av sosiale aktiviteter og økt dugnadsinnsats i bydelen.

Hvem kan søke?

Nærmiljøtilskudd gis til beboer- og velforeninger, frivillige lag og organisasjoner og næringslivsaktører.

Det kan søkes om midler til arrangementer og aktiviteter som legger til rette for gode møteplasser, økt aktivitet og lokalt

engasjement. Se kriteriene for tilskuddsordningen for mer informasjon om hva det kan gis tilskudd til, hvem som kan søke, når og hvordan det kan søkes.

De neste søknadsfrister i 2017 er 15. august, 1. oktober og 1. desember. Bruk eget søknadskjema.

Vestland (Hordaland) kommunikasjon

INFORMASJON- OG KOMMUNIKASJONSPLAN								
Prosjekt: Medvirkning for mobbefritt oppvekstmiljø - nærmiljø som fremmer folkehelse								
Ansvarlig: Lisbeth Marie Aasebø								
Dato: oppdatert 1.10.2018								
Nr	Interessent	Viktig	Budskap	Mål	Kommunikasjonsform	Når/frekvens	Ansvarlig	Kommentarer
	Hvem er interessentene?	A,B,C	Hva ønsker vi å formidle?	Hva ønsker vi å oppnå?	Hvilke kanaler skal brukes?	Når og hvor ofte?	Hvem er ansvarlig?	
1	Tverrfaglig prosjektgruppe	A	Oppstart av prosjektet - sammensetning, mål, utfordringsbilde, organisering og forankring, fremdriftsplan	Forankring, engasjement, deltakelse	Presentasjon (power point med hovedpoeng), dialog	En gang - deretter arbeid i prosjektgruppe	Prosjektleder	Forrige prosjektleder
2	Fylkeskommunen og de andre kommunene i prosjektet	B	Hva har vi fått til i vårt prosjekt.	Få innspill på det vi har gjort og veien videre	Presentasjon: film, presentasjon, dialog	Jevnlig gjennom prosjektperioden	Prosjektgruppen	
3	Rektorsamling	B	Engasjement, er dette noe min skole bør delta i - deltakelse i prosjektet. Etter hvert også hva har vi fått til i prosjektet	Deltakelse i prosjektet og synergi, hva kan vi lære	Film om medvirkning, presentasjon og dialog i møtet	1 gang per semester	Prosjektleder	
4	Politisk utvalg oppvekst (UFO) og levekår (UFL)	A	Mål for prosjektet; medvirkning, kvalitative metoder, barn og unges perspektiv	Forankring og forståelse, begeistring, barn og unges perspektiv	Presentasjon i utvalgene og på seminar	1 gang per semester	Prosjektleder/prosjektgruppen	Gode tilbakemeldinger
5	Styringsgruppen samarbeid barn og unge i kommunen (SBU)	A	Hvordan bruker vi vår kvalitative kunnskap?	Økt forståelse for hva medvirkning kan være og hva kvalitative metoder kan være.	Film om medvirkning, presentasjon og dialog i møtet	Jevnlig gjennom prosjektperioden	Prosjektleder	En del av prosjektorganisering
6	Ungdommens kommunestyre	A	Hva kan dere ungdommer bidra med?	Ungdommenes perspektiv på prosjektet	Dialog i UKS møtet og i arbeidsutvalget til AU	Jevnlig gjennom prosjektperioden	Prosjektgruppen	
7	Kommunalt foreldreutvalg	B	Erfaringsutveksling - hva kan vi lære av piloten. Hva kan dere foreldre bidra med?	Foreldres perspektiv på prosjektet. Engasjement	Dialog om hva medvirkning kan være i KFU møtet	Løypemeldinger underveis	Prosjektleder/prosjektgruppen	neste i marsmøtet 18
8	Lokalmiljø - delprosjekt Hetlevik	A	Sammen om et godt oppvekstmiljø - vise elevenes/barnas stemme	Vise elevenes/barnas stemme	Samarbeidsmøtet i bygden, Facebookgruppen rundt skolen, skolen sine vanlige kommunikasjonskanaler ut mot foreldrene/bygden, utstilling,	Underveis i gjennomføringen	Prosjektgruppen, skolen v/ rektor, frivillige rundt skolen	Viktig erfaring å ta med videre til andre skolekretser
9	Innbyggere	C	Positivitet - elevenes/barnas engasjement. Få fram det positive ved at barn og unge er med Hvilke kvaliteter ønsker barn og unge i sitt nærmiljø	Vise hvorfor elevenes/barnas stemme er viktig	Oppslag i AV, Askøy kommune sin komm.strategi - Filmsnutt på facebook, utstilling på biblioteket, oppsummering av analyse i brosjyre/pamflett på nett - jf. ex	Jevnlig gjennom prosjektperioden	Prosjektleder, prosjektgruppen, info.avdelingen	Må brukes aktivt når vi har noe konkret som skjer

En *interessent* er personer og grupper som blir positivt eller negativt berørt av prosjektet eller selv kan påvirke prosjektet. Interessentene kan ha ulike behov, forventninger og ønsker til prosjektet. Ikke alle interessenter er like viktige - fokuser på de viktigste

Bokstavene A-B-C synliggjør interessentenes innflytelse og betydning for leveransen:

Viktighet

A - Primære interessenter - stor innflytelse og påvirkningskraft - viktig å engasjere og tilfredsstillere i prosjektet

B - Primære/sekundære interessenter - en viss innflytelse - viktig å tilfredsstillere i prosjektet

C - Sekundære interessenter – har ikke stor innflytelse eller påvirkningskraft - skal følges opp, men man skal ikke bruke meget tid og ressurser på disse

Min drømmemøteplass Fauskanger barne – og ungdomsskole

Medvirkning barn og unge

Kommunikasjonseksempler

**ASK
ØY**

KOMMUNE

Hva er viktig for barn og unge?

Medvirking for mobbefritt oppvekstmiljø?

«Alle trenger en venn»

Bilde er tatt av 7 trinn ved Hetlevik skole

Innhold

1. Bakgrunn for prosjektet.....	2
2. Målet med prosjektet.....	3
3. Hva har vi gjort?	5
3.1. Film om betydningen av medvirkning.....	5
3.2. Innspill fra ungdom til prosjektet	6
3.3. Min drømmemøteplass – medvirkning til planprosess	7
3.4. Hetlevik et godt sted å vokse opp – mobilisering av lokalmiljø.....	8
4. Hva har vi funnet ut om hva som er viktig for barn og unge?	13
5. Hvorfor medvirkning?	14

1. Bakgrunn for prosjektet

En barndom som gir mulighet for lek, læring og mestring er et viktig bidrag til helse og trivsel gjennom hele livet. Kommunen har en viktig oppgave i å sikre at barn og unge har et godt oppvekstmiljø og sørge for at deres interesser blir ivaretatt. Barn og unge oppfatter og bruker gjerne eget nærmiljø på en annen måte enn voksne. Kunnskap om barn og unges opplevelse av eget oppvekstmiljø kan derfor bidra til at det gjøres andre prioriteringer enn opprinnelig tenkt.

Askøy er en av 42 kommuner som har deltatt i den nasjonale satsningen, Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse, sammen med 8 fylkeskommuner og flere høyskoler. I Hordaland har kommunene, Askøy, Fjell, Bømlo og Stord sammen med Hordaland fylkeskommune og Høgskolen på Vestlandet deltatt. Kommunene har fått statlige tilskuddsmidler i tre år (2016-2018). Det nasjonale prosjektet har hatt som mål å utvikle bedre metoder for å få fram kunnskap om hva som bidrar til livskvalitet og trivsel, og om hvordan folk har det i sine lokalsamfunn. Kommunene har gjennomført ulike lokale prosjekter.

Askøy kommune har i sitt prosjekt valgt å fokusere på medvirkning av barn og unge.

- Hvordan kan vi øke vår kunnskap om oppvekstmiljø gjennom medvirkning av barn og unge?
- Hva er viktig for at barn skal ha det bra; hjemme, på skolen og i fritiden?

Prosjektet er en del av omstillingsprogram Askøy 2020 og inngår i Kommunalavdeling oppvekst sitt program «Mobbefri oppvekst», som til sammen består av 5 prosjekter med fokus på barn og unge i kommunen. Kunnskap om oppvekstmiljø som kommer frem gjennom prosjektet benyttes i arbeidet med programmet, og skal være med å gi grunnlag for tiltak på ulike nivå i kommunen.

Nasjonale mål for nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse

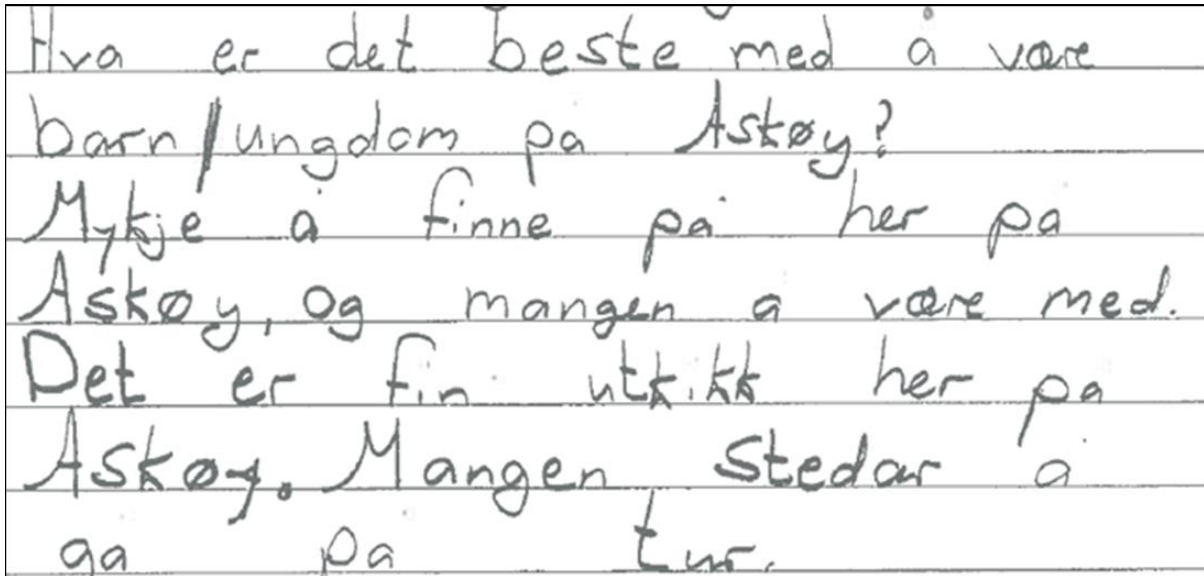
- Bedre kvalitative utfordringsoversikter på folkehelseområdet som kunnskapsgrunnlag for kommunale plan- og beslutningsprosesser.
- Bedre kunnskap om hva som bidrar til livskvalitet og trivsel, og om hvordan folk har det i lokalsamfunnene.
- Utvikling av egnede metoder i medvirkningsarbeidet.
- Legge grunnlag for konkrete tiltak i samsvar med lokale folkehelseutfordringer.
- Tilrettelegging for kompetansebygging med regionale utdanningsinstitusjoner om nærmiljø og lokalsamfunnskvaliteters betydning for folkehelse.

Kilde: Helsedirektoratet

2. Målet med prosjektet

«Ikke alt som teller kan telles, og ikke alt som telles teller» (Albert Einstein?).

Kommunen skal jobbe kunnskapsbasert for å bidra til en helsefremmende utvikling (Kommuneplanens samfunnsdel). Hva som bidrar til livskvalitet og trivsel kan ikke alltid telles, og det er derfor nødvendig å supplere statistisk kunnskap med kvalitativ informasjon.

Gjennom prosjektet har vi ønsket å prøve ut metoder som gir barn og unge mulighet til å uttrykke seg om positive og negative kvaliteter i eget nærmiljø, slik at de sammen med voksne kan komme frem til trivselsfremmende tiltak. Grunnleggende for valg av metode for medvirkning har vært:

- Uttrykksformer som kan aktivisere, inkludere og engasjere.
- Legger til rette for varierte arbeidsmåter for å nå flest mulig
- Gir grunnlag for publisering og utstilling på skole, barnehage eller andre steder i kommunen.
- Være et verktøy for mobilisering av lokalsamfunnet.

I «Hetlevik et godt sted å vokse opp» ble det parallelt med prosjektet etablert samarbeid mellom skolen, barnehagen og ulike frivillige organisasjoner i bygden.

En tverrfaglig prosjektgruppe har stått for gjennomføring av prosjektet. Prosjektet ble presentert for rektorene i Askøy, og rektor på Hetlevik skole, Jo Båtevik, så en kobling mellom prosjektets mål om å få fram barn og unges stemme, og samarbeidet mellom skole, barnehage og frivillig sektor i Hetlevik. For gjennomføring av metoden fotostemmer har det vært helt nødvendig med samarbeid med Hetlevik skole og Læringsverkstedet Soltun barnehage. I tillegg fikk prosjektet god hjelp av «fotomamma» som holdt kurs for elevene i fototeknikk, og ikke minst fotoetikk. Prosjektet er et godt eksempel på tverrfaglig samarbeid i lokalt folkehelsearbeid

Tusen takk til engasjerte barn, elever, ansatte og frivillige!

Basnesfjellet tegnet av Amalie i barnehagen.

3. Hva har vi gjort?

3.1. Film om betydningen av medvirkning

Som forarbeid i prosjektet fikk vi laget en film med representanter fra Ungdommens kommunestyre, hvor ungdommene reflekterte omkring tema medvirkning. Filmen er blitt brukt internt i kommunen som en del av prosjektarbeidet, og er ikke tilgjengelig på nett.

Filmen sier noe om ungdommens meninger om

- Hva medvirkning er.
- Hvordan de tenker at barn og unge kan medvirke.
- Hvorfor det er viktig at barn og unge får si sin mening om hvordan det er å vokse opp på Askøy.
- Ungdommens opplevelse av å bli hørt på en slik måte at det faktisk betyr noe for utviklingen i Askøy.
- Hva de tenker om påstanden: «Er det ikke egentlig best at de voksne; foreldre, lærere, trenere, politikere, rådmann bestemmer og tar beslutninger. Trenger de egentlig de unges stemme?»

Noen av ungdommenes svar på spørsmål i filmen.

3.2. Innspill fra ungdom til prosjektet

På kommunal elevrådsdag hvor elever fra alle ungdomsskolene, Askøy og Hop videregående skoler deltok, gjennomførte prosjektgruppen en workshop med elevene. Prosjektgruppen ønsket innspill fra ungdommene på metoder for medvirkning med barn og unge. Det kom flere gode innspill som er blitt tatt med videre i gjennomføringen av prosjektet. Disse er:

- Muligheten til å skrive ned tanker og meninger for eksempel på:
 - ønskevegg
 - nettsted med mulighet for å skrive anonymt.
- Muligheten til å snakke med andre, en eller flere.
 - uformelle samtaler
 - gruppesamtaler om tema som ungdom er opptatt av
 - enesamtale med en fortrolig voksen
 - gå rundt på skolene og snakker med ungdom
 - spørre om interesser.

Ungdommene peker også på noen fordeler og ulemper ved metodene som de mener er viktig å tenke over ved valg av metode. Om fordelene ved å bruke skriving (stil, ønskevegg el på annen måte) oppsummerer en gruppe slik:

«De unge bør få mulighetene til å skrive ned hvordan de opplever hverdagen sin, ikke alltid like lett å sitte sammen med en voksen og se vedkommende inn i øynene og fortelle».

En utfordring som ble pekt på ved bruk av anonyme sosiale forum er at det er fare for å kunne bli ett sted som brukes til mobbing og hetsing. Dersom det skal gjennomføres blir det pekt at det er viktig moderator må være aktiv og slette upassende innlegg.

Om ønskeveggen kom følgende fram:

«Ønskeveggen: Vegg tilsvarende det man hadde på kaien i fjor, hva man savner, anonymt, alt fra indre hemmeligheter til kjente ting, skrive ting som man vil ha uttrykt».

En gruppe skriver om samtaler med ungdom at det er:

«Viktig at de unge får prate alene med den voksne, gode og trygge rammer rundt samtalen. Ungdommene må oppleve at de meddeler bare det som de vil meddele».

Det kom også en del innspill her som var litt på siden av oppgaven men som var ungdommenes forslag til tiltak for å forebygge mobbing, blant annet:

- god relasjonsbygging mellom voksne og barn og unge
- de voksne må ha sterkt fokus på å skape gode tillitsforhold – på den måten får de de unge i tale
- flere helsesykepleiere på skolene

- psykologer på skolene
- oftere elevsamtaler og samtaler om læringsmiljø og personlige saker
- ung til ung formidling
- flere MOT timer
- kultur- og fritidstilbud, kurs og aktiviteter i ferier.

Askøy kommune

3. november 2016 · 🌐

Prosjektet «Medvirkning for mobbefritt oppvekstmiljø» har som mål å bringe barn og unges stemme inn i arbeidet med samfunnsplanlegging for Askøy. Vi ønsker mer kunnskap om hva som er viktig for at barn og unge skal ha gode oppvekstmiljø – hjemme, på skolen og i fritiden. Har du som ungdom noen innspill?

3.3. Min drømmemøteplass – medvirkning til planprosess

Høsten 2017 ble det gjennomført medvirkning med barn og unge i forbindelse med rullering av kommuneplanens arealdel. Barn og unges nærmiljø og oppvekstmiljø er viktige faktorer i arealplanleggingen, og kommunen har et særlig ansvar for å tilrettelegge planprosessen slik at barn og unge kan si sin mening.

Gjennomføring

Medvirkningen var knyttet til temaet senterområder og møteplasser. Det var viktig å få innspill fra ulike aldersgrupper og ulike steder på Askøy. Prosessen ble derfor gjennomført på fem skoler, med elever fra 6. til 9. trinn. Skolene som deltok var Florvåg barneskole, Strusshamn barneskole, Hop barneskole, Ravnanger ungdomsskole og Fauskanger barne- og ungdomsskole.

Medvirkningen besto av to deler, og elevene ble delt inn i små grupper. I del en svarte elevene på hva som var bra og mindre bra med sine nærmiljø. De kunne også komme med forslag på hva som kunne forbedres. Barna svarte skriftlig og presentere svarene for hverandre etterpå. Del to av medvirkningen var en kreativ oppgave der elevene skulle bygge en modell av sin

drømmemøteplass. Hver gruppe presenterte sin møteplass og fortalte også hva som var viktigst for dem i nærmiljøet og på møteplassen.

Hva har skjedd etterpå

Resultatene fra medvirkningen er samlet i en egen rapport. Innspillene fra barn og unge er brukt aktivt ved utarbeidelse av kommuneplanens arealdel. Arealdelen er en overordnet og langsiktig plan som gir rammer for fremtidig utbygging. Det er derfor vanskelig å vise til konkrete og fysisk synlige resultater på kort sikt.

Innspillene fra elevene om de enkelte nærmiljøene er brukt som grunnlagsmateriale for å peke ut senterområdene på Askøy. Modellene av drømmemøteplassene og det elevene formidlet i sin presentasjon av disse, er brukt til å utarbeide forslag til nye bestemmelser for aktivitets- og uteoppholdsareal og konkrete bestemmelser til de enkelte senterområdene. Blant annet er det i forslag til bestemmelser fokusert på at leke- og aktivitetsområdene skal legge til rette for variert lek og aktivitet, og at de skal fungere som møteplass på tvers av generasjoner.

Min drømmemøteplass Strusshamn skole

3.4. Hetlevik et godt sted å vokse opp – mobilisering av lokalmiljø

Våren 2017 ble elevene på Hetlevik skole og førskolebarna på Soltun barnehage bedt om å gi innspill på hva som var bra og dårlig med å bo i Hetlevik, og hvilke forandringer de ønsket. Barna sitt arbeid var ment å gi grunnlag for å identifisere styrker, svakheter og utfordringer i

lokalmiljøet. Gjennom dialog mellom barn og voksne var det også et ønske å finne hvilke forhold barna så på som løsbare utfordringer.

Gjennomføring

Det har vært et mål å skape rom for en større bredde av stemmer, ikke bare et utvalg gjennom representasjon som elevråd, eller å tilrettelegge kun for de som mestrer verbal eller skriftlig kommunikasjon. Prosjektet gjennomførte derfor metoden fotostemmer. Gjennom bruk av bilder, tegning, tekst og tale fikk alle barna som deltok muligheter til å bruke sin stemme. Gjennomføringen var også forenelig med oppnåelse av ulike kompetansemål for elevene i skolen.

Fotostemmer

Fotostemmer er en kreativ metode for medvirkende samfunnsutvikling, som gir barn mulighet til å formidle sitt individuelle perspektiv på oppvekstmiljøet gjennom bruk av visuell kommunikasjon som fotografier og tegninger. Dermed gis barna rom til å reflektere litt annerledes enn om synspunkter og perspektiver skulle formidles gjennom de tradisjonelle kommunikasjonsformene: muntlig eller skriftlig.

Barna fikk rollen som «forskere» på sitt eget lokalmiljø, og fikk med det en rolle ut over det å «fortelle de voksne hvordan de har det». Alle elevene fra 1-7. klasse ved skolen og førskolebarn fra den lokale barnehagen deltok. Ideen om lærer i rolle/dramapedagogikk ble brukt som inspirasjon i arbeidet.

Professoren deler ut forskerfrakker i barnehagen

Resultatet av prosessen ble presentert på en utstilling på skolen der hele lokalmiljøet var invitert. Utstillingen gav barna muligheten til å gi en bredere beskrivelse omkring bildenes innhold og betydning til publikum. Publikum var foreldre, besteforeldre, søsken og andre ildsjeler i lokalsamfunnet. I tillegg var også kommunale ledere på plass.

**Velkommen til utstillingen:
Hetlevik – Et godt sted å vokse opp**

7.mars, kl. 1800-1930, Hetlevik skole

Hetlevik skole og Soltun barnehage inviterer Hetlevikere i alle aldre med kjærlighet for bygden sin til utstilling. Andre interesserte er også hjertelig velkomne

På utstillingen får du se tegninger og fotografier som barna har arbeidet med i forbindelse med prosjekt *Medvirkning for mobbefritt oppvekstmiljø - nærmiljø som fremmer folkehelse.*

Vi samles i gymsalen til Hetlevik skole klokken 1800 til felles åpning av utstillingen og presentasjon av programmet Partnerskap mot mobbing.

Velkommen skal du være!

Hilsen barna i Soltun barnehage og elevene på Hetlevik skole

Bildene som barna presenterte på utstillingen, er tilgjengelig på youtube sidene til Hetlevik skole. [Til Hetlevik skole på youtube.](#)

Hva har skjedd etterpå

I etterkant av prosjektet har skolen jobbet med å skape arenaer der barn og unge kan formidle sine meninger uten de voksnes filter. Blant annet er oppsummeringene gjort tilgjengelige for de voksne gjennom en nettside. Fjorårets 7.klasse hadde en utstilling av sine arbeider på Askøy bibliotek, og presenterte sine arbeider for ordfører. Prosjektet og deler av resultatene har også blitt fremlagt av prosjektgruppen for politikerne i kommunestyret.

Skolen har også brukt tid på å analysere resultatene og planlegge videre mobilisering av nærmiljøet. Sammen med barna er det vurdert hvilke tiltak de kan sette i gang selv, hvilke tiltak som krever ekstern hjelp, og hvordan lokalsamfunnet selv kan mobiliseres for å realisere noen av ønskene som kom frem gjennom prosjektet.

Et eksempel der innspill fra barna er realisert, er forslag om å utbedre turstien. Rådgiver for idrett og nærmiljø i kommunen ble invitert til skolen og informerte om hvordan en bør arbeide med grunneiere. Elevene tok selv kontakt med grunneiere med ønske om å utbedre stien på deres eiendom. Sammen med Hetlevik på SNEI ble det søkt om midler fra Hordaland fylkeskommune til utbedringer av uteområdet på Basneset og midlene er nå brukt til å oppgradere stien.

 Hetlevik skole shared a post. ***
 Published by Jo Båtevik [?] · 12 June ·

30 000,- i tilskudd fra Hordaland Fylkeskommune!

Hetlevik Idrettslag har sammen med BARK, Hetlevik Skolekorps, Hetlevik skole og Soltun barnehage søkt om og fått 30 000,- til opprusting av uteområdet på Basnesfjellet. Søknaden ble skrevet på bakgrunn av skole-og barnehagebarnas ønsker for et bedre oppvekstmiljø i bygden, i forbindelse med medvirkningsprosjektet de deltok på i 2017. Vi har valgt å kalle prosjektet «Hetlevik på SNEI- en bygd med Spreke, Naturglade, Entusiastiske Innbyggere»

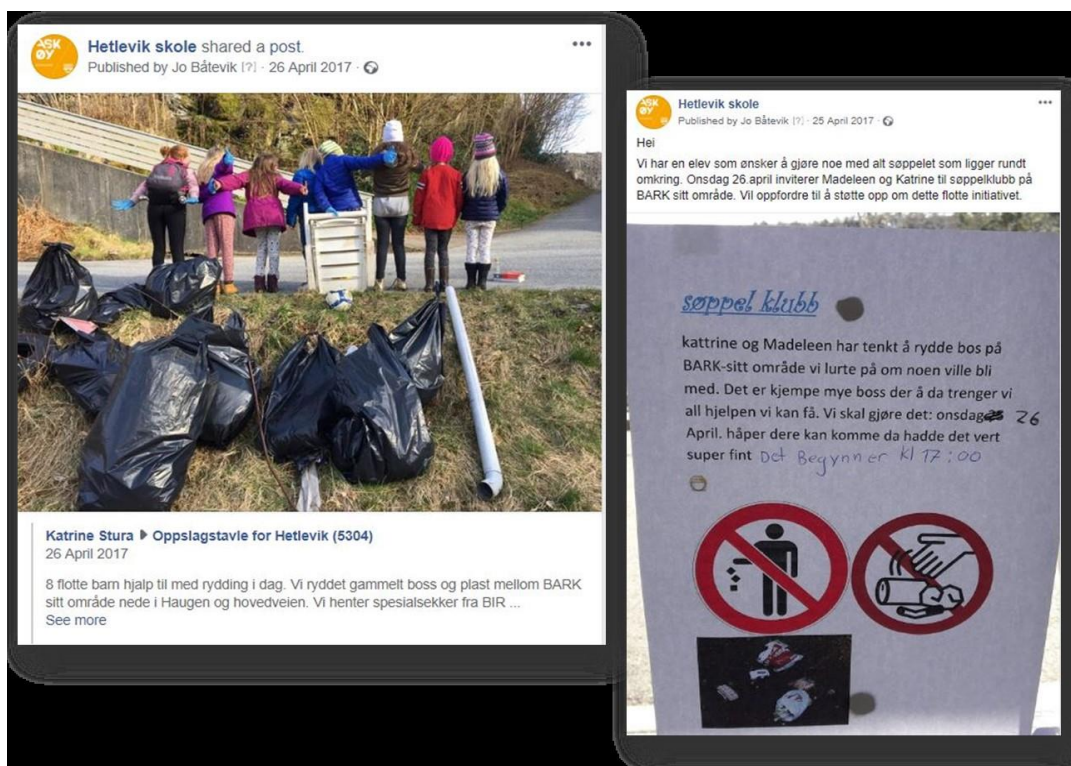
Vi er veldig glade for tilskuddet, og gleder oss til å gå igang med arbeidet:)

I tillegg har medvirkningsprosjektet resultert i flere større og mindre aktiviteter og tiltak på skolen og i nærmiljøet:

- Lekeområdet i nærheten av skolen ble pusset opp i kort tid etter prosjektet, noe som muligens var tilfeldig, men som barna satte stor pris på.

- Skolen har opprettet kontakt med en lokal strikkeklubb som har vært på skolen både i friminutt og i kunst- og håndverkstimer, og skolen ønsker å videreutvikle dette samarbeidet
- Skolens uteområde har fått seg en liten ansiktsløfting, og FAU er veldig engasjerte i det videre arbeidet. Ønsket er at uteområdet skal være i bruk både i skoletiden og på ettermiddagstid, men det trenger da utbedring for å fremstå mer attraktiv.
- FAU har en trafikkgruppe som har tatt tak i elevenes bekymringer rundt trafiksikkerhet, og arbeider både opp mot myndigheter og holdningsarbeid blant både voksne og barn i Hetlevik.
- Elever opprettet spontant en søppelklubb som dukket opp i tiden rundt prosjektet. Først med en oppfordringer om å holde skoleområdet ryddig. Senere gikk flere elever sammen om å rydde et populært friluftsområde.

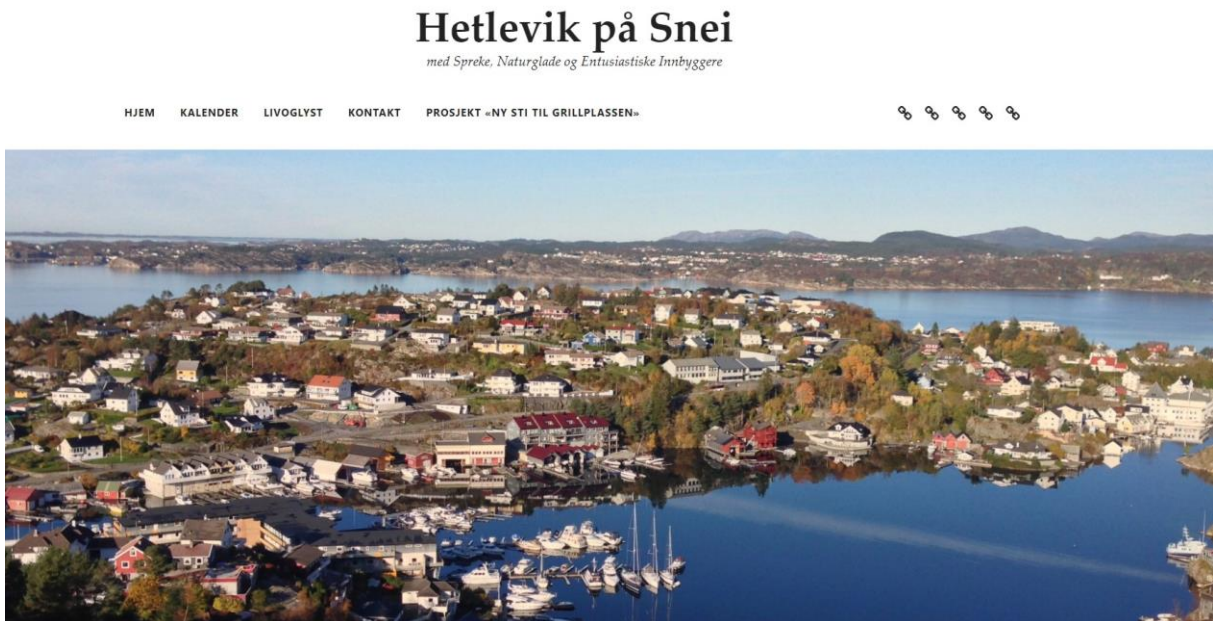

I Hetlevik var det etablert et samarbeid mellom skolen og ulike frivillige organisasjoner i bygden. Utgangspunktet for samarbeidet var et behov for å koordinere aktiviteter for barn. Etter medvirkningsprosjektet har dette samarbeidet ført til etablering av Hetlevik på SNEI. Hetlevik på SNEI er et utvidet samarbeidsorgan som består av representanter fra Hetlevik skole, FAU på skolen, Læringsverkstedet Soltunet barnehage, Hetlevik speiderne, Hetlevik skolekorps, Kulturfabrikken/Nye Hetlevikalliansen og Hetlevik Idrettslag.

Hetlevik på SNEI har fått midler fra LivOGLyst, som er et program og nettverk i regi av Hordaland fylkeskommune for å styrke lokalsamfunnet i bred forstand. Hetlevik på SNEI har

fått tildelt 50 000NOK som blant annet skal brukes til å arrangere treffpunkter for å få innspill fra innbyggere i alle aldre om hva man ønsker seg i Hetlevik.

[Til hjemmeside for Hetlevik på Snei.](#)

Det er også opprettet en egen prosjektgruppe som sammen med skolens samarbeidsorgan (SU) deltok på kurs og workshop i ABCD-metoden.

ABCD, Asset Based Community Development

ABCD er en strategi for bærekraftig lokaldrevet samfunnsutvikling, der lokalbefolkningen skal involveres gjennom hele prosessen og fokuset ligger på lokalsamfunnets styrker, heller enn negative aspekter og utfordringer.

4. Hva har vi funnet ut om hva som er viktig for barn og unge?

Det var en del fellesnevnerne i tilbakemeldingene fra barn og unge som deltok i prosjektet. Følgende temaer var gjennomgående:

- møteplasser, spiseplasser og butikker i nærmiljøet
- et sted å treffes utenom skoletid og organiserte aktiviteter
- nærskole
- trafikkikkerhet
- mulighet for fysisk aktivitet og varierte aktivitet, turmuligheter
- mulighet for varierte aktiviteter og lek på skoleplassen (for de minste)
- venner

- fritidsaktiviteter i eget nærmiljø, lokal fotballbane, turløype, annen idrett, båtliv og strand
- ønske om variasjon i type aktiviteter – utforming av uterom
- miljø og forsøpling
- kultur- og fritidstilbud, kurs og aktiviteter i ferier
- trygge voksne som er tilgjengelige for å snakke med de unge.

5. Hvorfor medvirkning?

Kommunale rammebetingelser og voksnes holdninger til medvirkning påvirker barns mulighet til å oppnå reell medvirkning. Kompetanse om medvirkningsmetoder for barn og unge er derfor nødvendig dersom barn og unge på Askøy skal ha mulighet for å påvirke sin egen hverdag, og for at kommunen skal kunne oppfylle lovkrav og føringer om barns rett til å bli hørt.

Prosjektgruppen sine erfaringer / refleksjoner

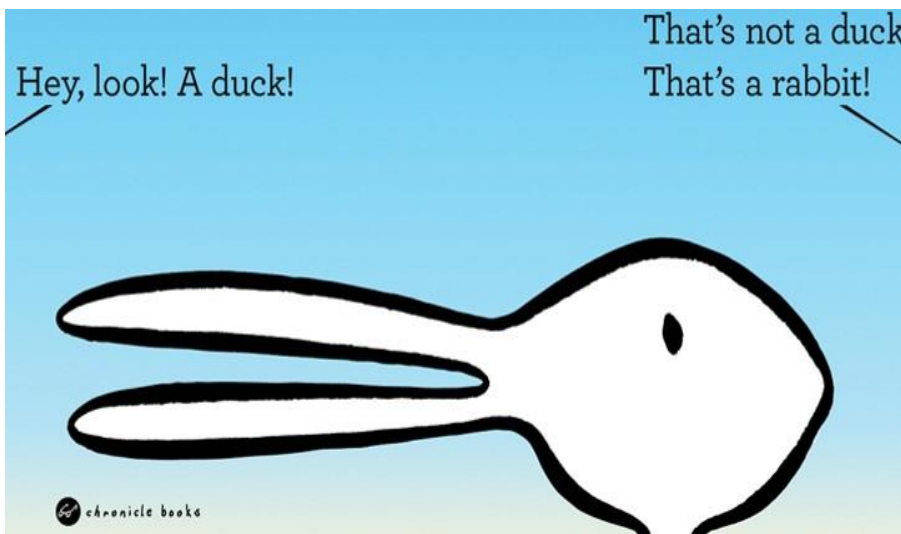
- Innspill fra barn og unge kan formidles uten ord ved å bruke bilder eller modeller.
- Barn og unge har meninger om sitt nærmiljø som bør lyttes til.
- Selv små barn kan formidle sine meninger.
- Barns muligheter til medvirkning er avhengig av rammevilkår satt av voksne.
- Det er viktig å skape arenaer og metoder for hvordan barn og unge kan formidle sitt perspektiv uten de voksnes filter.
- Medvirkning kan sette i gang mobilisering av lokalsamfunn.
- Medvirkning fører til at barna setter i gang tiltak selv.

Innspillene fra barna i barnehagen gav oss en påminner om at selv små barn har en viktig stemme når det gjelder å formidle sine meninger om eget nærmiljø, og at det er mulig å få med selv de minste barna i forskning og formidling om eget oppvekstmiljø. Barna i skolealder brukte bilder og verbal fremstilling til de voksne, og barnehagebarna tegnet hva de selv tenkte om sitt eget nærmiljø. Det virket enklere for barna å kunne formidle gjennom bilder og tegninger enn å kun skrive, og det ble da enkelt å utdype sine meninger ved hjelp av bildene de hadde tatt.

Skoleplassen på Hetlevik skole. Hva er en sølepytt til for? Det avhenger av hvem du spør...

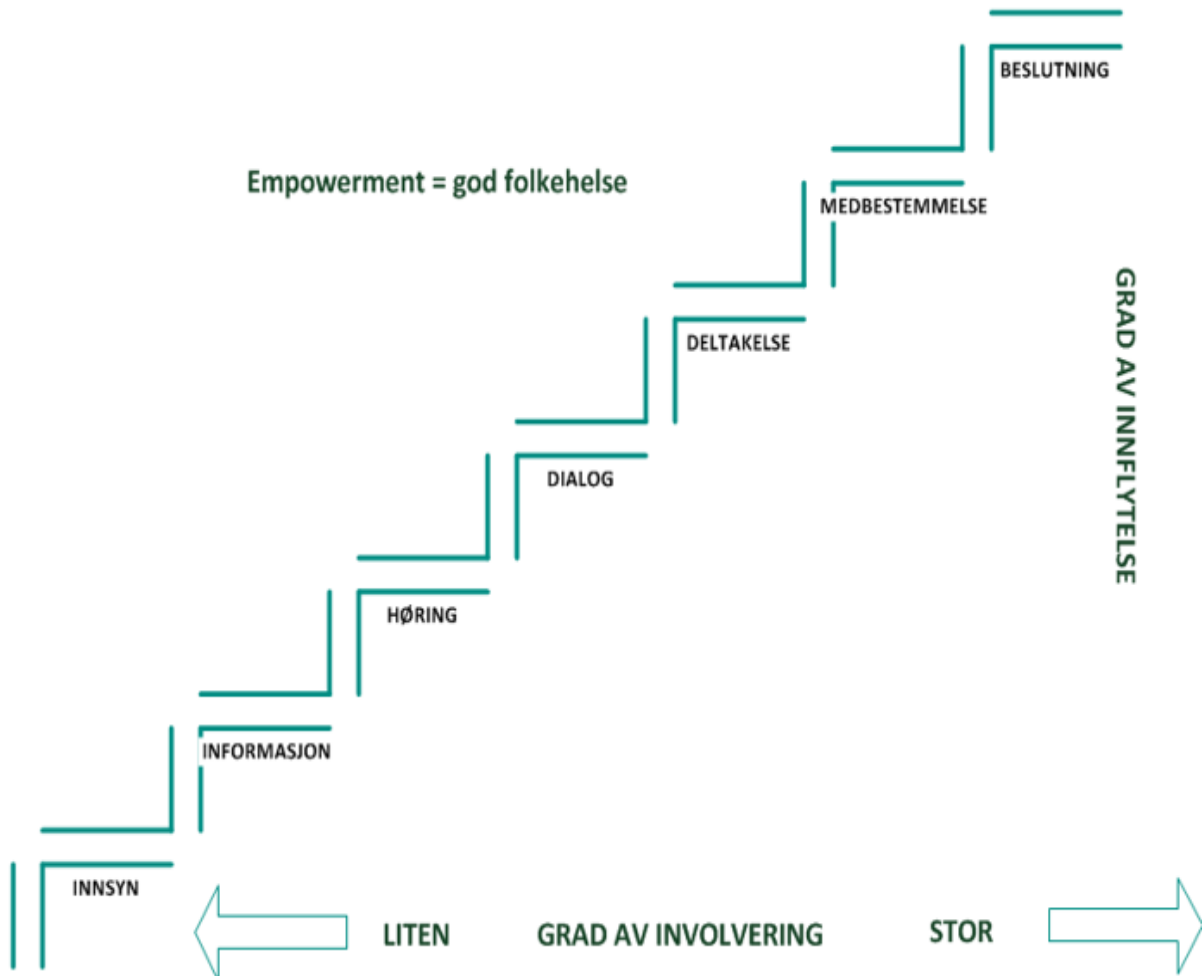
Gjennom medvirkning med barn og unge kommer det frem andre perspektiv på nærmiljøkvaliteter, både positive og negative, enn om det er bare voksne som medvirker. Et eksempel er bildet av sølepytten på skoleplassen tatt av en elev i 1 trinn. Eleven sin lærer viste bildet til rektor som kunne forsikre om at vedlikeholdsplanen til skolen viste at pytten skal bort, så det blir bra. Men ser vi det samme som barna? 1 trinn elsker å leke i sølepytten – så den ville de bevare. Historien viser at elevene bidro til andre perspektiver på voksne utfordringer, «en sølepytt er ikke nødvendigvis bare en sølepytt».

Det har vært et mål i prosjektet å presentere hvorfor det er viktig å få frem barn og unges stemme gjennom medvirkning, og hvordan dette er mulig å gjennomføre. Det har også vært et mål å vise hvordan det gjennom medvirkning er mulig å øke kunnskapen om hva barn og unge ser som positive og negative faktorer i eget nærmiljø. En viktig erfaring fra prosjektet er at ved å gjennomføre prosessorientert medvirkning opplever barn og unge å bli hørt. Masteroppgave fra prosjektet med intervjuer av elevene indikerer at de ser seg selv som viktige bidragsyttere i beslutninger som betyr noe for hverdagen deres.

Barn har gjerne et positivt engasjement og ønske om å utvikle eget nærmiljø, og prosjekt har blant annet vist at barns medvirkning kan ha en sterk mobiliserende kraft i et lokalsamfunn. Direkte formidling av barna sine perspektiv fra barn til voksne kan engasjere følelser, noe utstillingen i Hetlevik var et godt eksempel på.

En annen kvalitet ved prosjektet i Hetlevik, er at muligheten for sosial samhandling med andre i eget nærmiljø kan bidra til å øke trivsel og trygghet for barna. Medvirkning skaper igjen sosial identitet og opplevelse av tilhørighet som er viktige fremmere for en god folkehelse.

Artikkel i Askøyværingen i etterkant av utstilling

Askøyværingen torsdag 16. mars 2017

Askøyværingen torsdag 16. mars 2017

foto: kultursjef.arts.no
redigert: Anne K. Læskvold
telefon: 960 51 595

Drømmen er McDonalds i Hetlevik

Barna på Hetlevik skole og i Soltun barnehage har flere forslag for å forbedre nærmiljøet.

Jan Wille Olsen
redaksjonsleder arts.no

Tirsdag i forrige uke inviterer skolen og barnehagen til utstillingen: Hetlevik – Et godt sted å vokse opp.

Her hadde barna fått konkrete spørsmål, som hva som er bra med ditt oppvekstmiljø, hva er dårlig og hva vil du endre. Svarene kom i form av bilder, tegninger og tekster fra alle elevene.

– De har alle vært veldig engasjerte. Selv merket jeg at i tiden vi har jobbet med dette dukket det opp et bilde på skolen der det sto at vi måne huske å rydde opp etter oss. Det viste seg å stamme fra en elev som gjennom prosjektet kom frem til at en ryddekampanje kunne være smart, forteller rektor ved Hetlevik skole, Jo Båevik.

Overgangsfelt

Mange av barna hadde skrevet opp McDonalds på sin plakett, eller en dagligvarebutikk. Men det var også en lang rekke med småforbedringer de kom med.

– Jeg tok et bilde av vesten utenfor skolen, for der synes jeg vi kunne få et overgangsfelt. Det svarer jeg, sier Christabell Kroennes (12).

Erlend Soleng (13) hadde også McDonalds i tankene, men endte opp med det han selv så på som enkle forbedringer:

– Et stupbrekk i busneset og et leksapparatene ved ballbingen blir fikset, forteller han.

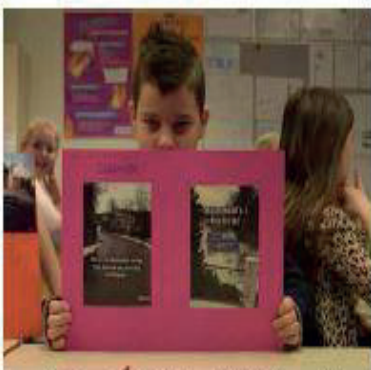
Tar barna på alvor

Planen er at forslagene ikke skal gå til spille.

– Tanken er at vi etterpå skal sette oss ned med fidsjeler og ressurspersoner for å se hva

MANGE ELEVER: Soltun barnehage og Hetlevik barneskole var sammen om prosjektet.

ET SANN: Julian Osberg Gauth (11) vil ha McDonalds i Hetlevik, og han var ikke alone om det ønsket.

vi kan få til sammen. Dette er ikke bare for skolen eller barnehagen, men et prosjekt for nærmiljøet, sier Båevik.

Selve prosjektet er et av flere som stammer fra Mobbefri oppvekst, som Askøy kommune står bak.

– Nærmiljø-prosjektet er et av pilotprosjektene som vi håper vi kan videreføre til andre skoler, forklarer Bengt Åge Borge fra prosjektgruppen til kommunen.

I utnevnene som 5. klassingene hadde laget hadde flere tatt opp mobbing.

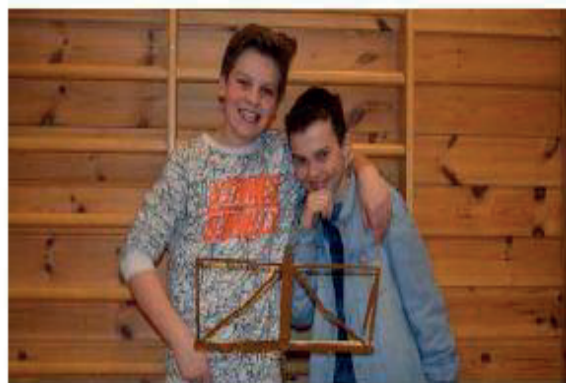
– Noe som kan bli bedre i Hetlevik er å sikre la folk bli utenfor. Å være utenfor kan være trist, skrev en av elevene.

Borge tror at alle lestore kan bli hørt i et slikt prosjekt.

– Stiller man et spørsmål i klassen er det ofte de samme som rekker opp hendene, men med tegninger og bilder er håpet at man kan få tak i som-

PHOTO: JAN WILLE OLSEN

KONFERANSIER: Erlend Soleng (13) og Gard Nicolai Valland fjell Amset (13) var i tillegg til å være med på prosjektet de som sto for presentasjonen av utstillingen åpnet.

PHOTO: JAN WILLE OLSEN

me som man vanligvis ikke hører, sier han.

Mye arbeid

Elevene måne også reflektere rundt hvorfor de hadde lest oppgaven slik de hadde.

– Jeg tror vel ikke akkurat at McDonalds kommer her, men et stupbrekk hadde vært greit å ha for eksempel, sier Soleng.

Hjelpe ham var det én ting de fleste raskt foreslo.

– Stort sett alle ønsket brukk med en gang, sier han.

Under fremføringen var det en fullstatt gymnast med bygdefolk fra Hetlevik som stilte opp Soleng og Gard Nicolai Valland Amset (13) stilte som konferansiere.

– Det var litt skummelt, nderveis kjente jeg at det skal i betna, men publikum var bra, smiler Amset.

Også rektoren var fornøyd med at så mange stilte opp for

å se hva barna fra skolen og barnehagen tenker om Hetlevik.

– Det betyr så viktig at det ikke bare var foreldre her, men småsøsken, besteforeldre og onkls flere. Det ble ikke et foreldremøte, men et helt nærmiljø som stilte. Nå blir det spennende å se hva vi kan få til i etterkant, fastslår rektoren.

Bømlo kommune

Samla innspel frå alle grendamøter i 2018 til kommuneplanen sin samfunnsdel

Rolfsnes 16.03.18 – 37 stk. og innspel frå 5 bord

Moster 22.03.18 – 62 stk. innspel frå 13 bord

Espevær 05.04.18 – 41 stk. innspel frå 7 bord

Rubbestadneset 17.04.18 – 100 stk. innspel frå 19 bord

Langevåg 02.05.18 – 201 stk. innspel frå 23 bord
(langt fleire enn 6 stk pr. bord.)

Foldrøy 29.05.18 – 41 stk. innspel frå 6 bord

Finnås 30.09.18 – 57 stk. innspel frå 11 bord

Meling 22.10.18 – 54 stk. innspel frå 10 bord

Goddo/Brandasund 31.10.18 – 34 stk. innspel
frå 7 bord

Svortland 01.11.18 – 48 stk. innspel frå 10 bord

Gilje 20.11.18 – 26 stk. innspel frå 5 bord

Foto: Anne-Beth Njærheim

Kategorisering av samla innspel på Rolfsnes – grendamøte 18 03 18 (RGU – Rolfsnes grendautval)

<i>Innspel RGU kan følge opp i lag med innbyggjarane</i>	<i>Innspel til kommuneplanarbeidet</i>	<i>Innspel innan Helse til leiinga helse</i>	<i>Innspel innan OKI (Oppvekst, kultur, idrett)</i>	<i>Innspel trafikkisikring kommunen/SVV</i>	<i>Innspel kollektiv - Skyss</i>	<i>Innspel næringslivet</i>
Lag og organisasjonar må bestå for å behalde grendahuset	Gode offentlege og private tenester Styrke sentrum i kommunen	Omsorsbustad (privat) småbustad med livsløpstandard		Betre veg God infrastruktur i heile kommunen	Betre kollektivtilbod	Fleire tomter - byggfirma
Engasjere/inkludere nyinnflytta Få med oss dei som ikkje er så aktive	Boligtomter og kommunale tomter	Eldrebustader			Må kunne få sitte på med bussen på retur turen.	
Marknadsføring av bygda	Arbeidsplassar og industri i kommunen					
Auke folketalet	Vidaregåande skular Rubbestadneset					
Vervekampanje til lag og organisasjonar	Bømlo bestå som eigen kommune					

Kategorisering av samla innspel på Moster 2017 og 2018

<i>Innspel MGU kan følge opp i lag med innbyggjarane</i>	<i>Innspel til kommuneplanarbeidet</i>	<i>Innspel innan Helse</i>	<i>Innspel innan skule OKI</i>	<i>Innspel trafikk sikring kommunen/SVV</i>	<i>Innspel kollektiv - Skyss</i>	<i>Innspel næringsliv</i>
<p>Brakar tilboda som ligg der i dag, Vera besøksvenn</p> <p>Sosiale møteplasser</p> <p>Utvikle havnedagar som eit fast innslag og kystkultur</p>	<p>Områder til eldre bustader i sentrum, og med sjøutsikt</p> <p>Sentrumsnære bustadar</p>	<p>Div. innspel ang. Servicesenteret</p>	<p>Mobbing</p>	<p>Generell mangel på sykkel, ganeveg og lys</p>	<p>Kollektivtilbodet generelt</p>	<p>Industriutvikling lokalt</p>
<p>Ungdomsklubben også i framtida har gode vilkår/lokaler, ungdomsklubb kvar dag.</p> <p>Fritidstilbod for born med ulike aktivitetar</p>	<p>Område aktuelt til tursti</p> <p>Plan for gamle ferjekai- bubilpark, gjestehavn</p>	<p>Gode kommunale tilbod ,lege, aldersheim, tannlege</p>	<p>Badebasseng</p> <p>Skeisebane - myrane mellom Totland og Grindheim</p>	<p>Spesifikke vegstrekke</p>	<p>Manglande korrespondanse på Gassasundet</p>	<p>Båthavner. fleire og service for båtindustri</p>
<p>Samarbeid m ulike lag og organisasjonar, Sommerkafe i Tollhagen? Samarbeid med Bømlo teater</p> <p>Framsnauke og syne fram bygda</p>	<p>Område for allmen ferdsel, tilrettelegging for m.a. badeaktivitetar - Tilgang til sjø</p> <p>Legge til rette for båtturisme</p>	<p>Organisering av tilbodet på Moster</p>	<p>Redsel for å miste ungdomstrinnet</p> <p>Nokre av ungdommen har angitt at dei ynskjer å bytte skule ved ungdomstrinnet</p>	<p>Trygge skulevegar</p>	<p>Minibuss ruter morgon og kveld til og frå sentrum på Moster</p>	<p>Bruke gamleskuleen</p> <p>Treningsenter/studio</p> <p>Kafe</p>
<p>Meir bruk av Service senteret. Det er viktig å tenkja på og bruka pensjonister og sjå på dei som ein ressurs</p> <p>Plastrydding</p> <p>Hagedagar, marknadsplass</p>	<p>Sentralt servicetilbod for heile livsløpet</p> <p>Fleirbrukshall med basseng</p> <p>Flytte sentrum tilbake til Mosterhamn – alt har krøpe på land</p>	<p>Omsorgsbustader med heildøgns bemanning</p> <p>Fleire eldre bustader</p>	<p>«Rosehage Vetahaugen» 2024</p>		<p>Få snøggbåten tilbake</p> <p>Gode busstilbod at borna kan gå på aktivitetar over heile Bømlo</p>	
<p>Ulike turstiprosjekt, også universelt utforma tursti</p> <p>Bruke sosiale nettverk og media meir, invitera folk</p>	<p>Sikre og utvikle turløyper</p>		<p>God skule og barnehage</p>			

Kategorisering av samla innspel på Espevær 2017 og 2018

<i>Innspel EGU kan følgje opp i lag med innbyggjarane</i>	<i>Innspel til kommuneplanarbeidet</i>	<i>Innspel innan Helse til leiinga helse</i>	<i>Innspel innan skule OKI</i>	<i>Innspel trafikkisikring kommunen/SVV</i>	<i>Innspel kollektiv - Skyss</i>	<i>Innspel næringsliv</i>
Sandvollyballbane Treningstilbod t.d. Yoga	Fleire parkeringsplassar i Eidesvik	Meir omsorgstilbod på Espevær	Utvikle leikeområde ved skulen	Fleire parkeringsplassar i Eidesvik	Endring/forbetring av rutetilbod på skyssbåt - helg	Ha butikk
Møteplass for ungdom «meir» fredagsklubb Få fleire til å flytte hit Sette opp dugnadslister	Fleire turløyper Beredskap, få tilbake beredskapen på rutebåten Moglegheit for båt plass unnatak for 150 meters regel		Ha skule		Alternativ meir ruter t.d. helsepersonell begge vegar – billigare «ringerute» Betre tid mellom ferje frå buavåg og til avgang skyssbåt	Viktig å ha bil på Espevær for at fastbuande og tilreisande i alle alder skal kunne komme seg rundt, og for eit fungerande næringsliv (ringe til bil/taxi).
Organisere «mottak» av turistar med vegleiing og informasjon	Oppretthalde busetnaden Unnatak for plan og bygningsloven (for nybygg)				Ringerute eit par dagar i veka	
Betre oversikt over lag og organisasjonar og ansvarsområder (boss, brøyting, ruter, ungdomshus, båthavn, parkeringshus ect.)	Infrastruktur – breiband				Utvida skyssruter i helg (ungdommar ynskjer å ta del i arrangement) t.d. ungdomsklubb fredag. Siste båt går 21.15 og klubben varer til 2330.	

Kategorisering av samla innspel på Rubbestadneset 2017 og 2018

<i>Innspel RGU kan følge opp i lag med innbyggjarane</i>	<i>Innspel til kommuneplanarbeidet</i>	<i>Innspel innan Helse</i>	<i>Innspel innan skule OKI</i>	<i>Innspel trafikkisikring kommunen/SVV</i>	<i>Innspel kollektiv - Skyss</i>	<i>Innspel næringsliv</i>
Frivillig kontakt jamfør innspel Ny organisering av bossplukking i sentrum (- 10 klasse)	Områder til eldre bustader i sentrum, og med sjøutsikt Oppgradere torgplassen/utenfor anekset	Fleire eldre- bustader på Rubbestadneset, som skaper trivsel	Uteplass, skule – meir tilbod til aktivitet Aktivitetspark	Generell mangel på sykkel, gangeveg og lys Trapp frå undergangen og opp til stien v/ tunnelen på utsida	Kollektivtilbodet generelt Buss til Sollia i staden for kaien	Behalde nærbutikken Behalde hotelet
Område kai – oppgradering Terminalen utbygd som: Møteplassar – kafe, overnatting Benker og bord Minibibliotek, les og levér Ein steinbenk til på kaien, så vi kan se når båten kommer,	Område aktuelt til tursti Fullføra miljøgata ned til kaien Opne sentrum mot sjøen Område for allmenn ferdsel, tilrettelegging for m.a. badeaktivitetar	Eldre bustad med base/vakt rom	Får behalde skuletilbodet frå folkeskule til og med vidaregåande skulen	Spesifikke vegstrekke Trafikkisikring for fotgjengarar, trygge vegar Mangel på fotgjenngangaroverganger, manglande markering	Betre korrespondanse, buss/båt	Campingplassar, bobilparkering og fleire overnattingsplassar
Sosiale møteplasser, Betre parkanlegg, benker å sitte på attraktive turløyper – også tilpassa barnevogn	Fleire bustadtomter som sikrar at fleire unge kan bli buande i bygda + eldreboligar			Fartsdumper Status på ulike utformingar fotgjenngangaroverganger	Minibuss ruter morgon og kveld lokalt på Rubbestadneset	
Ulike turstiprosjekt, også universelt utforma tursti Grendautvalet – laga velkomstpakke til nyttilflytta familiar/folk. Egen nettsida – oppslagsverk – «kva skjer» i Rubbestadneset? Open gruppe	At det er gåavstand til det meste			Veglys Manglande skilt som viser til Rubbestadneset på Innvær frå Svortland Meir rasteplassar	Behalda hurtigbåten	
Datakurs – bruk av m.a. nettbank				Forbod mot gåande å syklende i tunnelane pga trafikk farlege situasjonar		

Kategorisering av samla innspel på Langevåg – grendamøte 02 05 18 (LU – Langevåg utvikling)

<i>Innspel LU kan følge opp i lag med innbyggjarane</i>	<i>Innspel til kommuneplanarbeidet</i>	<i>Innspel innan Helse til leiinga helse</i>	<i>Innspel innan OKI (Oppvekst, kultur, idrett)</i>	<i>Innspel trafikkisikring kommunen/SVV</i>	<i>Innspel kollektiv - Skyss</i>	<i>Innspel næringslivet</i>
Handel lokalt Fritidsaktivitetar Lysløype/grusløype Sosiale møteplassar	Attraktivt sentrum (samlingsplass) Bustadar til både yngre og eldre (leiligheter)	Behalde tenestetilbodet slik det er no	Behalde tenestetilbodet slik det er no	Betre veg, fleire veglys og meir gang og sykkelveg	Betre kollektivtilbod – Betre korrespondanse	Fleire butikkar Lokale arbeidsplassar, varierte
Inkludering og integrering ta vel imot innflyttarar	Oppretthalde dei lokale sentra – slik me har det i dag			Tryggare skuleveg	Behalde ferja	Industiområde for næringsdrivande
Velforeningar ut i grendane	Lettare med bustadtomter utanom byggjefelt			Fleire bosspann		Meir overnattingsplassar
Tilrettelegge for aktivitet	Legge til rette/å få bu nær sjøen					Fiskerihavn realisert
Ei utvikling slik at ungdom får lyst – og kan- flytta heim	Frigjera areal for utvikling i bygda					Arbeidsplassar for kvinner
Engasjere deg i lag og foreiningar. Skal bygda fungere må alle bidra	Etableringshøve for nyetablerte (alder 19-30)					Hotel på Bygdatunet
Meir turisme	Hyttetomter					
Oppgradere sentrum	Nærleik til skule; Bygdatunet					
Aktivitetspark						

*Innspel om vatn og kloakk vert formidla til BVA

Kategorisering av samla innspel på Foldrøy – grendamøte 29 05 18 (FGU – Folderøy grendautval)

<i>Innspel FGU kan følge opp i lag med innbyggjarane</i>	<i>Innspel til kommuneplanarbeidet</i>	<i>Innspel innan Helse til leiinga helse</i>	<i>Innspel innan OKI (Oppvekst, kultur, idrett)</i>	<i>Innspel trafikkisikring kommunen/SVV</i>	<i>Innspel kollektiv - Skyss</i>	<i>Innspel næringslivet</i>
Nettside til grendautvalet Gjenbruksmarknad	Fortetting, tomannsbustadar, eldrebustader, nyetabelingsbustader = Blanda buforhold	Bufellesskap for eldre med felles areal	Elevar frå Bråtaneset, Siggjarvågen til Foldrøy skule (auke elevtal)	Kommunal brøyting	Bussane må fortsatt kjøyra om Foldrøy	Bensinstasjon med kafesitteplasser
Aktivt frivilligsarbeid	Boligtomter	Eldrebustader	Barnehage	Meir Gatelyst t.d. til Bakken		Butikk
Informasjons tavle med bilde ved hovedveg + rasteplass	Gjere Foldrøy finare – gjere noko med Foldrøyhamn, oppgradere «sentrum» gjere sentrum finare		Vil behalde skulen	Avkjøringsfil på nyevegen frå sør		Byggfirma med på tomteutvikling
Vidareutvikle turområder	Foldrøy status som «delsenter»			Gangfelt Sletthaugen		Næringsareal
Treffplass, samlingsplassar	Ikkje meir vegbygging gjennom skogen			Fjerne autovern på Sletthaugen		
Julegrantenning	Minst mogleg feriehus					
Tilbod til generasjonar – trim hobby m.m.	Felles tilhøyrgheit til fjorden					
Kunnskap om kulturminne på plassen	Vera plassar ved sjø som er ope for alle.					
Leikeplass Ørevikvegen/Skogali	Tomtar for «enklare» bustader					

*Innspel vedr. tilrettelegging kloakk vert overlevert til BVA

Kategorisering av samla innspel frå Finnås 30.09.18

<i>Innspel FGU kan følgje opp i lag med innbyggjarane</i>	<i>Innspel til kommuneplan-arbeidet</i>	<i>Innspel Helse til leiinga helse</i>	<i>Innspel innan skule til leiinga skule</i>	<i>Innspel trafikkisikring kommunen/SVV</i>	<i>Innspel kollektiv - Skyss</i>	<i>Innspel næringsliv</i>
Større aktivitet i eksisterande lagshus Lysløype (turløype) Gjere det attraktivt for folk å flytte her til	Bømlo må bli ein økokommune For å verne mat-jorda (beite og dyrkbare hagar) Viktig at Finnås forblir eit «Delsenter» i kommunen, ikkje kun nærsenter	Velferdsbolig Omsorgsplasser	Oppgradering av Skulen sin gymsal- idrettshall – grendahusfunksjon FLEIRBRUKSHALL/ «SAMLINGSSTOVA!	Gang og sykkel-veg til skulen for alle barn	Mindre (storleik) og fleire bussar	Kunstprosjekt, hotell på Havlandtomta Behalde Bensinstasjon og verkstad
Heimkomedag for heile bygda Nye landsmenn til bygda	Båtplasser, Bruke «badelandtomta» til beste for bygda	Legevakta <u>tilbake</u> til Bømlo	Styrke vidaregåande utdanning	Gang og sykkel-veg i heile skulekrinsen på ny veg	Betre kollektivtilbod	Behalde nærbutikken Mulighet for Camping/overnatting
Klatrehall/park Aktivitetspark Bygdekino Facebooksida <u>oppdatert</u>	Kommunale tomter Ikkje berre hektiske og yrande liv om sommaren og «dødt» på vinteren	Lønna ressurs som koordinerer frivillig aktivitet og organisasjonar	Behalde skulen! Skule+Barnehage får leva			Industriområder, arbeidsplassar, næringsarealer Krematorium
Merka turløyper Finnås skal vere eit kultursentrum Samlingsplasser for <u>alle</u>	kommune som er positiv til nybygging-nyetablering/tomter «Alt» skal ikkje sentraliserast til Bremnes Sjøtomter	Aktivitetsenter for eldre Trivslelshus/tilbod				Etablere nye bedrifter/ Næringslivet Turisme – telegrafstasjon, Kulleseidkanalen

Kategorisering av samla innspel på Meling 22.10.18

Innspel MKL kan følgje opp i lag med innbyggjarane	Innspel til kommuneplan-arbeidet 1	Innspel til kommuneplan-arbeidet 2	Innspel innan skule til leiinga skule	Innspel trafikkisikring kommunen/SVV	Innspel kollektiv - Skyss	Innspel næringsliv
Samlingsplassar – lekeplassar – ballbinger - Gapahukar	Båtlag – tilgang til båtplasser (SMÅBÅTHAVN)	Bevare offentlege kaiar som offentlege	skulen blir utvida i takt med antall barn/vekst i bygda	Trafikkisikker vegar Trygg skuleveg	Skulebussen/ korrespondanse med Svortland	Undervanns-restaurant i Brømsund
Aktivitetstilbud for barn og unge Oppgradering av «Hallerakerløypa» og Hiskjo friområde	Tilgang til sjø, mulighet til å skaffe seg naust, rorbu koselig plass å eta is	Vindmøllepark (på Hallaråker) Offentlege arbeidsplassar også	Attraktive uteområde på skulen	Unngå bomring rundt Storavatnet, ikkje ødelegge sentrum	gode bussforbindelser til alle utkantane	Framtidig egen Meling Barnehage
Ønske om å oppretthalda eit levande samfunn, her i vest	Alsidig idretts-tilbud, gode fasilitetar Eit levande og attraktiv sentrum	Gjere natur, kystområde tilgjengeleg for enno fleire	Styrke vidaregåande skulene (inn havbrukslinje/naturbruk	Trafikkisikring t.d. gangfelt ved det nye Ulvsvågfeltet og 50 sone	Trafikkisikring, fortau, skuleveg, turgåarar, belysning	Campingsplass/oppstilling bubil Turisme – balansert – ikkje hyttetomter
Gjera bygda meir attraktiv for ungdommen	Tilrettelegging for næringsliv Bru over Karihavet			SØNSTABØVEGEN ER LIVSFARLEG OG MÅ UTBETRAST/SIKRAST!	fleire ruter til å køyra ned til Melingsvågen og Nese	
Oppretthalde aktiviteten i gardslaga GODE TURLØYPER	Tilgang på boligtomter, fortetting, meir attraktive tomter Nye byggefelt			FULLFØRA VEDTEKEN VEGPLAN	Betre korrespondanse mellom kystbuss/båt og rutebuss	

Kategorisering av samla innspel frå Goddo 31.10.18

<i>Innspel GGU kan følgje opp i lag med innbyggjarane</i>	<i>Innspel GGU kan følgje opp i lag med innbyggjarane</i>	<i>Innspel til kommuneplan-arbeidet</i>	<i>Innspel trafikkisikring kommunen/SVV</i>	<i>Innspel kollektiv - Skyss</i>	<i>Innspel næringsliv</i>
viktig med Grendahus, med aktiviter for både barn og voksne Nytt leikeområde (er gruppe på ditto)	-Inkludere nye tilflyttarar -Inkludere dei små (ongane) -Skape samhold og tilhørighet	gode bomuligheter/byggemuligheter Friluftsrådet Vest, utbetra barmene i henhold til tidlegare avtale	Trafikkisikringsplanen: sving mellom Erevik og Goddebrua Rassikring mot Erevikneset – (gje innspel om rasfare)	For lite bussar	Arbeidsplasser «Samsjøringsapp»
Rydding av kulturlandskap og hindra gjengroing	Utnytte beligenheten ved havet	tilrettelegging for nye hus/Byggefelt	Fleire gateløys	God kollektivtransport	«restaurant på kaia»
Sørge for å oppretthalde folketalet Betre oversikt over kva tilbod som finnes og korleis ein kan delta	Legge til rette for møteplassar for 18+ - integrere nye både utenlandske og andre Vedlikehold av turstiar	Gjera det lett å vita korleis ein kan få støtte om prosjekt (innspel til kommunen) Fornuftig regulering av strandsona	Det er 20 ungar i Erevik For høg fart – ekstra fartsdump? I brekka utanfor Grendatunet i Erevikskråning opp til Erevikneset. Det detter ut svære steinar		
Legge til rette for ulike aktivitetar for alle aldersgrupper	Leikeapparat ved Grendatunet for ungane på Goddo	«utesene» nede ved vatneet (gapahuk)	Gode vegar		
Samle ytterkantane av grenda	Fortsetja med å rydda plast i strendene	Eit sentrum (Svortland) kjekt å vera i – leikeplass, sosiale soner – bør vere på torget			

Kategorisering av samla innspel frå Brandasund 31.10.18

<i>Innspel BGU kan følgje opp i lag med innbyggjarane</i>	<i>Innspel til kommuneplan-arbeidet</i>	<i>Innspel innan Helse til leiinga helse</i>	<i>Innspel innan oppvekst, kultur og idrett</i>	<i>Innspel trafikkisikring kommunen/SVV</i>	<i>Innspel kollektiv - Skyss</i>	<i>Innspel næringsliv</i>
Behalda nærbutikkar	Bustadbygging og tilflytting		Handballag i eliteserien	Lysregulering på Tronko bruo (viktig) (aukande trafikk)		Etablere arbeidsplassar, relatert til fiske og oppdrett
Tursti frå Eide til Neset (Selsøy)	Regulera inn byggefelt, Selsøy, Kvernenes, Gisøy.. (med tilgang til båt plass)			Parkering turbuss, Gisøy, Kvarven		Knallrosa vindmøller
Slipp for båtar opp til 40 fot	Katlegge om eigna areal for landbasert oppdrett			Støypekant veg Svevikjo, dårleg forfatning		
Leikeplass Kvarven, forsterkningsmur mot veg sige ut	Kritisk oppgang av LNF område konta naustområde i planar			Betre infrastruktur		
Gamleskulen, opprustning til kunsgalleri	Avklare eigarforhold Kvarven skule (skøyte)					
Ekstremспорт Brandasund havkiting	Gangvei (Promenade) frå Naustvikjo til Brandasund kai					
	Strandpromenade Kvarvavikjo, innafor Hønsaholmen					
	Begrensning tilvekst av spesielt «Sitgagran»					
	Fleire hamner, Molo					

Kategorisering av samla innspel på Svortland 01.11.18

<i>Innspel SKL kan følge opp i lag med innbyggjarane</i>	<i>Innspel til kommuneplan-arbeidet</i>	<i>Innspel innan Helse til leiinga helse</i>	<i>Innspel innan skule kultur og idrett</i>	<i>Innspel trafikkisikring kommunen/SVV</i>	<i>Innspel kollektiv - Skyss</i>	<i>Innspel næringsliv</i>
Meir eigarskap til grenda vår Støtta butikkane	Få eit grendabygg/ Forsamlingshus/aktivitetstova for lag og organisasjonar med ikkje for dyr leige	At eldre føle seg trygge og godt ivaretatt	Stor hall – NB Leiteheia Ikkje storhall	Sikker og trygg skuleveg Sykkel og gangstiar til omheng krinsane	Godt kollektivtilbod (elektriske «bestillingsbussar»)	bobilcamp Hotell
Engasjere krinslaget/velforeningar meir i krinslaget Få grendene inn i krinsen	Torget – samlingsplass Møteplassar i sentrum, t.d. aktivitetsparkar der folk kan møte «uplanlagt»	Oppretthalda eit godt helsetilbod (legevakt)	Behalda/vidareutvikla gode kulturtilbod Bruke litt pengar på kulturhuset, større heis	Gang og sykkelsti frå Laurhammer Bedehus til Olakjosen	Båtruten til Bergen veldig viktig for attraktiviteten til Bømlø	Hotell på deler av Klæret, i nærhet til Kulturhuset og sentrum
Høyre på ungdommane våre Få ungdom engasjert Akebakke/skeisebane Aurebekkjen frå Hollund bør fiksast	Turisthotell på BUS tomte, plass til 2 «busslaster». Då kan gjestene gå langs Storavatnet til Kulturhuset, til sentrum eller til hovedvegen Brannstasjon – prestebustad, Hollundsdalen	Rehabiliteringsplassar på sjukeheimen	Tilgang på barnehageplassar Lokaler for eit <u>museum i sentrum</u> , laga eit <u>museumstun</u>	Gode bumiljø, trygge skuleveggar Skilting i sentrum Legga vegen utanfor Sentrum		Utvikla potensielt i/v Storavatnet og Urangsvåg
«sponsa områder» vedlikehold ved sosiale «happeningar» Døme: Laurhammerfeltet har ansvar for eit område? Leite har ansvar for eit...	Sti rundt Storavatnet Badestrand v/Storavatnet Bygdebane mellom Svortland og Rubben (i første omgang) 2030 Rubb, 2040 Moster, 2050 Sørå Bømlø		Byggje ut Svortland skule – og tilpasse elevtal, ny gymsal	Sikra vegen rundt Sjøvoll/Habbestad med fortau og breiare vei		
	Opna område ved sjøen mot Straumfjorden Gjestehavn					

Kategorisering av samla innspel frå Gilje 20.11.18

<i>Innspel GL kan følgje opp i lag med innbyggjarane</i>	<i>Innspel til kommuneplan-arbeidet</i>	<i>Innspel innan skule til leiinga skule</i>	<i>Innspel trafikkisikring kommunen/SVV</i>	<i>Innspel kollektiv - Skyss</i>
Aktivitetar både for barn og unge i krinsen (Hallen og Bedehuset) Grendalaget må bli meir synlege Treffplass fleire generasjonar kan møtast – uformelt, Besteforeldre barn – ulike aktivitetar, Læra nye ting – handverk/lesa/lekser....	Ungdommane våre må og gjennom bommen til fritidsaktivitetar Utbygging av boligfelt	Skule (vedlikehald og fornying) Allidrett	Sykkel og gangveg med lys til Svortland Veglys – gong-/sykkelsti Alvsvåg/Svortland – Gilje-Tormodsæter	Bedre busstilbod – særleg ettermiddag/kveldstid
17. mai feiring fortsatt er i krinsen Aktivitetspark i Giljekrinsen	Båtplassar – Felles båthavn	Skatearena	veg frå Hopasletto – frå toppen av Tverråbrekko til <u>Hollundsdaalen</u>	
felles arena kor me som ikkje har skulebarn kan møtast (ikkje alle går på bedehuset)			Bedre skulevegar Ny innkjøring til bedehus/parkingsplass	
Fiskekonkurranse Gjestehavn med «sesong kafe» - eks Mælandsvågen			Utrustning av vegen frå Tormodsætre til Svortland sør	
Sti frå Mælands-markjo til Fetløypa med lys! Uformell søndagskaffi på Mælandsåto				
Open Facebookgrupper ang. Konkrete dugnadsaktivitetar				

NYHENDE

Sette folkehelse på dagsordenen

Olderdalen barnehage og fem andre i Stord kommune har denne våren delteke på «Nærmiljøprosjektet» i regi av fylkeskommunen.

Emma Olivia Olsen Sætre (3) i Olderdalen barnehage er ikkje i tvil om kva som skapar eit godt miljø i barnehagen.

– I skogen leikar me med pinnar, seier ho medan ho peikar på biletet på Olderdalen barnehage si utstilling av vårens arbeid.

– Det er gøy å vera i skogen. Me får leika der, og det er kjekt, held Emma Olivia fram.

Store skilnader

Barnehagen – med Elin Nygård og Rita Brandvik som pedagogiske leiarar – har denne våren teke ungene med til nærmiljøet for å sjå kvar, og med kva, ungene trivst best. Onsdag stilte dei, og fem andre barnehagar i kommunen, fram arbeidet og vedlagt rapport om korleis dei har jobba. Her har dei kartlagt kunnskap om born si utvikling, korleis fysisk utfolding fremjar psykisk helse, om bruk av fantasien kan bidra til å tilarbeide tankar og opplevingar.

Resultatet er tydeleg: – Det er ein stor skilnad på korleis ungene leiker på og utnyttar dei ulike områda. Me har testa ein skog me kallar for «Løvskog», og leikeplassen på Heiane, seier Nygård til Sunnhordland.

– Det er berre leiking som er gøy i barnehagen, seier Emma Olivia.

Kjekkast i skogen

Følgje Rita Brandvik er det skogen som kjem ut som den klare vinnaren mot leikeplassen på Heiane. Der er det meir rom for kreativitet og fantasi, meiner ho.

– Leiken og fantasien får meir utløp i skogen, ein mer-

OLDERDALEN BARNEHAGE: Denne gjengen var med til kommunestyresalen for å visa kva dei har jobba med i vår. REDIGE FOTO: OLE ALEXANDER SAUE

ker at leiken varer lengre, medan dei på leikeplassen keiar dei seg fortare. Når i har vore i leikeapparata så blir det fort at dei tenkjer «kva skal me gjera no?». Dei set seg oftare ned, fortel ho.

I skogen er det heilt motsett.

– I skogen ville det ingen ende ta. Der finn dei på ting, ein pinne blir til troll og dei bruker fantasien på ein heilt annan måte.

Førti kommunar er med

Det var Helsedirektoratet som tok initiativ og inviterte åtte fylke til å bli med. Totalt vart 40 kommunar med på prosjektet. Tove Vikanes Agdestein, folkehelsekoordinator på Stord, er nøgd med innsatsen til dei lokale barnehagane.

– Målet til Helsedirektoratet er at ein ønskjer å finna fram betre metodar for å få inn kvalitativ informasjon frå innbyggjarane om nærmiljøet og kva som er viktig med tanke på

trivsel for born, seier Vikanes Agdestein til Sunnhordland.

– Eg tykkjer dei har jobba veldig bra. Det er ikkje berre resultatet som er viktig her, men prosessen undervegs; både dei tilsette og ungene i barnehagen blir bevisst og forstår at deira meiningar og betyr noko, seier ho.

Så, Olderdalen, Furuly, Sævarhagen, Trodlaugan og Villvettene var barnehagane som deltok i prosjektet.

Ungane forstår best

For å illustrera kvifor det er viktig å høyra kva ungene tykkjer om dei ulike sakene, dreg Vikanes Agdestein fram eit eksempel frå ein annan kommune.

– Det var ein grusplatt på ein barneskule kor kommunen hadde sett det var ein slitasje på grusen, slik at det samla seg mykje vatn der. Då planla dei å utbetra den, men då dei snakka med ungene fann dei

LEIKAR LEIK OG MORO: Emma Olivia Olsen Sætre (3) i Olderdalen barnehage fortel at det er kjekt å leika i skogen.

fort ut at var nettopp desse vassputtane som var det viktigaste for dei. Det var det dei lekte med, så dei ynskja å behalda dei. Då var konklusjonen at vaksenkunnskapen ikkje stemde overens med borna sine behov, seier ho.

Kritisk til Heiane-utbygging

Del siste åra har kommunen

opna for ei rekkje utbyggingar i området til Olderdalen barnehage. I til dømes Hatlandsåsen skal det byggjast 13 rekkjehus frå hausten av. Det tek vekk ein del skog- og friområde for barnehagen.

– Området på Heiane vert stadig bygd ut for bustadar, så skogen forsvinn meir og meir, fortel Brandvik til Sunnhordland.

– Vårast hjertesukk er at dei må behalda skogen og ikkje byggja så mykje ut, legg ho til, og får støtte av kollegaen.

Ho fortel at det er knapt offentlege stadar igjen for barnehageungane.

– Skogen me no har vore i er privat grunn som me har fått lov til å låna. No har me ingen offentlege plassar på Heiane. Når me forsøker å etablere oss i skogen, så byggjer dei ut, fortel Nygård.

► Ole Alexander Saue

NYHENDE

Elevar foreslår park på Heiane

ØNSKER NY SKATEPARK: Tor Borevik på Nordbygda ungdomsskule presenterte ønsket deira om ein ny skatepark på Nordbygda.

FLEIRE VAR INVITERTE: Forutan lærarar og elevar på presentasjonsmøtet, var også tilsette i kommunen og politikarar inviterte for å høyra på elevane.

LIKTE FLEIRE AV FORSLAGA: Rådjevar idrett og friluftsliv Sylve Rusten (f.v.), planlegg i Stord kommune Ove Kvalnes, og fagleiar for plan- og byggjessaker i Stord kommune Merete Hageberg.

PARK PÅ HEIANE: F.v. Sarah Landa (12) og Renata Basler (12) i 6A på Langeland skule presenterte ideane til 9. trinnet om ein park på Heiane. ALLE FOTO HENRIK MUNDAL ANDREASSEN

Sarah Landa (12) og Renata Basler (12) på Langeland skule viste fram helsefremjande forslag for kommunen.

Stord kommune deltek i det nasjonale folkehelseprosjektet «Nærmlø og lokalsamfunn som fremjar folkehelse», og har difor engasjert Stord-skuleane, slik at borna si røyst også kjem fram.

Møtte kommunen
Leirvik og Hystad skule, ungdomsskulane i Nordbygda og Nysæter, og Stord vidaregåande skule har i vår delteke i prosjektet, kor elevane har komme med innspel.

Nylig hadde elevar frå skulane presentasjon i amflet på Nordbygda ungdomsskule, der både tilsette i kommunen og politikarar var inviterte.

«Me har diskutert planlagt tre og plantar, bekk og fleire bosspann slik at det ikkje blir foseppling.

sitt forslag i lag med Renate Basler (12).

«Me ønskjer oss ein plass me kan møta og leika med vennene våre, difor teikna me ein park, seier Sarah Landa.

Park på Heiane

Elevarne foreslår at parken kan ligga i området bak Kiwi og Spar Kiøp på Heiane, med inngangar fleire stader, tre og plantar, bekk og fleire bosspann slik at det ikkje blir foseppling.

Forutan forslaget til 6. trinnet på Langeland, var også 1. og 4. trinnet på skulen representert med mellom anna forslag om å ta vare på skogen bak skulen deira.

Elevrådsrepresentantane Paul Alexander Eskeland og Maria Verpelstad på Leirvik skule, fronta elevane sitt ønske om å laga nærområdet deira kjekke, til dømes ved å laga skateboardbane attmed Vikastemma.

Hystad skule presenterte eit dross av aktivitetar som

born likar å gjera på heile året rundt, som å vera ute med venner, spela fotball og handball på sommaren, og å ha aktivitetar innandørs om vinteren.

Nordbygda-elevane ville ha opningstid på skulen utanom skuletid, slik at dei kunne bruka han til kino og kiosk. I tillegg til auka bruk av Trotthallen, og sykkelparkeringstativ attmed fotballbanen i Prestegårdsvegen. Ny skatepark vart også foreslått.

I salen var det spesielt ein kar som engasjerte seg i inn-

spela frå skuleelevane, og det var Sylve Rusten, som er rådgjevar i idrett og friluftsliv i Stord kommune.

«Veldig kjekt å sjå at mange av prosjekta dei ønskjer seg, er prosjekt me sjølv har sett på, og der mange av dei er fullt moglege å få gjennomført i nær framtid, seier Sylve Rusten.

«Betre sykkelparkering er noko me held på å jobba med, og er noko me håpar kan komma på plass i nær framtid, seier fagsjef Ove Kvalvik i Stord

kommune som også var til stades i salen.

Alle røyster høyrast

Ifølgje folkehelsekoordinatør Tove Vikanes Agdestein i Stord kommune, høyrar ho at desse møta mellom born og kommunal-leiing kan auka sjansen for at prosjekt som born og unge bryr seg om kan bli realisert.

«Det er engasjerte barn og unge me snakkar om her, og det er flott at både dei, og andre røyster i samfunnet som gjerne ikkje er dei høgaste,

kjem fram i lyset. Mange av ønska deira er heller ikkje urealistiske, seier Agdestein, som fortel at prosjektet er planlagt å halda fram ut 2018, der ikkje berre born, men også andre grupper i samfunnet får sleppa til. Som til dømes rådet for funksjonshemma, og foreldreutvalet i barnehagane, kyrkja, og idrettslag.

► **Henrik Mundal Andreassen**
henrik@sunnhordland.no

AA

Av: Haldis Lauksund

Publisert: 07.06.2017 10:18

Oppdatert: 07.06.2017 13:05

[Del innhald](#)

[Lag PDF](#)

Elevane sine innspel til kommuneplan

I dag presenterte elevar frå Leirvik skule, Langeland skule, Hystad skule og Nordbygdo ungdomsskule sine innspel til planlegging av gode møteplassar og trivelege nærmiljø.

Presentasjonen er ein del av det nasjonale prosjektet Nærmiljø og lokalsamfunn som fremjar folkehelse, der Stord er ein av 40 kommunar som deltek. Målet med prosjektet i Stord er å få til brei medverknad i kommunale planprosessar.

Langeland skule brukte spørreskjema og diskusjonsgrupper som metode for å finna ut kva elevane ønskjer som møteplassar i nærområdet.

Resultatet er at elevane ønskjer seg ein park på Heiane bak Kiwi, med blant anna skateboardpark, trampoline, trehytte og leikeplass for dei små. Heiane er ein sentral plass og dei trur parken vil bli brukt av mange og dermed bli ein bra møteplass for store og små.

Nina Langeland frå Frivilligsentralen skrytte over at dei hadde så realistiske ønskjer.

Leirvik skule fekk innspel frå 4 - 7 trinn gjennom elevrådet. Dei ønskjer å få opprusta leikeplass på skulen og laga trampolinepark, miniramper og småhopp for sparkesykkel, skatebane, ballbinge og aktivitetsløype i området rundt skulen og Vikahaugane. Elevane tenkjer det er lett å koma seg til Leirvik og difor vil møteplassane bli mykje brukt av mange.

Rådgjever for idrett- og friluftsliv Sylve Rusten, frå Stord kommune, synest det er kjekt å høyra at planleggjarane tenkjer litt likt som elevane og kunne gleda elevane med at det blir høve for skating ved nye Stord ungdomsskule om ikkje så lenge.

Hystad skule har òg brukt spørreundersøkjingar som metode for å finna ut kva elevane synest er bra for å få til gode møteplassar. Elevane der ønskjer seg oppgradert fotballbane ved skulen, klatrepark, leikeplass, kulturtilbod, og synest det er viktig å bevare naturen og å få fleire uorganiserte aktivitetar.

På **Nordbygdo ungdomsskule** har 8. trinn jobba med temaet i grupper og utarbeidd forslag ut i frå det.

Skateparken ønskjer dei å utvida for å få fleire utfordringar. Parken er ein god møteplass og open for alle.

Start

FJELL KOMMUNE

Skuleveg og gode plassar

Kommunikasjonseksempel

1. Trafikkagenten workshop med elevar og velforeining

1. Last ned applikasjonen Trafikkagenten i app-store
2. Logg inn med koden du får utdelt
3. Registrer kjønn, framkomstmiddelet og kven du går med. Deretter vil appen søke etter GPS.

4. Deretter byrjar du reisa di og melder frå om kva som er positivt og negativt langs vegen.
5. Sveip til venstre for ting som er bra og til høgre for ting som er dårlege. Det er fleire symbol, og finn ein ikkje det ein ønskjer å rapportera på så kan ein skriva det i tekst og/eller ta bilete. Ein kan og gjere begge delar.

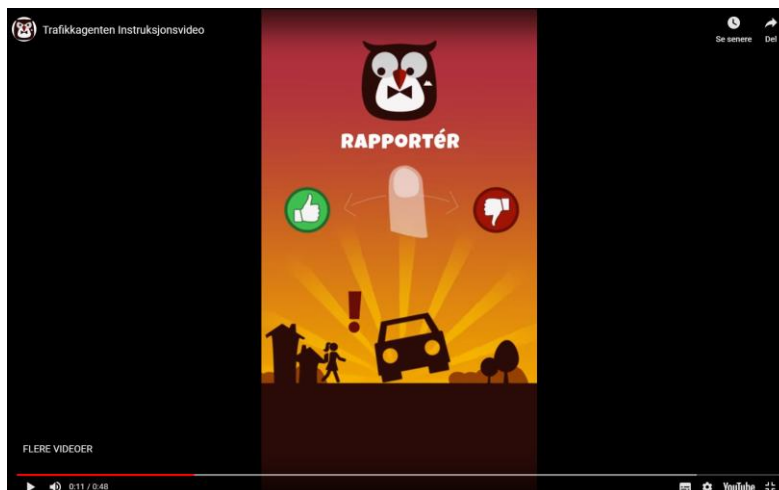

6. Trykk på knappen «fremme» når du ikkje har fleire stader du vil rapportera og avslutt oppdraget. Her er det viktig at ein har tilgang til internett, slik at rapporten vert sendt. Til slutt skal det koma opp «Takk! Din rapport er mottatt!».

For meir info, sjå <http://www.trafikkagenten.no/>

[Trafikkagenten - oppdrag skolevei](#)

Instruksjonsvideo på Youtube

[Trafikkagenten introduksjonsvideo](#)

2. Min favorittplass – Innspelsportal for befolkninga

Søk etter innhald eller legg til eit kartlag

Min favorittplass

Fjell kommune treng di hjelp til å peika ut dei gode plassane på Lillesotra. Du kan også komma med innspel til endringar, visa kva som ikkje er så bra og kva som kan gjera opplevinga di av dei gode plassane betre. Vi ønskjer så mange og forskjellige tilbakemeldingar som mogleg!

Kanskje brukar du ein fin snarveg til skulen, arbeid, trening eller andre aktivitetar? Har du eit svaberg eller ein utkiksplass du pleier å dra til for å oppleve fint eller rufsete vær? Du kan også fortelja oss om ein bygning du er spesielt glad i eller oppteken av. Ved å markera plassar du er oppteken av gir du oss viktig informasjon som kan brukast vidare i arbeidet med kommunedelplanane for Straume og nordre Lillesotra.

Ikkje vis igjen

Lukk

TEMAKART
BAKGRUNNSKART
Målestokk 1 : 40 000

Developed by Asplan Viak Internet

Min favorittplass

Skjul >

Bli med å påvirka ditt nærmiljø!

Kom igang!

1. Registrer deg/ Logg inn
2. Kom med innspel (krev at du er innlogga)
3. Kommenter andre innspel

For hjelp med å bruka løysinga trykk

Søk etter innhald eller legg til eit kartlag

Tips og triks

Skjul >

Treng du hjelp? Sjå video:

- Video 1 - Brukarregistrering
- Video 2 - Innlogging
- Video 3 - Navigering og skifte av bakgrunnskart
- Video 4 - Registrere innspel
- Video 5 - Kommentere innspel

(lenkene opnar i eiga fane)

Spørsmål og kommentarar til løysinga kan sendast til:
plan_post@fjell.kommune.no

EPSG:25832 N: 6701729 Ø: 290295 Målestokk 1 : 40 000

Developed by Asplan Viak Internet

Gode nærmiljø for alle – gjennom brei medverknad i planlegging

PLANNETTVERKSSAMLING OG SLUTTKONFERANSE FOR PROSJEKT
"NÆRMILJØ OG LOKALSAMFUNN SOM FREMJAR FOLKEHELSE" I
HORDALAND

DATO: 26.04.2019 KL. 09.00 – 15.00

STAD: HØGSKULEN PÅ VESTLANDET MIMES BRØNN

Møteleiarar: Else-Marie Aarø og Rita Agdal.

08.30 Registrering.

09.00 Velkommen. Berit Rokne, rektor ved Høgskulen på Vestlandet

09.10 Kva er prosjekt *Gode nærmiljø og lokalsamfunn som fremjar folkehelse – nærmiljøprosjektet*? Else-Marie Aarø, prosjektleiar Hordaland fylkeskommune.

09.20 Kvifor satsar helsemyndigheitene på nærmiljøet i den kommunale planlegginga? Helsedirektoratet.

09.40 EVAPLAN- Evaluering av plan og bygningslova sett i lys av folkehelselova. Gro Sandkjær Hansen, NIBR, OsloMET.

10.20 *Kort pause med noko å bite i.*

10.40 Fotostemme som medverknadsmetode – korleis fekk vi fram barn og unge sine perspektiv i Hetelevik? Bengt S. Borge, Askøy kommune.

11.00 Korleis har bruk av barn og unge sin kunnskap i planlegging ført til meir treffsikre planar? Jeanett Nesse, Fjell kommune

11.20 Breiare medverknad gir betre planar. Erfaringar med å få fram fleire stemmer i kommuneplanarbeidet? Tove Agdestein og Anderas Moe Larsen, Stord kommune.

11.40 Auka lokal mobilisering og breiare kunnskapsgrunnlag i kommuneplanlegginga etter samskaping mellom grendautval og kommune. Anne Beth Njærheim, Bømlo kommune

12.05 *Lunsj*

13.00 Asset Based Community Development. Internally driven development. Cormac Russel, Nuture development.

14.00 ABCD- Kva seier forskinga? Rita Agdal og Inger Helen Midtgård, Høgskulen på Vestlandet

14.30 «Mulighetstudie Mosterhamn – Om medvirkning og tiltak for å fremme folkehelse i nærmiljøet». Masteroppgåve Linn Rydningen og Kjersti Vidnes.

14.50 Kva lærte vi saman? Mette Nora Sætre, næringssjef, Hordaland fylkeskommune

15.00 Vel heim!

Gode nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse i Nordland

Etter tre år med systematisk arbeid, tverretattlig samarbeid og mobilisering av lokal befolkning, kunne de deltakende kommunene nylig presentere sine erfaringer og resultater. Helsedirektoratet initierte den treårige satsingen «Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse». Hensikten med satsingen var å prøve ut ulike metoder for å fremme lokalt engasjement og aktiv deltakelse i utvikling av egne nærmiljø, samt at de deltakende kommunene skulle bli bedre på reell innbyggerinvolvering.

Avslutningskonferanse

I november ble det arrangert nasjonal avslutningskonferanse i Stavanger der Eldre- og folkehelseministeren, representanter fra Helse- og omsorgsdepartementet og Helsedirektoratet, samt rundt 300 deltakerne var samlet.

Nordland var godt representert i Stavanger. Prosjektlederne, folkehelsekoordinatorer, samfunnsplanleggere og noen politikere fra 11 kommuner i Nordland deltok. I tillegg deltok Nordlandsforskning som er ansvarlig for evaluering av prosjektet i Nordland.

Kunnskapsdeling

Variasjonen av utviklingsarbeidet i kommunene var stor, men deltaking, medvirkning, mobilisering og planlegging er stikkord for alle prosjektene. Likeså utvikling av lokalkunnskap om hvilke kvaliteter i nærmiljøet som har størst påvirkning på folks helse og hvordan denne kunnskapen kan ivaretas i planarbeidet.

Nordland fylkeskommune var ansvarlig for en sesjon «Kommunikasjonsarbeid». Meløy kommune med sitt prosjekt «Barn- og unges stemme» presenterte sine erfaringer under denne sesjonen, sammen med kommuner fra Rogaland og Buskerud.

Bodø kommune delte sine erfaringer og resultater fra prosjektet «Med mennesket i sentrum» under parallellsesjon «Organisering av arbeidet med medvirkning og kunnskapsutvikling i kommunen». Gjennom prosjektet ønsket Bodø kommune at mennesker får større mulighet til å delta aktivt til fellesskapet ut fra egne ressurser og muligheter noe som kan bidra til tilhørighet og identitetsfølelse. Kommunen prøvde ut og etablerte rutiner for å sikre systematiske medvirkningsprosesser i planarbeid. De har også utviklet «Tilverks- veilederen; tilnærming og verktøy for meningsfull medvirkning». Veilederen er tilgjengelig på deres nettside.

Kunnskapsgrunnlag for beslutningsprosesser

Et viktig delmål i prosjektet var å bruke kunnskap i planlegging og styrke kunnskapsgrunnlaget for kommunalt folkehelsearbeid. Alstahaug kommune var en av tre kommuner som presenterte gode eksempler fra sitt prosjekt «Sandneselva». Prosjektlederen redegjorde for utprøvde metoder for å involvere lokalbefolkningen i planleggingsprosessen knyttet til området rundt Sandneselva. Kommunen har i tillegg utarbeidet en detaljert prosjektplan Sandneselva som universelt utformet friluftsområde.

Styrket folkehelsearbeid

Erfaringer og kunnskap fra utviklingsprosjektet skal bidra til et mer systematisk og langsiktig folkehelsearbeid i nordlandskommunene. Samtidig skal det supplere oversiktsdokumentet som kan føre til bedre samfunnsutvikling og planlegging i kommunene.

Totalt har Nordland fylkeskommune fått tildelt 6,5 mill. kr. statlige midler over tre år til denne satsingen. Nordland fylkeskommune har vært en viktig samarbeidsaktør regionalt samt var et bindeledd mellom staten, de deltakende kommunene og Nordlandsforskning i prosjektperioden.

Stor aktivitet

Offisielt slutter prosjektet ved utgangen av 2018, men aktivitetene skal fortsatt pågå i 2019. I tillegg til rapportering, flere kurs og kompetanseheving internt i noen kommuner, planlegges det å arrangere en regional erfaringskonferanse om medvirkning når evaluering av prosjektet foreligger.

Aktivitetskartleggingen i Nordland

I løpet av prosjektet ble det også inngått samarbeidsavtale med Norges arktiske universitet for å videreføre det nasjonale arbeidet med aktivitetsundersøkelsen. Aktivitetsundersøkelsen skal samle fylkes data og analyser knyttet til utbredelse av fysisk aktivitet, bruk av anlegg og virkemidler for fysisk aktivitet. Rapporten blir ferdigstilt og tilgjengelig på fylkeskommunens nettside over nyttår.

[Les rapporten her.](#)

Med fokus på psykisk helse og stedsutvikling

I overkant av 60 folkehelsearbeidere er i fylkeshovedstaden for å delta på den årlige folkehelsesamlingen mellom kommunene og Nordland fylkeskommune.

Fylkesråd Aase Refsnes (SV) under folkehelsekoordinatorsamlingen

Susanne Forsland

Tema for årets samling er psykisk helse og helsefremmende bo- og nærmiljø.

- Temaene henger sammen og er svært viktige i folkehelsearbeidet. Helsefremmende bo- og nærmiljø gir muligheter for aktive og gode liv, for deltakelse, inkludering og tilhørighet. Noe som er viktig både for psykisk og fysiske helse. I tillegg er helsefremmende bo- og nærmiljøer viktige i utfordringene knyttet til en aldrende befolkning sier statssekretær for eldre- og folkehelseministeren, Anne Bramo som åpnet samlingen.

Statssekretær Anne Bramo

Susanne Forsland

Viktig samarbeid

I dag har fylkeskommunen signert samarbeidskontrakter om folkehelsearbeid med 37 av våre kommuner. Kontraktene inneholder forventninger og krav til begge parter.

-Samarbeid er nøkkelen til suksess i arbeidet for god folkehelse i Nordland. Samarbeidskontraktene bidrar til å sikre et godt, systematisk og langsiktig arbeid for friske og

glade nordlendinger. Vi forventer å ha signert samarbeidskontrakter med samtlige kommuner i løpet av 2019. Dette er en politisk prioritering og vi har stor fokus på at det er i nærmiljøene at god folkehelse skapes sier fylkesråd Aase Refsnes (SV).

Hun benyttet anledningen til å minne deltakerne om de sosiale ulikhetene vi finner på helse i fylket i dag og oppfordret dem til å jobbe kontinuerlig og målrettet for å redusere ulikhetene.

Med fokus på barn og unge

En del av samarbeidsavtalen handler om arbeidet med helsefremmende barnehager- og skoler.

Professor emeritus Arne Holte

Bjørn-Are Melvik

-I dag er det 132 barnehager og 57 grunnskoler som er kommet i mål og fått utmerkelsen helsefremmende. Dette er takket være det gode og systematiske arbeidet som er gjort av kommunene og ikke minst folkehelsekoordinatorne rundt om i fylket sier Refsnes.

Årets hovedtaler er professor emeritus Arne Holte med foredraget «Slik fremmer vi psykisk helse, forebygger psykiske lidelser og får en mer fornuftig samfunnsøkonomi.

[Se foredragene her.](#)

Nordlandsforskning evaluerer Nærmiljøprosjektet

Nordland fylkeskommune har inngått samarbeid med Nordlandsforskning for evaluering av det pågående prosjektet

Nordland fylkeskommune er en av åtte fylkeskommuner som har regionalt koordinerings- og pådriveransvar for det treårige prosjektet "Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse". I Nordland deltar 12 kommuner. Prosjektet er initiert og finansiert av Helsedirektoratet.

Gjennom prosjektet ønsker man å prøve ut ulike metoder for å fremme lokalt engasjement og aktiv deltakelse i utvikling av egne nærmiljø. Arbeidet vil i tillegg styrke kunnskapsgrunnlaget i kommunenes folkehelsearbeid og planprosesser.

Nordlandsforskning skal evaluere utviklingsprosessene og resultatene av prosjektene hos de deltakende kommunene. Evalueringen skal bidra til utforming av planer og tiltak for å sikre kunnskapsoverføring og kompetansebygging - også i kommuner og fylkeskommuner som ikke deltar i prosjektet. Følgeevaluering skal sikre kunnskapstilførsel underveis og det skal gjennomføres sluttevaluering av prosesser og resultater. Evalueringsresultatene fra Nordland skal inngå i den nasjonale evalueringen av prosjektet.

[Les mer om prosjektene i kommunene](#)

Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse

Nordland fylkeskommune er et av åtte fylker som deltar i et nasjonalt prosjekt initiert av Helsedirektoratet.

"Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse" startet i 2016 og 11 nordlandskommuner deltar i prosjektet. Hensikten er å prøve ut ulike metoder for å fremme lokalt engasjement og aktiv deltakelse i utvikling av egne nærmiljø.

Aktivitetsnivået har vært høyt. Kommunene har gjennomført medvirkningsprosesser som sikrer befolkningen innflytelse i samfunnsutvikling knyttet til konkrete temaer og områder. I alle kommuner jobbes det godt med å mobilisere og involvere innbyggerne i kommunens samlede planarbeid. Dette for å oppnå et bedre lokalt kunnskapsgrunnlag for kommunale plan- og beslutningsprosesser - som i etterkant skal føre til konkrete tiltak. Variasjon av valgte satsingsområder er stor. Hovedfokus ligger på å øke barn og unges medbestemmelse, engasjere innbyggerne til helsefremmende utvikling av konkrete nærmiljøområder, samt styrke frivillighetspolitikken lokalt.

Fylkeskommunen arrangerer regionale samlinger for kommunene to ganger i året. Hensikten er å legge til rette for erfarings- og kunnskapsutveksling, samt å komme direkte i dialog med kommuner, forskningsmiljø og andre regionale aktører. Kommunene deltar i tillegg på nasjonale samlinger i regi av Helsedirektoratet. Direktoratet ønsker gjennom disse samlingene å spre prosjekterfaringene, løfte det gode arbeidet som utføres rundt i alle fylker, samt styrke nærmiljøprosjektet nasjonalt.

Nærmiljø-prosjektet er i gang

Nylig var de 13 kommunene som deltar i prosjektet Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse samlet til oppstartseminar

Nordland fylkeskommune er en av åtte fylkeskommuner som i 2015 fikk ja fra Helsedirektoratet til å delta i prosjektet. Fylkeskommunens søknad til Helsedirektoratet baserte seg på samarbeid med kommuner som søkte fylkeskommunen om deltakelse. Alle kommunene som søkte deltar i prosjektet. De deltakende kommunene er: Alstahaug, Bodø, Dønna, Hattfjelldal, Meløy, Narvik, Rana, Rødøy, Saltdal, Sømna, Vefsn, Vestvågøy og Øksnes.

Mål for prosjektet

Hovedmålet for prosjektet er gode nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse.

Delmål:

- Utvikling av egnede metoder i medvirkningsarbeidet
- Bedre kunnskap om hva som bidrar til livskvalitet og trivsel og om hvordan folk har det i lokalsamfunnene
- Oppnå et bedre kunnskapsgrunnlag for kommunale plan- og beslutningsprosesser
- Legge grunnlaget for konkrete tiltak
- Tilrettelegge for kompetansebygging sammen med regionale utdanningsinstitusjoner om nærmiljø og lokalsamfunns kvaliteters betydning for folkehelse.

På oppstartsseminaret fikk deltakerne inngående informasjon om prosjektet, råd om hvordan man skal oppnå lokal interesse og medvirkning - og ikke minst anledning til å presentere de ulike lokale tiltakene for hverandre.

[Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse - Mål og mening med prosjektet \(PDF, 503 kB\)](#)

v/ rådgiver Roar Blom, Nfk

[Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse \(PDF, 2 MB\)](#)

v/ seniorrådgiver Kirsten Hasvoll, Nfk

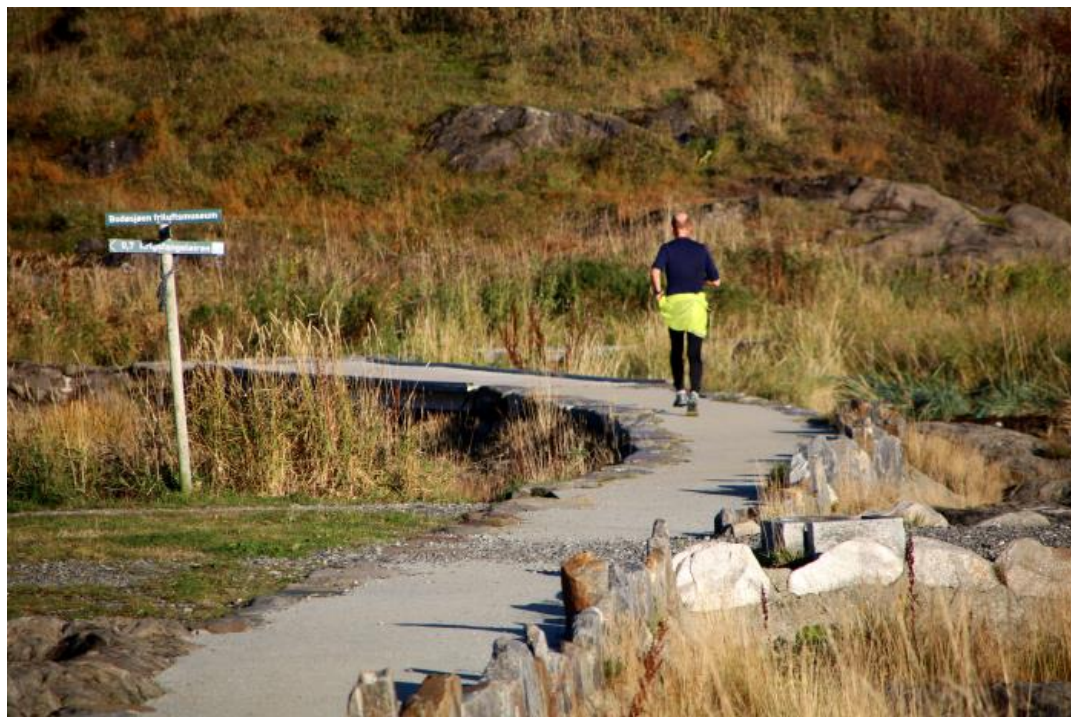
[Bolig og folkehelse \(PDF, 2 MB\)](#)

v/ seniorrådgiver Arvid Olsen, Husbanken

[Kvalitativ metode - evaluering \(PDF, 2 MB\)](#)

v/ rådgiver Geir Lærum, Nfk

Aktivitetskartlegging i Nordland

Regelmessig fysisk aktivitet er en viktig kilde til helse, livskvalitet og overskudd i hverdagen. Aktivitet gir positive gevinster gjennom hele livsløpet, og det er aldri for seint å begynne. Men hva vet vi egentlig om nordlendingenes aktivitetsmønster? Er vi nordlendinger så aktive som vi tror?

Hvordan påvirker tilgangen og tilgjengeligheten til idrettsanlegg i nærmiljøet den enkeltes valg av aktivitet? Påvirker sosiale forskjeller som kjønn, alder, utdanning og inntekt deltakelsen i aktivitet?

Kartlegging av fysisk aktivitet hos voksne i Nordland

Nordland fylkeskommune fikk i 2018 gjennomført en kartlegging av fysisk aktivitetsnivå blant voksne i fylket. Fylkesdataene for Nordland er ment som et kunnskapsgrunnlag for blant annet arbeid med kommunale planer for folkehelsearbeid og vil kunne bidra til økt presisjon i arbeidet med aktivitetsstimulerende tiltak. Resultatene fra aktivitetskartleggingen gir også mulighet for å sammenlikne tall fra Nordland med tall for hele landet.

Fysisk aktivitet sett opp mot nasjonale anbefalinger

I forhold til nasjonale anbefalinger for fysisk aktivitet har den voksne befolkningen økt sin fysiske aktivitet i fritiden i perioden 1985-2017, men det er fortsatt bare rundt 30% som tilfredsstillende tilrådingene. Samtidig er det flere i aldersgruppen under 25 år som er så fysisk aktive som nasjonale helsemyndigheter ønsker. Blant de med høyest utdanning finner vi flere aktive enn blant de med lavere utdanning, og det er også et faktum at det i aldersgruppen 28-70 år er de med høyest inntekt som oppfyller anbefalingene i størst grad. Videre er det interessant å merke seg at det er flest aktive blant enslige, 4 av 10 enslige tilfredsstillende kravet, mens det blant gifte og samboere er 3 av 10 som når opp til de nasjonale anbefalingene for fysisk aktivitet.

Deltakelse i friluftslivsaktiviteter

Aktivitetene som øker mest i oppslutning er fotturer i fjell og på vidde, ski- og fotturer i skog og mark og styrketrening. Dette er alle aktiviteter som i stor grad drives egenorganisert og med beskjeden tilrettelegging i form av anlegg. Andelen av voksne som deltar i organiserte konkurranseidretter synker. Når man ser på utdanning og inntekt, er det aktiviteter i friluft som har størst deltakelse fra alle sosiale lag.

Bruk og finansiering av idrettsanlegg

Spillemidler er den største statlige finansieringskilden for å øke den fysiske aktiviteten i befolkningen, og det er et mål at disse midlene også skal gå til å finansiere egenorganisert fysisk aktivitet. Når det gjelder bruk av idrettsanlegg er trenden den samme som for aktivitet; anlegg for egenorganisert aktivitet benyttes mer, mens tradisjonelle idrettsanlegg brukes i mindre grad av voksne. En årsak til dette kan også være at disse anleggene prioriterer tilgang for barn og unge.

Nordland fylkeskommune ønsker å være samarbeidspartner og utviklingsaktør for en helhetlig og forutsigbar politikk for organisert idrett og egenorganisert fysisk aktivitet, tilrettelagt gjennom frivillige organisasjoner eller offentlig virksomhet, basert på samarbeid og kompetanseheving.

Ett redskap for samarbeid

Idrettsstrategien for Nordland fylkeskommune 2018 – 2022 er et grunnlag for planlegging av anlegg og anleggsdekning, både geografisk og for ulike typer idrett og fysisk aktivitet, i samarbeid med idrettslag og kommuner som anleggseiere. Strategien viser den betydning og funksjon området har i folkehelsearbeidet. Den skal også vise at idretten har en viktig egenverdi. Idrettsstrategien skal være et styringsverktøy for satsing og bruk av virkemidler i fylket og et redskap for samarbeid, samordning og samhandling med de aktuelle aktørene i Nordland.

Utfordringen for kommunene i Nordland er å planlegge for sambruk av eksisterende anlegg og tenke flerbruk ved bygg av nye anlegg. Gjennom lave investeringskostnader og tilrettelegging for lavterskelaktivitet er det mulig å skape helsefremmende og universelt utformede fellesarenaer som gir alle mulighet til å delta.

Vi må gjøre det enkelt å delta i aktiviteter i et tilrettelagt og inkluderende nærmiljø!

[Les rapporten her.](#)

Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse

Gøran Raade- Andersen
Folkehelsekoordinator

Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse

2016

Innovasjonscamp i samarbeid med Ungt Entreprenørskap. 600 åttendeklassinger, 150 Vgs elever deltok. Oppgave: lage en happening/festival som skal være en del av folkehelseuka i Bodø

**FOLKE
HELSE
U K A
2016**

**UNGT
ENTRE
PRENØR
SKAP**

FOLKE
HELSE
UKA
2016

WELCOME to the
HAPPY CITY ZONE

HVA

Bruke deler av Storgata som pilot for hva som skaper helse og trivsel

Trivselstiltakene skal kunne overføres til et hvilket som helst lokal- og nærmiljø i kommunen, som Misvær, Kjerringøy, Tverlandet eller Sentrum

**Nærmiljø og lokalsamfunn som
fremmer folkehelse**

2017

Medvirkningsprosess Rensåsparken

↑ Opp et nivå

Folkeparken

Avisa Nordland
an

BODØ NU

[Forside](#) > [Næring og utvikling](#) > [Planer og strategier](#)

Hva vil vi med Rensåsparken?

I planlegging av den videre utviklingen av Bodø så er vi interesserte i å høre din mening om Rensåsparkens framtid. Her kan du fortelle oss akkurat hva som er viktigst for deg.

Det er bare å hive seg rundt og svare på disse to spørsmålene i kommentarfeltet

Spørsmål 1:

Hva er Rensåsparken for deg i dag?

Spørsmål 2:

Hvordan kan Rensåsparken bli bedre for deg i fremtiden?

Ditt navn:

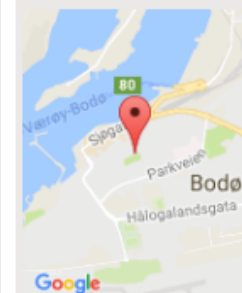
Din epostadresse:

Din melding til oss:

Send inn

Tøm skjema

NÆRING OG UTVIKLING
HOLDER TIL I
TEAMGÅRDEN,
PRINSENS GATE 113A|||

Vis større kart

INNHOIDSANSVARLIG

Folkehelsekoordinator

@ Gøran Raade-Andersen

75555119/90584630

Bodø kommune
@OffisiellBodoKommune

Home

Posts

Liked Following Recommend ...

22

Write a comment...

Bodø kommune

August 28 at 8:58am · 🌐

Rensåsparken skal oppgraderes og vi ønsker innspill fra folket:
bodo.kommune.no/folkeparken

FRAM KINO

28K Views

Like Comment Share

202

Top Comments ▾

39 shares

Write a comment...

Renate Monsen offentlige toalett, lekeapparater for alle aldersgrupper, grillplasser. Og at det blir tilgjengelig for alle.

Like · Reply · 🇧🇪 2 · September 9 at 8:43pm

↳ 3 Replies

Vibeke Sortland Et permanent offentlig toalett!! Parken brukes av mange, både hundeeiere, mosjonister, barnefamilier og frisbeegolfere. Gjett hvor folk tisser når nøden er stor? Stinker i buskene 😞

Like · Reply · 🇧🇪 🙄 38 · August 28 at 9:24am

↳ 2 Replies

View more comments

2 of 101

Twitter

minsak.no

Community

Create a Page

FÅ DET UT!

Film:

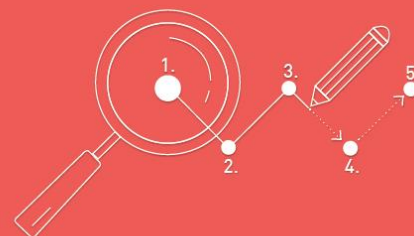
Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse

2017

Utvikling av:

TILVERKS-VEILEDEREN

*Tilnærming og verktøy
for meningsfull medvirkning*

Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse

2017

TILVERKS-VEILEDEREN

Tilnærming og verktøy
for meningsfull medvirkning

Mål

- Gi grunnlag for felles forståelse av hva medvirkning er
- Beskrive hvordan planlegge en medvirkningsprosess
- Gi nyttige tips og triks for vellykket gjennomføring

Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse

2017/ 2018

Forankring i organisasjonen??

TILVERKS-VEILEDEREN

Tilnærming og verktøy for meningsfull medvirkning

- Mobilisering av interne ambassadører
- Notat presentert i RLG
- Revitalisering av prosjekthåndbok

Workshop kommunale planleggere

Prosjekthåndbok

Innhold

1.0	Sjekkliste før oppstart av prosjekt	4
2.0	Hva er et prosjekt?	4
3.0	Før prosjektstart – planlegging	4
3.1	Porteføljestyling av prosjekter i Bodø kommune	4
3.2	Prosjektkontorets rolle	5
3.3	Prosjektets formål og mål	7
3.4	Organisering og roller	7
3.5	Milepælplan	7
3.6	Aktiviteter i prosjektet	8
3.7	Budsjett og ressurser	8
3.8	Interessentanalyse og kommunikasjonsplan	8
3.9	Risikovurdering og mulighetsvurdering	8
3.10	Prosjektdirektiv	8
3.11	Forankring	9
3.12	Godkjenning	9
3.13	Medbestemmelse	9
4.0	Prosjektgjennomføring	9
4.1	Prosjektkultur	9
4.2	Prosjektledelse – daglig ledelse av prosjektet	9
4.3	Oppfølging og rapportering	10
4.4	Versjonshåndtering	10
5.0	Prosjektavslutning og gevinstrealisering	10
5.1	Sluttrapport og evaluering	10
6.0	Dokumentasjonskrav - elektronisk arkivsystem	10
7.0	Nettbaserte samhandlingsverktøy	10
8.0	Anbefalt litteratur/referanser	11
9.0	Vedlegg	11

Revitalisering

Utvikling av plan- og prosjektstyrings system...

TILVERKS-VEILEDEREN

*Tilnærning og verktøy
for meningsfull medvirkning*

...Som i sterkere grad formaliserer og effektiviserer arbeidet med temaplaner og prosjekter
Vi ønsker å utarbeide et rammeverk som ivaretar følgende:

- Beskriver viktige faser/milepæler i rekkefølge for utarbeidelse av en temaplan
- Mal til prosjektbestilling
- Prosjektstyringsplan
- Mal for varsel om oppstart av planarbeid
- Standard adresseliste
- Skrivemal for temaplan
- Mal for høring/offentlig ettersyn
- Mal for merknadsbehandling
- Mal for brev om oversendelse til politisk behandling til komite og bystyre

Effekt mål for arbeidet:

- Bedre forankring i ledelsen og økt kvalitet i gjennomføringen av plan- og prosjektarbeid
- Sikre arbeid på tvers av avdelingsgrenser
- Sikre god medvirkning i tråd med samfunnsplan, smart, bylab mm

Kreativ ministrategi for innbyggerinvolvering

Hvordan spre budskapet om medvirkning og samskaping blant innbyggerne i Bodø?

To hovedutfordringer:

1. Hvordan skal vi nå de ulike gruppene?

- Sosiale kanaler, annonsering, direkte markedsføring, Reisende Bylab, kampanjer

2. Hvordan kan vi få innbyggerne til å engasjere seg?

- Ordfører for en dag

Budskap: alle stemmer og meninger i Bodø er viktige, samme hvem de er og hva de mener

Vi skal nå alle gruppene av mennesker. Kampanjen skal engasjere, inspirere, overraske og gi positive følelser knyttet til byen og menneskene som bor her

Ordfører for en dag

Vil kunne fungere som en omdømmekampanje for kommunen
- Bodø kommune ønsker virkelig å høre på innbyggerne.

Motivere til å ta i bruk innbyggerinvolvering i ulike kommunale prosjekt

Utendørsformater brukes aktivt, spesielt for å nå minoriteter som ikke leser avis eller Facebook

Eget snapchat-filter som gir deg ordførersmykke på når du tar selfie

Ordfører for en dag

Pressemelding til media

Helsides avisannonser

Annonsene skal settes på flere ulike språk

– Bodø trenger et eget friområde
for hunder, slik at også de kan ferdes
fritt og leke i byen vår.

Hva ville du gjort om du fikk bestemme?
bodobylab.no

R

إدنا 84 سنة

سيكو -
الفندق الجديد مرتفعاً جداً ، لذلك سيكون هناك
إطلالات أفضل من بار الكوكتيل في الأعلى

Hva ville du gjort om du fikk bestemme?
bodobylab.no

By
Lab

bodø
KOMMUNE

– Jeg vil at Besse skal få bo i hus
sitt så lenge han vil, selv om han
veldig gammel.

Sofie, 7 1/2 år

– Jeg vil ha oppvarmede
sykkelfelt, slik at det er enkelt å sykle
også om vinteren.

Bjørnar, 43 år

– Alle barn i Bodø skal få delta
i organisert idrett uten kostnad.

Sumaya, 20 år

Hva ville du gjort om du fikk
bestemme? bodobylab.no

Hva ville du gjort om du fikk bestemme?
bodobylab.no

By
Lab
bodø
KOMMUNE

Hva ville du gjort om du fikk bestemme?
bodobylab.no

By
Lab
bodø
KOMMUNE

Ordfører for en dag

Oppfølgingskampanje

Belyse innspillene som er kommet inn
- bruke bylaben

Årshjul for..

Januar «Grønn trivsel»

Februar «Bra mat»

Mars «Ha det bra med seg selv»

April «Sov godt»

Mai «Vær i aktivitet»

Juni «Grønn trivsel»

Juli / August -

September «Bra mat»

Oktober «Ha det bra med seg selv»

November «Sov godt»

Desember «Vær i aktivitet»

Januar og juni: Grønn trivsel

Fokusområder:

- Bil på tomgang
- Til og fra jobb for egen maskin
- Trafikksikkerhet
- Plogging (plukke plast mens du jogger)
- Smart transport
- Bysykler
- Park

Merkedager:

Januar: Midtvinterdagen 14. januar

Juni: Den internasjonale miljødagen 5. juni

Februar og september: Bra mat

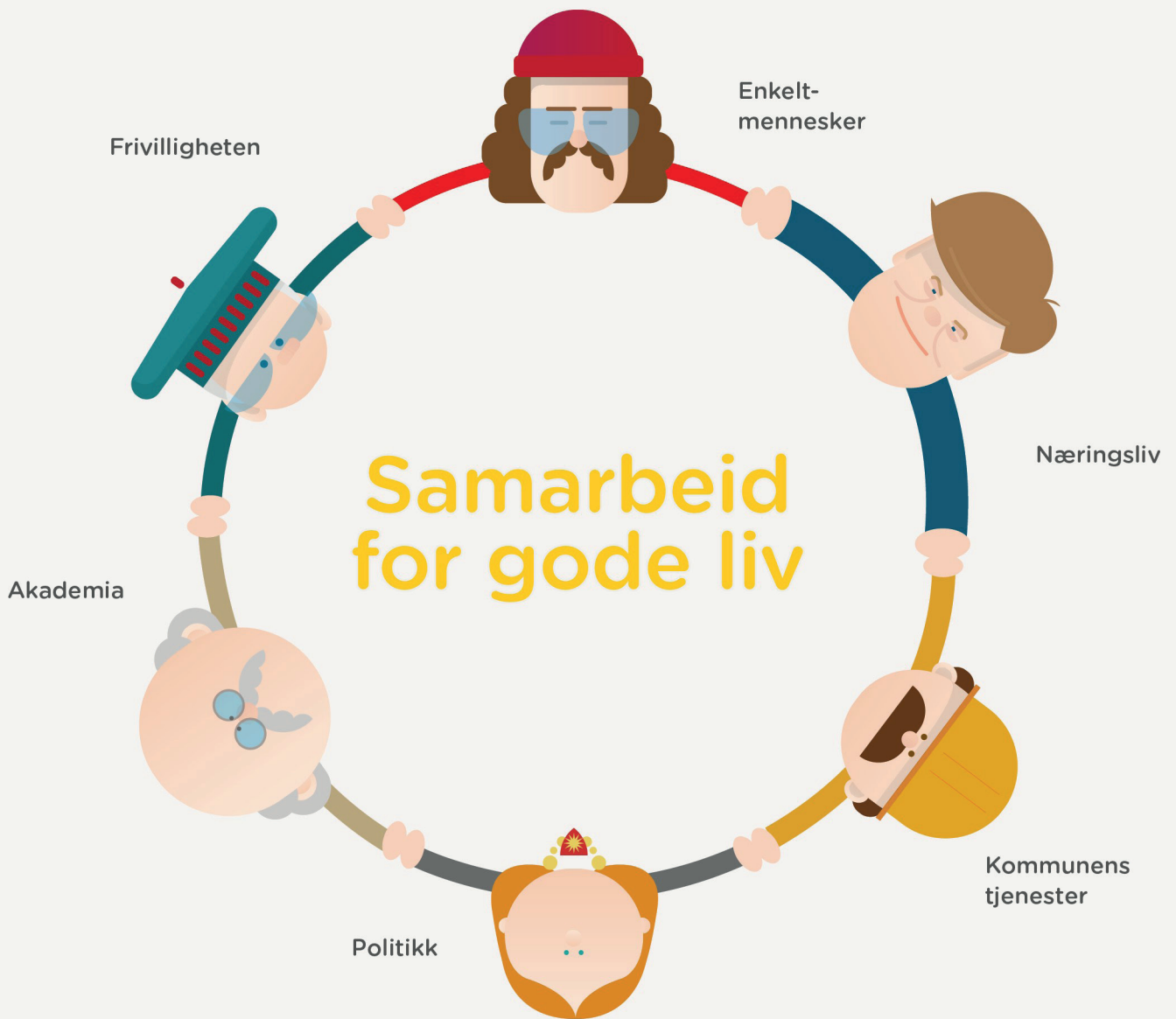
Fokusområder:

- Sukker og alkohol
- Alkoholfrie alternativ
- Helsekonsekvenser
- Nøkkelhullmerke
- Økologisk landbruk
- Matsvinn
- Bra og bærekraftig mat

Merkedager:

Februar: Verdens kreftdag 4. februar

September: Verdens hjertedag 28. september

SAMSKAPING ER EN KATALYSATOR FOR GOD HELSE!

Kreativ ministrategi for innbyggerinvolvering - Bodø kommune

Oppgave

Hvordan spre budskapet om medvirkning og samskaping blant innbyggerne i Bodø?

Målet til Bodø kommune er at flest mulig skal informeres om deres ønsker om medvirkning og samskaping fra innbyggerne i Bodø i prosjektene de jobber med, og at dette skal skape økt engasjement og mer innspill fra innbyggerne inn mot kommunen.

Fram til i dag har det ikke vært lagt vekt på innspill fra innbyggerne i særlig grad. Kommunikasjonen går via pressemeldinger i mediene og til dels gjennom Bodø kommunes egen Facebook-side.

Utfordringene er hvordan man skal nå alle de forskjellige gruppene i kommunen, fra ungdommer, unge voksne, minoriteter og de eldre, med kommunikasjonskanalene som er til rådighet. Det er også utfordrende å skape engasjement på mindre konkrete og mer framtidsrettede prosjekter som ikke direkte involverer innbyggerne på samme måte som andre politiske spørsmål, som eksempelvis eiendomsskatt og bomring.

I arbeidet med dette har vi kommet fram til to hovedutfordringer:

- 1. Hvordan skal vi nå de ulike gruppene?**
- 2. Hvordan kan vi få innbyggerne til å engasjere seg?**

Vi har funnet det mest effektive virkemidlet vi kan benytte her: **Følelser**.

Følelser er et mektig verktøy som enkelt fører til engasjement, både på godt og vondt. Positive følelser for prosjekter som får innbyggerne til å forestille seg et bedre liv, skaper enkelt engasjement, mens negative følelser for prosjekter med omvendt effekt, skaper ofte enda mer engasjement enn førstnevnte.

Hva er det som vekker følelser i oss når det gjelder byen vi bor i?

Stikkord her er oppvekst, minner, nærmiljø, familie, tradisjon, byen, barna våre, de eldre, hjemmene våre, husene vi er oppvokst i. Skolen vi har gått på, skolen barna våre går på. Hvilke ønsker og drømmer har vi for oss selv og resten av livet vårt her? Hva ønsker vi for barna våre som skal vokse opp her? Hva er det vi ønsker oss for de vi er glade i som bor her?

Hvordan skal vi nå dem?

Sosiale kanaler

Facebook er et utrolig viktig verktøy i 2018 og i tiden framover, og det er ikke til å komme fra at Facebook vil være den beste kanalen for å nå folk på. Ved årsskiftet hadde over 3,5 millioner nordmenn over 18 år profil, i tillegg kommer over 350.000 brukere mellom 13 og 18 år. Bruksfrekvensen viser av tilnærmet 9 av 10 bruker Facebook daglig. Det sier seg selv at ingen andre medier vi benytter kommer til å treffe like godt som Facebook. Med annonseverktøyet kan vi også konkretisere ned på bydel-, interesse- og aldersnivå, dermed vil segmenterte annonser også ha veldig god effekt her.

Vi mener helt klart at kommunen bør lage en egen Facebook-strategi og struktur for egne sider og undergrupper av disse, og utnytte plattformen for alt det er verdt. Dette innebærer en konkret posteplan over hvilke innlegg som skal postes og når, hva som skal løftes fram og når. ByLabens nye side må brukes aktivt her, i tillegg må innholdet knyttes opp mot de andre sidene med tilknytning til Bodø kommune som f eks Bodø i Vinden, for best mulig spredning av de ulike budskapene. I kampanjeperioder bør annonseverktøyet til Facebook brukes flittig og også utnyttes når det gjelder målretting av annonser mot spesielle grupper hvor vi kan nå ekstra godt fram med tilpassede budskap.

Arrangement-verktøyet på Facebook vil også være svært nyttig for å synliggjøre ByLab og aktivitetene som skjer der, og synliggjøre at alle i Bodø er invitert til å komme. Hver uke bør man også trekke fram eksempler på forslag som er kommet inn, gjerne lavterskel forslag, og vise eksempler på forslag som er blitt behandlet og hvordan det gikk. Konkrete eksempler vil senke terskelen for andre til å sende inn sine forslag og inspirere til å tenke nytt.

Facebook handler om engasjement, og er derfor et takknemlig verktøy å benytte i denne sammenhengen. Oppgaven er ikke bare få folk til å engasjere seg, det handler om å gjøre det enkelt for folk å engasjere seg. Og hva er vel enklere enn å bruke kommentarfeltet? Bruk Facebook som en aktiv kanal, bruk statusfeltet aktivt til å stille spørsmål om konkrete steder og be folk om å svare i kommentarfeltet. Bruk så disse kommentarene aktivt i oppfølgingsposter. Vi har laget egne kampanjer tiltenkt Facebook som kommer i den konkrete idé-delen.

Annonsering

På Facebook vil vi kunne nå store deler av innbyggerne, men det vil være noen hull blant dem som ikke har profil eller som ikke bruker denne aktivt. Vi tenker at hovedvekten her ligger blant gruppen middelaldrende og eldre, samt minoriteter. Annonser i avis, nettavis og programmatisk annonsering kan tette dette hullet, og spredningen er i alle aldersgrupper. Kreativ løsning på annonser ligger i den kreative delen av strategien.

De vi ikke treffer via annonser, kan vi treffe på synlige flater som utendørs boards, skjermene på City Nord, femkanten nederst i Glasshuset, etc. Vi har egne idékampanjer for dette i den kreative delen av strategien.

Direkte markedsføring

En veldig effektiv måte å nå folk på, er med flyers direkte i postkassen. Her tenker vi det vil være best å knytte flyeren opp mot de ulike bydelene, f.eks. å lage en egen flyer til innbyggere i Bodøsjøen, og en egen til de som bor i Rønvika. Vi mener det er enklere for innbyggerne å involvere seg når området og problemstillingene konkretiseres, foran når alt står åpent. Her vil vi benytte visuelle grep for å spille på følelser, og trekke frem elementer som symboliserer de ulike bydelene. Budskapet og spørsmålene bør også være konkret på bydelen, for eks. «Hvordan kunne skoleveien fra der du bor vært tilrettelagt bedre? Hva er det som mangler på lekeplassen her?» Ved å bruke denne fremgangsmåten tror vi at kommunen vil få mange gode innspill fra innbyggerne, og innbyggerne vil føle seg sett og hørt. Ved å benytte QR-koder på flyeren som kan scannes, kan vi også lage tilpassede versjoner på ulike språk for dem som ikke snakker norsk.

I sammenheng med dette kan vi lage egen Facebook-versjon rettet mot de ulike bydelene. Det bør også lages egne versjoner for ulike minoriteter, som kan henges opp på biblioteket og andre relevante arenaer for disse.

Reisende ByLab

For å virkelig treffe andre grupper som man ikke når andre steder, har vi et konkret forslag som vi kaller Reisende ByLab, hvor ByLaben kan invitere seg til for eks. eldresenter, videregående skole, eks. Islamsk kultursenter, og snakke om prosjektet og hvordan folk kan involvere seg. Her vil disse gruppene få en helt konkret og inspirerende innføring i hva det er kommunen ønsker å oppnå og hvorfor dette er viktig.

For mange kommer ikke de gode idéene før en stund etterpå, derfor kan det være lurt med en idépostkasse som står igjen en periode etterpå. Et annet virkemiddel for økt engasjement, kan være å lage interne konkurranser i ulike bydeler eller bedrifter hvor de beste forslagene premieres på et eller annet vis.

Kampanjer

Vi har laget flere konkrete idéer til kampanjer som vi mener både vil spre budskapet om innbyggerinvolvering, men også få innbyggerne til å engasjere seg. Noen kampanjer retter seg kun mot Facebook, men flere av de kreative løsningene kan benyttes i alle flater.

Kampanjeneforslagene som følger under er utviklet av BYRAA, og ideene eies i sin helhet av BYRAA og kan ikke benyttes i noen form uten avklaring med BYRAA. Om løsningene ikke brukes i forbindelse med denne strategien, forbeholder BYRAA seg retten til å bruke ideene på andre prosjekter. BYRAA har utviklet et eget dokument hvor de ulike kampanjene er skissert ut, dette kan tilsendes etter avtale.

Facebook-kampanje: Bodø nå og framover

Spiller på Facebook-gruppen «Bodø før og nå» og skal vise hvordan Bodø kan bli i fremtiden ved å retusjere inn muligheter i bilder av kjente Bodø-steder. En konkret og effektiv måte og sette dagsorden og fremme engasjement

Annonsekampanje: Ordfører for en dag

En visuell kampanje som trekker fram ulike stemmer i Bodø og hvilke ønsker de har for byen. For å konkretisere dette lar vi dem ta stilling til hva de hadde gjort om de var ordfører for en dag, og samtidig gi et bilde av at innbyggerinvolvering gjør at innbyggerne i Bodø er litt ordførere alle sammen. Denne kampanjen trekker inn alle innbyggerne og rettes mot ulike minoriteter, språk, aldersgrupper, kjønn og livssyn.

Mobil-kampanje: Swipe

Dette er en kampanje som kan fungere på Facebook og Instagram, men også som annonse, bannerannonse eller video. Konseptet spiller på sveipefunksjonen på mobilen. Personen eller gjenstanden i forgrunnen er konstant, men når man sviper endrer bakgrunnen seg til ulike versjoner. F eks Saltvern skole i 74, Saltvern skole i dag og Saltvern skole i 2030.

Busstopp-kampanje: Se der!

Mange i Bodø tar bussen daglig og bruker mange minutter på å vente på busstoppet. Hvorfor ikke la dem bruke denne tiden aktivt til å tenke over Bodø i framtiden? Tanken er å ta utgangspunkt i noen helt konkrete busstopp som har muligheter for utvikling synlig fra der man står. Så henvender vi oss konkret til dem via annonseflaten på busstoppet. Eks. «Ser du lekeplassen der borte over veien? Hva bør vi gjøre med den?»

Stunt: Her kommer ...

Vi tror engasjement kan komme enda sterkere av å få et konkret forslag på noe man IKKE vil ha. Derfor tenker vi at provokasjon er et svært effektivt virkemiddel i denne sammenhengen. Når stuntet avsløres kan vi vri engasjementet over til å tenke på hva det faktisk er innbyggerne ønsker at skal skje på dette konkrete området.

Suksesskriterier

I arbeidet med dette vil det være viktig å synliggjøre at meningene til folk som bor her betyr noe, at innspillene blir hørt, tas på alvor og faktisk kan bli noe av – å skape et attraktivt handlingsrom. Hver eneste gang et initiativ fra innbyggerne blir tatt videre er det viktig at dette løftes fram og synliggjøres for folk. Alle positive saker er gull verdt når det gjelder videre engasjement og involvering fra innbyggerne.

Saltdal kommune - kommunikasjon

10- Kommunikasjonsplan for nærmiljøutvikling 2017

1. Folkemøte «Bolyst og livsglede» med innspill- legges på hjemmeside og innspillene gis til relevante virksomheter.
2. Møte med eldrerådet- planlegging av dag med eldre ute på Skansenøyra for flere innspill fra eldre. Oppfølging av innspill.
3. Møte med Ungdomsrådet- Skansenøyra, ny metode på ungdomsskolen er gjennomført: skoleklasseinvolvering. Planlegge flere møter for å medvirke til folkehelseutfordringene. Møter for å planlegge kveld med dialog, varm mat og deres ønsker etter ung-data-undersøkelsen, foredrag om psykisk helse eller annet. Oppfølging av innspill.
4. Møte med flyktningetjenesten- de har hatt utedag med 24 personer på Skansenøyra og blitt spurt om trivsel, folkehelse og deres ønsker. Nytt kurs planlegges til høsten: Bra mat med folkehelse spørsmål. Oppfølging. Innspillene gis videre.
5. Informasjon fortløpende til hjemmeside, vurdere facebook.
6. Informasjon til frivillige og interesserte vurderes når det skjer noe.
7. Informasjon til Utvalg for oppvekst.
8. Informasjon til Utvalg for helse og omsorg.
9. Dialog med elevrådene ang. Skansenøyra, helsefremmende skoler, ønsker om skolegårdsutvikling. Planlegge tur til nabokommune med bilder av ny skolegård.
10. Jevnlige møter med arbeidsgruppa for nærmiljøutvikling og folkehelsegruppa.
11. Informasjon og dialog med styringsgruppa for folkehelse 4 ganger per år.
12. Dialog med kommunalleder for helse og omsorg etter behov.
13. Jevnlig dialog med ute-etaten for gjennomføring av tiltak.
14. Møte med 6 barnehager for å godkjenne de som helsefremmende barnehager.
15. Samarbeid med Rognan Ungdomsskole for å få de godkjent som en helsefremmende skole. Oppfølging av prosjekt om satsing på gym/fysisk aktivitet. Kantine/frokost.
16. Jevnlig dialog med prosjektet «Sammen» for gjennomføring av tiltak, evt. samarbeid med frivillige.
17. Planlegging av folkehelseuka og bruk av nærmiljøet ved Skansenøyra gjøres sammen med relevante parter.
18. Gjennomføre dybdeintervju med 10 utvalgte familier på Skansen/Nygård i samarbeid med lokal forening. Oppfølging av svarene.
19. Gjestebud til eldre vurderes hvis kapasitet til høsten.
20. Møte med leger, ruskoordinator, helsestasjon/TIF og fysioterapeuter om folkehelseutfordringer er gjennomført- følge opp innspill.

2. Kommunikasjon

Kommunikasjonsplan for nærmiljøutvikling 2018

- a. Møte med lag og foreninger med gjennomgang av fritidsordning, gratis aktiviteter
- b. Møter om utstyrssentralen, gratis utlån foreslås.
- c. Andre møter med lag og foreninger etter deres ønske for å gjennomføre tiltakene, Petanquebanen- medvirkning
- d. Møte med Råd for funksjonshemmede for turmål og medvirkning
- e. Gjennomføring av folkehelseuka
- f. Jevnlig dialog med leder og arbeidsgruppe
- g. Takk til ute-etaten
- h. Kommunisere ut behovet for satsing på psykisk helse til barnehager og skoler- skoler starter med relasjonskompetanse og blir helsefremmende. Barnehager blir helsefremmende. Feiring av begge parter planlegges.
- i. Sluttmøte med politisk utvalg, evt. Formannskapet om evalueringen.
- j. Dialog og aktivitetstur med flyktningetjenesten og deres brukere- medvirkning og ønsker for integrering.
- k. Gjennomføring av ønsker til Ungdomsrådet- medvirkning, arrangement med avisinnslag. « Helsesista»
- l. Høring av folkehelseutfordringene til alle relevante parter og møter med arbeidsgruppa om temaet.
- m. Starte arbeidet med folkehelseplanen og kommunisere den ut i 2019.

Kommunikasjonseksempler

Skap trivsel og livsglede for ungdom i Saltdal

Åpent møte for ungdom fra 13-25 år om god folkehelse til ungdom

Slipen 3. etasje onsdag 25.10 kl. 18-20.

Psykiater Per Willy Antonsen tar opp tema god psykisk helse kl. 18. Stein Ole Rørvik, kommunalleder helse innleder og orienterer om ung-data- undersøkelsen som er gjort.

Dialog og innspill fra ungdommer vil bli gjort i mindre grupper.

Vi ønsker å høre hva ungdommene tenker og ønsker om folkehelseutfordringene i Saltdal- hva gir dere glede og livslyst, og hva kan vi gjøre bedre?

Vi serverer pizza, frukt og drikke.

Velkommen

Vennlig hilsen Ungdomsrådet.

Skap **Bolyst** og **livsglede** i **Saltdal**

Åpent møte om nærmiljøutvikling og god folkehelse.

Foto: Bente Iren Nymo

Rognan Hotell | Næstbysalen **onsdag 26.april | Kl 18.00-20.00**

Det vil bli informert om prosjektet «Nærmiljøutvikling ved Skansenøyra» og arbeidet med dagens folkehelseutfordringer. Dialogkafe og innspill fra befolkningen vil bli gjort i mindre grupper. Vi ønsker å høre hva innbyggerne tenker om Skansenøyra og folkehelseutfordringene. Informasjonen er lagt ut på hjemmesiden til Saltdal kommune.

Trenger du mer informasjon, ta gjerne kontakt med:
[solveig.stroem@saltdal.kommune .no](mailto:solveig.stroem@saltdal.kommune.no)
eller ring 75682000.

Beverting.

Velkommen

Vennlig hilsen Solveig Annie Strøm, Folkehelsekoordinator.

Norges beste ute-etat:

Helsesista: avisoppslag i lokalavis.

Barn og unges stemme

- med fokus på nærområdene til Ørnes og Enga skoler

Kommunikasjon og eksempler fra media

Kommunikasjonsplan

Prinsipper for kommunikasjon	<ul style="list-style-type: none"> • Åpenhet I prosjektet skal kommunikasjon skal være åpen, tydelig, forståelig og tilgjengelig og i henhold til språkprofilen (Klart språk) for Meløy kommune. • Medvirkning I prosjektet skal vi ta berørte parter med på råd og involvere dem i utforming politikk og tjenester. • Nå alle I prosjektet skal vi sørge for at relevant informasjon når fram til alle berørte. • Helhet I prosjektet skal kommunikasjon oppleves som enhetlig og samordnet.
Mål for kommunikasjon	Vi ønsker å oppnå tiltak i nærområdene til skolene slik at elevene opplever at det nytter å engasjere seg i sitt lokalsamfunn. I kommunikasjonen ønsker vi å nå ut med barn og unges stemme. I prosjektet følger vi kommunens overordnede kommunikasjonsmål.
Målgrupper	Barn, ungdom, foreldre, naboer, grunneiere, naboskoler, lag og foreninger, engasjerte innbyggere, lokale bedrifter, politikere, kommuneadministrasjon
Kommunikasjonskanaler	Kommunens hjemmeside, facebook og instagram Flyers på nærbutikken Pressemeldinger/presseoppslag Epost, brev, muntlig dialog
Strategi	I kommunikasjonskanalene skal det benyttes gode bilder med motiver fra prosjektet. Det brukes også filmer. Prosjektet har egen informasjonsside på kommunens hjemmeside. Den skal til enhver tid være oppdatert. Det er opprettet en lukket gruppe på facebook med berørte parter i prosjektet. Pressemeldinger sendes til Avisa Nordland, Framtia og Meløyavisa.
Avslutningsseminar	Seminar «Gode nærmiljø» med Aslaug Tveit

Tiltak

- Lage oversikt over lag og foreninger i Hattfjelldal
- Lage samarbeidsplattform mellom kommune, lag og foreninger og innbyggere
- Holde kurs i å søke tilskuddsmidler til frivillige og kommunalt ansatte
- Oppgradere område omkring stadion
- Inkludere resultatene fra prosjektet i kommunens planarbeid

Måloppnåelse, resultater og videreføring av arbeidet

Det er gjennomført kurs i å søke om tilskuddsmidler til frivillige og kommunalt ansatte. Gjestebud ble komplettert med en nettbasert spørreundersøkelse. Planen er at denne informasjonen vil bli brukt som et av utgangspunktene for kommunens folkehelseplan. Metoden «Co-creation» ble byttet ut med idémyldring hos ungdom, da det ble vurdert som mest hensiktsmessig. På grunn av utskiftninger og omstilling i kommunen har det i en periode vært redusert fremdrift. I slutten av prosjektperioden er det arbeidet med å finne måter for å videreføre kunnskapen på best mulig måte og sett på mulighetene for å realisere prosjektet.

Produkter

- Det er satt opp tuftepark ved Hattfjelldal Oppvekstsenter
- Oversikt over lag og foreninger på kommunens nettsider
- Delmål i kommunens folkehelseplan

Barn og unge i Meløy ble hørt!

Marlene Blomstereng Karlsen

Ønsket om aktivitetsområde ved Enga skole gikk i oppfyllelse. Meløy kommune ønsker å utvikle et aktivitetsområde ved Enga skole. Høsten 2018 søkte kommunen Kulturdepartementet om tilskudd fra tilskuddsordningen for nyskapende aktivitetsarenaer.

Enga skole har deltatt i [Nærmiljøprosjektet](#) til Helsedirektoratet, hvor hensikten var å fremme barn- og unges engasjement og aktiv deltakelse i utvikling av egne nærmiljø. I Meløy ble prosjektet kalt «[Barn og unges stemme](#)». Gjennom prosjektet har elevene planlagt utviklingen av uteområdet og søkt tilskudd fra departementet.

Nå har kommunen fått den gledelige nyheten om at Kulturdepartementet har tildelt 2 millioner for etablering av en folkehelsepark ved Enga skole. Området skal være en arena for egenorganisert fysisk aktivitet for både barn, unge og lokalbefolkningen som sådan.

Tilskuddet vil gjøre det mulig å realisere en utvikling i uteområdet i tråd med elevenes ønsker. Området blir en aktivitetsarena for hele bygda og for besøkende. Kommunen, lag, foreninger og næringslivet må jobbe sammen for å realisere prosjektet. Ordfører Sigurd Stormo presenterte den gode nyheten den 6. februar da skolen hadde sin markering som helsefremmende skole.

Det framgår av utlysningsteksten for tilskuddsordningen at anleggene som får tilskudd også skal tjene som inspirasjon for den fremtidige utviklingen av aktivitetsanlegg andre steder i landet. Departementet og Nordland fylkeskommune oppfordrer derfor til at andre kommuner søker om midler til nyskapende aktivitetsarena til Kulturdepartementet.

Kommunikasjonseksempler

1. [Film](#) laget av elever ved Enga skole

2. Lokalavisa Framtia, mars 2017

Medbestemmelse på Enga

En gruppe elever ved Enga skole deltar i et landsomfattende prosjekt som skal bidra til at barn og unge blir hørt når for eksempel utemiljøet ved skolen skal utformes.

Framtia møtte elevene for å høre nærmere om hvordan de ser på å delta i et prosjekt, som ikke bare skal rette søkelyset mot skolens uteområde, men også forbedre tilbudet til barn og unge i bygda på fritiden.

Spennende

Bror Axel Olsen, Linnea Regine Nilsen, Nikolay Meløysund Olsen og Sofie Torrisen, er alle elever i åttendetrinnet ved Enga skole. - Spennende og lærerikt, mener de.

-Nå kartlegges tiltak som kan forbedre uteområdet ved Enga skole, både for elevene og for alle som bor i bygda, forteller Bror som fortsetter:

- Vi jobber ikke bare for at det skal bli en plass å gå på skole, men en plass å være også i fritiden. Vi har møter to ganger i måneden hvor vi går igjennom prosjektet og ting vi har lyst til skal skaffes til veie, og ting vi har lyst til å gjøre for å forbedre miljøet. Fokus går mye ut på å høre på hva de andre unge har å si.

Egen video

I dette arbeidet har elevene tatt i bruk moderne hjelpemidler, slik som å lage en videofilm. Filmen har de selv produsert, klippet og redigert.

- I filmen spør vi hva elevene holder på med, og hva de ønsker mer av, forteller Nikolay. - Denne filmen skal vises for politikere, administrasjonen og familien. Og for å teste

VIL SKAPE TRØSSEL: Bror Axel Olsen, Linnea Regine Nilsen, Nikolay Meløysund Olsen og Sofie Torrisen, synes arbeidet med å få kartlagt tiltak som kan forbedre utemiljøet rundt Enga skole er viktig. Begge foto: Yngve Brox Guldbjørnsen.

ut metoder som gjør at barn og unges stemmer blir hørt, skyter lærer Bjørn Terje Vangen inn.

Linnea Regine Nilsen forteller også at de har laget en skisse av uteplassen rundt skolen som de har presentert for medelevene.

- På den skissen skulle elevene fargelegge områder der de liker å være og områder de synes er skumle og ikke så gode å være i. I tillegg fikk de fortalt hvorfor de likte, eller ikke likte, områdene de hadde merket av. Det gjelder alle elevene fra 1. til 10. trinnet.

Bli hørt

I følge lærer Bjørn Tore Vangen skal prosjektet være med å sikre at barn og unge blir hørt når for eksempel deres nærmiljø skal utformes. Og at det skaffes midler til å gjennomføre de målene som en setter seg.

- Tenk om dette resulterer i at vi får en skolegård hvor alle trives. Et sted som kan brukes av alle, både i og utenom skoletiden!

[Yngve Brox Guldbjørnsen](mailto:Yngve.Brox.Guldbjørnsen@online.no)
ynguldbjo@online.no | tlf. 95 93 15 79

DELTA: Isak Andersen Torrisen har deltatt i undersøkelsen og syntes det var spennende. Her får han veiledning av Linnea.

Satser nasjonalt

Med prosjekt som til slutt skal vise hvordan en best mulig kan involvere barn og unge i utvikling av sitt eget nærmiljø. Både i skole og i fritid.

Prosjektet går i korte trekk ut på å gi elevene i skolen større innflytelse på fremtidig planlegging av skolebygg og skolegårder.

Nytteverdi

-Enga er kommet best i gang, og Ørnes følger etter, sier prosjektleder i Meløy kommune, Marlene Blomstereng Karlsen. Hun

forteller videre at formålet med prosjektet er at barn og unge i Meløy skal se nytteverdien av å engasjere seg i sitt lokalsamfunn.

- Med andre ord et medvirkningsprosjekt som skal gi et resultat. Først og fremst på uteområdet, men også med tanke for bruk på fritiden, sier Karlsen.

Målet med prosjektet er også å gi kommunen kompetanse på hvordan en kan nå barn og unge og gi dem større medvirkningskraft enn kun via ungdomsråd eller elevråd.

Nasjonalt prosjekt

Prosjektet er initiert av Helsedirektoratet som et nasjonalt prosjekt hvor åtte fylker er valgt ut til å delta. Deriblant Nordland med tolv kommuner. Hovedmålet er å teste ut metoder for medvirkning, evaluering og utvikling av system for medvirkning. Dette

kan rette seg mot enkelte målgrupper, som for eksempel barn og unge, eldre eller hele befolkningen.

- Nå skal elevene ved Enga og Ørnes skole utvikle en plan for skolens nærområde, planen skal presenteres for administrasjonen og politisk ledelse i Meløy kommune, og tiltak gjøres innenfor prosjektperioden som utløper i utgangen av 2018.

- For å få dette til må vi søke midler, som for eksempel spillemidler. Det som er viktig er at de som er med i prosjektene ser at det kommer noe ut av den kartleggingen de gjør. Målet er positive ringvirkninger, samt bedring av det psykososiale miljøet, avslutter Marlene Blomstereng Karlsen.

[Yngve Brox Guldbjørnsen](mailto:Yngve.Brox.Guldbjørnsen@online.no)
ynguldbjo@online.no | tlf. 95 93 15 79

ØNSKER MEDVIRKING: Folkehelserådgiver i Meløy kommune, Marlene Blomstereng Karlsen, vil at ungdom i Meløy ska bestemme mer. Foto: Anne Mette Meidelsen

Flott presentasjon

MELØY: Benjamin Pedersen fra Enga skole fikk skryt for en flott presentasjon av Enga skoles nærmiljøprosjekt i regi av Barn og unges stemme.

Hanne Hammernes
hann@meloy.no

Sammen med medelev Sofie Tørrissen og folkehelserådgiver, Marlene Blomstereng Karlsen, presenterte de prosjektet og hva de har jobbet med.

Drømmeprosjekt

– Det vi har presentert i dag er elevenes drømmeprosjekt, sa Benjamin. En prosjektgruppe bestående av elever, folkehelserådgiver og ledende helsesuster har jobbet fram en plan for hvordan et nærmiljøanlegg ved Enga skole kan se ut i framtiden. Vi er klar over at dette vil ta lang tid, og kanskje ikke alle tingene vil kunne komme på plass, sa han. Så langt er det kjøpt inn utehøytalere og en del benker.

Forberedelser

– Vi har blant annet laget en video, småtrinner har tegnet, vi har hatt gjestebud med seks av elevene og hatt stand på Coop

FLINKE: Benjamin Pedersen og Sofie Tørrissen har vært med i et arbeidsgruppe som har laget et skisseprosjekt av et nærmiljøanlegg ved Enga skole. De presenterte prosjektet i kommunestyre et torsdag og ordfører Sigrud Sørmo og flere av politikere skryt av framlegget de hadde.

FORKLARTE: Marlene Blomstereng Karlsen presenterer også grunnlaget for samarbeidsavtalen om folkehelsearbeid 2018-2021 mellom Nordland fylkeskommune og Meløy kommune, og status for folkehelsearbeidet så langt.

Engvågen med spørreundersøkelse og forslagskasse, fortalte Sofie Tørrissen blant annet.

Her kom alle ønsker og ideer om hvordan vi ønsker det skal se ut rundt skolen fram. Noen elever har også vært på befaring på Vesnmyra skole på Fauske og det har vært møter med blant annet skoleledelse og landskapsarkitekt.

Landskapsarkitekten har laget skisser som viser hvordan prosjektgruppen ser for seg det framtidige uteområdet ved skolen.

Trinnvis

Skisseprosjektet ble presentert av Benjamin og politikere var imponert over elevenes presentasjon og oppmuntret til videre arbeid med prosjektet, blant annet å samle inn midler for finansiering. Så langt har det kun vært penger til medvirkning og gode planer, forklarte Karlsen etter presentasjonen.

– Vi vet at dette blir kostbart og må ta dette trinnvis. Det er viktig å vise elevene at vi tar de på alvor når dette er deres stemme, sa Marlene B. Karlsen. Det må skje noe, og derfor er det al-

lerede innkjøpt utehøytalere og noen benker, for å vise at vi tar de på alvor.

Etter hvert skal i tenke alternativt og kanskje samarbeide med næringslivet for å få realisert planene, sa Karlsen. Hun fortalte også politikere at prosjekter kom til å søke både fylkeskommunale og statlige midler for å få realisert det hun kaller et folkehelseområde for alle, og ikke bare for skolens elever. Området skal kunne brukes av alle som ønsker det.

Gode tips fra blant annet Reinert Aarseth om mulige midler fra Norges idrettsforbund som nettopp har en pott til slike prosjekter, kom godt med.

Prosjektet Barn og unges medvirkning er dermed avsluttet, sa Karlsen til slutt for elevene måtte haste avsted for å nå ferga til skolen.

Flott arbeid

– Jeg er politiker-representant i prosjektet, men har mest på sidelinjen sett det grundige arbeidet som er gjort, sier Jim Andersen (Sp). Her har det vært stor involvering blandt alle elev-

ene, og deres stemme har fått muligheter til å komme frem. Enga-elevene la fram et drømmescenarie over hvordan de ser for seg at uteområdet på Enga skole kan utvikles.

Samtidig vil det gi et uteområde som frister til uteaktiviteter, noe som igjen gir trivsel og motivasjon for elever i hele skolen. Jeg håper virkelig at dette ikke skal forbli som gode planer, og at disse tankene skal forsvinne i "skuffen for gode intensjoner og drømmer".

Men at elevene skal se resultater av jobben som er gjort. Vi i politikken må følge opp med bevilgninger, så er jeg rimelig sikker på at samfunnet rundt stiller med sin dugnadsinnsats. Og sammen ser vi et fysisk resultat av "stemmene til barna".

Så ser jeg fram til planene for Ørnes skole som kommer senere, avslutter Andersen.

4. Lokalavisa Framtia om Ørnes skole, september 2018

- HURRA FOR KUNSTGRESS!

- På Ørnes er det ingen som er ute i friminuttene lenger. Vi håper den nye kunstgressbanen vil få folk ut og i aktivitet. Det å være ute har jo mye å si for folkehelsa, sier Rebekka Wenberg (15, fra Neverdal) som er med i elevrådet ved Ørnes skole.

Neste uke starter grunnarbeidet for å få på plass ny kunstgressbane ved skolen. Gjengen i elevrådet viser vei til hvor den gamle grusfotballbanen ligger i dag. Nå i første friminutt er mange elever ute, men ellers er det nesten ingen her.

- Vi har tvungent påbud om å være ute i første friminutt her. Ellers er det nesten ingen ute fordi uteområdet er så dårlig og shabby, sier lederen i elevrådet, Carl Wilhelm Andersen (14) fra Støtt.

Elevene kjempet det frem

Ørnes skole deltok i fjor i et statlig folkehelseprosjekt som handlet om at barn og unge skulle få medbestemmelse i forhold til hvilke aktivitetstilbud de ønsket seg på skolen og i nærmiljøet. Prosjektet i Meløy ble drevet av helserådgiver Marlene Blomstereng Karlsen i Meløy kommune i samråd med skolen.

- Elevene her ble spurt om hva de ønsket seg. Vi har lyst til å være ute om noe gjøres, og elevene svarte at de ville ha kunstgress-

- Elevene her ble spurt om hva de ønsket seg. Vi har lyst til å være ute om noe gjøres, og elevene svarte at de ville ha kunstgressbane, sier Tuva Levie Olsen (15) (i midten) fra Ørnes. Til høyre ses Rebekka Wenberg, til venstre Carl Wilhelm Andersen. Foto: Hilde Kvammen

bane for å få flere ut, sier Tuva Levie Olsen (15) fra Ørnes.

Lederen for elevrådet er enig.

- På Neverdal har de fått en kunstgressbane som blir mye brukt. Det vil vi også ha. Vi sier hurra for kunstgress, sier Carl Wilhelm. Kommunen har jobbet for å få inn penger

til finansiering av prosjektet. Totalkostnaden ligger på 750.000 kroner. 300.000 finansieres via spillemidler til bygging av idrettsanlegg. I tillegg finansieres prosjektet ved hjelp av kommunale midler, folkehelsemidler og oppvekstavdelingen.

I fjor sendte elevrådet ut et sponsorbrev til de lokale næringslivsbedriftene i kommu-

nen, men uten å få svar.

- Vi synes det er skikkelig kjipt at ingen har svart. Heldigvis har kommunen nå endelig gjort mye for å hjelpe oss i prosjektet, sier Rebekka Wenberg.

Hilde Kvammen

post@framtia.no | tlf. 97 71 34 70

HANDLE LOKALT

Kjøp kortreist strøm
Få 1 mnd gratis strøm som ny kraftkunde hos Meløy Energi

 Meløy Energi kraft

www.meloyenergi.no

FOTO: ANNE MARIE MELØYSEN

VIL BYGGE UTEOMRÅDE TIL 4 MILLIONER

Meløy kommune har søkt Kulturdepartementet om 2 millioner til oppgradering av uteområdet ved Enga skole. Nå må kommunen, lokalt næringsliv og frivillige på banen for å finansiere resten.

- Enga skole er den største skolen i kommunen, men uteområdet i dag har lite innhold og mangel på aktivitetstilbud, sier helserådgiver i kommunen, Marlene Blomstereng Karlsen.

Det håper hun det snart blir en slutt på. Enga skole deltok i fjor i et statlig folkehelseprosjekt som handlet om at barn og unge skulle få medbestemmelse i forhold til hvilke aktivitetstilbud de ønsket seg på skolen og i nærmiljøet. Prosjektet i Meløy ble drevet av Blomstereng Karlsen, familieveileder Sonja Edvardsen og familierådgiver Turid Solstrand i samarbeid med skolen.

To meldte seg på

-Ørnes skole og Enga skole var de to som meldte seg på prosjektet. Det er også de som har størst behov for en oppgradering av utecarealet sitt, sier hun.

Elevene på Ørnes får ny kunstgressbane, mens de kommunale planene for Enga er en oppgradering av hele uteområdet ved skolen.

- Enga skole har et fantastisk naturområde, men området i dag består av mange grå, åpne flater der det er få aktivitetstilbud og lite å gjøre for elevene, sier hun. Nå planlegger de nye fargerike installasjoner i blått, oransje, rosa og lilla.

Medvirkning veien å gå

Fire elever ved skolen ble valgt ut til å være med i en kommunal prosjektgruppe som skulle teste ut ulike metoder for at elevenes mening skulle bli hørt. Ved hjelp av videointervjuer, fargeleggingskart og samtaler har de fire spilt en aktiv rolle for å sikre at alle elevene fikk si sin mening. Sofie Torrissen (12) fra prosjektgruppa, har presentert prosessen for politikerne i kommunestyret

Sofie Torrissen og Bror Axel Olsen er med i gruppa som er med på å drive frem prosjektet ved Enga skole. Foto: Ingunn Dahle

Framtia 22/3-17

og på folkemøte på Enga i august.

- Det er vi elevene som skal bruke uteområdet, så det er viktig at vår stemme blir hørt, sier hun.

Sofie mener mye kan bli bedre enn i dag.

- Det viktigste for oss elevene er å ha noe å gjøre. I dag er det mange som bare sitter på benkene og prater. For de som ikke liker å spille fotball, er det lite å finne på, sier hun.

Svarene de har fått fra viser at elevene synes dagens skolegård har lite fargen, det er slitasje på mange av lekeapparatene og at det er kjedelig å være ute.

Skummelt for de minste

Sofie synes det har vært gøy å være med i utviklinga av prosessen.

- Det er spennende at vi elevene har fått lov

til å være med å bestemme. Vi har gjennomført videointervju med alle elevene der de selv har fått komme med sine ønsker, og de har fått tegnet sin egen drømmeskoleplass, sier hun.

De oppdaget at de minste syntes det var litt vanskelig med intervju. Derfor lagde de et kart over skolegården der de yngste kunne fargelegge hvor de likte å være og ikke.

-Vi fant ut at de syntes det var skummelt å være på baksiden av skolen der ungdommene pleier å stå. Det er mørkt, og dårlig opplyst der. Klart vi må gjøre noe med det! mener Sofie Torrissen.

Bedre for de svakeste

Kommunen søkte om støtte fra Kulturdepartementet 1. september. De vet enda ikke

når de får svar. Turid Solstrand som er familierådgiver i kommunen jobber spesielt med barn som strever sosialt.

- Vanligvis er det bare de som er mest frempå som sier hva de mener. De stille ungdomene blir ikke hørt. Metodene på Enga skole har ført til at alle har sagt sin mening, og vi har tatt hensyn til det i utforminga. Nærmiljøprosjektet på Enga gir midler til prosesser og planlegging, men ikke til gjennomføring. Derfor trenger kommunen andre finansieringskilder for å gjennomføre tiltak.

- Det er viktig at kommunen og lokalt næringsliv nå kommer på banen, skal vi få dette til, sier Marlene Blomstereng Karlsen.

Hilde Kvammen

post@framtia.no | tlf. 97 71 34 70

4. Folkemøte på Engavågen

BARN OG UNGES STEMME - UTEOMRÅDET ENGA SKOLE

FOLKEMØTE INFORMASJON OG DIALOG

AUG. 23. Folkemøte, uteområdet Enga skole
Offentlig - Arrangør: Meløy kommune

✓ Skal ▾ ⋮

🕒 Torsdag 23. august 2018 kl. 20:00–21:30
for omtrent 2 måneder siden

📍 Enga skole, gymsalen Vis kart

Om Diskusjon

Detaljer

Enga skole og Engavågen grendelag inviterer til høyttenkning sammen med bygda: "Hvordan kan vi få til utvikling av skolens uteområde i tråd med elevens ønsker?"

Området skal være attraktivt på fritid - for liten og stor, gammel som ung.

Program:
Presentasjon av arbeidet og skisse for uteområdet
Gruppearbeid og dialog

Prosjektgruppa:
Marlene B. Karlsen, folkehelserådgiver
Turid Solstrand, familieveileder
Sonja Edvardsen, fagleder helsesøstertjenesten
Laila Loe, rektor Enga skole

Prosjektgruppa skal søkes om midler fra Kulturdepartementet til tiltak i skolens uteområde. Vi håper så mange som mulig kan hjelpe oss med gode innspill.

Elever, foreldre og alle i bygda er hjertelig velkommen!

9. Seminar med Aslaug Tveit fra Léva Urban Design

[Les mer om arbeidet i Meløy kommune](#)

Arrangementer

- Arrangementer
- Kalender 6
- Bursdager
- Utforsk
- Arrangert av deg 1

[+ Opprett arrangement](#)

JAN 23. Sammen om et løft for Meløy
Offentlig - Arrangør: Meløy kommune

✓ Skal ▾ ⋮

🕒 Onsdag 23. januar 2019 kl. 17:00–20:00
for omtrent 3 uker siden

📍 Meløy Rådhus, kommunestyresalen (hovedinngang)

Om Diskusjon

Detaljer

Før jul ble det gjennomført en omfattende spørreundersøkelse blant innbyggerne i Meløy. Resultatene er nå sammenfattet og vil bli brukt som et kunnskapsgrunnlag i videre utvikling av kommunen.

I den forbindelse inviteres alle innbyggere i Meløy til et åpent inspirasjonsforedrag. Her vil LÉVA urban design komme å fortelle om resultatene fra undersøkelsen. De vil også dele sine erfaringer om utvikling og omstilling i distriktkommuner og snakke om veien videre i arbeidet om å skape en kommune som er god å bo å leve i.

Vi ønsker å nå ut til flest mulig, og inspirasjonsforedraget blir sendt direkte på meloy.kommunetv.no. Du kan også se sendingen på et senere tidspunkt.

Etter foredraget kan du delta på et spennende og kreativt arbeidsverksted (passer både for barn og voksne). Verkstedet er i rådhuskantina og vil være åpent mellom kl. 18.00 og kl. 20.00. Verkstedet er åpent for alle og er gratis.

[Se mindre](#)

Her er noen bilder fra Léva urban design sitt besøk i Meløy i januar 2019

Bilde 3 og 4: Kreativ planlegging av arbeidsgruppen ved Enga skole.

Bilde 7: Elever fra Enga skole gjennomfører stand på nærbutikken for å få svar fra bygda på hva de ønsker seg for uteområdet ved skolen.

Bilde 8: Studietur til Vestmyra aktivitetspark på Fauske.

Bilde 11 og 12: Elever forteller landskapsarkitekt Unni Furfjord om deres ønsker for uteområdet ved nye Spildra skole.

Kommunikasjonsplan Hattfjelldal Kommune

Presentert i tabellen under er kommunens plan for kommunikasjonsarbeidet i løpet av prosjektperioden. Målene med prosjektet er blant annet å skape engasjement og deltakelse hos kommunens innbyggere i kommuneplanlegging, bedre samarbeid mellom kommune, lag og foreninger, og andre med engasjement i lokalsamfunnet og utvikle et nærturområde. Planen er rettet mot innbyggerne, kommunale ledere og politikerne.

<i>Hvordan</i>	<i>Tid</i>	<i>Ansvarlig</i>
Danne en oversikt over lag og foreninger i Hattfjelldal og aktuelle samarbeidspartnere	Vår/Sommer 2016	Frivillighetsentralen
Møte med lag og foreninger	Høsten 2016	Folkehelsekoordinator og frivillighetsentralen
Konkurransen på facebook, skape engasjement og informasjon om prosjektet hos innbyggerne	Høsten 2016	Folkehelsekoordinator
Arrangere folkemøter med cafedialog, avklare hvilket nærturområde som skal brukes	Vinter/Vår 2016/2017	Folkehelsekoordinator
Videre samarbeid med lag og foreninger, og skape en arena med metoder for samarbeid. Arrangere kurs i å søke om tilskuddsmidler	Vår og sommer 2017	Folkehelsekoordinator og frivillighetsentralen
Idémyldring med ungdom med ønsker for utvikling av nærturområdet	Høst 2017	Folkehelsekoordinator
Sammenfatte det som har kommet frem i prosjektet så langt. Begynne å planlegge realisering med kommunale ledere og politikere	Gjennomgående prosess i 2018.	Prosjektgruppa
Tilbakemelding og resultatformidling til alle innbyggerne. Gjennom kommunens nettsider og lokalavisa	Vinter 2018/2019	Folkehelsekoordinator
Gjennomgående oppdatering til kommunale ledere og politikere	Kontinuerlig	Prosjektgruppa

«Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse»

Kommunikasjonsplan

Bakgrunn for prosjektet

Vi har gjennomgått helsedirektoratets *sjekklister for kommuner som vil skape gode nærmiljøer* og har også sett på de viktigste utfordringene til kommunen som fremkommer av dokumentet «*oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer, Sømna kommune 2016*». Det er utfordringer på mange områder og nærmiljøprosjektet vil ta utgangspunkt i disse når vi skal involvere innbyggerne i revideringen av kommuneplanen.

Mål for prosjektet er et attraktivt nærmiljø som bidrar til god folkehelse og økt bosetting.

Resultatmål:

- Administrasjonen har gjennomført ulike former for medvirkning og fått styrket sin kompetanse på området.
- Det er en økt kompetanse om plan som styringsverktøy, både blant administrasjon og politikere. Kommunen har styrket kompetanse på å knytte kunnskap til handling.
- Det er vedtatt en frivillighetsmelding/politikk for å styrke samarbeidet med frivillige organisasjoner.
- Erfaringer og kunnskap knyttet til medvirkning vil ha overførselsverdi til andre planer og prosjekter.
- Kommunen har kunnskap om hva som bidrar til livskvalitet og trivsel

Målgruppe

Prosjektet ses i sammenheng med revidering av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Hele befolkningen vil være målgruppe, men vi vil ha et spesielt fokus på å nå barn/unge, eldre, flyktninger og personer vi vanligvis ikke når i det daglige. Hele lokalbefolkningen skal få informasjon om prosessene og mulighetene for å involvere seg.

Vi vektlegger følgende:

- God informasjonsdeling på kommunens hjemmesider
- Oppdateringer på sosiale medier
- Avisomtaler
- Plakater som henges opp ved aktuelle møteplasser i kommunen (legekontor, skole, butikk m.fl.)
- Det sendes egne invitasjoner til spesielt inviterte til temamøter og andre folkemøter.
- Ordfører og kommunestyret er delaktig i prosjektet og vil bidra med å engasjere befolkningen.
- Etter deltakelse skal det bli gitt tilbakemelding om hvordan innspillene er brukt i kommuneplanen. Dette vil skje skriftlig.

Kartlegging og utviklingsarbeid om nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse

Prosjektrapport del 2 om kommunikasjon

10. Kommunikasjonsplan

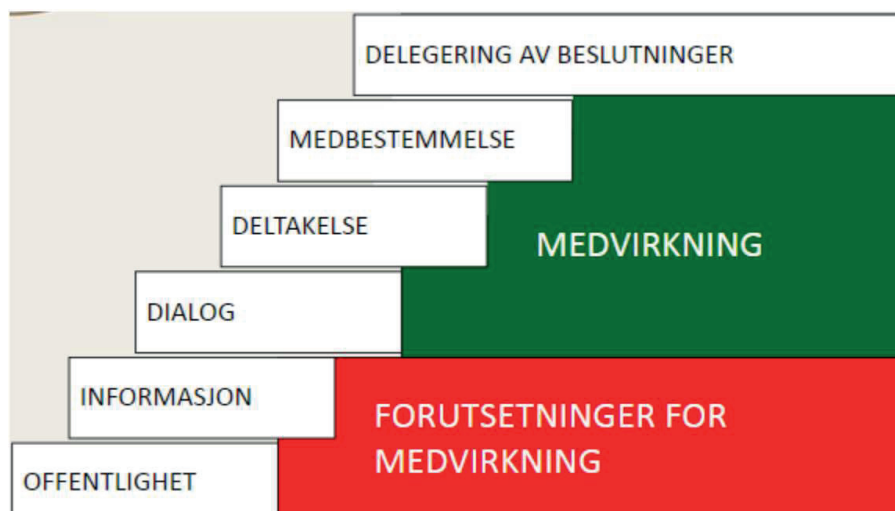
Prosjektet ses i sammenheng med revidering av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Hele befolkningen vil være målgruppe, men vi vil ha et spesielt fokus på å nå barn/unge, eldre, flyktninger og personer vi vanligvis ikke når i det daglige. Hele lokalbefolkningen skal få informasjon om prosessene og mulighetene for å involvere seg.

Vi vektlegger følgende:

- God informasjonsdeling på kommunens hjemmesider
- Oppdateringer på sosiale medier
- Avisomtaler
- Plakater som henges opp ved aktuelle møteplasser i kommunen (legekontor, skole, butikk fl.)
- Det sendes egne invitasjoner til spesielt inviterte til temamøter og andre folkemøter
- Ordfører og kommunestyret er delaktig i prosjektet og vil bidra med å engasjere befolkningen
- Etter deltakelse skal det bli gitt tilbakemelding om hvordan innspillene er brukt i kommuneplanen. Dette vil skje skriftlig

Prosjektrapport del 2 om kommunikasjon, Vestvågøy kommune

I Nærmiljøprosjektet har vi fra starten hatt en kommunikasjonsstrategi basert på medvirkningsstigen (Arnstein, 1969):

Eksempler på hva vi har gjort er å opprette arrangementene på facebook for dialog både før og etter folkemøter, lansert arrangementer i lokalavis og invitert grendelag, innbyggerforeninger og andre frivillige. Språkbruk, herunder oversetting fra et planfaglig språk til et mer folkelig språk er en problemstilling vi hele tiden vender tilbake til og etterstreber å bli bedre på. Vi har vært bevisst på å ha oppdatert hjemmeside med informasjon om pågående prosesser, kommende møter og høringsfrister. Holdningen i arbeidet vårt er at de to nederste stegene på stigen må være på plass for at vi kan bevege oss videre oppover mot mer medvirkning og involvering.

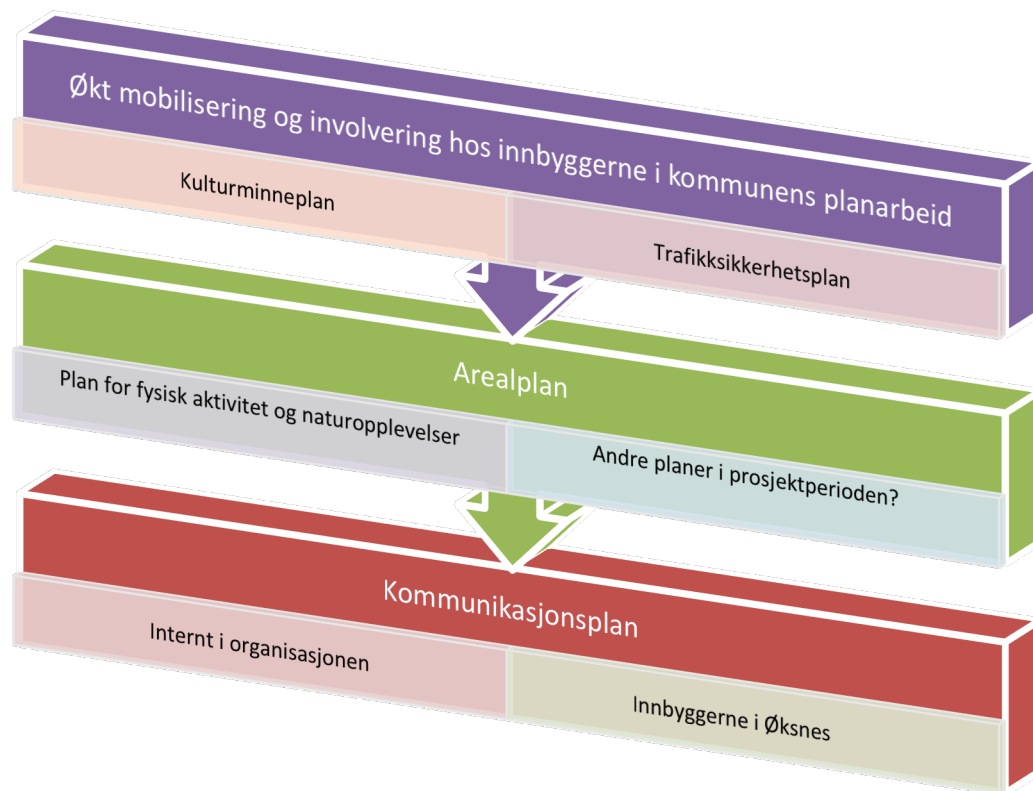
KOMMUNIKASJONSPLAN NÆRMILJØ-FOLKEHELSE PROSJEKTET MED FOKUS METODEUTPRØVING for innbyggermedvirkning i allerede vedtatt planarbeid Øksnes kommune

Overordna målsetting for prosjektdeltakelse Øksnes kommune

Økt mobilisering og involvering hos innbyggerne i kommunens samlede planarbeid for å oppnå et bedre kunnskapsgrunnlag/beslutningsgrunnlag for kommunale plan – og beslutningsprosesser.

Hovedmål

Styrke plankompetansen på tvers i organisasjonen på medvirkningsmetodikk som involverer innbyggerne i vedtatt planarbeid – og planprosesser

Vi vil følge milepælsplanen, og evaluere metodene etter hvert som vi har prøvd de ut. Det er ikke låst hvilke metoder vi vil anvende, det kan komme nye til. Det avhenger av hva vi vil og kan involvere innbyggerne på, hvor vi står i det ulike planarbeidet som er vedtatt iverksatt mv. Innbyggernes INNSPILL vil følge med sakspapirene når planer skal vedtas.

Vi vil bruke mye ressurser på informasjon mot innbyggere og internt i organisasjonen for involvering: hva og når avklares underveis og er prosjekgruppas ansvar når det gjelder informasjon om prosjektet etter hvert som ny metodikk prøves ut. Og i etterkant av gjennomføring av ulike metoder velges ut til ulike planer. Hovedsakelig vil utadrettet virksomhet dreie seg om tett kontakt med lokal presse (Lokalavisa), sosiale medier i kommunen på facebook og hjemmeside samt direktekontakt til aktuelle grupper av innbyggere som involveres.

Kommunikasjonsplan forankret i prosessplan og milepælplan

Plan for fysisk aktivitet og naturopplevelser

Kulturminneplanen

Metode:

Gjestebud (2)

Målgrupper: Utvalg av befolkningen i Øksnes, alle aldre

Kommunikasjonsstrategi:

1. Informere om metoden til: Arbeidsgruppen som trenger innspill fra innbyggere i Øksnes

Strategi: Møte med arbeidsgruppen og informasjon om metoden

2. Rekruttere gjestebudserverter til pilot, 1. gjestebud

Strategi: Direkte kontakt med enkeltpersoner fra ulike områder i Øksnes som kan tenkes å ønske å påta seg vertskapsrollen .

Strategi: a) Bruke nettverk, lag, foreninger og enkeltpersoner ulike deler av kommunen. Direkte henvendelser på mail, sms og telefon

b) Bruke media, lokalavisen i forbindelse med oppstart pilot, og løpende, samt informasjon på kommunens facebookside

INTERNT I ORGANISASJONEN

Gjennom jevnlig informasjon i styringsgruppen om metode og erfaringer med metoden

Ansvar: prosjektleder og kulturciuf

Metode(r) :

Gjennomføre informasjons- og innspillmøter i forbindelse med planarbeidet gjennom "Tenketak for idretts- og friluftsliv"

Digital historiefortelling

Målgrupper: Frivillig lag og foreningsliv i Øksnes, innbyggere alle aldre i et senere definert nærmiljøområde i Øksnes

barn og unge inkludert

Et konkret delmål definert: Innspill til framtidig nærmiljøanlegg Myre sentrum

Kommunikasjonsstrategi:

Informasjon til utvalgte målgrupper gjennom media, sosiale medier i kommunen og gjennom direkte kontakt til lag, foreninger, enkeltpersoner mv

Barn/unge spesielt: Rektorer/ elevråd/ FAU samt ungdomsråd

Ansvar: Prosjektleder/gruppa i samarbeid med oppnevnt plangruppe for planen

INTERNT I ORGANISASJONEN

Mobilisere til kursdeltakelse på metoden som planlegges avholdt i samarbeid med Vestvågøy kommune høst 2017- første kvartal 2018

Trafikksikkerhetsplanen

Metode:

Barnetråkk

Målgruppe: Barn og unge (utvalg)

Kommunikasjonsstrategi:

Involvere rektorer og planlegge gjennomføring av barnetråkk

Involvere gjennom FAU og gjennom elevråd på utvalgte skole (r)

Informasjon i media, lokalavisen, og gjennom kommunens digitale plattformer

Ansvar: Prosjektleder i samarbeid med skoleeier og teknisk enhet

Arealplanen

De tre planene som det er vedtatt det skal prøves ut metodikk i forhold til vil alle gi viktige innspill til kommunens arealplan. Det vil bli en utprøving av metoder i forbindelse med høringer på selve arealplanen. Verken metode eller når dette skal skje er avklart. Det er forsinkelser i arealplanarbeidet, og vi må avvente slik beslutning. Dette vil også avgjøre valg av metoder for innbyggerinvolvering ut over tradisjonelle folkemøter

Kommunikasjonsstrategi

Kommunens hjemmesider inkl facebook

Lokale media

Direktekontakt mail, telefon og møter med innbyggere

Ansvar : Prosjekgruppe og styringsgruppe

Utklipp fra vedtatt kulturminneplan

7.3. Medvirkning

En av den offentlige kulturminneforvaltningas største utfordringer er dialogen med lokalsamfunn. Det som gir et kulturminne verdi for de som lever nært det er forestillingene som gir kulturminnet innhold. I noen tilfeller er dette søgn og myter, i andre tilfeller er det forskningsbasert kunnskap som er konkret og forankret i det landskapet kulturminnet ligger i. I tillegg kommer at den oppmerksomheten som utenverdenen retter mot utvalgte kulturminner også virker inn på lokale verdifulderinger. Representanter fra kulturminnebyråkratiet kan i de fleste tilfeller ikke gjøre annet enn å hevde overfor lokalsamfunn at et kulturminne er viktig, og at denne viktigheten er forankret i Kulturminneloven eller i et noe uklart fenomen, kalt antikvarisk kjønn. Dette har liten effekt og i mange tilfeller virker det mot hensikten.

Fra et av gjestebudene. Arvid Rødsand, Sigrav Hånesen og Håvard Krållan Tufan finner mangler i regulerings rundt Ljøfjorden. Foto: Hilde J. Hansen

Det finnes unntak der spesielle tiltak er satt inn, eller der forskningsinstitusjoner har trådt inn på arenaen. Disse eksemplene viser at oppgaven med en målrettet dialog er stor og kompleks og helt uenlig å gjennomføre for den store bredden av kulturminner. Av disse grunnene har arbeidsgruppa gjennomført en dialog ved hjelp av en pedagogisk metode kalt *gjestebud*. Forledningen for dette var at kommunen våren 2016 kom med i et nasjonalt prosjekt med tittel *Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse*, hvor *gjestebud* var en av flere metoder som kunne utprøves. Det ble derfor besluttet at denne metoden kunne være spennende å prøve ut som pilot på kulturminneplanarbeidet, og metoden fungerte utmerket. Det ble gjennomført til sammen 30 gjestebud, hvor vertskap spredt over hele kommunen inviterte 170 barn og voksne til medvirkning i planarbeidet. Målet var tosidig:

Kjære vertskap!

Arbeidsgruppa sier: Tusen takk for at du har tatt på deg å være vert for to Gjestebud i prosessen for å få til en god kulturminneplan for Øksnes. I *Gjestebud 1* er vi ute etter hjelp til å lage regler for verdisetting av kulturminner. I *Gjestebud 2* vil dere få en liste hvor arbeidsgruppa har laget forslag til verdisetting av utvalgte kulturminner i Øksnes som vi ber dere om å gi innspill til. Arbeidsgruppa som jobber med planprosessen har som mål å få forslag til kulturminneplanen opp til politisk behandling i løpet av 2017. Da trenger vi innspill fra øksnesfolk og hjelp fra deg.

Du sier kanskje:
Veldig hyggelig å bli spurt, men kan dere ikke gjøre jobben selv?

Arbeidsgruppa svarer:
Det kunne vi, men ville det ha blitt en god plan? Eller ville det ha blitt en plan som kunne få folk engasjert? Ville det kanskje ha blitt en plan som etter hvert lå som et glemt, støvet og gitt opp på en kommunal server? Skal Kulturminneplanen for Øksnes bli god må vi ha medvirkning i prosessen og planens innhold må ha forankring hos de som først og fremst bruker landskapet i Øksnes. Takk og pris for at du og flere med deg har sagt ja til å være vert for Gjestebud! Du fortjener din vakt i grill!

Du:
Nånnå, dere kan smigre... og forresten: Hva i all verden er Gjestebud? Jeg ser for meg noen voldsomme grøier ala juleball i Downtown Abby.

Arbeidsgruppa:
Slapp av! Gjestebud er en metode for medvirkning. *Gjestebud 1* kan beskrives slik:
• Du får et brev (der du nå har i hånden), et ark med informasjon hvor det skal settes som kryss – og en pose kaffe fra oss
• Du inviterer noen personer hjem til deg og sier at du har fått en oppgave fra Arbeidsgruppa for Kulturminneplan i Øksnes, som trenger svar på noen spørsmål.

Du:
Hvor mange skal jeg invitere? Jeg har ikke særlig stor plass rundt stuebordet?

Arbeidsgruppa:
Det bestemmer du selv. Inviter noen du har lyst til å ha på besøk, og du bestemmer selv når du holder Gjestebudet ditt, men det må være gjennomført innen **28. januar 2017**. Om du plutselig får lyst til å arrangere Gjestebud ala juleball i Downtown Abby, er det helt greit for oss. NB! Gi beskjed til kulturkontoret hvor mange kopier av avkrysningsarket du trenger.
• Når gjestene har akkommodert dere ut av avkrysningsarket hvor deltakere krysser ut for hva de mener skal være forende for verdisetting av kulturminner. Når alle har satt sine kryss, kan dere eventuelt diskutere hva dere har krysset av for. Gruppa trenger ikke å komme fram til enighet. Har dere ting dere mener er svært viktig å si til Arbeidsgruppa, skriver du det ned og legger det ved alle avkrysningsarkene, som du sender til på kulturkontoret, eller leverer i kommunetorget.

Du:
Det var nesten skuffende enkelt.

Stort engasjement om kulturminneplanen

Kultursjef Hilde J. Hansen og gruppa som arbeider med kulturminneplanen har fått inn over 80 tilbakemeldinger i første runde med «gjestebud». – Et bredt engasjement er i seg selv viktig, mener Hansen.

Øksnesavis
Marian Leonhardsen
marian@oksnesevisa.no 91 76 69 20

Arbeidet med Øksnes kommunes kulturminneplan fortsetter. Man har valgt «gjestebud» som metode, for å involvere innbyggerne i større grad. Så langt later det til å ha vært en suksess. – Arbeidsgruppa kunne jo sitte og spekulere alene, det gjøres i mange kommuner. Men vi ønsker medvirkning, og har fått støtte til et prosjekt om egnede metoder for innbyggermedvirkning i planprosesser. Kulturminneplanen er valgt ut for å teste den og noen andre metoder, forteller folkehelsekoordinator Kari Gaarder og kultursjef Hilde J. Hansen.

Over 80 har deltatt

Nærmere tjuv personer har stilt opp som verter og invitert folk på «gjestebud», der de har diskutert kulturminner og fylt ut et skjema. Totalt har de fått over 80 tilbakemeldinger så langt. – På det første gjestebudet skulle de se på hvilke kriterier man skal velge ut etter, og om det var viktig eller mindre viktig. Nå har man systematisert svarene, og så skal arbeidsgruppa lage en liste over registrerte kulturminner i Øksnes. Det blir også en foredragsrunde som begynner i går, før det etter påske blir en ny runde med gjestebud der man skal ta stilling til kulturminnene på listen, opplyser de to. Ifølge kultursjefen håper man nå å ha første utkast av kulturminneplanen klart til høsten.

– Mange har gitt tilbakemelding om at det var artig å holde gjestebud. Man har selv fått bestemte opplegg og hvor mange man ville invitere, det har stort sett ligget mellom tre og ti.

Bredt engasjement

Totalt sett har det altså deltatt langt flere enn man antagelig kunne regne med på et folke-møte om det samme.

– Vi får et bredt engasjement, det er i seg selv viktig. Vi velger å starte tidlig med en ny runde senere, så gjøres høringene på et vis underveis i prosessen, forklarer Gaarder. Hansen synes det er en flott bredde på fagfolk i arbeidet, og alle innspillene man så langt har fått.

I tillegg vil man også arrangere en egen variant av gjestebud for barn og unge. – Skal vi ha som mål at dette også hører framtidens arvegods til, er det viktig at barn og unge engasjeres i arbeidet, mener Hansen.

Studietur til Estland

Riksantikvaren er så interessert i det arbeidet som nå gjøres i Øksnes, at kultursjefen og Ellinor Gustavsen er invitert på studietur til Estland. – Vi skal ut og lære hva de gjør ellers i Europa, på Riksantikvarens regning. I Estland skal vi se på involvering av barn og unge på dette området, sier Hansen. Vi undrer om det følger

med mye ekstra arbeid for kommunen, med en slik metode.

– Det er klart det blir mer jobb med å implementere en helt ny metode. Men det blir mer meningsfylt og man får diskutert en kjempeviktig sak mye bedre. Se bare på det engasjementet dette har skapt, argumenterer de to.

Nektagelegg

Kultursjefen mener arbeidet med kulturminneplanen er viktig av mange grunner. Ett eksempel hun drar frem, er at Øksnes har to kirker fra middelalderen.

– Ingen av dem er fredet, det er trassig av mange grunner. Hvis man har en plan om hva som skal være kulturminner har man også mulighet til å søke ekstern støtte, påpeker hun. Samtidig viser hun til Handelsstedet Tinden som det eneste bygget som er fredet i Øksnes, og som har fått mye støtte til restaurering.

HVA ER EN KULTURMINNEPLAN?

En egen kommunedelplan for kulturminner, der kommunen skaffer seg oversikt over sine kulturminner og vurderer kulturminnenes verdi. Det vil være viktig for kommunens planarbeid og øvrige virksomhet. Et verneverdig eller bevaringsverdig kulturminne er et kulturminne som har gjennomgått en kulturhistorisk vurdering og er identifisert som verneverdig. Belegnelsene verneverdig og bevaringsverdig betyr det samme og brukes om hverandre. Kommunalt verneverdige kulturminner er kulturminner som kommunen har identifisert som verneverdige, og som gjennom politisk vedtak har bestemt at skal søkes ivarettatt.

Slipper evig kamp

– Det andre er at både reiselivet og kulturlivet kan bruke kulturminnene på ulike måter. De kan også skape identitet for oss som bor her både nå og senere. Det er viktig, mener Hansen. Ikke minst slipper man med en slik plan trolig den evige kampen i områder der folk ønsker å sette i gang med ting. Eksempelvis som da Biomar ble bygget, og man måtte grave ut hele området før de fikk gå i gang der. Hadde vi da hatt en kulturminneplan,

så ville den sagt hva vi ville ta vare på, forklarer Hansen.

FOREDRAGSERIE

Johan Borgos, kulturminner (se baksida)
Reidar Bertelsen, Fiskarbondeskulturen m/ fokus på fiskeriene, 6. april.
Åsa Elstad, om fiskarbondeskulturen m/fokus på bonden, altså kvinnfolkene og kvinnehistorien, 20. april.
Mai - bygningsvern.

Kommunikasjonsplan for Nærmiljøprosjektet i Dønna kommune	Hvordan	Tid	Ansvarlig
Mål Målet for kommunikasjonen er å skape engasjement og eierskap til prosjektet			
Formidling av innspill så langt i prosjektet er gjort, og skal også gjøres resterende prosjektperiode.			
Målgrupper: Hvem trenger å vite om prosjektet for å sikre fremdrift?			
<i>Befolkningen i kommunen</i>	Media, hjemmeside, FB, plakater	Kontinuerlig og ut resten av prosjektperioden	Prosjektgruppa
<i>Politikere</i>	Orienteringer, samt deltakelse i medvirkningsprosesser	1-2 ganger pr. prosjektår	Prosjektleder
<i>Kommunal ledelse</i>	Gjennom tverretattlig forankring i prosjektgruppa formidles innspill og fremdrift videre til andre i kommunal ledelse, f.eks enhetsledere	Kontinuerlig og ut resten av prosjektperioden	Prosjektgruppa
<i>Nordland fylkeskommune (-> Hdir og HOD)</i>	Prosjektsamlinger og rapporteringer	Én gang per halvår	Prosjektleder

KOM INN!

23/5-16

MEIERIET BIBLIOTEK

Verdens beste bibliotek?

Hva er biblioteket?

Hvordan var det før?

Hva vil du at biblioteket skal bli?

31/5-16

QLTURA

Verdens beste ungdomsklubb?

Hvordan kan vi gjøre

Qltura til verdens beste

ungdomsklubb?

/ -16

LEKNES

Verdens beste by?

Ikke le! Klart vi sammen kan

gjøre Leknes til en fantastisk by!

Kom inn! Bli med!

Foto: Langberg, Esther / Oslo Museum

SANS OG SAMLING // 1900-2030 // DØRENE ÅPNER 1830

Vi lover friske debatter med spennende gjester, lydhøre ører, underholdende temaer, gode samtaler rundt bordene og gratis mat og drikke. Det eneste du trenger å gjøre er å møte opp, lytte og gjerne også fortelle oss hva du mener om de temaene vi diskuterer.

For mer informasjon om arrangementene: [følg med på facebook](#)
Arrangør: Meieriet kultursenter og Lofot-Tidende

BLI MED PÅ FOTOKONKURRANSE SIDE 50

X EXTRA
EXTRA LAVE PRISER
ÅPNINGSTIDER MAN-LØR **07-23**

9
MAKS 5 PK.
PR. HUSHOLDNING!
RØMMEGRØT
Fjordland 350 gr.
Pr. kg. 25,71
FORPRIS 23,70

-40%
BIG ONE PIZZA
AKE AWAY
CALIFORNIA
Fjordland er en utvalg av ystetke

Lofotposten

27.000
LESERE
HVER DAG!

TORSDAG 16. JUNI 2016 • ÅRGANG 121 • NR: 136 • LØSSALG KR. 35

**Vel 60 personer
stilte opp, da Folkehelsa
i Vestvågøy ba om hjelp:**

VELLYKKET PARK- DUGNAD

Leknes er i ferd med å få anlagt park midt i sentrum.
SIDE 18, 20, 21 OG 22

Betal-parkering

SIDE 5

**TJUV-
FISKE**

SIDE 3

Skambitt av løshund

SIDE 2

DEBATT

Telefon: 76 06 78 00

Nettavis: lofotposten.no/debatt

Ny park på Leknes

LEDER

En tid har en ny park vært under planlegging på Leknes, i all hemmelighet. Det er Vestvågøy kommune står bak initiativet og har ledet arbeidet med den nye parken. Planen nylig ble lansert på et folkemøte, som handlet om utvikling av sosiale og kulturelle møteplasser i Leknes by.

Bare en uke etter at parkplanen midt i Leknes sentrum var presentert, ble arbeidet satt i gang. Entreprenørfirmaet fikk grunnarbeidet er unnagjort i en fei, og det øvrige arbeidet ble innbyggerne invitert til å gjøre på dugnad.

Vi lar oss imponere over at så mange møtte opp på kort varsel. Responsen på dugnadsinvitasjonen og det store engasjementet de framtrøffte viste på Leknes tirsdag, viser at man har truffet blink med ideen. Så mange ville være med på dugnaden, at det nesten ikke var oppgaver til alle. Små og store tok fatt på arbeidet med stort engasjement.

Vi sier oss dermed skjont enig med alle som mente en ny grønn lunge midt i Leknes sentrum er et veldig godt tiltak. Den hullete store parkeringsplassen midt i Leknes sentrum har dratt ned helhetstrykket av byen. Nå har en fått et flott grøntområde på deler av plassen, med blomster, busker, platt, benker og fargerike steiner, som forskjønner området.

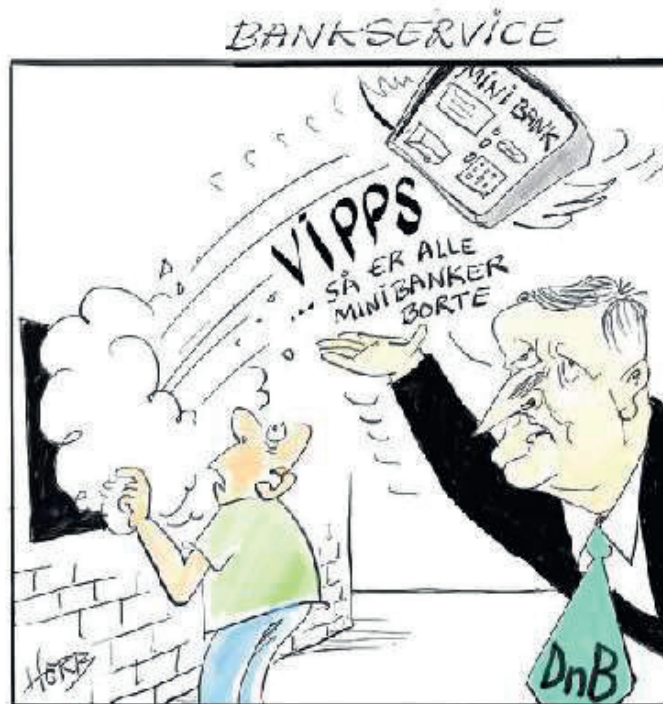
En liten park som den som nå ser dagens lys kan få stor betydning. Foruten å forskjønne området skal parken bli et treffsted. Det tror vi man vil lykkes med. Oppslutningen rundt dugnaden lover godt for å fylle både parken og Leknes sentrum med enda mer innhold og aktivitet framover.

Kommunen har kontrakt med grunneieren for to sesonger foreløpig. Parken er et løft for Leknes, og vi håper at den blir godt tatt vare på. Vi håper den får være en liten grønn lunge midt i sentrum, til det eventuelt foreligger konkrete planer om å utnytte tomta til andre formål enn parkering.

Vestvågøy kommune skal ha ros for et godt initiativ. Leknes har også godt av at innbyggerne engasjerer seg i utviklingen av stedet, og parkdugnaden viser også at ikke alle prosjekter trenger å være kjempstore for å skape noe svært positivt.

Responsen på invitasjonen og det store engasjementet, viser at man har truffet blink med ideen

«Du kan lede de største bedrifter, ja, til og med hele landet uten annet enn realkompetanse.....»

LESERBREV

Representantskapsmøtet Skolenes landsforbund Nordland
Bjørnulf Schanche, leder

■ men ikke være lærer i norsk, matte eller engelsk for en første klasse dersom du har «bare» vanlig, fireårig lærerutdanning. Stortinget, ved et flertall bestående av Høyre, Frp, Venstre og Arbeiderpartiet, vedtok den 12. april å innføre nye kompetansekrav for lærerne og vips, dermed 30.000 av landets pedagoger avskiltet. Disse gode lærerne, som hadde tatt sin kompetanse etter de krav som var gjeldende på den tiden de ble utdannet, er nå blitt devaluert av det politiske flertall i Norge. Det vises ikke noen form for respekt for hvilken realkompetanse disse lærerne, de fleste av dem almenlærere i småskolen, har ervervet seg gjennom en langvarig læringstid.

■ Det er ikke uvanlig at det i yrkeslivet kommer nye krav om utvidelse av den ansattes kompetanse, noe som medfører personlig oppdatering. Men det er svært uvanlig at høyt utdannede arbeidstakere som har praktisert sitt yrke, hverken får

godkjent den formelle kompetansen de allerede har, eller den realkompetanse som de har ervervet seg etter langvarig virke i jobben.

■ I de fleste yrker har arbeids erfaring svært stor betydning - i læreryrket går nå nyutdannede med 60 studiepoeng i et bestemt fag foran erfarne lærere med tidligere godkjent utdanning og yrkes erfaring.

■ Den beklagelige realiteten i skolen, blir nå at lærere på barnetrinnet ikke lenger er kvalifisert for å undervise 6-åringer i engelsk uten 30 studiepoeng, altså et års høyere utdanning i det enkelte faget - hvilket medfører at 1.-klassingene ikke kan ha samme lærer i mange fag. Virkeligheten vil bli annerledes enn det den har vært i skolen, i og med at det nå blir flere lærere som må virke i hver skoleklasse.

■ Det har hittil vært ansett for å være en pedagogisk-psykologisk verdi at de minste klassene ikke har så mange lærere å forholde seg til - på grunn av elevenes trygghet og lærerens praktiske posisjon for å kunne kjenne dem godt - denne verdien i skolen er nå svekket. Det å lære elevene sosiale ferdigheter, gode holdninger og arbeidsva-

ner; kort sagt alt det som før var verdsett som viktige kunnskaper og egenskaper til en kontaktlærer på småtrinnet, er plutselig ikke lenger det.

■ Det er spesielt kvinnelige lærere med lang fartstid i grunnskolen, som nå avskiltes uten mulighet til å kunne innfri kravet fra kunnskapsministeren. Under en oppdatering av utdanningen, vil en lærer risikere å addere 75% til sin totale studietid? Norske politikere sender nå kraftige signaler til landet ungdom at den utdanning de er i ferd med å ta, kan slettes med et pennestøk når som helst det skulle være.

■ Man kan undre om seg over de «ansvarlige» partiers ST-representanter har reflektert over om denne ugjerningen harmonerer med verdisset i den generelle delen av lærerplanen, eller deres egne partiprogrammer - for ikke å snakke om likestilling i arbeidslivet og kvinnedominererte yrker?

■ Det kan etter dette umulig lenger være «typisk norsk å være god», slik en tidligere av partiens statsminister bevde. Etter dagens ordning er ikke almenlæreren bare avskiltet, men derimot død og begravet.

NÅ KAN DU SI HVA DU MENER

Vestvågøy kommune planlegger framtida. De vil ha deg med på laget.

LISE FAGERBAKK

lise.fagerbakk@lofotposten.no

LEKNES: Kommuneplanens samfunnsdel, et 28 sider langt dokument om hva vi vil og hvordan få til å bygge et godt Vestvågøy-samfunn. Dokumentet angår deg og meg, og ligger nå på høring på Vestvågøy kommunes hjemmeside fram til 29. september.

Prosessen ble igangsatt i vinter, og det har vært gjennomført planmøter for de folkevalgte, og ulike grupper er hørt i forkant av ferdigstillelsen av dokumentene. Framover vil det bli invitert til folkemøter.

- Vi har ambisjoner om en lokalsamfunnsturne. Tema vil være høringsutkastene, men politikerne skal være med på møtene, og vi kommer til å ha

møter med dem i forkant. Det er opp til dem hva de vil snakke om, men debattene blir rundt hva skal til for å skape gode lokalsamfunn, sier folkehelsekoordinatoren Nora Warhuus Samuelson i Vestvågøy kommune.

Folkemøtene vil bli arrangert i begynnelsen av september. Altså innfor høringsperioden.

Tidligere har ungdom fått komme i kommunestyret for å si hvordan det er å være ung i Vestvågøy.

- Skoleklasser ble intervjuet av politikere om hvordan det er å være ung. Det er viktig for at vi skal kunne si noe om framtiden, sier Samuelson.

Planleggingen av folkemøtene er nå i full gang.

- Dette er grunnleggende for utviklingen av kommunen, slik at vi håper det vil interessere folk. Det handler om framtiden vår, sier hun.

Det ligger mye annen bakgrunnsmateriale bak dokumentet.

Blant eksemplene: 13,9 pro-

FRAMTIDA: Hvordan skal det være å leve og bo i Vestvågøy kommune? Spørsmålene søkes besvart til et visst punkt i en ny samfunnsdel i kommuneplanen. Nå vil de høre din mening om saken.

sent av barna mellom 0-17 år bor i lavinntektshusholdninger. Det er en økning i antall uføre i alderen 18-44 år. Turis-

men bidrar til økt slitasje på veg og natur. En rekke andre utfordringer innenfor miljø, samferdsel, rent drikkevann og nær-

ringsutvikling, nevnes også. Hensikten med dokumentet, er å gi faktabasert kunnskap til framtidige tiltak og politikk.

Kommuneplanens samfunnsdel: HVA MENER DE UNGE?

I desember skal den vedtas; samfunnsdelen i kommuneplanen. Før det skal innbyggerne høres. Barn og unge er aller først ut.

LISE FAGERBAKK
lise.fagerbakk@lofotposten.no

LEKNES: Vestvågøy kommune har gjennom vinteren jobbet med kommuneplanens samfunnsdel.

Den som definerer hvordan kommunen med dens innbyggere og folkevalgte, skal bygge gode lokalsamfunn, en god skole, gode boforhold, arbeidsplasser og gode fritidstilbud.

Hva er viktig for deg? I månedene framover mot vedtak i desember, skal alle innbyggerne som ønsker det, få komme til orde og si sin mening.

Barn og unge er først ut.

Elevråd og ungdomsråd

- Vi legger opp til høy medvirkning. Fram til 1.-gangs politiske behandling i juni, retter vi oss mot barn og unge, forteller ordfører Remi Solberg.

Dette vil skje gjennom elevråd og ungdomsråd.

- Vi tenker å utforme noen spørsmål, som vi ønsker deres synspunkt på, sier varaordfører Anne Sand.

Gjennom vinteren har de unges kapittel i planen fått navnet

HAR EN PLAN: Ordfører Remi Solberg og varaordfører Anne Sand i Vestvågøy kommune har etter tirsdagens tredje og siste samling om samfunnsdelen, planen klar for hvordan få vite hva Innbyggere mener.

FOTO: LISE FAGERBAKK

«Robuste unga». Tre mål er skissert. Ett av dem er «Robuste barn og unge som trives i barnehage og skole, opplever faglig, psykisk, fysisk og sosial mestring - og er godt rustet for videre utdanning, jobb».

Politikerne ønsker også å få tak i engasjert ungdom, som kan bli gjestebud.

- Konseptet er at vi velger gjesteverter. Han eller hun skal invitere sine venner til å snakke løst og fast om temaet, uten av verken politikere eller administrasjonen i kommunen er til stede, forteller Solberg.

Når alle har fått sagt sitt, arbeides og bakes forslagene inn i planen, og saken går til den første av to politiske behandlinger. Målet er at forslaget til plan slik forslaget foreligger i juni, vedtas - og sendes på en tre måneder lang høring.

Da først slipper de voksne til.

Alle får si det de mener

- Vi tenker gjestebud til de andre også. Det kan være unge fis-

kere, gründere, grendelag ... hvem som helst. Vi trenger noen ønsker å være verter, sier Solberg.

Politikerne skal i løpet av disse tre månedene også ut på turne.

- Det blir folkemøter, men vi vil legge vekt på å gjøre det på en slik måte at vi setter sammen små grupper, slik at vi også får høre de som er mest stille, sier han. Målet er at flest mulig får en stemme.

- Vi håper innbyggerne vil

komme til oss og fortelle hva og hvordan de vil ha det, sier Solberg.

Blant målene slik de er skissert nå; «Gode bomiljø for alle», «Videreutvikle tettsted og bygden», «Trygg alderdom», «Tilrettelegging for varierte arbeidsplasser» og «Vestvågøy kommune; Nord-Norges gründerparadis».

MER MORRO MED FIBER

Mer enn nok kapasitet til alle. Opptil 1 Gbps.

Fiber **fart** vil frigjøre tid som du kan bruke på alt som er viktigere for deg enn å vente på nettforbindingen. Like rask opp som nedlasting 1000/1000 Mbps.

Kapasitet er like viktig. Nok kapasitet er avgjørende for å håndtere når hele familien bruker internett samtidig.

100% fiber.
Alltid.

Lofotkraft
Bredbånd

VI LØSNER
altibox

Engasjerte nord-borgfjerdinger møtte opp til folkemøte på Haukland

Artikkeltags

- Nord-Borge
- Kommune
- Planarbeid

Engasjerte nord-borgfjerdinger i folkemøte på Haukland ungdomshus
Foto: Vestvågøy kommune

Av Bjarne Benjaminsen
Publisert: 23. juni 2018, kl. 09:58

Kommunen melder om fortreffelig oppmøte.

- Denne uken har det vært folkemøter om kommuneplanens arealdel på Haukland ungdomshus og på Eltoft Montesorriskole. Begge stedene møtte kommuneadministrasjonen og politikerne engasjerte innbyggere, melder informasjonsarbeideren i Vestvågøy kommune, Erik Magnus Samland.

Kommuneplanens arealdel: Folkemøte Nord-Borge 18. juni

Samland melder videre om møtet på Haukland ungdomshus:

- Arbeidet med å revidere kommuneplanens arealdel er i gang. Målet er at ny versjon skal være godkjent før sommeren 2019.

- I samarbeid med bygdelag og velforeninger holder kommunen folkemøter nå i juni. Det første møtet ble holdt på Haukland ungdomshus 18. juni.

- Det var godt oppmøte på ungdomshuset – med 36 oppmøtte fra Nord-Borge og 11 representanter fra administrasjon og politikk.

- **Bjørnar Evjen**, leder for grendelaget, ønsket sambygding, administrasjon og politikere velkommen og oppfordret forsamlingen til å se fremover og finne gode løsninger for bygdene i Nord-Borge. Tilrettelegging for boligbygging og utbygging av fiber var noen av de mange temaene som ble diskutert.

- Stor takk til innbyggere for godt humør og gode innspill, og Vestresand og omegn grendelag som vertskap!

- Kommunen trenger kunnskap og gode idéer fra innbyggere i arbeidet med arealplan, og skal gjennomføre seks folkemøter i juni. Vi minner om de neste møtene:

- **Eltoft skole** (19. juni),
- **Oppdøl Montessorriskole** (25. juni),
- **Buksnes skole** (26. juni),
- **Fygle skole** (27. juni)
- **Valbergstua** (28. juni).

Eksempler på kommunens oppslag

[Blogg om arealplanlegging](#)

Medvirkning i arealplanarbeidet

[Folkehelseuka](#)

[Folkemøter](#)

[Nyhetsbrev fra Vestvågøy](#)

Nærmiljø og lokalsamfunn for folkehelse

Rapport
IS-2777

www.godelokalsamfunn.com

Utgitt

Desember 2020
Bestillingsnummer
IS-2777

Utgitt av

Helsedirektoratet

Postadresse

Pb. 220 Skøyen
0213 Oslo

Besøksadresse

Vitaminveien 4, Oslo

Telefon 47 47 20 20

E-post postmottak@helsedir.no

Redigering

Andvord Grafisk as

www.helsedirektoratet.no